

وزارت تحصیلات عالی
معینیت علمی
ریاست انکشاف برنامه های علمی

برنامه ملی بازنگری و انکشاف نصاب تحصیلی پوهنتون های کشور

پوهنخی حقوق و علوم سیاسی

نصاب تحصیلی رشته حقوق

تابستان 1398 هـ-ش، کابل

پیام مقام وزارت تحصیلات عالی

نیروی بشری آموزش دیده و متخصص یکی از عناصر اصلی توسعه سیاسی، اجتماعی و اقتصادی کشورها شمرده میشود. بدون تردید انکشاف همه جانبه افغانستان عزیز بدون حضور منابع بشری متخصص و متعدد امکان پذیر نخواهد بود. وزارت تحصیلات عالی افغانستان و نهاد های تابع آن مسئولیت آموزش و تربیه متخصصین را در رشته ها و عرصه های مختلف عهده دار می باشد. وزارت تحصیلات عالی به منظور تحقق این امر مهم با وجود چالش های فراوان متأثر از جنگ و بحران ها گام های مؤثر و مفیدی را در جهت دسترسی همه افغانهای واحد شرایط به تحصیلات عالی، برداشته است. طوریکه امروز اغلب کارشناسان متصدیان ادارات دولتی و دست اندرکاران سکتور خصوصی و تحصیل یافتگان از نهاد های تحصیلی افغانستان می باشند. رهبری، منسوبان و اعضای کادر علمی تحصیلات عالی افغانستان با درک مستولیت رسالت عظیم خویش باور دارند که اقدامات خوب صورت گرفته، ولی تا هنوز کافی نبوده، نیازهای سکتور های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و دولت داری را به وجه احسن معرف نساخته است. با درک این واقعیت ما باورمند هستیم که به منظور تکمیل آرزوها و خواسته های مردم عزیز افغانستان، لازم است که تلاش های بیشتری در زمینه صورت گیرد. مردم افغانستان شایسته تحصیلات عالی با کیفیت میباشد که از اعتبار جهانی برخوردار بوده پاسخگوی نیاز های اساسی بازار کار افغانستان از حیث تربیه نیروی انسانی باشد. در زمینه رسیدن به معیارهای لازم در حوزه ارائه خدمات علمی با کیفیت؛ داشتن نصاب درسی هماهنگ با معیارهای جهانی، افغانستان شمول و کاربردی امر حتمی و الزامي است.

در پلان استراتژیک ملی وزارت تحصیلات عالی، تدوین نصاب تحصیلی معیاری به عنوان یکی از اهداف اصلی مطمح نظر قرار گرفت و به کمیسیون ملی نصاب وظیفه سپرده شد تا رهنمود انکشاف و بازنگری نصاب تحصیلی را ترتیب نموده، به منظور آغاز روند بازنگری اساسی و توحید نصاب ملی در اختیار تمامی پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی قرار دهد. پروسه بازنگری نصاب از یک سال قبل در تمام رشته ها از مرحله نیاز سنجی از سطح دیپارتمت ها، پوهنهای ها و پوهنتون ها، مستفیدان از نهاد های دولتی و خصوصی آغاز و همچنان مدل های متعددی سایر کشورها نیز مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت.

مسرت داریم که پروسه بازنگری نصاب های در رشته های حقوق، علوم سیاسی و روابط بین الملل، فقه و قانون، تعلیمات اسلامی و ثقافت اسلامی؛ مبتنی بر رهنمود بازنگری نصاب، همت و همکاری همه جانبه ریاست انکشاف برنامه های علمی، کمیسیون ملی نصاب تحصیلی و اعضای کادر علمی پوهنهای های حقوق و علوم سیاسی و شرعیات و علوم اسلامی پوهنتون های دولتی و خصوصی کشور و به همکاری مالی و تخفیق بنیاد محترم آسیا (The Asia Foundation) و اداره بین المللی مبارزه علیه مواد مخدوش و تنفیذ قانون (INL) اینک به ثمر نشست. ما شاهد تلاش های مستمر، صادقانه و تخصصی همکاران خویش در نهادهای فوق الذکر در تمامی مراحل از جمله مرحله نیاز سنجی، بررسی های مسلکی کمیته های تخصصی و برگزاری سه کلستر ملی (سه مرحله تدوین جدول نصاب و مفردات، مرحله تدقیق و مرحله نهایی سازی در هر یک از رشته های فوق الذکر) بودیم و اقدامات صورت گرفته را که با کیفیت و معیارهای عالی به انجام رسیده است، تحسن و تقدیر می کنیم.

اکنون با افتخار نصاب های بازنگری شده ی رشته های حقوق، علوم سیاسی و روابط بین الملل، فقه و قانون، تعلیمات اسلامی و ثقافت اسلامی را منحیث اولین نصاب های نهایی شده در وزارت تحصیلات عالی افغانستان، جهت تطبیق در تمام پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی تقدیم جامعه علمی خویش می نماییم. امید داریم با تطبیق نصاب های جدید بسا از خلاها و کاستی های قبلی رفع گردیده، ارائه خدمات تحصیلات با کیفیت بهتر و بازدهی مؤثر تر صورت گیرد.

در پایان از تمام تهیه کنندگان نصاب های تحصیلی تمامی رشته ها به خصوص رشته های حقوق، علوم سیاسی و روابط بین الملل، فقه و قانون، تعلیمات اسلامی و دیپارتمنت ثقافت اسلامی به ویژه از همکاران گرامی در وزارت تحصیلات عالی، بنیاد محترم آسیا (The Asia Foundation-Afghanistan)، استادان پر تلاش شامل در این پروسه، رؤسای پوهنهای ها و آمرین دیپارتمنت های مربوطه، کمال قدردانی و سپاس گزاری می نمایم.

پوهنهای عبالتوب بالاکرزا

معین علمی و سرپرست وزارت تحصیلات عالی

برنامه ملی بازنگری و انکشاف نصاب های تحصیلی

نصاب تحصیلی از عناصر مهم و کلیدی برنامه های علمی در وزارت تحصیلات عالی است. تطبیق نصاب تحصیلی معیاری منحیث نقشه راه برای محصلان و تربیه نیروی بشری کشور، از یک سو باعث بهبود کیفیت تدریس و آموزش در نهادهای تحصیلی گردیده و از سوی دیگر فارغان با دانش و شایسته طبق نیاز بازار کار را به جامعه تقدیم میکند. از همین رو، وزارت تحصیلات عالی به عنوان اساسی ترین نهاد تنظیم کننده امور تحصیلات عالی در کشور، روند بازنگری و انکشاف نصاب های تحصیلی پوهنتون های کشور با اهداف تنظیم آن مطابق به نیاز بازار کار، ضرورت استخدام کنندگان با رعایت معیار های پذیرفته شده جهانی در هر رشته تحصیلی را با شعار "ملت واحد- نصاب تحصیلی واحد" در تمامی پوهنتون ها و موسسات تحصیلات عالی از سطح دیپارتمنت، پوهنتونی، پوهنتون تا وزارت تحصیلات عالی، آغاز نموده و قرار است یکصد و شصت و پنج رشته مختلف فارغ ده دوره لیسانس موجود در کشور تحت پوشش این برنامه قرار گیرند.

روند انکشاف نصاب با مرحله نیاز سنجی اغاز گردید که در آن به منظور تشخیص نیاز بازار کار، اعضای کادر علمی موسسات تحصیلات عالی اعم از دولتی و خصوصی با ادارات ذی‌دخل، نخبه ها و مراجع استخدام کننده نشسته های مشورتی را دایر نموده و بعد از جمع آوری نظریات آنها، آنرا به عنوان مواد کار در کلستررهای تخصصی رشته توسط متخصصین نصاب سازمود تحلیل و تجزیه قرار داده و در تنظیم نصاب های تحصیلی جدید از آن استفاده صورت گرفته است.

کلستر بازنگری نصاب های تحصیلی عبارت از گروپی از افراد متخصص، مجرب و ذیدخل در رشته مربوطه اعم از استادان صاحب نظر پوهنتونهای دولتی و خصوصی، نمایندگان استخدام کنندگان (دولتی و خصوصی)، متخصصین ورزیده از پوهنتونهای خارجی، نماینده فارغ التحصیلان سالهای اخیر و نماینده کمیسیون ملی نصاب وزارت تحصیلات عالی اند که بعد از مرور سایر نصاب های موجود و ریفرنس های بین المللی نیازسنجی ها را کارشناسی نموده و در چندین مرحله نصاب ها را انکشاف میدهند.

در بازنگری نصاب های تحصیلی که براساس اهداف آموزشی هر رشته نصاب ترتیب شده و برای هر مضمون و درس اهداف آموزشی تعریف شده که با اهداف آموزشی رشته مطابقت دارد، بر علاوه سایر نصاب های رایج در کشور، ریفرنس های معتبر رشته های مشابه در دیگر کشور ها نیز مورد مطالعه قرار گرفته و از آن ها استفاده شده است. توجه به مهارت ها و توانایی های محصلان مانند، مهارت استفاده از تکنالوژی معلوماتی، طرز تفکر انتقادی یا (Critical thinking)، توجه به کار عملی (Internship)، مهارت محاوره و ارتباطات، بدبیت با کار گروپی و روحیه همکاری، تقویه خلاقیت و نوآوری، مهارت های حل مشکل، مهارت های آموزش مدام عمر (Life Time Learner)، آگاهی از کلتور های متفاوت جهانی، تقویه حس وطن دوستی و روحیه اسلامی و علاوه بر آن به معیارهای که توسط سازمان یونسکو به عنوان مهارت های قرن بیست و یکم تعریف گردیده نیز پرداخته شده و رعایت گردیده است.

برنامه ملی بازنگری و انکشاف نصاب تحصیلی به همکاری کمیسیون ملی نصاب تحصیلی توسط ریاست انکشاف برنامه های علمی وزارت تحصیلات عالی تطبیق میگردد. جا دارد که از همکاری اعضای محترم کمیسیون ملی نصاب و سایر اعضای ذیدخل برنامه که با زحمات خستگی ناپذیر خویش در اكمال این برنامه ملی سهم داشته اند، اظهار سپاس و قدر دانی نماییم.

پوهنتون
رئیس انکشاف برنامه های علمی

پیشگفتار

ارائه آموزش‌های معیاری در حوزه حقوق و "علوم سیاسی و روابط بین الملل" و تربیه نیروهای متخصص در بخش‌های مختلف حقوقی رسالت مهمی است که پوهنخی‌های حقوق و علوم سیاسی به عنوان نهادهای تحصیلات عالی عهده دار هستند. باورمند هستیم زمانی نهادهای علمی میتوانند در اجرای رسالت خویش موفق باشند که علاوه بر ارائه آموزش‌های نظری به ارتقای مهارت‌های عملی محصلان و اصلاح نصاب درسی به منظور فراهم آوری فرصت‌های شغلی بیشتر برای فارغ التحصیلان بیش از پیش عطف توجه نمایند. نصاب تحصیلی (Curriculum) یک رکن اساسی در تحصیلات عالی هر کشور است. زیرا نصاب تحصیلی در واقع بیوگرافی (شناسنامه) مشخصات و خصوصیات هر مضمون (کورس) بوده که به منزله رهنمود فشرده و جامع برای موضوعاتی که قرار است تغییر در فهم، سلوک و مهارت مسلکی محصلان و دانشجویان به شکل مطلوب مطابق به اهداف مطروحه فراهم سازد می‌باشد.

در سطح هر یک از پوهنتون‌ها، پوهنخی‌ها و دیپارتمانت‌ها، کمیته‌های نصاب تحصیلی وظیفه دارد تا نصاب تحصیلی را که در سال‌های گذشته تدریس می‌گردید مورد ارزیابی، بازنگری و انکشاف قرار داده، مطابق نیاز جامعه، بازار کار، پیشرفت تکنalogی، آخرین دستاوردهای علمی و بالاخره مطابق به استندرد‌ها و معیارهای محلی، ملی و جهانی عیار سازند. تاکید اجماع ملی که در ماه حوت سال ۱۳۹۶ در کابل در خصوص معیاری سازی نصاب‌های تحصیلی افغانستان برگزار گردیده بود؛ نیز بر همین موارد بود.

کمیته‌های بازنگری نصاب در سطح پوهنخی‌ها و پوهنتون‌ها با تدوین و توزیع پرسشنامه از اعضای کادر علمی، فارغ التحصیلان، محصلین بر حوال و استخدام کننده‌های دولتی و خصوصی در زمینه نقاط ضعف، قوت، فرصت‌ها و چالش‌های موجود در نصاب‌های درسی رشته‌های مختلف خواهان معلومات گردیدند. نتیجه تجزیه و تحلیل این پرسشنامه‌ها و مصاحبه‌ها در هر رشته نقاط ضعف و قوت را مشخص و فرصت‌ها و چالش‌های موجود را انعکاس داد. بر همین مبنی برای اصلاح و بازنگری نصاب تحصیلی پلان‌های عملیاتی طرح و اولویت‌ها مشخص گردید.

در فاکولته‌های حقوق و علوم سیاسی کار بازنگری، توحید و معیاری سازی نصاب درسی بالای رشته‌های حقوق و "علوم سیاسی و روابط بین الملل" آغاز گردید. در این روند نصاب‌های تحصیلی حدود شصت فاکولته حقوق و علوم سیاسی دولتی و خصوصی در سطح وزارت تحصیلات عالی مورد بازنگری و انکشاف قرار گرفت. بعد از بیش از یک سال کار تخصصی و تدویر چندین مرحله کلستر در سطح ملی، مطالعه نیازهای بازار کار و بررسی الگوهای مختلف از سایر کشورهای تدوین نصاب واحد معیاری در سطح ملی به انجام رسید.

انتظار می‌رود با تطبیق نصاب‌های جدید، دانش آموخته‌های رشته‌های مورد نظر با دانش عمیق‌تر، مهارت‌های بیشتر، نگرش مسئولیت‌پذیری و تعهد مسلط شوند، طوریکه بتوانند با سهولت‌های بهتری وارد عرصه کار گردیده، خدمات باکیفیت و تخصصی را به جامعه انجام دهند. یقین داریم این دانش آموخته‌ها دارای مهارت مسلکی بالا، آشنایی با کمپیوتر و اینترنت، مسلط به زبان‌های بین المللی، اعتماد به نفس، صداقت، توانمند به انجام تحلیل و تجزیه علمی مسائل اجتماعی می‌باشند.

فهرست

عنوان	صفحة
مقدمه	1.....
دیدگاه.....	4.....
رسالت.....	4.....
ارزش ها	4.....
اهداف آموزشی.....	5.....
نتایج متوقعه	5.....
معرفی مختصر پوهنخی حقوق و علوم سیاسی.....	5.....
نیاز سنجی	6.....
معرفی محتوى	8.....
اشتراك کنندگان کلستر ها:	11.....
جدول سمسترووار مضامين.....	11.....
لیست مضامين اساسی رشته حقوق	21.....
لیست مضامين تخصصی رشته حقوق	21.....
لیست مضامين پوهنتون شمول و اختياري رشته حقوق	23.....
لیست مضامين کار عملی و منوگراف رشته حقوق	24.....
صنف اول - سمستر اول	25.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبادی حقوق (1).....	26.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اساسات حقوق اسلام	34.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بشر.....	39.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبانی علم سیاست.....	45.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبادی فقه	50.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبادی اقتصاد عامه	55.....
صنف اول - سمستر دوم	63.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبادی حقوق (2).....	64.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق محیط زیست	70.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق سازمانهای بین المللی	76.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون متون فقهی-حقوقی	82.....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون سیستم های حقوقی معاصر	87.....

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حمایت از حقوق مصرف کننده.....	93 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اخلاق و سلوك مسلکی	99 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق رسانه ها.....	105 .....
صف دوم - سمستر سوم.....	111 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای عمومی (1).....	112 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق و جایب (1).....	118 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق مالی (1).....	124 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اساسی (1).....	129 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون کریمنالوژی	135 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق مالکیت های معنوی.....	141 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق کار.....	147 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اسلام.....	152 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون جزا شناسی	157 .....
صف دوم - سمستر چهارم	163 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای عمومی (2).....	164 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق و جایب (2).....	169 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق مالی (2).....	175 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اساسی (2).....	180 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون نگارش حقوقی (1).....	186 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق معدن.....	192 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون کریمنالستیک	197 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول فقه	205 .....
صف سوم - سمستر پنجم	211 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون نگارش حقوقی (2).....	212 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اختصاصی(1).....	218 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق عینی (1).....	223 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق فامیل (1).....	228 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل عمومی (1)	234 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون روش تحقیق.....	240 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون عقود معین	245 .....
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون قواعد فقهی (مدنی)	250 .....

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق تجارت.....	255
صفن سوم - سمستر ششم.....	261
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اختصاصی(2).....	262
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق عینی (2).....	267
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق فامیل (2).....	272
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل عمومی (2).....	277
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول و مبانی مدیریت	282
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق شرکت های تجاری.....	288
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل.....	293
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون قواعد فقهی جزایی.....	299
صفن چهارم - سمستر هفتم.....	305
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اختصاصی (3).....	306
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اداری (1).....	312
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل خصوصی (1).....	318
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول محاکمات مدنی (1).....	323
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول اجرآت جزایی(1).....	329
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق میراث.....	335
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون روش های حل منازعات تجاری	341
برنامه درسی مضمون کلینیک حقوقی (حقوق فامیلی)	347
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون کلینیک حقوقی (حقوق اطفال).....	355
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون کلینیک حقوقی (جزایی)	361
صفن چهارم - سمستر هشتم.....	367
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اداری 2.....	368
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل خصوصی (2).....	373
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول محاکمات مدنی (2).....	378
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول اجرآت جزایی(2).....	384
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق تجارت بین الملل.....	390
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون طب عدلی.....	396
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق دیپلماتیک و قنسولی	402
ضمامین اختیاری.....	409
مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اساسات احصائیه.....	410

415	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون آیات الاحکام
420	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون تاریخ حقوق جزا
425	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون صلح و حل منازعه
430	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون روانشناسی جنایی
436	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبارزه با فساد اداری
442	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق و توسعه
447	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون سیاست جنایی
453	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول و فنون تقنین
458	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اشخاص و محجورین
463	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق افلاس و ورشکستگی
468	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بیمه
473	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون تجارت الکترونیکی
478	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون وکالت دفاع
484	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون فلسفه حقوق
489	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بانکداری
494	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون بانکداری اسلامی
499	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق هوایی
504	مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اجرای احکام

مقدمه

ساختار، محتوا و بازدهی نصاب درسی در نظام تحصیلات عالی یک کشور اگر بر اساس معیارهای علمی و بین المللی باشد؛ عامل توسعه همه جانبی جامعه و پدید آورنده افق های روشی برای نسل های بعدی است. برای رسیدن به این اهداف، بازنگری و تجدید نظر به صورت مستمر در نصاب های درسی به عنوان یک عنصری تاثیر گذار و سودمند، پذیرفته شده است. چنانچه بازنگری نصاب درسی در پوهنتون ها و نهاد های تحصیلات عالی در سطح جهان امر مهم و مداوم شمرده می شود. پرداختن به مشکلات جامعه و ارائه راهکار های عملی برای رفع آن ها بدون داشتن نصاب تحصیلی به روز شده و معیاری امکان پذیر نمی باشد. تلاش های دوامدار مسئولین محترم نظام تحصیلات عالی افغانستان، از سطح دیپارتمنت ها تا مقام وزارت تحصیلات عالی نیز بر این مهم استوار است که نقشه راه تحصیلات عالی؛ داشتن کریکولوم معیاری در تمامی رشته ها است.

تیم های تخصصی تدوین، تدقیق و نهایی سازی نصاب رشته های حقوق و "علوم سیاسی و روابط بین الملل" پوهنتون های دولتی و خصوصی کشور افتخار دارند که در پرتو قوانین و پالیسی های وزارت محترم تحصیلات عالی، تحت نظر ریاست محترم انکشاф برنامه های علمی، مبتنی بر استراتژی پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی مربوطه خویش و به حمایت مالی و تکنیکی مؤسسه محترم بنیاد آسیا؛ برنامه بازنگری و انکشاф نصاب تحصیلی رشته های حقوق و "علوم سیاسی و روابط بین الملل" را از زمستان ۱۳۹۶ در سطح دیپارتمنت ها و فاکولته ها آغاز نمایند. این تلاش ها الی بهار ۱۳۹۸ ش. ادامه یافت. استادان پوهنتون های دولتی و خصوصی مرکز و ولایات در قالب کمیته های تخصصی بازنگری نصاب تحصیلی رشته های حقوق و علوم سیاسی و روابط بین الملل و کلسترهاي سه گانه؛ نصاب تحصیلی رشته های حقوق و علوم سیاسی و روابط بین الملل را بازنگری کامل نماید. نسخه جدید آن ها را مشتمل بر نصاب تحصیلی جداگانه برای هر رشته به شمول مفردات و پالیسی کورس های درسی برای هر مضمون، نهایی ساخته و به مقام وزارت تحصیلات عالی و مجموعه اکادمیک حقوق و علوم سیاسی افغانستان تقدیم می نمایند.

به منظور توحید و بازنگری نصاب تحصیلی رشته حقوق و رشته علوم سیاسی و روابط بین الملل اقدامات اولیه بنا بر نیاز جامعه، هدایت مقامات ذیصلاح و همکاری تکنیکی دفتر مؤسسه بنیاد آسیا از زمستان سال ۱۳۹۶ و بهار ۱۳۹۷ در سطح دیپارتمنت های پوهنتون ها مختلف به خصوص پوهنتون کابل و پوهنتون های زون ها آغاز گردید. در این مرحله نیاز

سنگی از محصلین، اعضای کادر علمی، ذینفع های محلی، ملی و بین المللی از طریق توزیع پرسشنامه ها، انجام مصاحبه ها و تدویر و رکشان ها انجام یافت. همچنان به هدف بهره گیری از تجربیات سایر کشورها؛ مطالعه نصاب های تحصیلی برخی پوهنتون های معتبر کشورهای منطقه و جهان (شامل پوهنتون های از کشورهای؛ مصر، ایران، پاکستان، مالزیا، اندونزیا، ایالات متحده، عربستان سعودی، ترکیه، عراق و هندوستان) نیز صورت گرفت. همچنان از تجربیات برخی از متخصصین اصلاح نصاب تحصیلی خارجی و داخلی که در زمینه انکشاف تحصیلات عالی افغانستان به خصوص رشته های مورد نظر، دارای تجربه و تخصص بودند، استفاده بهینه صورت گرفت.

در قدم بعدی، کمیته های تخصصی بازنگری نصاب تحصیلی رشته حقوق و رشته علوم سیاسی و روابط بین الملل با اشتراک برخی اعضای مجرب کادر علمی پوهنتون های خصوصی و دولتی، نمایندگان کمیته ملی بازنگری نصاب و تعدادی از نمایندگان ذینفع ها و مؤسسات همکار در سطح وزارت تحصیلات عالی تدویر یافت. این کمیته گزارش های اولیه و اصله و کریکولوم های تحصیلی از پوهنتون های مختلف (حدود سی گزارش ارزیابی مقدماتی و سی نصاب تحصیلی از پوهنتون های دولتی و خصوصی) را مورد بررسی قرارداد. گزارشات و اصله از مؤسسات ملی و بین المللی، نهاد های عدلی و قضایی، انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان و سایر پیشنهادات و اصله را نیز مطالعه و بررسی نمود. همچنان اعضای کمیته های مذکور نصاب های تحصیلی رشته های مورد نظر را در برخی پوهنتون های کشورهای را که قبل از برده شد، انیز از نظر گذرانند. در اخیر کمیته های مذکور مسوده توحید شده و معیاری نصاب تحصیلی رشته حقوق و رشته علوم سیاسی و روابط بین الملل را تدوین و جهت بررسی به کلسترها رشته های متذکره ارائه نمودند.

مسوده نصاب تحصیلی رشته های علوم سیاسی و روابط بین الملل و حقوق در سه کلستر جداگانه و در فاصله زمانی بیشتر از شش ماه، بررسی گردید. در هریک از کلسترها با درنظرداشت نیاز و مبرمیت موضوع بین 48 الی 120 تن از اعضای کادر علمی پوهنتون های مختلف دولتی و خصوصی از سطح مرکز و ولایات در سالون تجمعات وزارت تحصیلات عالی اشتراک نمودند. همچنان در این کلسترها نمایندگان با صلاحیت نهاد های چون ستاد محاکمه، لوی خارنوالی، وزارت خانه های عدليه، حج، ارشاد و اوقاف، کار و امور اجتماعی، اطلاعات و فرهنگ، معارف، داخله؛ کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی افغانستان، کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان، شورای علمای افغانستان، اداره MEC، موسسات بین المللی مانند USIP، GIZ، UNDP، LESPA، فارغ تحصیلان پوهنخی حقوق و علوم سیاسی، اعضای محترم کمیسیون ملی نصاب تحصیلی وزارت تحصیلات عالی و سایر موسسات و نهاد های همکار فعالانه اشتراک نمودند. در پایان و بعد از چندین نوبت بازنگری و اصلاح مجدد؛ نصاب تحصیلی رشته های حقوق و علوم سیاسی و روابط بین الملل مشتمل بر مضمین، کریدیت ها، مفردات و پالیسی کورس های جداگانه برای هر مضمون توحید و نهایی گردید.

کاستی ها و تناقضاتی همچون؛ موجودیت نصاب های متعدد در سطح پوهنتون های مختلف، تداخل بین رشته ها، تداخل بین محتوای مضمین، عدم موجودیت کوڈ نمبر واحد و ملی، عدم توجه به مهارت های عملی و کاربردی دانش آموختگان، عدم تعریف درست از مواد لایحه سیستم کریدیت تحصیلات عالی، عدم موجودیت منابع همسان و معیاری در سطح ملی، عدم موجودیت تناسب بین تعداد کریدیت ها، عدم تعریف دقیق از نوع مضمون، تفاوت فاحش در رویکرد تطبیق لایحه کریدیت به ارتباط نصاب تحصیلی و غیره مواد؛ در نصاب های تحصیلی قبلی رشته های مورد نظر به استناد

اسناد و شواهد گردآوری شده وجود داشت که کوشش گردید در نصاب جدید رفع گردد. تفکیک کامل رشته های حقوق و علوم سیاسی یکی دیگر از دستاوردهای مهمی بود که برای اولین بار در نصاب تحصیلی سراسری کشور انجام شد.

در نتیجه تغییر اساسی ۶۰ فیصد در مضامین و مفردات رشته "علوم سیاسی و روابط بین الملل" و تغییر و اصلاح اساسی بیشتر از ۴۰ فیصد مضامین و مفردات رشته حقوق صورت گرفت. با توجه به اقدامات صورت گرفته و نیاز به افزایش حس تعهد به ارزش های اسلامی و ملی؛ نصاب تحصیلی رشته های مورد نظر با داشتن شاخصه های ذیل نهایی گردید:

"نصاب واحد معیاری ملی که در سطح تمام پوهنتون های دولتی و خصوصی کشور قابل تطبیق باشد، با تعریف کامل از هر مضمون که شامل عنوان، نوع، تعداد کریدیت، صنف و سمستری که تدریس می شود، با معرفی منابع اصلی و منابع ممد درسی برای هر مضمون، با تعریف کامل اهداف رشتوى و مطابقت آن با اهداف اختصاصی هر مضمون، با تدوین پالیسی کورس های درسی مشخص و قابل اجرا، با معرفی روش های تدریس مطابق ایجابات هر مضمون، با تعریف مسئولیت های اکادمیک و اخلاقی استاد و محصل و با رویکرد افزایش ظرفیت های مسلکی، تحقیقاتی و عملی محصلین در حوزه تفکر انتقادی، نگارش حقوقی، بررسی و تشخیص قضایی، مرور قوانین و متون فقهی، ارتقاء روحیه کار جمعی، تقویت اعتماد به نفس و همدیگر پذیری".

شایان تذکر است که دیپارتمنت های رشته حقوق و رشته علوم سیاسی و روابط بین الملل در مقطع لیسانس در تمام پوهنتون های افغانستان اعم از دولتی و خصوصی غیر فارغ ده می باشند. به منظور هرچه تخصصی تر شدن خدمات تحصیلی؛ نیاز است تمام پوهنهای های حقوق و علوم سیاسی، موجودیت دیپارتمنت های چهارگانه؛ حقوق عمومی، حقوق جزا و علوم جنایی، حقوق خصوصی و روابط بین الملل را در قدم اول تکمیل نمایند. ایجاد دیپارتمنت های حاکمیت قانون و حقوق بشر، علوم سیاسی و توسعه سیاسی نیز برای پوهنتون های که شرایط لازم را تکمیل می نمایند، توصیه می گردد.

نام رشته های فارغ ده پوهنهای حقوق و علوم سیاسی			شماره
English	پشتو	درب	
Law	حقوق	حقوق	1
Political Science and International Relations	سیاسی علوم او نریوال اړیکه	علوم سیاسی و روابط بین الملل	2

امید است تلاش های صورت گرفته بخشی بزرگی از چالش ها و مشکلاتی موجود در این زمینه را پایان داده و زمینه تحصیل بهتر را برای فرزندان این مرزو بوم در رشته های نامبرده شده فراهم سازد.

در اخیر از مسئولین محترم وزارت تحصیلات عالی، کارکنان دفتر محترم بنیاد آسیا، اعضای کمیته های تخصصی باز نگری نصاب و اشتراک کنندگان کلستر های سه گانه که با سعه صدر و پشت کار موجب موفقیت این پروسه گردیدند، اظهار سپاس و امتنان می نماییم.

دیدگاه

با تطبیق نصاب تحصیلی هذا و استفاده از روش‌های مختلف تدریس و آموزش؛ طرح و اجرای تحقیقاتی علمی در حوزه های مختلف حقوق نهادینه خواهد شد، استادان و محصلان این رشته با مطالعه موضوعات زمانه ما مانند حاکمیت قانون، فساد اداری، دموکراسی، شهرنشینی، ایجابات حقوقی تحولات تکنولوژیکی، بسترهاي حقوقی توانمندسازی اقتصادی- تجاری، محیط زیست و پایداری، عوامل اجتماعی جرایم، مهاجرت و سایر هنچارها و ناهنجاری‌های اقتصادی؛ قادر خواهند بود در تکامل اجتماعی سهم بارز ایفا نمایند.

دیدگاه ما با در نظرداشت موارد ذیل با تغییرات احتمالی در ساختار حقوقی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی جامعه هماهنگ خواهد بود:

- خلاقیت، نوآوری، استفاده از روش‌های مختلف تدریس و نهادینه کردن فرهنگ تحقیق و تأثیف این رشته را همراهی جامعه در مسیر رفاه و آسایش در جایگاه بهتری قرار می‌دهد.
- تمایل به ترویج رویکرد تفکر انتقادی و تعامل سازنده اجتماعی با کسب تجربیات اکادمیک محصلین را شهروندان مسئول، منتقد و همکار به حل مشکلات و کمک به منافع عمومی ببار خواهد آورد.
- مسئولین آموزش رشته حقوق متعهد به نوآوری مستمر و استقبال از خلاقیت‌های در راستای تدریس بهتر این رشته بود، تلاش می‌نمایند مسیرهای شغلی و منعطف تر حرفه‌ای را برای کاهش نرخ بیکاری فارغان حقوق شناسایی و یا ایجاد نمایند.

رسالت

آموزش رشته حقوق بر بنیاد نصاب تحصیلی معیاری و واحد؛ محصلین را برای شناخت، درک، مشارکت و موفقیت در جامعه ای که به سرعت در حال تغییر است؛ آماده می‌کند تا افغانستان و جهان به مکانی بهتر برای تطبیق قانون و تامین عدالت تبدیل شود. مسئولین و اعضای کادر علمی رشته حقوق اطمینان دارند که محصلین مهارت‌هایی را که لازمه آموزش کامل و صحیح این رشته است به شمول کسب ظرفیت‌های لازم برای موفقیت و خدمت در سکتور عدلی و قضایی، حکومت داری و حاکمیت قانون، بازار و اقتصاد را کسب و توسعه می‌دهند. نهادهای آموزش حقوقی همچنان منجر به تولید دانش عملی و نظری خواهند شد که به مردم امکان می‌دهد تا نظام حقوقی را بهتر بشناسند و عدالت را بیشتر تجربه نمایند.

ارزش‌ها

با توجه به اصول حاکم بر جامعه افغانستان، حفظ منافع علیایی کشور، تحکیم وحدت ملی، تعهد به ارتقای کمی و کیفی آموزش علمی و کاربردی دانش حقوق، به کارگیری استندردهای پذیرفته شده بین المللی در محیط اکادمیک و تعمیم مسئولیت پذیری، ارزش‌های اساسی ذیل مطمح نظر قرار گرفته است:

- باور و احترام به ارزش‌های اسلامی و ملی؛
- تقویت روحیه وحدت ملی، همگرایی و تحکیم ثبات سیاسی؛
- احترام به کرامت انسانی، تعمیم عدالت، برابری و قانونیت؛
- تحصیلات عالی حقوقی با کیفیت و معیاری متناسب با نیاز جامعه و بازار کار؛

- مسئولیت پذیری و قانونگرایی؛
- اداره سالم، مؤثر و کارآمد؛

اهداف آموزشی

هدف رشته تحصیلی حقوق در دوره لیسانس آموزش، عرضه دانش حقوقی و مهارت های مسلکی با استفاده از میراث غنی نظام حقوقی اسلام، حقوق و آداب نیک مردم افغانستان، دانش معیاری جهانی؛ جهت تربیه نیروی متخصص و متعدد برای رفع نیازها در کنگره های ذیل در سطح ملی و بین المللی می باشد:

- قوه قضائیه، اداره خارنوالی، وکالت دفاع، ادارات خدمات ملکی، دستگاه سیاست خارجی،
- مشاورت حقوقی نهادهای دولتی، شرکت ها و سکتور خصوصی؛
- ادارات ثبت اسناد و وثایق؛
- کارشناسان و مشاوران امور بانکی، بیمه، تجارت وغیره

نتایج متوقعه

- شناخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی
- کسب دانش و مهارت به منظور مشارکت در تعمیم حاکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، توسعه و رفاه اجتماعی در جهت ایجاد اداره سالم مبتنی بر شاخصه های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛
- شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذات البینی افراد، دولتها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی والمملکی؛
- شناخت پدیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجازات، تشریفات و شرایط، مراحل، مراجع تطبیق مؤیدات جزایی و روند رسیدگی به قضایا مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛
- کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قرارداد ها، پیش برد دوسيه های قضایی مدنی و جزایی و ارائه مشوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات؛
- انکشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، نگارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و رهبری، وکالت دفاع و مشاوره مسلکی -حقوقی.

معرفی مختصر پوهنخی حقوق و علوم سیاسی

پوهنخی حقوق و علوم سیاسی در سال 1317 ه ش بر اساس فرمان شاهی بنام اکادمی حقوق و علوم سیاسی در کابل تاسیس گردیده است. به تاریخ 7 ثور همان سال با پذیریش (25) محصل با وسائل ابتدائی و تعداد پنج نفر استاد در عمارت لیسه حبیبیه واقع پل باغ عمومی به فعالیت آغاز و در سال 1320 در اثر پیشنهاد ریاست اکادمی و منظوری مقام صدارت، این اکادمی به فاکولته حقوق و علوم سیاسی ارتقا یافت. در ضمن، مدت تحصیل نیز از سه سال به چهار سال بالا برده شد. برای تنظیم امور اداری و

تدریسی پوهنخی در سال 1317 تعليمات نامه ئی توسط مجلس استادان تصویب و به منصه اجرا گذاشته شد. این تعليمات نامه در 1323 تغییر گردید که در آن مدت تحصیل سه سال عمومی و یک سال اختصاصی پذیرفته شد. در آن زمان این پوهنخی دارای کادر دائمی نبوده و دروس توسط استادانی افتخاری پیش برده می شد که وظیفه اصلی شان خارج از پوهنخی بود. بنا بر این، در سال 1324 برای بار اول سیستم استخدام اسیستانت های بوجود آمد. بالاخره در سال 1336 براساس پیشنهاد ریاست پوهنخی و منظوری مقامات ذیصلاح مقرر پذیرش کادر علمی ترتیب و تهیه گردید.

در آغاز تحصیل محصلان این پوهنخی را افرادی تشکیل میداد که توسط ادارات دولتی معرفی میگردید. اما در سال 1320 برای اولین بار یک تعداد از فارغان صنوف دوازدهم لیسه های مرکزی به این پوهنخی جذب گردیدند. در سال 1323 بر اساس تغییر تعليمات نامه تدریسی پوهنخی، رشته های اختصاصی ذیل ایجاد گردید:

1. رشته اداری و حقوق
2. رشته اقتصاد و مالی
3. رشته سیاسی

سپس در سال 1336 برای تصمیم مقامات ذیصلاح، سه رشته مذکور به دو رشته ذیل تبدیل گردید:

1. رشته اداری (خدمات عامه)
2. رشته دیپلماسی

بعداً در سال 1344 رشته دیپلماسی به رشته قضائی و خارنوالی مبدل گردید که تاکنون نیز داری همین دو رشته می باشد.

در ابتدا این پوهنخی توسط استادان ترکی که در وزارت خارجه بحیث مشاورین ایفای وظیفه می نمودند همکاری علمی میگردید. سپس در سال 1339 میان این پوهنخی و پوهنتون سربن فرانسه پروتکول همکاری عقد گردید که تا سال 1357 ادامه یافت.

نیاز سنجی

هیئت رهبری و کمیته کاری نصاب پوهنخی های حقوق و علوم سیاسی پوهنتون های دولتی به همکاری مؤسسه محترم بنیاد آسیا برنامه بازنگری و انکشاپ کریکولم پوهنخی حقوق و علوم سیاسی را در مدت یک سال گذشته تدوین و اجرا نموده است. برنامه بازنگری و انکشاپ کریکولم پوهنخی های حقوق و علوم سیاسی طی دو فعالیت عمدی و اساسی انجام داده شد: ۱- راه اندازی برنامه نیاز سنجی با تدوین و توزیع پرسشنامه ها و تجزیه و تحلیل داده ها ۲- و برگزاری فعالیت های گروهی در قالب ورکشاپ ها و تجزیه و تحلیل داده ها.

برنامه نیاز سنجی به هدف بررسی میزان مطابقت کریکولم موجود پوهنخی های حقوق و علوم سیاسی با انتظارات و نیازمندی های ذینفعان اعم از مفید بودن و کاربردی بودن مضماین، بروز بودن و معیاری بودن مفردات، بومی بودن و معیاری بودن منابع تحصیلی، شناسایی نکات ضعف و قوت کریکولم تحصیلی پوهنخی حقوق و علوم سیاسی و همخوانی نصاب ها با معیار های بین المللی، راه اندازی گردیده بود. فعالیت های گروهی و تجزیه و تحلیل داده های آن به هدف سنجش نیاز های اساسی بازار کار و فراهم آوری فرصت های شغلی بیشتر برای فارغ التحصیلان هر دو رشته پوهنخی حقوق و علوم سیاسی با توجه به اشباع شدن بازار کار تدویر گردید. در بخش نخست داده های حاصل از پرسشنامه ها و در بخش دوم داده های حاصل از فعالیت های گروهی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

اجرآت زیر به منظور تجزیه و تحلیل پرسشنامه ها صورت گرفته است:

- ترتیب تیم کاری در قالب کمیته نصاب هر پوهنخی: به اساس جلسه کمیته نصاب پوهنخی های حقوق و علوم سیاسی این تیم کاری با معرفی یک نماینده از سوی دیپارتمان های چهارگانه و آمریت کمیته نصاب پوهنخی حقوق و علوم سیاسی تشکیل گردید.

- شناسایی ذینفعان: پوهنخی حقوق و علوم سیاسی با ذینفعان متعددی چه در داخل و چه در خارج در تعامل میباشد که هر یک میتوانند بر پوهنخی اثر گذاشته و یا از پوهنخی اثر پذیر باشند. هر یک از ذینفعان نیازها و انتظارها قابل توجهی دارند که پوهنخی حقوق و علوم سیاسی در راستای بازنگری کریکولم آنها را میباشد در نظر گیرد. ذینفعان پوهنخی حقوق و علوم سیاسی قرار ذیل اند:

- دیپارتمان ها: دیپارتمان های مختلف پوهنتون های دولتی و خصوصی از ذینفعان اثر گذار اند. پیشنهاد بازنگری کریکولم، تنظیم مفردات و تعین روش تدریس از صلاحیت های دیپارتمان ها است که در چگونگی ارائه خدمات آموزشی بسیار تاثیر دارد.

- ارگان های عدلی و قضایی: از آنجا که یکی از رسالت های پوهنخی حقوق و علوم سیاسی تربیه کادر های تخصصی در عرصه های مختلف عدلی و قضایی اعم از قضاء، خارنوالی و کالت دفاع است این گروه بازار کار مستقیم برای محصلان رشته قضایی - خارنوالی را تشکیل میدهد، پوهنخی حقوق و علوم سیاسی در راستای تدوین کریکولم پیشنهادات این نهادها که شامل ستره محکمه، لوی سارنوالی و وزارت عدلیه و نیز انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان را در نظر گرفته تا محصلان علاوه بر فراگیری آموزش های اساسی حقوق، آموزش های کاربردی و مهارت های عملی مورد نیاز را فرا گیرند.

- ریاست ارتباط خارجه و ادارت دولتی غیر قضایی: از ذینفعان اثر پذیر در زمینه جذب فارغان پوهنخی حقوق به خصوص رشته اداری - دیپلماسی میباشد مانند وزارت خارجه و نهاد های بین المللی.

- سکتور خصوصی اعم از تجار، سرمایه گذاران، بانک های خصوصی، اتحادیه ها و اصناف: این گروه حوزه کاری مساعد و نسبتاً بکر برای فارغان رشته قضایی - خارنوالی به حساب می آید. با توجه به تعداد زیاد فارغ التحصیلان حقوق و علوم سیاسی و اشباع شدن بازار کار، نیاز های این سکتور شناسائی و در کریکولم تعداد از مضماین بر اساس آن درج گردید تا زمینه فراهم ساختن کارآموزی و فرصت های شغلی در آینده برای فارغ التحصیلان بیشتر میسر گردد.

- سیستم عدالت غیر رسمی: نظام حقوقی افغانستان تکثیر گرا است، علاوه بر وجود سیستم عدالت رسمی، ساز و کار های سیستم عدالت غیر رسمی نیز در این نظام پیش بینی شده است. تعداد زیادی از مردم برای حل و فصل منازعات خویش از روش های غیر رسمی در قالب جرگه ها و شوراها استفاده مینمایند. بدون شک ارائه مشوره حقوقی میتواند در تامین عدالت و آشتی دادن عدالت رسمی با غیر رسمی موثر باشد. بر همین منظور نیاز های سیستم عدالت غیر رسمی نیز در بازنگری کریکولم مدنظر قرار گرفت.

- محصلان: این گروه از ذینفعان اثر پذیر اند و به صورت مستقیم خدمات آموزشی به آنها ارائه میشود.

- فارغ التحصیلان: این گروه نیز از ذینفعان پوهنخی حقوق و علوم سیاسی اند، که در راستای تدوین کریکولم نیاز های ایشان در زمینه فراهم آوری فرصت های شغلی مساعد در نظر گرفته شد.

- 3- تدوین و توزیع پرسشنامه ها، برگزاری کارهای گروهی در قالب ورکشاپ ها با اشتراک ذینفع های دولتی، خصوصی و موسسات همکار در سطح ولایات و مرکز و تجزیه و تحلیل داده های واصله. هدف از تدوین و توزیع پرسشنامه ها بررسی میزان مطابقت کریکولم فعلی پوهنخی حقوق و علوم سیاسی با انتظارات و نیازمندی های بازار کار و ذینفعان بوده است.
- مباحثی همچون مفید و کاربردی بودن مضماین، بروز بودن و معیاری بودن مفردات، بومی و اکادمیک بودن منابع درسی و شناسایی نکات ضعف و قوت نصاب تحصیلی پوهنخی های حقوق و علوم سیاسی تمرکز بیشتر گردیده است.
- 4- تدویر ورکشاپ ها به اشتراک ذینفع ها و نهاد های همکار در سطح مرکز و زون ها که هدف از برگزاری فعالیت های گروهی و تجزیه و تحلیل داده های آن سنجش نیاز های اساسی بازار کار در رشته حقوق و علوم سیاسی و فراهم آوری فرصت های شغلی بیشتر برای فارغ التحصیلان هر دو رشته پوهنخی حقوق و علوم سیاسی و با توجه به اشاعر شدن بازار کار فعلی بوده است. اشتراک کنندگان درین ورکشاپ ها خلا های موجود در نصاب تحصیلی بخصوص در حوزه عملی را انعکاس داده، پیشنهادات خویش را ارائه نمودند. این پیشنهادات توحید در پروسه بازنگری نصاب به آنها ترتیب اثر داده شد.
- 5- بررسی و توحید پیشنهادات واصله از نهاد های عدلی و قضایی، موسسات و انجوهای حقوقی و سایر نهاد های ذی علاقه در سطح ولایات مختلف. این پیشنهادات به طور کلی بخشی از رهنمود اصلاح کریکلم تحصیلی در مراحل بعدی گردید.
- 6- تحلیل پرسشنامه ها: بعد از جمع آوری پرسشنامه ها تیم کاری هر هفت نوع پرسشنامه را با استفاده از نرم افزار SPSS تحلیل و داده های حاصل از این پرسشنامه ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

معرفی محتوى

- أ. مدت دوره تحصیل: دوره لیسانس رشته حقوق اولین مرحله تحصیلی حقوق در نظام تحصیلات عالی افغانستان می باشد که به طور عادی چهار سال تحصیلی را در بر می گیرد.
- ب. کریدیت ها و کود نمبر مضماین: در این کریکلم مجموع تعداد کریدیت ها در کتگوری های چهار گانه فوق ۱۵۸ کریدیت تشییت گردید. تمامی پوهنخی های حقوق پوهنتون های دولتی و خصوصی و دیپارتمنت های مربوطه آن ها مکلف به اجرای این نصاب تحصیلی می باشند.
- ج. مضماین درسی و کتگوری ها: ماده ی دوم لایحه ی سیستم کریدیت مؤسسات تحصیلات عالی: حداقل کریدیت ها در دوره ی لیسانس ۱۳۶ کریدیت و حد اکثر آن مربوط به طول دوره تحصیلی رشته مربوطه بوده و از ۲۱ کریدیت در یک سمستر تجاوز نمی نماید.»
- ماده سوم لایحه مذکور: مضماین دوره لیسانس به مضماین اساسی، مضماین تخصصی، مضماین اختیاری و مضماین پوهنتون شمول تقسیم می شوند. مضماین اساسی باید حداقل ۳۰ فیصد، مضماین تخصصی حداقل ۵۰ فیصد و مضماین اختیاری به شمول مضماین پوهنتون شمول ۱۲ فیصد، مونوگراف، سیمینار، ستار، امتحان دولتی و تکمیل پروژه ی دیپلوم ۸ فیصد مضماین دوره لیسانس را احتوا می نمایند و نمرات آن از ۱۰۰ نمره محاسبه می شود. فیصدی مضماین مذکور در پلان تعلیمی (ضمیمه ی شماره ۱۰) گنجانیده شده است.»

به اساس مواد فوق و مبتنی بر توافق های به عمل آمده در کلسترهاي سه گانه رشته حقوق مضماین شامل در نصاب تحصیلی به اساس ایجابات تخصصی رشته و الزامات سیستم کریدیت قرار ذیل تقسیم گردید:

- مضماین اساسی: 44 کریدیت که 28 فیصد مجموع کریدیت های رشته را تشکیل میدهد;

- مضامین تخصصی: 83 کریدیت که 52 فیصد مجموع کریدیت های رشته را تشکیل میدهد؛
- مضامین اختیاری و پوهنتون شمول: 20 کریدیت که 13 فیصد مجموع کریدیت های رشته را تشکیل میدهد؛
- مضامین کار عملی و منوگراف؛ 11 کریدیت که 7 فیصد مجموع کریدیت های این رشته را تشکیل میدهد.

مجموع			مضامین کار عملی و منوگراف			مضامین اختیاری و پوهنتون شمول			مضامین تخصصی			مضامین اساسی		
نام	تعداد کریدیت	تعداد مضامین	نام	تعداد کریدیت	تعداد مضامین	نام	تعداد کریدیت	تعداد مضامین	نام	تعداد کریدیت	تعداد مضامین	نام	تعداد کریدیت	تعداد مضامین
۱۰۰ %	158	۹۵	۷ %	۱۱	۵	۱۳ %	۲۰	۳۱	۵۲ %	۸۳	۳۹	۲۸ %	۴۴	۲۰

نوت: شایان تذکر است که از جمع (16) مضامین اختیاری رشته حقوق؛ محصل مکلف است به تعداد (8) کریدیت را در جریان تحصیل تکمیل نماید.

۵. موجودیت اترنشیپ، ستاز و سیر علمی: مجموعاً در این نصاب هفت فیصد مجموع کریدیت ها به کارهای عملی که شامل فعالیت های مختلف منجمله، اترنشیپ، ستاز و سیر علمی میباشد، اختصاص داده شده.
۶. تناسب کار عملی و نظری: در پرسه بازنگری نصاب تحصیلی افزایش قابل توجه در فعالیت های عملی محصلین بمیان آمد از جمله در تعداد زیاد از مضامین اساسی و تخصصی برنامه درسی به نحوه ترتیب گردیده است که شامل هر دو بخش عملی و نظری باشد. همچنان مضامین مستقل در جهت افزایش مهارت های عملی محصلین شامل نصاب گردید از جمله نگارش حقوقی، اخلاق حقوقی در عمل، روش تحقیق و کلینیک حقوقی که مجموعاً بالغ بر هفت فیصد مجموع کریدیت های رشته حقوق را احتوا میکند.

۷. روش های آموزش و تدریس: تدریس به روش های متفاوت ذیل پیش بینی شده است:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- تدریس متقابل و تدریس توسط خود محصل؛
- محاکم تمثیلی و ارایه خدمات حقوقی تحت نظر اساتید و وکلای مدافع؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.
- تحقیقات حقوقی گروهی؛
- ارائه سمینار توسط محصلین در بعضی از ساعت‌های درسی
- ایفای نقش (رول پلی)
- استفاده از مهارت های کلینیکی حقوقی

ز. نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی محصلان:

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی تاخیر کاری

امتحانات صنفی، کارهای خانگی و سایر مکلفیت های صنفی محصلین، در صورت تاخیر چانس دوم ندارد. محصلین می توانند قبل از زمینه مشکل پیش آمده استاد مضمون را مطلع نموده تائیدی وی را حاصل نمایند.

- پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20٪)
  - کارهای عملی (لابرتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
  - امتحان وسط سمسوستر (20٪)
  - امتحان نهایی سمسوستر (60٪)

% 100

مجموع

وجایب و مکلفیت های محصلین

ما با هم کار خواهیم کرد تا دانش، مهارت ها و سلوک لازم در رابطه به مضمون را ارتقا دهیم. محصلین باید در مشارکت نزدیک با هم کار کرده، به نظریات و خصوصیات فردی یکدیگر احترام قایل شده و به یکدیگر فرصت مساوی بدهند. اخلاق و اصول رفتاری را که لازمه محیط علمی است مراعات نموده و از انجام اعمالی که منجر به اخلال پروسه تدریس گردد؛ اجتناب نمایند. با پایندی به وقت و با خلاقیت سهم فعال خویش را در پروسه آموزش ایفا نماید.

پالیسی عدم صداقت اکادمیک

- عدم صداقت اکادمیک شامل نقل، جعل معلومات، استناد نادرست، سرقت علمی و اجرای فعالیت های دیگری می گردد که از جانب محصلین در حین تحصیل انجام شود. ارتکاب چنین اعمالی از جانب محصل به هیچ وجه قابل قبول نبوده مطابق قواعد تحصیلات عالی با محصل مظنون برخورد میشود.
- استاد مضمون مسئولیت ابتدایی برای تشخیص و برخورد با عدم صداقت اکادمیک را دارد. استاد در صورت تخشیص عدم صداقت علمی محصل، بعد از بررسی موضوع و استماع دفاعیات محصل در زمینه معرفی آن به مرجع مربوط تصمیم اتخاذ می نماید.

- تصمیم استاد در زمینه برخورد با پدیده عدم صداقت علمی، فعالیت های درسی سایر محصلین را تحت الشعاع قرار نمی دهد. استاد مضمون شواهد واقعه را با مدارک به مسئولین پوهنخی اطلاع می دهد.
- اداره پوهنخی در زمینه مطابق قانون اجرآت نموده و تمام اسناد و مدارک مرتبط رانگهداری می کند.

اشتراک کنندگان کلسترها:

- الف: اعضای کلسترهاى فرعی رشته های حقوق و "علوم سیاسی و روابط بین الملل": 48 تن استادان و متخصصین که شامل اند بر رؤسا و آمرین دیپارتمنت های پوهنخی های حقوق و علوم سیاسی، نمایندگان ستره محکمه، لوی خارنوالی، وزارت عدليه، نمایندگان احزاب و جامعه مدنی، کميسیون مستقل نظارت بر قانون اساسی، انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان و وزارت محترم داخله جمهوری اسلامی افغانستان .
- ب: ستره محکمه، لوی خارنوالی، وزارت خانه های عدليه، حج، ارشاد و اوقاف، کار و امور اجتماعی، اطلاعات و فرهنگ، معارف، داخله؛ کميسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی افغانستان، کميسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی، کميسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان، شورای علمای افغانستان، اداره MEC، موسسات بین المللی مانند USIP، GIZ، UNDP، ESPA، فارغ تحصیلان پوهنخی حقوق و علوم سیاسی، اعضای محترم کميسیون ملی نصاب تحصیلی وزارت تحصیلات عالی و سایر موسسات و نهاد های همکار فعالانه اشتراک نمودند

جدول سمسووار مضماین

دوره لیسانس رشته حقوق در زیر مجموعه پوهنخی حقوق و علوم سیاسی در هشت سمسووار تحصیلی و ۱۶ هفته ای درسی ارایه میگردد. در این رشته مجموعاً ۹۵ مضمون که شامل ۲۰ مضمون اساسی، ۳۹ مضمون تخصصی، ۳۱ مضمون اختیاری و پوهنتون شمول و ۵ مضمون کار عملی میباشد، طی ۱۵۸ کریدیت تدریس میگردد.

صنف اول- سمستر اول- رشته حقوق

شنبه	جمعیت در سمستر	مجموع ساعت	ساعات درسی در هفته			دیپارتمنت مربوطه	نوعیت مضمون	کودنبر مضمون	نام مضمون	شماره
			مجموع	عملی	نظری					
ندارد	48	3		3	3	حقوق خصوصی	اساسی	LP-LA 0106	مبادی حقوق (1)	1
ندارد	32	2		2	2	حقوق خصوصی	اساسی	LP-LA 0107	اساسات حقوق اسلام	2
ندارد	32	2		2	2	حقوق عمومی	اساسی	LP-LA 0108	حقوق بشر	3
ندارد	32	2		2	2	روابط بین الملل	اساسی	LP-LA 0109	مبانی علم سیاست	4
ندارد	32	2		2	2	حقوق /خصوصی شرعیات	اساسی	LP-LA 0110	مبادی فقه	5
ندارد	32	2		2	2	اقتصاد	اساسی	LP-LA 0111	مبادی اقتصاد عامه	6
ندارد	16	1		1	1	شرعیات	پوهنتون شمول	SL-IC 0101	ثقافت اسلامی (1)	7
ندارد	32	2		2	2	ادبیات	پوهنتون شمول	Li-En 0102	زبان خارجی	8
ندارد	32	2		2	2	روابط بین الملل	پوهنتون شمول	Ss-Hi 0105	تاریخ معاصر افغانستان	9
ندارد	16	1		1	1	دیپارتمنت ها	اختیاری	---	مضمون اختیاری	10
--	304		---			19	مجموعه کریدیت ها و ساعات درسی دریک سمستر			

لیست مضامین اختیاری سمستر اول رشته حقوق

شماره	نام مضمون	کودنبر مضمون	تعداد کریدیت	دیپارتمنت مربوطه	تعداد ساعات درسی در هفته			مجموع ساعت درسی سمستر
					نظری	عملی	مجموع	
1	اساسات احصایه	LP-LA0112	1	اقتصاد		1		16
2	آیات الاحکام	LP-LA0113	1	/شرعیات		1		16
3	تاریخ حقوق جزا	LP-LA0114	1	حقوق جزا و علوم جنایی		1		16
4	صلاح و حل منازعه	LP-LA0115	1	حقوق عمومی		1		32

شماره	نوعیت مضمون	تعداد کریدیت	فیصدی بر اساس کریدیت
1	اساسی	13	8.2%
2	شخصی	0	0%
3	پوهنتون شمول و اختیاری	6	3.77%
4	کار عملی و منوگراف	0	0%

قرار شرح فوق نصاب درسی این سمستر رشته حقوق مورد تائید قرار گرفت. دیپارتمنت ها می توانند مضامون اختیاری مورد نظر را از میان مضامین اختیاری که در جدول فوق ذکر گردیده، برای محصلین ارائه نمایند.

صنف اول- سمستر دوم- رشته حقوق

ردیف	کد	تعداد ساعت در هفته	ساعات درسی در هفته			دیپارتمنت مربوطه	نوعیت مضمون	کودنبر مضمون	نام مضمون	شماره
			مجموع	عملی	نظری					
1	LP-LA 0106	32	2		2	حقوق خصوصی	2	اساسی	LP-LA 0206	مبادی حقوق (2)
2	ندارد	32	2		2	حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA 0216	حقوق محیط زیست
3	ندارد	32	2		2	حقوق عمومی	2	اساسی	LP-LA 0217	حقوق سازمانهای بین المللی
4	ندارد	32	2		2	حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA 0218	متون فقهی - حقوقی
5	ندارد	48	2		2	حقوق عمومی	3	اساسی	LP-LA 0219	سیستم های حقوقی معاصر
6	ندارد	32	2		2	حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA 0220	حقوق حمایت از مصرف کننده
7	LP-LA 0106 0107	48	3	2	1	حقوق جزا و علوم جنائی	2	اساسی	LP-LA 0221	اخلاق و سلوك مسلکی
8	ندارد	32	2		2	حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA 0222	حقوق رسانه ها
9	ندارد	16	1		1	شرعیات	1	پوهنتون شمول	SL-IC 0201	ثقافت اسلامی (2)
10	ندارد	32	2		2	ادبیات	2	پوهنتون شمول	Li-En 0202	لسان خارجی
	--	336	---			20	مجموعه کریدیت ها و ساعت درسی دریک سمستر			

لیست مضماین اختیاری سمستر دوم رشته حقوق

شماره	نام مضمون	کودنبر مضمون	تعداد کریدیت	دیپارتمنت مربوطه	تعداد ساعت درسی در هفته			مجموع ساعت درسی سمستر
					مجموع	عملی	نظری	

شماره	نوعیت مضمون	تعداد کریدیت	فیصدی بر اساس کریدیت
1	اساسی	9	5.7%
2	تخصصی	8	5%
3	پوهنتون شمول و اختیاری	3	1.9%
4	کار عملی و منوگراف	0	0%

قرار شرح فوق نصاب درسی این سمستر رشته حقوق مورد تأیید قرار گرفت. دیپارتمنت ها می توانند مضمون اختیاری مورد نظر را از میان مضماین اختیاری که در جدول فوق ذکر گردیده، برای محصلین ارائه نمایند.

صنف دوم - سمستر سوم - رشته حقوق										
عنوان	مجموع ساعت در سمستر	ساعات درسی در هفته			دیپارتمنت مربوطه	نوعیت مضمون	کودنبر مضمون	نام مضمون	٪	
		مجموع	عملی	نظری						
ندارد	32	2		2	حقوق جزا و علوم جنایی	2	اساسی	LP-LA 0323	حقوق جزای عمومی (1)	1
ندارد	32	2		2	حقوق خصوصی	2	اساسی	LP-LA 0324	حقوق وجایب (1)	2
LP-LA 0111	32	2		2	حقوق عمومی	2	اساسی	LP-LA 0325	حقوق مالی (1)	3
LP-LA 0106	32	2		2	حقوق عمومی	2	اساسی	LP-LA 0326	حقوق اساسی (1)	4
ندارد	48	3	2	1	حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA 0327	کریمنالوژی	5
ندارد	32	2		2	حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA 0328	حقوق مالکیت های معنوی	6
LP-LA 0325	32	2		2	حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA 0329	حقوق کار	7
ندارد	32	2		2	حقوق جزا و علوم جنائی	2	تخصصی	LP-LA 0330	حقوق جزای اسلام	8
LP-LA 0324	48	3	2	1	حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصص	LP-LA 0331	جزا شناسی	9
ندارد	16	1		1	شرعیات	1	پوهنتون شمول	SL-IC 0301	ثقافت اسلامی (3)	10
--	336	---				19	مجموعه کریدیت ها و ساعت درسی دریک سمستر			

لیست مضمون اختیاری سمستر سوم رشته حقوق							
مجموع ساعت درسی سمستر	تعداد ساعت درسی در هفته			دیپارتمنت مربوطه	تعداد کریدیت	نام مضمون	شماره
	مجموع	عملی	نظری				

شماره	نوعیت مضمون	تعداد کریدیت	فیصدی بر اساس کریدیت
1	اساسی	8	5%
2	تخصصی	10	6.3%
3	پوهنتون شمول و اختیاری	1	0.6%
4	کار عملی و منوگراف	0	0%

قرار شرح فوق نصاب درسی این سمستر رشته حقوق مورد تائید قرار گرفت. دیپارتمنت ها می توانند مضمون اختیاری مورد نظر را از میان مضمون اختیاری که در جدول فوق ذکر گردیده، برای محصلین ارائه نمایند.

صنف دوم - سمستر چهارم - رشته حقوق										
ردیف شناسی	کد مجموعه	تعداد ساعت در هفته	ساعات درسی در هفته			دیپارتمنت مربوطه	نوعیت مضمون	کودنبر مضمون	نام مضمون	شماره
			مجموع	عملی	نظری					
LP-LA 0323	32	2		2	2	حقوق جزا و علوم جنایی	اساسی	LP-LA 0423	حقوق جزای عمومی (2)	1
LP-LA 0324	32	2		2	2	حقوق خصوصی	اساسی	LP-LA 0424	حقوق وجایب (2)	2
LP-LA 0325	32	2		2	2	حقوق عمومی	اساسی	LP-LA 0425	حقوق مالی (2)	3
LP-LA 0326	32	2		2	2	حقوق عمومی	اساسی	LP-LA 0426	حقوق اساسی (2)	4
ندارد	32	3	2	1	1	حقوق خصوصی	کار عملی و مونوگراف	LP-LA 0432	نگارش حقوقی (1)	5
ندارد	32	2		2	2	حقوق عمومی	تخصصی	LP-LA 0433	حقوق معادن	6
LP-LA 0327	48	3	2	1	1	حقوق جزا و علوم جنایی	تخصصی	LP-LA 0434	کریمنالستیک	7
LP-LA 0110 0107	48	3		3	3	حقوق خصوصی - شرعیات	تخصصی	LP-LA 0435	اصول فقه	8
ندارد	16	1		1	1	شرعیات	پوهنتون شمول	SL-IC 0401	ثقافت اسلامی (4)	9
ندارد	32	2			2	گمپیوتر ساینس	پوهنتون شمول	Cs-Is 0403	کمپیوتر	10
ندارد	32	2		2	2	دیپارتمنت ها	اختیاری	---	مضمون اختیاری	11
--	368			---			21	مجموعه کریدیت ها و ساعت درسی دریک سمستر		

لیست مضامین اختیاری سمستر چهارم رشته حقوق							
شماره	نام مضمون	کودنبر مضمون	تعداد کریدیت	دیپارتمنت مربوطه	تعداد ساعت در هفته	مجموع ساعت درسی در هفته	مجموع درسی سمستر
1	روانشناسی جنایی	LP-LA0537	2	حقوق جزا و علوم جنایی	2	2	32
2	مبارزه با فساد اداری	LP-LA0538	2	حقوق عمومی	2	2	32
3	حقوق و توسعه	LP-LA0539	2	حقوق عمومی	2	2	32

شماره	نوعیت مضمون	تعداد کریدیت	فیصدی بر اساس کریدیت
1	اساسی	8	5%
2	تخصصی	7	4.4%
3	پوهنتون شمول و اختیاری	3	1.9%
4	کار عملی و منوگراف	2	1.3%

قرار شرح فوق نصاب درسی این سمستر رشته حقوق مورد تائید قرار گرفت. دیپارتمنت ها می توانند مضمون اختیاری مورد نظر را از میان مضامین اختیاری که در جدول فوق ذکر گردیده، برای محصلین ارائه نمایند.

صنف سوم - سمستر پنجم - رشته حقوق

ردیف	کد سمستر	نام سمستر	ساعات درسی در هفته			دیپارتمنت مربوطه	نوعیت مضمون	کودنبر مضمون	نام مضمون	ردیف
			مجموع	عملی	نظری					
1	LP-LA 0432	32	2	2		دیپارتمنت ها	کار عملی و منوگراف	LP-LA 0532	نگارش حقوقی(2)	
2	ندارد	32	2		2	حقوق جزا و علوم جنایی	تخصصی	LP-LA 0540	حقوق جزای اختصاصی(1)	
3	ندارد	32	2		2	حقوق خصوصی	تخصصی	LP-LA 0541	حقوق عینی(1)	
4	ندارد	32	2		2	حقوق خصوصی	تخصصی	LP-LA 0542	حقوق فامیل(1)	
5	LP-LA 0106 0206	48	3		3	حقوق عمومی	اساسی	LP-LA 0543	حقوق بین الملل عمومی (1)	
6	LP-LA 0432	32	3	2	1	حقوق عمومی	کار عملی و منوگراف	LP-LA 0544	روش تحقیق	
7	ندارد	32	2		2	حقوق خصوصی	تخصصی	LP-LA 0545	عقود معین	
8	ندارد	16	2		2	حقوق خصوصی - شرعیات	تخصصی	LP-LA 0546	قواعد فقهی (مدنی)	
9	ندارد	48	2		2	حقوق خصوصی	تخصصی	LP-LA 0547	حقوق تجارت	
10	LP-LA 0401	32	1		1	شرعیات	پوهنتون شمول	SL-IC 0501	ثقافت اسلامی (5)	
	--	320	---			19	مجموعه کریدیت ها و ساعت درسی دریک سمستر			

لیست مضامین اختیاری سمستر پنجم رشته حقوق

مجموع ساعت درسی سمستر	تعداد ساعت درسی در هفته			دیپارتمنت مربوطه	تعداد کریدیت	کودنبر مضمون	نام مضمون	شماره
	مجموع	عملی	نظری					

فیصدی بر اساس کریدیت	تعداد کریدیت	نوعیت مضمون	شماره
1.9%	3	اساسی	1
7.6%	12	تخصصی	2
0.6%	1	پوهنتون شمول و اختیاری	3
1.9%	3	کار عملی و منوگراف	4

قرار شرح فوق نصاب درسی این سمستر رشته حقوق مورد تائید قرار گرفت. دیپارتمنت ها می توانند مضمون اختیاری مورد نظر را از میان مضمامین اختیاری که در جدول فوق ذکر گردیده، برای محصلین ارائه نمایند.

صنف سوم - سمستر ششم - رشته حقوق

ردیف	کد مس	تعداد ساعت در هفته	ساعات درسی در هفته			دیپارتمنت مربوطه	نوعیت مضمون	کودنبر مضمون	نام مضمون	شماره
			مجموع	عملی	نظری					
1	LP-LA 0540	32	2		2	حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA 0640	حقوق جزای اختصاصی(2)
2	LP-LA 0541	32	2		2	حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA 0641	حقوق عینی (2)
3	LP-LA 0542	32	2		2	حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA 0642	حقوق فامیل (2)
4	LP-LA 0543	32	2		2	حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA 0643	حقوق بین الملل عمومی (2) (معاهدات بین المللی)
5	LP-LA 0106	48	3		3	حقوق عمومی	3	اساسی	LP-LA 0648	اصول و مبانی مدیریت
6	LP-LA 0547	32	2		2	حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA 0649	حقوق شرکتهای تجاری
7	LP-LA 0540 0543	48	3		3	حقوق جزا و علوم جنایی	3	تخصصی	LP-LA 0650	حقوق جزای بین الملل
8	LP-LA 0110 0435 0323	32	2		2	حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA 0651	قواعد فقهی(جزایی)
9	ندارد	16	1		1	شرعیات	1	پوهنتون شمول	SL-IC 0601	ثقافت اسلامی (6)
10	ندارد	32	2		2	دیپارتمنت ها	2	اختیاری	---	مضمون اختیاری
--	--	336	---			21	مجموعه کریدیت ها و ساعت درسی دریک سمستر			

لیست مضمون اختیاری سمستر ششم رشته حقوق

شماره	نام مضمون	کودنبر مضمون	تعداد کریدیت	دیپارتمنت مربوطه	تعداد ساعت در هفته	مجموع ساعت درسی سمستر	تعداد ساعت درسی در هفته		
							درستی سمستر	مجموع	عملی
1	سیاست جنایی	LP-LA0652	2	حقوق جزا و علوم جنایی	1	32			
2	اصول و فنون تقنیت	LP-LA0653	1	حقوق عمومی	1	16			
3	اشخاص و محجورین	LP-LA0654	1	حقوق خصوصی	1	16			
4	حقوق افلام و ورشهکستگی	LP-LA0655	1	حقوق خصوصی	2	32			

شماره	نوعیت مضمون	تعداد کریدیت	فیصدی بر اساس کریدیت
1	اساسی	3	1.9%
2	تخصصی	17	10.7%
3	پوهنتون شمول و اختیاری	1	0.6%
4	کار عملی و منوگراف	0	0%

قرار شرح فوق نصاب درسی این سمستر رشته حقوق مورد تأیید قرار گرفت. دیپارتمنت ها می توانند مضمون اختیاری مورد نظر را از میان مضمون اختیاری که در جدول فوق ذکر گردیده، برای محصلین ارائه نمایند.

صنف چهارم - سمستر هفتم - رشته حقوق

ردیف	کد سمستر	تعداد ساعت در هفته	ساعات درسی در هفته			دیپارتمنت مربوطه	نوعیت مضمون	کودنبر مضمون	نام مضمون	شماره
			مجموع	عملی	نظری					
1	LP-LA 0540 0338	32	2		2	حقوق جزا و علوم جنایی	تخصصی	LP-LA 0740	حقوق جزای اختصاصی (3)	
2	LP-LA 0648	32	2		2	حقوق عمومی	تخصصی	LP-LA 0756	حقوق اداری (1)	
3	ندارد	32	2		2	حقوق خصوصی	تخصصی	LP-LA 0757	حقوق بین الملل خصوصی (1)	
4	ندارد	32	2		2	حقوق خصوصی	تخصصی	LP-LA 0758	اصول محاکمات مدنی (1)	
5	LP-LA 0540 0323	32	2		2	حقوق جزا و علوم جنایی	تخصصی	LP-LA 0759	اصول اجراءات جزایی (1)	
6	ندارد	48	3		3	حقوق خصوصی	تخصصی	LP-LA 0760	حقوق میراث	
7	ندارد	48	3	2	1	حقوق خصوصی	تخصصی	LP-LA 0761	روش های حل منازعات تجاری	
8	ندارد	64	4	4		دیپارتمنت ها	کار عملی و منوگراف	LP-LA 0762	کلینیک حقوقی	
9	LP-LA 0601	16	1		1	شرعیات	پوهنتون شمول	SL-IC 0701	ثقافت اسلامی (7)	
10	ندارد	32	2		2	دیپارتمنت ها	اختیاری	----	مضمون اختیاری	
--	--	384	---			20	مجموعه کریدیت ها و ساعت درسی دریک سمستر			

لیست مضامین اختیاری سمستر هفتم رشته حقوق

شماره	نام مضمون	کودنبر مضمون	تعداد کریدیت	دیپارتمنت مربوطه	تعداد ساعت درسی در هفته	مجموع ساعت درسی سمستر	تعداد ساعت درسی در هفته		
							درستی سمستر	مجموع	عملی
1	حقوق بیمه	LP-LA0763	1	حقوق خصوصی	1	16		1	
2	تجارت الکترونیک	LP-LA0764	1	حقوق خصوصی	1	16		1	
3	وکالت دفاع	LP-LA0765	2	حقوق جزا و علوم جنایی	1	48	2	1	
4	فلسفه حقوق	LP-LA0766	2	حقوق خصوصی	2	32	2	2	

شماره	نوعیت مضمون	تعداد کریدیت	فیصلی بر اساس کریدیت
1	اساسی	0	0%
2	تخصصی	15	9.5%
3	پوهنتون شمول و اختیاری	3	1.9%
4	کار عملی و منوگراف	2	1.3%

قرار شرح فوق نصاب درسی این سمستر رشته حقوق مورد تائید قرار گرفت. دیپارتمنت ها می توانند مضمون اختیاری مورد نظر را از میان مضامین اختیاری که در جدول فوق ذکر گردیده، برای محصلین ارائه نمایند.

صنف چهارم - سمستر هشتم - رشته حقوق										
شماره	کد	ساعت	ساعت	ساعات درسی در هفته			دیپارتمنت مربوطه	نوعیت مضمون	کودنبر مضمون	نام مضمون
				مجموع	عملی	نظری				
LP-LA 0756	32	2		2		حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA 0856	حقوق اداری(2)
LP-LA 0757	32	2		2		حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA 0857	حقوق بین الملل خصوصی(2)
LP-LA 0758	32	2		2		حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA 0858	اصول محاکمات مدنی(2)
LP-LA 0759	32	2		2		حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA 0859	اصول اجراءات جزایی(2)
LP-LA 0547	32	2		2		حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA 0867	حقوق تجارت بین الملل
ندارد	48	3	2	1		حقوق جزا / علوم جنایی / طب	2	تخصصی	LP-LA 0868	طب عدلی
ندارد	128	8	8			دیپارتمنت ها	4	کار عملی و منوگراف	LP-LA 0869	منوگراف
LP-LA 0543 0643	32	2		2		حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA 0870	حقوق دیپلماتیک و قنسولی
ندارد	16	1		1		شرعیات	1	پوهنتون شمول	SL-IC 0801	ثقافت اسلامی (8)
ندارد	16	1		1		دیپارتمنت ها	1	اختیاری	---	مضمون اختیاری
--	384			---			20	مجموعه کریدیت ها و ساعت درسی دریک سمستر		

لیست مضماین اختیاری سمستر هشتم رشته حقوق							
مجموع ساعت درسی سمستر	تعداد ساعت درسی در هفته	دیپارتمنت مربوطه	تعداد کریدیت	کودنبر مضمون	نام مضمون	شماره	
مجموع	عملی	نظری					
16		1	حقوق جزا و علوم جنایی	1	LP-LA0871	حقوق بانکداری	
16		1	حقوق خصوصی	1	LP-LA0872	بانکداری اسلامی	
16		1	حقوق عمومی	1	LP-LA0873	حقوق هوایی	
32	2		حقوق خصوصی	1	LP-LA0874	اجرای احکام	

فیصدی بر اساس کریدیت	تعداد کریدیت	نوعیت مضمون	شماره
0%	0	اساسی	1
8.8%	14	تخصصی	2
1.2%	2	پوهنتون شمول و اختیاری	3
2.6%	4	کار عملی و منوگراف	4

قرار شرح فوق نصاب درسی این سمستر رشته حقوق مورد تائید قرار گرفت. دیپارتمنت ها می توانند مضمون اختیاری مورد نظر را از میان مضماین اختیاری که در جدول فوق ذکر گردیده، برای محصلین ارائه نمایند.

لیست مضامین اساسی رشته حقوق

شماره	نام مضمون	نوعیت	کود نمبر	تعاد کریدیت	دیپارتمنت تطبیق کننده
۱	مبادی حقوق (۱)	اساسی	LP-LA0106	۳	حقوق خصوصی
۲	اساسات حقوق اسلام	اساسی	LP-LA0107	۲	حقوق خصوصی
۳	حقوق بشر	اساسی	LP-LA0108	۲	حقوق عمومی
۴	مبانی علم سیاست	اساسی	LP-LA0109	۲	روابط بین الملل
۵	مبادی فقه	اساسی	LP-LA0110	۲	حقوق خصوصی/شرعیات
۶	مبادی اقتصاد عامه	اساسی	LP-LA0111	۲	اقتصاد
۷	مبادی حقوق (۲)	اساسی	LP-LA0206	۲	حقوق خصوصی
۸	حقوق سازمانهای بین المللی	اساسی	LP-LA0217	۲	حقوق عمومی
۹	سیستم های حقوقی معاصر	اساسی	LP-LA0219	۳	حقوق عمومی
۱۰	اخلاق و سلوک مسلکی	اساسی	LP-LA0221	۲	دیپارتمنت ها
۱۱	حقوق جزای عمومی (۲)	اساسی	LP-LA0423	۲	حقوق جزا و علوم جنایی
۱۲	حقوق وجایب (۲)	اساسی	LP-LA0424	۲	حقوق خصوصی
۱۳	حقوق مالی (۲)	اساسی	LP-LA0425	۲	حقوق عمومی
۱۴	حقوق اساسی (۲)	اساسی	LP-LA0426	۲	حقوق عمومی
۱۵	حقوق بین الملل عمومی (۱)	اساسی	LP-LA0543	۳	حقوق عمومی
۱۶	اصول و مبانی مدیریت	اساسی	LP-LA0648	۳	حقوق عمومی
۱۷	حقوق جزای عمومی (۱)	اساسی	LP-LA 0323	۲	حقوق جزا و علوم جنایی
۱۸	حقوق وجایب (۱)	اساسی	LP-LA 0324	۲	حقوق خصوصی
۱۹	حقوق مالی (۱)	اساسی	LP-LA 0325	۲	حقوق عمومی
۲۰	حقوق اساسی (۱)	اساسی	LP-LA 0326	۲	حقوق عمومی

لیست مضامین تخصصی رشته حقوق

شماره	نام مضمون	نوعیت	کود نمبر	تعاد کریدیت	دیپارتمنت تطبیق کننده
۱	عقود معین	تخصصی	LP-LA0545	۲	حقوق خصوصی
۲	قواعد فقهی (مدنی)	تخصصی	LP-LA0546	۲	حقوق خصوصی-شرعیات
۳	حقوق محیط زیست	تخصصی	LP-LA0216	۲	حقوق عمومی
۴	متون فقهی - حقوقی	تخصصی	LP-LA0218	۲	حقوق خصوصی
۵	حقوق حمایت از مصرف کننده	تخصصی	LP-LA0220	۲	حقوق عمومی
۶	حقوق رسانه ها	تخصصی	LP-LA0222	۲	حقوق عمومی
۷	کریمانلوزی	تخصصی	LP-LA 0327	۲	حقوق جزا و علوم جنایی
۸	حقوق مالکیت های معنوی	تخصصی	LP-LA 0328	۲	حقوق خصوصی
۹	حقوق کار	تخصصی	LP-LA 0329	۲	حقوق عمومی
۱۰	حقوق جزای اسلام	تخصصی	LP-LA 0330	۲	حقوق جزا و علوم جنایی
۱۱	جزا شناسی	تخصصی	LP-LA 0331	۲	حقوق جزا و علوم جنایی

حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA0433	حقوق معادن	۱۲
حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA0434	کریمنالتیک	۱۳
حقوق خصوصی-شرعیات	3	تخصصی	LP-LA0435	اصول فقه	۱۴
حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA0540	حقوق جزای اختصاصی(1)	۱۵
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0541	حقوق عینی(1)	۱۶
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0542	حقوق فامیل(1)	۱۷
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0547	حقوق تجارت	۱۸
حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA0640	حقوق جزای اختصاصی(2)	۱۹
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0641	حقوق عینی(2)	۲۰
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0642	حقوق فامیل(2)	۲۱
حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA0643	حقوق بین الملل عمومی (2) (معاهدات بین المللی)	۲۲
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0649	حقوق شرکتهای تجاری	۲۳
حقوق جزا و علوم جنایی	3	تخصصی	LP-LA0650	حقوق جزای بین الملل	۲۴
حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA0651	قواعد فقهی(جزایی)	۲۵
حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA0740	حقوق جزای اختصاصی (3)	۲۶
حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA0756	حقوق اداری(1)	۲۷
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0757	حقوق بین الملل خصوصی(1)	۲۸
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0758	اصول محاکمات مدنی(1)	۲۹
حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA0759	اصول اجرآت جزایی(1)	۳۰
حقوق خصوصی	3	تخصصی	LP-LA0760	حقوق میراث	۳۱
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0761	روش های حل منازعات تجاری	۳۲
حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA0856	حقوق اداری(2)	۳۳
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0857	حقوق بین الملل خصوصی(2)	۳۴
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0858	اصول محاکمات مدنی(2)	۳۵
حقوق جزا و علوم جنایی	2	تخصصی	LP-LA0859	اصول اجرآت جزایی(2)	۳۶
حقوق خصوصی	2	تخصصی	LP-LA0867	حقوق تجارت بین الملل	۳۷
حقوق جزا علوم جنایی / طب	2	تخصصی	LP-LA0868	طب عدلی	۳۸
حقوق عمومی	2	تخصصی	LP-LA0870	حقوق دیپلماتیک و قنسولی	۳۹

لیست مضماین پوہنتوں شمول و اختیاری رشتہ حقوق

شماره	نام مضمون	نوعیت	کوڈ نمبر	تعاد کریدیت	دیپارتمنٹ تطبیق کننده
۱	ثقافت اسلامی	پوہنتوں شمول	SL-IC0201	۸	شرعیات
۲	لسان خارجی	پوہنتوں شمول	Li-En0102	۴	ادبیات انگلیسی
۳	کمپیوٹر	پوہنتوں شمول	Cs-Is0303	۱	کمپیوٹر سائنس
۴	تاریخ معاصر افغانستان	پوہنتوں شمول	Ss-Hi0105	۲	علوم اجتماعی
۵	حقوق بانکداری	LP-LA0871	اختیاری	۱	حقوق جزا و علوم جنایی
۶	بانکداری اسلامی	LP-LA0872	اختیاری	۱	حقوق خصوصی
۷	حقوق ہوایی	LP-LA0873	اختیاری	۱	حقوق عمومی
۸	اجرای احکام	LP-LA0874	اختیاری	۱	حقوق خصوصی
۹	حقوق بیمه	LP-LA0763	اختیاری	۱	حقوق خصوصی
۱۰	تجارت الکترونیک	LP-LA0764	اختیاری	۱	حقوق خصوصی
۱۱	وکالت دفاع	LP-LA0765	اختیاری	۲	حقوق جزا و علوم جنایی
۱۲	فلسفہ حقوق	LP-LA0766	اختیاری	۲	حقوق خصوصی
۱۳	سیاست جنایی	LP-LA0652	اختیاری	۲	حقوق جزا و علوم جنایی
۱۴	اصول و فنون تقنین	LP-LA0653	اختیاری	۱	حقوق عمومی
۱۵	اشخاص و محجورین	LP-LA0654	اختیاری	۱	حقوق خصوصی
۱۶	حقوق افلاس و ورشکستگی	LP-LA0655	اختیاری	۱	حقوق خصوصی
۱۷	روانشناسی جنایی	LP-LA0537	اختیاری	۲	حقوق جزا و علوم جنایی
۱۸	مبارزہ با فساد اداری	LP-LA0538	اختیاری	۲	حقوق عمومی
۱۹	حقوق و توسعہ	LP-LA0539	اختیاری	۲	حقوق عمومی
۲۰	اساسات احصایہ	LP-LA0112	اختیاری	۱	اقتصاد
۲۱	آیات الاحکام	LP-LA0113	اختیاری	۱	/شرعیات
۲۲	تاریخ حقوق جزا	LP-LA0114	اختیاری	۱	حقوق جزا و علوم جنایی
۲۳	صلح و حل منازعہ	LP-LA0115	اختیاری	۱	حقوق عمومی

لیست مضماین کار عملی و منوگراف رشته حقوق

شماره	نام مضمون	نوعیت	کود نمبر	تعاد کریدیت	دیپارتمنت تطبیق کننده
۱	منوگراف	LP-LA0869	کار عملی و منوگراف	۴	دیپارتمنت ها
۲	نگارش حقوقی (۱)	LP-LA0432	کار عملی و منوگراف	۲	حقوق خصوصی
۳	نگارش حقوقی (۲)	LP-LA0532	کار عملی و منوگراف	۱	حقوق خصوصی
۴	روش تحقیق	LP-LA0544	کار عملی و منوگراف	۲	حقوق عمومی
	کلینیک حقوقی	LP-LA0762	کار عملی و منوگراف	۲	دیپارتمنت ها

نوت: مفردات و پالیسی کورس های کتگوری های مختلف مضماین شامل کریکولوم یا نصاب تحصیلی رشته حقوق از جانب کمیته تخصصی بازنگری و معیاری سازی نصاب رشته حقوق و کلستر های سه گانه این رشته؛ به حمایت وزارت محترم تحصیلات عالی افغانستان و همکاری تخصصی دفتر بنیاد آسیا در افغانستان، تکمیل و مورد تائید قرار گرفت. اینک قرار ضمیمه هذا به تمام پوهنتون ها و مراکز تحصیلات عالی دولتی و خصوصی سراسر کشور اخبار می گردد تا با اجرآت همسان و واحد؛ از چندگانگی و غیر معیاری بودن اجرآت اکادمیک در رشته حقوق جلوگیری به عمل آید.

دیپارتمنت ها از افزایش یا کاهش تعاد کریدیت ها، تغییر کود نمبر ها و نوع مضماین بصورت جدی خودداری می نمایند.

در مجموعه هذا مفردات و پالیسی کورس های مضماین پوهنتون شامل نمی باشد. مفردات و پالیسی کورس های مضماین مذکور از جانب دیپارتمنت های مربوطه تدوین و در اختیار پوهنهای حقوق و علوم سیاسی قرار خواهد گرفت.

تکمیل منوگراف نیز تابع طرزالعمل ها و لوایح وزارت محترم تحصیلات عالی و طرزالعمل های داخلی دیپارتمنت ها حسب ایجابات علمی و مسلکی شان می باشد.

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

رشته حقوق

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامین

صنف اول - سمستر اول

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبادی حقوق (1)

مقطع تحصیلی:	لیسانس
پوهنتون:	- - - - -
پوهنخی:	حقوق و علوم سیاسی
دیپارتمنت:	حقوق خصوصی
اسم مضمون:	مبادی حقوق 1
کود مضمون:	LA0106
تعداد کریدیت:	3 کریدیت تئوری
نوعیت مضمون:	اساسی
پیش니از مضمون:	ندارد
صنف:	اول
سمستر:	اول

شرح مختصر مضمون

مبادی علم حقوق، از مضماین اساسی رشته حقوق می باشد که در دو سمستر تدریس می گردد. این مضمون علاوه بر رشته حقوق در رشته های علوم سیاسی، ژورنالیزم، اقتصاد، شرعیات و برخی رشته های دیگر به منظور آشنا ساختن محصلین با مفاهیم و اساسات علم حقوق تدریس می گردد. این مضمون در واقعیت مدخلی است برای رشته های مختلف علم حقوق. با مطالعه این محصلین در ختم سمتسر قادر می گردند تا در رابطه به مفهوم و محتوى علم حقوق، رابطه قاعده حقوقی با سایر قواعد تنظیم کننده جامعه، خصوصیات و مبانی قواعد حقوقی و همچنان تقسیمات این رشته شناخت کلی و جامع پیدا نمایند.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم حق، قاعده حقوقی، حقوق و اصطلاحات حقوقی
- شناخت مفهوم ، مبانی، ساختار، منابع و چگونگی تصنیف حقوق
- آشنایی با منابع و مبانی حقوق در افغانستان
- کسب مهارت به ارتباط تشخیص متون عادی از متون حقوقی
- کسب مهارت به ارتباط کاربرد واژه های حقوقی در حین بیان و نگارش

شیوه های تدریس و آموزش

مخلوطی از روش های مختلف تدریس در قالب روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده می گردد:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه دو طرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- مفهوم لغوی و اصطلاحی حقوق
- تقسیم حقوق به حقوق آفاقی و حقوق عندي
- رابطه حقوق با قواعد تنظیم کننده اجتماع
- رابطه حقوق با علوم اجتماعی و علوم طبیعی
- بخش اول: حقوق آفاقی (صفات قاعده حقوقی)
- مبنای قاعده حقوقی
- عناصر سازنده قاعده حقوقی
- هدف قاعده حقوقی
- تقسیم حقوق بر اساس منبع
- تقسیم حقوق بر اساس قلمرو
- تقسیم حقوق بر اساس موضوع
- تقسیم حقوق از حیث نوع
- معرفی مختصر نظام های حقوقی بزرگ
- رومن ژرمن و نظام کامن لا
- اسلام و نظام حقوقی افغانستان

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی تاخیر کاری

امتحانات صنفی، کارهای خانگی و سایر مکلفیت‌های صنفی محصلین، در صورت تاخیر چانس دوم ندارد. محصلین می‌توانند قبلاً در زمینه مشکل پیش آمده استاد مضمون را مطلع نموده تائیدی وی را حاصل نمایند.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده 19 لایحه کردیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20%)
  - کارهای عملی (لابرatory، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20%)
  - امتحان وسط سمستر
  - امتحان نهایی سمستر
  - حد اکثر (60%)
-

100%

مجموع

وجایب و مکلفیت‌های محصلین

ما با هم کار خواهیم کرد تا دانش، مهارت‌ها و سلوک لازم در رابطه به مضمون را ارتقا دهیم. محصلین باید در مشارکت نزدیک با هم کار کرده، به نظریات و خصوصیات فردی یکدیگر احترام قابل شده و به یکدیگر فرصت مساوی بدهند. اخلاق و اصول رفتاری را که لازمه محیط علمی است مراعات نموده و از انجام اعمالی که منجر به اخلال پروسه تدریس گردد؛ اجتناب نمایند. با پایندی به وقت و با خلاقیت سهم فعال خویش را در پروسه آموزش ایفا نماید.

پالیسی عدم صداقت اکادمیک

- عدم صداقت اکادمیک شامل نقل، جعل معلومات، استناد نادرست^۱، سرقت علمی^۲ و اجرای فعالیت‌های دیگری می‌گردد که از جانب محصلین در حین تحصیل انجام شود. ارتکاب چنین اعمالی از جانب محصل به هیچ وجه قابل قبول نبوده مطابق قواعد تحصیلات عالی با محصل مظنون برخورد می‌شود.
- استاد مضمون مسئولیت ابتدایی برای تشخیص و برخورد با عدم صداقت اکادمیک را دارد. استاد در صورت تخشیص عدم صداقت علمی محصل، بعد از بررسی موضوع و استماع دفاعیات محصل در زمینه معرفی آن به مرجع مربوط تصمیم اتخاذ می‌نماید.
- تصمیم استاد در زمینه برخورد با پدیده عدم صداقت علمی، فعالیت‌های درسی سایر محصلین را تحت الشعاع قرار نمی‌دهد. استاد مضمون شواهد واقعه را با مدارک به مسئولین پوهنخی اطلاع می‌دهد. اداره پوهنخی در زمینه مطابق قانون اجرآت نموده و تمام اسناد و مدارک مرتبط را نگهداری می‌کند.

¹ Wrong Citation

² Plagiarism

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوجه مضمون						
نتایج متوجه						
آشنایی با مفاهیم حق، قاعده حقوقی، حقوق و اصطلاحات حقوقی	۱	۱	۱	۱	۱	۳
شناسخت مفهوم ،مبانی، ساختار، منابع و چگونگی تصنیف حقوق	۲	۱	۳	۲	۱	۳
آشنایی با منابع و مبانی حقوق در افغانستان	۳	۱	۲	۳	۱	۳
کسب مهارت به ارتباط تشخیص متون عادی از متون حقوقی	۴	۱	۲	۱	۱	۳
کسب مهارت به ارتباط کاربرد واژه های حقوقی در حین بیان و نگارش	۵	۱	۱	۱	۱	۲
مجموع	۱	۱.۸	۱.۶	۱	۲.۸	۱.۶
اوسط عمومی	۱.۷/۳					

کورس پالیسی هفته وار مضمون مبادی حقوق ۱

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	3	اول	اول	حقوق خصوص	مبادی حقوق ۱	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدريس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون و پالیسی کورس	1	اول
					اهمیت مطالعه مبادی حقوق	2	
					موضوع و قلمرو مبادی حقوق	3	
پرسش وپاسخ					مفهوم لغوی و اصطلاحی حقوق	4	دوم
					تعريف حقوق و تعریف حق		
					تقسیم حقوق به حقوق آفایی و حقوق عندي	5	
					رابطه حقوق با قواعد تنظیم کننده اجتماع و رابطه حقوق با اخلاق	6	
پرسش وپاسخ					رابطه حقوق با عرف	7	سوم
					رابطه حقوق با مذهب نکات افتراق حقوق و مذهب	8	
					رابطه حقوق با علوم اجتماعی رابطه حقوق با سیاست و اقتصاد	9	
پرسش وپاسخ					رابطه علم حقوق با روانشناسی و جامعه شناسی	10	چهارم
					رابطه علم حقوق با تاریخ	11	
					رابطه حقوق با علوم طبیعی رابطه علم حقوق با طب و ریاضی	12	
					رابطه علم حقوق با تехنیک و کیمیا	13	پنجم

پرسش وپاسخ					بخش اول: حقوق آفاقی صفات قاعده حقوقی صفت عمومی بودن و مجرد بودن قاعده حقوقی	14	
					صفت الزامي بودن قاعده حقوقی	15	
پرسش وپاسخ					صفت کتبی بودن	16	ششم
					صفت مؤیده ای بودن	17	
					صفت هدفمند بودن قاعده حقوقی	18	
پرسش وپاسخ					مبناي قاعده حقوقی مکتب حقوق فطری	19	هفتم
					دوره های مکتب حقوق فطری عصر مذهبی، عصر خردگرایی، عصر تجربی	20	
					حقوق فطری در شریعت اسلام	21	
پرسش و پاسخ					مکتب حقوق تحقیقی (پوزیتیویست ها) مکتب تحقیقی دولتی	22	هشتم
					مکتب تحقیقی اجتماعی	23	
					مکتب تاریخی حقوق	24	
امتحان میان سمسٹر					امتحان 20 %	25	نهم
					امتحان 20 %	26	
					عناصر سازنده قاعده حقوقی عنصر دینی و عنصر اخلاقی	27	
پرسش وپاسخ					عنصر سیاسی و عنصر اقتصادی	28	دهم
					عنصر اجتماعی و عنصر جغرافیایی	29	
					هدف قاعده حقوقی مکتب اصالت فرد	30	
					مکتب اصالت جمع	31	یازدهم

پرسش وپاسخ					مکتب اعتدالیون یا آشتی گرایان	32	
					مکتب حقوق اسلام	33	
پرسش وپاسخ					نقسیم حقوق بر اساس منبع نقسیم حقوق بر اساس قلمرو حقوق ملی، حقوق بین المللی	34	دوازدهم
					نقسیم حقوق بر اساس موضوع حقوق عمومی و حقوق خصوصی	35	
					معرفی رشته های حقوق عمومی / حقوق اساسی و حقوق اداری	36	
پرسش وپاسخ					حقوق کار، حقوق مالی و حقوق جزاء	37	سیزدهم
					معرفی رشته های حقوق خصوصی / حقوق وجایب و حقوق عینی	38	
					حقوق فامیل، حقوق تجارت و حقوق میراث	39	
پرسش وپاسخ					معرفی حقوق بین الملل و رشته های آن / حقوق بین الملل عمومی	40	چهاردهم
					حقوق بین الملل خصوصی	41	
					حقوق جزای بین الملل	42	
پرسش وپاسخ					نقسیم حقوق از حیث نوع / حقوق تعیین کننده و حقوق تضمين کننده (قواعد ماهوی و قواعد شکلی) اصول محاکمات مدنی	43	پانزدهم
					اصول اجراءات جزایی	44	
					اصول محاکمات تجاری و اصول محاکمات اداری	45	

جمع بندی					معرفی مختصر نظام های حقوقی بزرگ - رومن ژرمن و نظام کامن لا	46	شانزدهم
					اسلام و نظام حقوقی افغانستان	47	
					جمع بندی و پاسخ به سوالات راهنمایی امتحان نهایی	48	

منابع یا مأخذ	
1. ستانکری، ناصرالله. 1387. مبادی حقوق. انتشارات میوند. 2. رحیمی، محمد اسحاق. 1397. کلیات علم حقوق. کابل. چ. ۵. انتشارات معصومی.	مأخذ اساسی
1. کاتوزیان، ناصر. 1383. مقدمه علم حقوق. تهران: شرکت سهامی انتشار. 2. کاتوزیان، ناصر. 1387. ۱۳۹۷. کلیات حقوق. تهران: گنج دانش. 3. واحدی، قدرت الله. 1395. مقدمه علم حقوق. تهران: نشر میزان. 4. مدنی، سید جلال الدین. 1386. مبانی و کلیات علم حقوق. تهران: انتشارات پایدار.	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اساسات حقوق اسلام

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
اساسات حقوق اسلام	اسم مضمون:
LA0107	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
اول	صنف:
اول	سمستره:

شرح مختصر مضمون

اساسات حقوق اسلام یکی از مضماین اساسی برای آشنایی محصلین با مبانی و قواعد حقوق اسلام است. اساسات حقوق اسلام و مضمون مبادی فقه تکمیل کننده یکدیگر هستند. در مضمون اساسات حقوق اسلام محصلین ادوار فقه اسلامی، انواع مذاهب اسلامی و منابع فقه اسلامی آشنا میگردند. در این مضمون ابتداء به کلیات مانند تعریف، موضوع و هدف اساسات حقوق اسلام پرداخته میشود. سپس ویژگی های حقوق اسلام مورد بحث قرار گرفته و مفاهیم اساسی در حقوق اسلام از جمله حق و حکم مورد بحث قرار گرفته و در آخر نظام مالکیت و نظام عقود در حقوق اسلام توضیح داده خواهد شد. بدین ترتیب سعی شده است تا از تکرار مفردات و مطالب درسی جلوگیری گردد و از سویی دیگر محصلین حقوق ضمن آشنایی با مبانی حقوق اسلام و فقه اسلامی، آمادگی مطالعه و فرآگیری سایر مضماین فقهی در صنوف بالاتر را داشته باشند.

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفهوم، ساختار و مبانی نظام حقوقی اسلامی
- آشنایی با مفهوم، ارکان و انواع حق در نظام حقوقی اسلام
- آشنایی مختصر با مبانی نظری ساختار مذاهب مختلف

- شناخت جایگاه حقوق اسلام در نظام حقوقی اسلامی
- کسب مهارت استفاده از منابع حقوق اسلام در تحقیقات علمی

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف ترکیبی و علمی اساسات حقوق اسلام
- موضوع و هدف اساسات حقوق اسلام
- تعریف، ارکان، اقسام و منابع حق
- مفاهیم اساسی و ویژه‌گی‌های حقوق اسلام
- حکم و انواع آن
- نظام مالکیت در اسلام
- نظام عقود در اسلام
- ولایت و اقسام آن
- وکالت، شروط، ارکان و اقسام آن
- وصایت و احکام آن
- قیمومیت و احکام آن

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
- امتحان وسط سمستر
- امتحان نهایی سمستر

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون اساسات حقوق اسلام

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	اول	اول	حقوق خصوص	اساسات حقوق اسلام	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدريس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون، استاد و منابع	1	اول
					اهمیت و ویژه‌گی های مضمون	2	
پرسش وپاسخ					تعريف ترکیبی و علمی اساسات حقوق اسلام (تعريف حق)	3	دوم
					موضوع و هدف مضمون	4	
پرسش وپاسخ					ارکان حق: صاحب حق	5	سوم
					ارکان حق: محل حق	6	
پرسش وپاسخ					تقسیم بندی حق به اعتبار محل آن	7	چهارم
					تقسیم بندی حق به اعتبار تحرید و عدم آن	8	
پرسش وپاسخ					تقسیم بندی حق به اعتبار صاحب آن	9	پنجم
					تقسیم بندی حق به اعتبار تاثیر قضاء و عدم آن	10	
پرسش وپاسخ					منابع حق: تصرف شرعی	11	ششم
					عقد و ایقاع	12	
پرسش وپاسخ					منابع حق: حادثه شرعی	13	هفتم
					فعل مضر و مفعل مفید	14	
پرسش وپاسخ					تشریع و تقنین در نظام حقوقی اسلام	15	هشتم
					مفاهیم اساسی و ویژه‌گی های حقوق اسلام؛ اسلام، عقیده، فقه	16	
					امتحان وسط سمستر	17	نهم

امتحان میان سمستر					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش وپاسخ					مفهوم حکم و انواع آن تفاوت حق با حکم	19	دهم
					نظام مالکیت در اسلام تعريف مال و تقسیم آن	20	
پرسش وپاسخ					تعريف ملکیت و انواع آن	21	یازدهم
					اسباب ملکیت	22	
پرسش و پاسخ					نظام عقود، تعریف و ارکان عقد	23	دوازدهم
					اهلیت و انواع آن	24	
پرسش وپاسخ					عوارض اهلیت (عوارض ذاتی)	25	سیزدهم
					عوارض اهلیت (عوارض اکتسابی)	26	
پرسش وپاسخ					ولايت و اقسام آن	27	چهاردهم
					وکالت، شروط، ارکان و اقسام آن	28	
پرسش وپاسخ					وصایت و احکام آن	29	پانزدهم
					قیمومیت و احکام آن	30	
جمع بندی					حل مشکلات محصلین	31	شانزدهم
					رهنمایی امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ:	
1. نذیر . داد محمد. 1389. اساسات حقوق اسلام. کابل: انتشارات نعمانی.	-1 مأخذ اساسی
-1 خضری . محمد . بی تا. تاریخ التشريع الاسلامی. مصر: دار احیاء تراث عربی. -2 محمصانی، صبحی. 1386. فلسفه قانونگذاری در اسلام. ترجمه : اسمعیل گلستانی. تبریز: امید دانش.	
-3 فایق. عبدالطیف. مبادی فقه - هرات: بی چا.	-2 مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بشر

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق عمومی	دیپارتمنت:
حقوق بشر	اسم مضمون:
LA0108	کود مضمون:
2 کریدیت تئوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
اول	صنف:
اول	سمستره:

شرح مختصر مضمون

حقوق بشر از جمله اساسی‌ترین و ابتدایی‌ترین حقوقی است که هر فرد به طور ذاتی، فطری و به صرف انسان بودن از آن بهره‌مند می‌شود، این حقوق شامل حقوق طبیعی یا حقوق قانونی که در قوانین ملی و بین‌المللی تسجیل یافته‌اند؛ می‌باشد. از قرن 19 به بعد حقوق بشر مورد توجه اساسی در جوامع ملی بین‌المللی قرار گرفته و قواعد داخلی و بین‌المللی به منظور حمایت از انسان به عنوان غایت آفرینش تدوین گردید. در افغانستان نیز بعد از رویکار آمدن جمهوری اسلامی توجه جدی به مقوله حقوق بشر صورت گرفت. در قانون اساسی کشور این حقوق مورد حمایت قرار گرفته است و گفتمان‌های علمی زیادی در جهت ترویج تعمیم آن در سراسر کشور برگزار گردید. بر همین اساس این مضمون منحیث مضمون اساسی در سمستره اول رشته حقوق فرارداده شده است و در آن موضوعاتی همچون حقوق و آزادی‌های بنیادین و اساسی بشر، مبانی نظری و فلسفی حقوق بشر، اصول و مقررات بین‌المللی حقوق بشر، تعهدات و تکالیف دولت‌ها در قبال موازین حقوق بشری، نهاد‌های بین‌المللی حقوق بشر و احترام و رعایت حقوق بشری افراد جای داده شده است.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم و کلیات حقوق بشر
- شناخت منابع داخلی و خارجی حقوق بشر
- شناخت مبانی و فلسفه حقوق بشر در اسلام و غرب
- بالا رفتن مهارت‌های عمچون تطابق و تفسیر قواعد داخلی و بین‌المللی
- شناخت قواعد اسلامی در زمینه حمایت از حقوق بشر و توانایی ارتباط بین قواعد اسلامی و بین‌المللی

شیوه های تدریس و آموزش

در تدریس این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر جهت تشریح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروهی و ارائه آن در صنف؛
- دعوت از کارمندان کمیسیون مستقل حقوق بشر در جهت معرفی این کمیسیون و کارکرد آن در افغانستان
- ارائه سمینار توسط محصلین در بعضی از ساعت‌های درسی

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر فصل‌ها)

- مفهوم حقوق بشر
- اهمیت حقوق بشر
- معرفی منابع و مصادر حقوق بشر
- سیر تاریخی حقوق بشر
- دوره‌های مختلف حقوق بشر قبل از سازمان ملل متحد
- حقوق بشر بعد از تأسیس سازمان ملل متحد
- حقوق بشر در اسلام
- نسل‌های سه گانه حقوق بین المللی بشر
- مبانی حقوق بشر
- مکاتب حقوق بشر
- منابع اصلی حقوق بشر
- منابع فرعی حقوق بشر
- جایگاه حقوق بشر در قوانین ملی
- حقوق و آزادی‌های اساسی
- حقوق و آزادی‌های مدنی و سیاسی
- حقوق و آزادی‌های اقتصادی
- حقوق و آزادی‌های اقتصادی
- حقوق و آزادی‌های اجتماعی
- حقوق و آزادی‌های فرهنگی
- مقایسه تفاوت‌های حقوق بین الملل بشر معاصر با حقوق بشر در اسلام
- مقایسه شباهت‌های حقوق بین الملل بشر معاصر با حقوق بشر در اسلام

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							
نتایج متوقعه مضمون							
۶.	انکشاف مهارت های انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، استدلال حقوقی، تعلیل حقوقی، فن دفاع، مشهوده دهی حقوقی، مدبریت و رهبری.	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	آشنایی با مفاهیم و کلیات حقوق بشر
۵.	کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم فرادرادها، پیشبرد دوستیهای مدنی، فامیلی، تجاری و جزئی و از آن مشهوده حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیررسمی حل منازعات؛	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر روابط حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد، دوستان، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛
۴.	شناخت پیشیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجرازات، مراجع تطبیق مؤیدات جرمی و زند رسیدگی به قضایی جرمی مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر روابط حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد، دوستان، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛
۳.	شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر روابط حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد، دوستان، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	کسب دانش و مهارت لازم برای مشارکت در تعیین حاکمیت قانون، تقویت مودم سalarی ایجاد اداره سالم عینتی بر شاخصه های حکومت داری خوب و عادی از هرگونه فساد؛
۲.	کسب دانش و مهارت لازم برای مشارکت در تعیین حاکمیت قانون، تقویت مودم سalarی ایجاد اداره سالم عینتی بر شاخصه های حکومت داری خوب و عادی از هرگونه فساد؛	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	شناخت مبانی و فلسفه حقوق بشر در اسلام و غرب
۱.	شناخت منابع داخلی و خارجی حقوق بشر	۱	۱	۳	۱	۳	۱
۱.	بالارفتن مهارت های عمچون تطابق و تفسیر قواعد داخلی و بین المللی	۱	۲	۱	۳	۱	۱
۲.	شناخت قواعد اسلامی در زمینه حمایت از حقوق بشر و توانایی ارتباط بین قواعد اسلامی و بین المللی	۱	۱	۲	۱	۳	۲
۱.4	مجموع	۱.2	۱.2	۲.2	۱.4	۲.2	۱.61
اوسط عمومی							۳ = مطابقت کامل ۲ = مطابقت نسبی ۱ = مطابقت کم

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بشر

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	اول	اول	حقوق عمومی	حقوق بشر	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و مفردات درسی. مفهوم و اهمیت حقوق بشر	1	اول
					معرفی منابع و مصادر حقوق بشر (منابع داخلی و منابع بین المللی)	2	
پرسش و پاسخ					سیر تاریخی حقوق بشر دوران باستان؛ در یونان، روم، در چین، هند، مصر و بابل باستان	3	دوم
					دوره های مختلف حقوق بشر قبل از سازمان ملل متحد قرن وسطی و حقوق بین المللی بشر	4	
پرسش و پاسخ					حقوق بشر بعد از تأسیس سازمان ملل متحد نقش وصلاحیت های سازمان ملل متحد.	5	سوم
					حقوق بشر در اسلام صادیق، منابع و تاریخچه حقوق بشر در اسلام	6	
پرسش و پاسخ					نسل های سه گانه حقوق بین المللی بشر	7	چهارم
					نسل نخستین نسل دومی (کسب حقوق مشتب) سومین نسل (حقوق جمعی)	8	
پرسش و پاسخ					مبانی حقوق بشر	9	پنجم
					مکاتب حقوق بشر	10	
پرسش و پاسخ					منابع اصلی حقوق بشر معاهدات بین المللی عرف بین المللی اصول عمومی حقوق	11	ششم

					قطعنامه های الزامی حقوقی مصوب سازمان های بین المللی		
					منابع فرعی حقوق بشر رویه قضائی بین المللی دوکتورین اهمیت های نوع دومی اثرات نظام قانون گذاری ملی	12	
پرسش و پاسخ					نهاد های بین المللی ناشی از منتشر	13	هفتم
					نهاد های بین المللی ناشی از معاهده	14	
پرسش و پاسخ	حضور مسئولین کمیسیون مستقل حقوق بشر				جایگاه حقوق بشر در قوانین ملی	15	هشتم
					1. قانون اساسی، 2. قوانین عادی	16	
پرسش و پاسخ					امتحان وسط سمستر	17	نهم
					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش و پاسخ					حقوق و آزادی های اساسی بحث و مباحثه بین محصلین	19	دهم
					حق حیات، حق ازواج، حق تحصیل، حق انتخاب محل اقامت وغیره	20	
پرسش و پاسخ					حقوق و آزادی های مدنی و سیاسی	21	یازدهم
					تابعیت، تابعیت دوگانه، فقدان تابعیت، کسب و از دست دادن تابعیت، حق داشتن و آزادی ابراز عقاید و نظریات سیاسی، تشکیل احزاب سیاسی، مشارکت سیاسی () انتخاب شدن و انتخاب کردن)	22	
پرسش و پاسخ					حقوق و آزادی های اقتصادی بحث و مباحثه بین محصلین	23	دوازدهم
					حق کار، تجارت و سرمایه‌گذاری، حق داشتن مالکیت، توزیع عادلانه ثروت و فرصت‌های ملی	24	
پرسش و پاسخ					حقوق و آزادی های اجتماعی مبحث و مباحثه بین محصلین	25	سیزدهم
					حق تشکیل خانواده تشکیل اجتماعات مختلفه حق دسترسی به محاکم صالح برای دادخواهی	26	

پرسش و پاسخ					حقوق و آزادی های فرهنگی حق برخورداری از تعلیم و آموزش حق برگزاری عنعنات و مراسم که پیشینه فرهنگی دارد	27	چهاردهم
					بحث و مباحثه بین محصلین	28	
پرسش و پاسخ	کار گروبی: تفاوت ها و شباهت های حقوق بشر در اسلام و اسناد بین المللی				مقایسه تفاوت های حقوق بین الملل بشر معاصر با حقوق بشر در اسلام	29	پانزدهم
					مقایسه شباهت های حقوق بین الملل بشر معاصر با حقوق بشر در اسلام	30	
پرسش و پاسخ					جمع بندی و نتیجه گیری	31	شانزدهم
					رهنمایی امتحان	32	

منابع یا مأخذ:	
1. هاشمی، سید حسین، حقوق بشر و آزادی های اساسی، نشر میزان 1391، چاپ دوم، انتشارات قدس. 2. اعلامیه جهانی حقوق بشر (1948م). 3. اعلامیه اسلامی حقوق بشر (1990م).	مأخذ اساسی
1. مبانی حقوق بشر از دیدگاه اسلام و دیگر مکاتب، سید حسین میر موسوی و سید صادق حقیقت، تهران، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی 2. نظام جهانی ارزیابی و حمایت از حقوق بشر، دکتر سید باقر میر عباسی 3. جایگاه حقوق بشر در قانون اساسی افغانستان، دکتر غلام حید علامه 4. مسایل حقوق بشر در جهان امروز، جمعی از نوسنده‌گان، تهران، شرکت سهامی انتشار، حقوق بشر، مختار حسین حیدری، نشر واژه، کابل	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبانی علم سیاست

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
روابط بین الملل	دیپارتمنت:
مبانی علم سیاست	اسم مضمون:
LA0109	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
-----	پیشناز مضمون:
اول	صنف:
اول	سمستر:

شرح مختصر مضمون

شناخت پدیده های سیاسی از منظر علمی از جمله ضروریاتی است که محصل رشته حقوق به آن باید آشنایی حاصل نماید. این علم در حقیقت از مفهوم قدرت و مفاهیم مرتبط به آن بحث می نماید. قدرت از مفاهیم اساسی نظریه جدید سیاسی است. به عقیده برخی از محققان سیاسی علم سیاست علم کسب، حفظ و اعمال قدرت است. بسیاری از سیاست شناسان روابط قدرت را هسته سیاست میدانند و می گویند آنچه روابط سیاسی انسان ها را از دیگر روابط آنها متمایز می کند قدرت است. مبارزه احزاب و حکومت های گوناگون مبارزه برای قدرت است. برای کسب قدرت، حفظ قدرت یا برای نمایش قدرت. در عرصه جهانی سیاست در روابط بین المللی نیز مبارزه برای قدرت است. هانس مورگنتا سیاست در میان ملت ها را مبارزه در راه قدرت میداند و معتقد است: شناخت درست مبارزه برای قدرت کلید فهم سیاسی است. مباین علم سیاست در واقع به مباحث فوق می پردازد. این مضمون برای محصلین رشته حقوق در دو کریدیت منحیث مضمون اساسی در نظر گرفته شده است.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم و کلیات علم سیاست
- شناخت منابع دانش سیاسی و بررسی رابطه حقوق و سیاست
- شناخت مبانی و فلسفی دولت و نظام سیاسی از دیدگاه های مختلف
- بالا رفتن مهارت های محصلین در زمینه تحلیل صحیح مباحث و پدیده های سیاسی اجتماعی.
- شناخت نوع نظام سیاسی کشور بر اساس اصول و نظریات حکام بر علم سیاست.

شیوه های تدریس و آموزش

در تدریس این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر جهت تشریح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروهی و ارائه آن در صنف؛
- ارائه سمینار توسط محصلین در بعضی از ساعت‌های درسی

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر فصل‌ها)

- تعریف، موضوع و هدف علم سیاست
- فواید و حوزه های علم سیاست
- مؤلفه های دولت (قلمرو، حکومت و حاکمیت)
- قدرت(مفهوم و وزیریهای قدرت)
- منابع قدرت، منبع قدرت دولت
- توزیع قدرت
- حکومت
- مشروعیت(تعریف، منابع و انواع مشروعیت)
- راهها و ابزارهای مشروع سازی
- نتایج مشروعیت
- نوسازی (تعریف، ابعاد و الگوهای نوسازی)
- فرهنگ سیاسی (تعریف، اهمیت، انواع و عناصر فرهنگ سیاسی)
- ملی گرایی و حاکمیت
- نظریات خاستگاه دولت
- طبقه بندی حکومت ها
- شکل کلاسیک حکومت
- شکل های مدرن حکومت
- احزاب سیاسی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							نتایج متوقعه مضمون								
۶	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر									
۶. اکشاف مهارت های انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فن دفاع، مشوره دهنی حقوقی، مدیریت و هبری.	۵. کسب مهارت های لازم در زمینه تحلیل قراردادها پیشبرد دوستیه های مدنی، فامیلی، تجاری و جوانی و از آن مشوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیررسمی حل منازعات؛	۴. شناسنایت پدیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع معابر، مراجع تطبیق مویدات جوازی و روزمرسی به قضایی جرمی مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	۳. شناسنایت قواعد امنی و اختیاری حاکم بر دو طبق حقوقی و تعاملات اقتصادی ملی و بین المللی؛ افراد، مؤسسه، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛	۲. کسب داشت مهارت لازم برای شرکت در تعیین حاکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، ایجاد اداره سالم مناسب برآشانده های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛	۱. شناسنایت ملی، ساختار و مدلی نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛	۱. آشنایی با مفاهیم و کلیات علم سیاست	۱								
۱. شناخت منابع دانش سیاسی و بررسی رابطه حقوق و سیاست	۱. شناخت مبانی و فلسفی دولت و نظام سیاسی از دیدگاه های مختلف	۱. بالا رفتن مهارت های محصلین در زمینه تحلیل صحیح مباحث و پدیده های سیاسی اجتماعی.	۱. شناخت نوع نظام سیاسی کشور بر اساس اصول و نظریات حکام بر علم سیاست.	۱.4	۱.2	۱.2	۱.8	۱.4	۱.8	۱.46	۱. مطابقت کامل	۲ = مطابقت نسبی	۳ = مطابقت نسبی	مجموع	اوسط عمومی

پلان درسی هفته وار مضمونی مبانی علم سیاست

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	اول	اول	روابط بین الملل	مبانی علم سیاست	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و پالیسی کورس	1	اول
					معرفی منابع	2	
پرسش و پاسخ					معنی، مفہم، تعریف سیاست	3	دوم
					تقسیمات علم سیاست	4	
پرسش و پاسخ					رابطه علم سیاست با سایر علوم	5	سوم
					رابط علم سیاست با سایر علوم	6	
پرسش و پاسخ					تعریف و ماهیت دولت	7	چهارم
					عناصر تشکیل دهنده دولت	8	
پرسش و پاسخ					نظریه های پیدایش دولت	9	پنجم
					رابطه فرد با دولت	10	
پرسش و پاسخ					نظریه های پیدایش دولت	11	ششم
					وظایف و اهداف دولت	12	
پرسش و پاسخ					تعریف و مفہوم حکومت	13	هفتم
					طبقه بندی حکومت ها از حیث شکل	14	
پرسش و پاسخ					طبقه بندی حکومت ها از حیث توزیع جغرافیایی قدرت	15	هشتم
					امتحان وسط سمسٹر	16	
					حکومت و احزاب سیاسی	17	نهم

پرسش و پاسخ					طبقه بندی حکومت‌ها از حیث رابط قوا	18	
پرسش و پاسخ					طبقه بندی حکومت‌ها از حیث نظام احزاب	19	دهم
					طبقه بندی حکومت‌ها از حیث ماهیت: حکومت‌های دموکراتیک	20	
پرسش و پاسخ					تعریف، اشکال و نقد حکومت‌های دموکراسی	21	یازدهم
					حکومت‌های غیر دموکراتیک	22	
پرسش و پاسخ					قدرت سیاسی	23	دوازدهم
					اقتدار و مشروعيت	24	
پرسش و پاسخ					جامعه‌پذیری سیاسی	25	سیزدهم
					فرهنگ سیاسی	26	
پرسش و پاسخ					نوسازی و توسعه سیاسی	27	چهاردهم
					مشارکت سیاسی	28	
پرسش و پاسخ					ایدیولوژی سیاسی	29	پانزدهم
					حکومت‌های ایدیولوژیک	30	
پرسش و پاسخ					راهمنای محصلان برای امتحان نهایی	31	شانزدهم
					امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ:

عالم، عبدالرحمن. ۱۳۸۸. بنیادهای علم سیاست. تهران: نشر نی.	•	مأخذ یا منابع
هیوود، اندره. ۱۳۸۹. سیاست. تهران: نشر نی.	•	
دوروژ، موریس. ۱۳۷۹. اصول علم سیاست. ترجمه ابوالفضل قاضی	•	
تهران: نشر دادگستر.	•	
رنی، آستین. ۱۳۷۴. حکومت: آشنایی با علم سیاست. ترجمه لیلا سازگار.	•	
تهران: نشر داشگاهی.		

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبادی فقه

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
مبادی فقه	اسم مضمون:
LA0110	کود مضمون:
2 کریدیت تیبوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
اول	صنف:
اول	سمستر:

شرح مختصر مضمون

فقه از منابع رسمی در نظام حقوقی افغانستان است. قوانین افغانستان به خصوص قوانین مربوط در حوزه احوال شخصیه و معاملات بر مبنای فقه اسلامی تدوین گردیده اند. محاکم نیز مکلف اند در صورتی که حکمی در قانون موجود نباشد به فقه اسلامی مراجعه کنند. با در نظرداشت این مهم مضمون مبادی فقه در کریکولم پوهنخی حقوق و علوم سیاسی گنجانده شده است. در این مضمون محصلین با اساسات و مبادی فقه از جمله مفاهیم و اصطلاحات موجود، ادوار فقه اسلامی، انواع مذاهب اسلامی و منابع فقه اسلامی آشنا می گردند. این امر موجب میشود که محصلین در مضمونی صنوف بعدی به راحتی بتوانند متون فقهی و منابع استخراج احکام را درک نمایند.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم و جایگاه فقه اسلامی در نظام حقوقی افغانستان
- شناخت مذاهب مختلف فقهی در نظام حقوقی اسلامی
- شناخت منابع فقه اسلامی
- کسب مهارت به ارتباط چگونگی کاربرد فقه اسلامی در روند قانونگذاری و تفسیر قوانین
- کسب مهارت بمنظور چگونگی استاد به فقه در حین دعوا، دفاع و رسیدگی به قضایا

شیوه های تدریس و آموزش

روشن تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف، موضوع و هدف فقه اسلامی
- اصطلاحات مهم فقهی
- اقسام فقه اسلامی
- خصوصیات فقه اسلامی
- ادوار فقه اسلامی
- مذاهب فقهی
- طبقات فقهها
- جایگاه فتاوی در فقه اسلامی
- تعریف و ضرورت فتاوی
- مهمترین کتب فتاوی
- منابع فقه اسلامی.

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی تاخیر کاری

امتحانات صنفی، کارهای خانگی و سایر مکلفیت‌های صنفی محصلین، در صورت تاخیر چانس دوم ندارد. محصلین می‌توانند قبلا در زمینه مشکل پیش آمده استاد مضمون را مطلع نموده تائیدی وی را حاصل نمایند.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
- امتحان وسط سمستر
- امتحان نهایی سمستر

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون مبادی فقه

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	اول	اول	حقوق خصوصی	مبادی فقه	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدريس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون اهمیت، ضرورت و موضوع	1	اول
					معرفی منابع درسی	2	
پرسش وپاسخ					کلیات (تعريف، موضوع و هدف فقه اسلامی)	3	دوم
					فضیلت و جایگاه فقه اسلامی	4	
پرسش وپاسخ					اصطلاحات مهم فقهی (فرض، واجب، حرام)	5	سوم
					اصطلاحات مهم فقهی (سنن، مستحب، حلال، حرام و مندوب)	6	
پرسش وپاسخ					اقسام فقه اسلامی	7	چهارم
					خصوصیات فقه اسلامی	8	
پرسش وپاسخ					ادوار فقه اسلامی (عصر نبوی (ص))	9	پنجم
					(عصر صحابه)	10	
پرسش وپاسخ					(عصر تابعین و تبع تابعین)	11	ششم
					(عصر تقليد و اجتهاد)	12	
پرسش وپاسخ					مذاهب فقهی (مذهب حنفی)	13	هفتم
					مذاهب فقهی (مذهب مالکی)	14	
پرسش وپاسخ					مذاهب فقهی (شافعی و حنبلی)	15	هشتم
					مذاهب فقهی (فقه جعفری)	16	
امتحان میان سمسٹر					مذاهب فقهی (سایر مذاهب)	17	نهم
					طبقات فقها (مجتهدین و اصحاب تخریج)	18	

پرسش وپاسخ					امتحان %20	19	دهم
					امتحان %20	20	
پرسش وپاسخ					جایگاه فتاوی در فقه اسلامی، تعریف و ضرورت فتاوی	21	یازدهم
					انواع فتاوی	22	
پرسش و پاسخ					شرایط مفتی	23	دوازدهم
					مهمنترین کتب فتاوی	24	
پرسش وپاسخ					منابع فقه اسلامی (قرآن)	25	سیزدهم
					منابع فقه اسلامی (سنن)	26	
پرسش وپاسخ					منابع فقه اسلامی (اجماع)	27	چهاردهم
					منابع فقه اسلامی (قياس)	28	
پرسش وپاسخ					منابع فقه اسلامی (استحسان)	29	پانزدهم
					منابع فقه اسلامی (استصحاب و مصالح مرسله)	30	
جمع بندی					منابع فقه اسلامی (قول صحابه و شرایع من قبلنا)	31	شانزدهم
					منابع فقه اسلامی (عرف)	32	

منابع یا مأخذ	
1. فایق. عبدالطیف (1394ش)، مبادی فقه، هرات: نشر قلم الزرقاء. مصطفی احمد (1425ق)، المدخل الفقهی العام. الجزء الثانی. دمشق: دار الفکر الطباعه.	مأخذ اساسی
1. نذیر. داد محمد. 1389. اساسات حقوق اسلام، کابل: انتشارات نعمانی. 2. خضری بک . شیخ محمد (1387ش). تاریخ التشريع الاسلامی. مصر: دار احیاء تراث عربی. 3. صبحی، محمصانی. 1386. فلسفه قانونگذاری در اسلام. ترجمه: اسمعیل گلستانی. تبریز: امید دانش. 4. شهابی، محمود، (ب.ت) ادوار فقه، تهران، نشر سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ.	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبادی اقتصاد عامه

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنهخی:
روابط بین الملل	اسم دیپارتمنت:
مبادی اقتصاد عامه	اسم مضمون:
LA0111	کود مضمون:
2 کریدیت نیوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
اول	صف:
اول	سمستره:

شرح مختصر مضمون

علم اقتصاد از شاخه‌های علوم اجتماعی است و به یقین یکی از شاخص ترین آنها است. زیرا اولاً مسائل اقتصادی و مادی امروز در زندگی بشر اهمیت فراوانی دارد و ثانیاً روابط اقتصادی را با کمک این رشته میتوان بسیار دقیق تر از علوم اجتماعی بیان کرد. علم اقتصاد با حقوق و سیاست رابطه متقابل دارند. پدیده‌های اقتصادی در وضع و تعديل قوانین و سیاست گذاری دولت‌ها تاثیر میگذارند. از سویی دیگر سیاست و قوانین دولت‌ها بر روند تولید، توزیع و مصرف کالا و خدمات اثر گذار اند. با توجه به این مهم است که مضمون مبادی اقتصاد به عنوان یک مضمون اساسی طی 2 کریدیت در کریکولم رشته حقوق درج گردیده است. در این مضمون محصلان با مبادی و اساسات علم اقتصاد آشنا میگردند و از سویی دیگر از رابطه علم اقتصاد با ساختار اجتماعی، سیاسی، فرهنگی جوامع درک گستردۀ تری پیدا میکنند. این مضمون در واقعیت مدخلی است برای سایر مضمون‌دارای بعد اقتصادی و مالی که در رشته حقوق تدریس میشوند. محصلان در ختم سمتسر با مطالعه این مضمون قادر خواهند بود که در رابطه به مفهوم و محتوى علم اقتصاد، رابطه اقتصاد با سایر علوم، نظام‌های اقتصادی و قوانین اقتصادی، وظایف، اهداف و سیاستهای اقتصادی دولت در سطح اقتصاد کلان و موضوعات اقتصاد کلان اعم از بیکاری و اشتغال، نوسانهای اقتصادی و مسائل پولی شناخت کلی و جامع پیدا نمایند.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفهوم علم اقتصاد، تاریخچه پیدایش علم اقتصاد و ضرورت مطالعه آن
- درک رابطه اقتصاد با سیاست و حقوق
- مطالعه نظام‌های اقتصادی و قوانین اقتصادی
- شناخت وظایف، اهداف و سیاستهای اقتصادی دولت در سطح اقتصاد کلان
- مطالعه موضوعات اقتصاد کلان اعم از بیکاری و اشتغال، نوسانهای اقتصادی و مسائل پولی و بانکی و درک میزان تاثیر گذاری دولت در حل معضلات اقتصادی

شیوه های تدریس و آموزش

- روشن تدریس متقابل قرار شرح ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:
- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلان؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلان؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- فصل اول: کلیات
- فصل دوم: تقاضا، عرضه و قیمت تعادل در بازار
- فصل سوم: نظریه های رفتار مصرف کننده و تولید کننده
- فصل چهارم: مفهوم و اندازه گیری درآمد ملی
- فصل پنجم: اهداف و سیاستها در سطح اقتصاد کلان
- فصل ششم: تورم و بیکاری
- مبحث اول: تورم فصل هفتم: نوسانهای اقتصادی - ادوار تجاری
- فصل هشتم: بول و بانک

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20%)
  - کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20%)
  - امتحان وسط سمستر
  - امتحان نهایی سمستر

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون مبادی اقتصاد عامه

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	اول	اول	حقوق عمومی/اقتصاد	مبادی اقتصاد عامه	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون، مفردات و منابع مضمون	1	اول
					فصل اول: کلیات مبحث اول: سیر تحول و پیدایش علم اقتصاد مبحث دوم: تعریف علم اقتصاد	2	
پرسش وپاسخ					مبحث سوم: رابطه علم اقتصاد با علوم دیگر گفتار اول: رابطه علم اقتصاد با علم حقوق گفتار دوم: رابطه علم اقتصاد با سیاست گفتار سوم: رابطه علم اقتصاد با روانشناسی	3	دوم
					گفتار چهارم: رابطه علم اقتصاد با جامعه شناسی گفتار چهارم: رابطه علم اقتصاد با تاریخ گفتار چهارم: رابطه علم اقتصاد با جغرافیه گفتار چهارم: رابطه علم اقتصاد با ریاضی	4	
					مبحث چهارم: ضرورت مطالعه علم اقتصاد مبحث پنجم: منابع اقتصادی مبحث ششم: نیاز به عنوان مبناهای رفتار اقتصادی مبحث هفتم: اقتصاد خرد و اقتصاد کلان	5	سوم
					مبحث هشتم: اقتصاد مثبته و مبحث نهم: اقتصاد نورماتیف		
					مبحث دهم: عوامل تولید و کمیابی مبحث یازدهم: نظریه ارزش	6	

					مبحث دوزادهم: مسائل اساسی اقتصادی مبحث سیزدهم: ثروت		
پرسش وپاسخ					مبحث چهاردهم: شناخت کلی از نظامهای اقتصادی گفتار اول: نظام اقتصادی سرمایه داری	7	چهارم
					گفتار دوم: نظام اقتصاد سوسیالیستی گفتار سوم: نظام اقتصاد اسلامی	8	
پرسش وپاسخ					مبحث پانزدهم: قوانین اقتصادی گفتار اول: قانون نزولی بودن مطلوبیت نهایی گفتار دوم: قانون جانشینی گفتار سوم: قانون وحدت بهاء گفتار چهارم: قانون گرشام	9	پنجم
					گفتار پنجم: قانون عرضه و تقاضا گفتار ششم: قانون بازار های ژان باتیست سه گفتار هفتم: قانون بازدهی نزولی	10	
پرسش وپاسخ					فصل دوم: تقاضا، عرضه و قیمت تعادل در بازار مبحث اول: تقاضا گفتار اول: قانون تقاضا گفتار دوم: منحنی تقاضا گفتار سوم: تقاضای فرد و تقاضای بازار	11	ششم
					مبحث دوم: عرضه گفتار اول: قانون عرضه گفتار دوم: منحنی عرضه گفتار سوم: عرضه تولید کننده و عرضه بازار	12	
پرسش وپاسخ					مبحث سوم: قیمت تعادل در بازار گفتار اول: مفهوم بازار گفتار دوم: انواع بازار	13	هفتم
					فصل سوم: نظریه های رفتار صرف کننده و تولید کننده	14	

					مبحث اول: نظریه رفتار مصرف کننده مبحث دوم: نظریه رفتار تولید کننده		
پرسش وپاسخ					امتحان 20 %	15	هشتم
					امتحان 20 %	16	
امتحان میان سمستره					فصل چهارم: مفهوم و اندازه گیری درآمد ملی مبحث اول: مدار اقتصادی	17	نهم
					مبحث دوم: روش های اندازه گیری درآمد ملی مبحث سوم: معیارهای ارزیابی درآمد ملی	18	
پرسش وپاسخ					مبحث چهارم: درآمد اشخاص مبحث پنجم: درآمد قابل تصرف	19	دهم
					مبحث ششم: درآمد ملی به قيمت جاری و درآمد ملی به قيمت ثابت مبحث هفتم: درآمد سرانه	20	
پرسش وپاسخ					فصل پنجم: اهداف و سیاستها در سطح اقتصاد کلان مبحث اول: وظایف اقتصادی دولت	21	یازدهم
					مبحث دوم: محدودیتهای تجاری مبحث سوم: سیاست های اقتصادی	22	
پرسش وپاسخ					فصل ششم: تورم و بیکاری مبحث اول: تورم	23	دوازدهم
					مبحث دوم: اشتغال	24	
پرسش وپاسخ					مبحث سوم: تقسیم کار	25	سیزدهم
					فصل هفتم: نوسانهای اقتصادی - ادوار تجاری مبحث اول: انواع نوسانات اقتصادی	26	
پرسش وپاسخ					مبحث دوم: مراحل نوسانات اقتصادی	27	چهاردهم
					فصل هشتم: پول و بانک	28	

					مبحث اول: چگونگی پیدایش و تکامل پول		
پرسش وپاسخ					مبحث دوم: وظایف پول مبحث سوم: اندازه گیری مقدار پول در اقتصاد	29	پانزدهم
					مبحث چهارم: بانک مرکزی مبحث پنجم: وظایف بانکهای مرکزی	30	
جمع بندی					حل مشکلات محصلین	31	شانزدهم
					رهنمایی امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ::	
ماخذ اساسی	1. ناصری، خاطره (1395). مبانی علم اقتصاد. هرات. نشر پوهنتون هرات
ماخذ کمکی	.1. تقضی، فریدون. 1387. اقتصاد کلان. تهران: گنج دانش. .2. تقیوی، مهدی. 1383. مبانی علم اقتصاد. تهران: کوهسار. .3. روز بهان، محمود. 1379. مبانی علم اقتصاد. تهران: مرکز نشر دانشگاهی. .4. فرجی، یوسف. 1378. تئوری اقتصاد خرد. تهران: نشر بازرگانی. .5. محتشم دولتشاهی، دکتر طهماسب. 1394. مبانی علم اقتصاد. تهران: خجسته .6. منکیو، گرگوری. 1388. مبانی علم اقتصاد. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

رشته حقوق

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامین

صنف اول - سمستر دوم

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمونی صنف اول حقوق (2)

لسانس	مقطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنځی:
حقوق خصوصی	اسم دیپارتمنټ:
مبادی حقوق 2	اسم مضمون:
LA0206	کوڈ مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
LA0106	پیشنياز مضمون:
اول	صنف:
دوم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

مبادی حقوق از جمله مضماین اساسی و پیش شرط در رشته حقوق محسوب میشود. محصلین در سمستره اول با مبانی نظری علم حقوق، قواعد تنظیم کننده جامعه، صفات، مبانی نظری و تصنیف حقوقی آشنا شده اند. در سمستره دوم منابع حقوق افغانستان اعم از منابع رسمی و غیر رسمی همراه با خصوصیات آنها به طور مفصل مورد مطالعه قرار می گیرد. در نهایت حقوق عندي همراه با منابع آن یعنی تصرف حقوقی و حادثه حقوقی آموزش داده میشود. فراغیری این مضمون به محصلین این امکان را میدهد که شناخت کلی از علم حقوق و نظام حقوقی افغانستان حاصل نمایند و برای مطالعه مضماین اساسی و تخصصی در سمسترهای بعدی آماده گی داشته باشند.

اهداف آموزشی:

- شناخت منابع رسمی و غیر رسمی در نظام حقوقی افغانستان و تحلیل جایگاه فقه و عرف در نظام حقوقی افغانستان
- شناخت مفهوم قانون، مراحل وضع قانون و سلسله مراتب قانون و تشخیص تفاوت بین سلسله مراتب قانون از حیث تقدم و قدرت اجرایی قانون
- شناخت ساحه تطبیق قانون از حیث زمان و مکان
- بررسی جایگاه و اهمیت رویه قضایی و دکترین و تشخیص نیروی الزامی آن در نظام حقوقی افغانستان
- شناخت مفهوم حق فردی و انواع آن

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- منابع یا مصادر حقوق
- منبع اول: قانون
- سلسله مراتب قانون
- قلمرو اجرای قانون
- نسخ قانون
- تفسیر قانون
- عرف و عادات
- رویه قضائی
- دکترین حقوق
- منابع حقوق در افغانستان
- بخش دوم: حقوق عندي(حقوق فردی)
  - مفهوم حق فردی
  - منابع حق فردی
  - انواع حق فردی
  - ارکان حق فردی
  - اثبات حق فردی
  - اجرای حق فردی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه							نتایج متوقعه مضمون	ردیف
نتایج متوقعه مضمون	ردیف	نام	نام	نام	نام	نام	ردیف	نتایج متوقعه
6. اکشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان اداره و هجری، کالا دفع و مشاوره مسلکی - سنگوی.	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	5. کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها پیش برداشیده های قضائی مدنی و جزایی و از مشوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات؛
4. شناخت پیشنهاده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجازات، تشریفات و شرایط، مرحل، مرجع تطبیق معتبرین جزئی و وند رسیدگی به قضایا متعلق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	3. شناخت قواعد اموی و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذات البیض افاد دولتها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛
2. کسب داشت و مهارت به منظور مشارکت در تعمیم حاکمیت قانون، تقویت موبد سالاری، توسعه و راه احتساب درجهت ایجاد اداره سالم مبنی بر شکوه هی حکومت داری خوب و عاری از هرجوی فساد؛	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	1. شناخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی
1. شناخت منابع رسمی و غیر رسمی در نظام حقوقی افغانستان و تحلیل جایگاه فقه و عرف در نظام حقوقی افغانستان	۱	۱	۱	۲	۱	۳		
شناخت مفهوم قانون، مرحل وضع قانون و سلسله مراتب قانون و تشخیص تفاوت بین سلسله مراتب قانون از حیث تقدم و قدرت اجرایی قانون	۲	۱	۱	۱	۲	۳		
شناخت ساحه تطبیق قانون از حیث زمان و مکان	۳	۱	۱	۱	۲	۲		
بررسی جایگاه و اهمیت رویه قضائی و دکترین و تشخیص نیروی الزامی آن در نظام حقوقی افغانستان	۴	۱	۱	۱	۱	۳		
شناخت مفهوم حق فردی و انواع آن	۵	۱	۱	۱	۲	۱		
مجموع		۱	۱	۱	۱.۶	۱.۴	۳	
اوست عمومی		1.3/3						
۳ = مطابقت عمومی		۲ = مطابقت نسبی	۱ = مطابقت کامل					

پلان درسی هفته وار مضمون مبادی حقوق 2

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	دوم	اول	حقوق خصوص	مبادی حقوق 2	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدريس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					منابع یا مصادر حقوق منبع اول: قانون مفهوم قانون	1	اول
					خصوصیات قانون	2	
پرسش وپاسخ					سلسله مراتب قانون قانون اساسی خصوصیات قانون اساسی تاریخچه قوانین اساسی در افغانستان	3	دوم
					سلسله مراتب قانون قانون عادی خصوصیات قانون عادی فرایند وضع قانون عادی در حقوق افغانستان	4	
پرسش وپاسخ					سلسله مراتب قانون فرمان تقیینی و مقرره	5	سوم
					لایحه و طرز العمل ها	6	
پرسش وپاسخ					قلمرو اجرای قانون از حیث اشخاص قلمرو اجرای قانون از حیث مکان	7	چهارم
					قلمرو اجرای قانون از حیث زمان	8	
پرسش وپاسخ					نسخ قانون مفهوم و صورت های نسخ	9	پنجم
					تفسیر قانون انواع تفسیر قانون	10	
پرسش وپاسخ					عرف و عادات مفهوم و ارکان عرف	11	ششم
					انواع عرف چگونگی رجوع به عرف	12	

پرسش وپاسخ					رویه قضائی مفهوم، عناصر و عوامل ایجاد رویه قضائی نیروی الزامی رویه قضائی در افغانستان	13	هفتم
					دکترین حقوق نیروی الزامی دکترین حقوق در افغانستان	14	
پرسش وپاسخ					منابع حقوق در افغانستان قانون - فقه - عرف - رویه قضائی - دکترین	15	هشتم
					امتحان 20 %	16	
امتحان میان سمستر					بخش دوم: حقوق عندي(حقوق فردی) مفهوم حق فردی	17	نهم
					مبانی حق فردی مکتب شخصی، مکتب موضوعی، نظریه مختلط و نظریه نوین	18	
پرسش وپاسخ					منابع حق فردی اول: اعمال حقوقی(عقد)	19	دهم
					اعمال حقوقی (ایقاع)	20	
پرسش وپاسخ					دوم: حوادث حقوقی فعل مضار	21	یازدهم
					دوم: حوادث حقوقی فعل مفید	22	
پرسش و پاسخ					انواع حق فردی حقوق عمومی و حقوق سیاسی	23	دوازدهم
					انواع حق فردی -1 حقوق خصوصی انواع حقوق خصوصی حقوق مالی و حقوق غیر مالی	24	
پرسش وپاسخ					انواع حقوق مالی حقوق عینی و حقوق دینی مقایسه حق عینی و حق دینی و انواع حق عینی	25	سیزدهم
					انواع حق به اعتبار قيود و عوارض آن	26	

					حق معلق و حق منجز، حق مؤجل و حق حال، حق دائم و موقت، حق ثابت و حق متزحل		
پرسش وپاسخ					ارکان حق فردی صاحب حق فردی(اشخاص)	27	چهاردهم
					ارکان حق فردی محل حق(اموال)	28	
پرسش وپاسخ					اثبات حق فردی	29	پانزدهم
					اجرای حق فردی	30	
جمع بندی					جمع بندی و پاسخ به سوالات	31	شانزدهم
					راهنمایی امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ:		
-1	رحیمی، اسحاق. 1397. کلیات علم حقوق. کابل. چ.5. انتشارات معصومی.	1- مأخذ اساسی
-2	ستانکری، نصرالله. 1387. مبادی حقوق. انتشارات میوند.	
-1	کاتوزیان، ناصر. 1383. مقدمه علم حقوق. تهران: شرکت سهامی انتشار.	
-2	کاتوزیان، ناصر. 1387. کلیات حقوق. تهران: گنج دانش.	
-3	مدنی، سید جلال الدین. 1386. مبانی و کلیات علم حقوق. تهران: انتشارات پایدار.	3- مأخذ کمکی
-4	واحدی، قدرت الله. 1395. مقدمه علم حقوق. تهران: نشر میزان.	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق محیط زیست

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق عمومی یا خصوصی	اسم دیپارتمنت:
حقوق محیط زیست	اسم مضمون:
LA0216	کود مضمون:
2 کریدیت تئوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنایاز مضمون:
اول	صنف:
دوم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

با توجه به تأثیر محیط زیست بر حیات انسان و ارتباط آن با توسعه و ترقی جامعه، ایجاد مقررات لازم الاجراء برای حفاظت از محیط زیست و رعایت آن به یکی از مسؤولیت های مهم دولت و شهروندان تبدیل شده است. این حقوق در سال های اخیر توسعه نسبتاً زیادی یافته است، علاوه بر تلاش های بین المللی برای حفاظت از محیط زیست در کشور های بسیاری نیز قوانین ملی برای حفاظت از محیط زیست به تصویب رسیده است. افغانستان نیز به منظور بهبود شرایط محیط زیستی کشور اقداماتی از قبیل ایجاد ادارات، تدوین قانون وغیره به عمل آورده است از همین رو این مضمون به حیث یک مضمون حتمی - تخصصی در نصاب پوهنخی حقوق در نظر گرفته شده است.

اهداف آ»وزشی:

- آشنایی با مفاهیم اساسی همچون محیط زیست، اکوسیستم و آلینده ها، سموم و غیره
- شناخت مبانی و منابع حقوق محیط زیست
- کسب مهارت در زمینه تطابق و تفسیر قواعد داخلی، خارجی و استراتژی پلان افغانستان در ارتباط با حقوق محیط زیست
- آشنایی با نهادهای ملی و بین المللی که در ارتباط به حقوق محیط زیست فعالیت می نمایند
- آشنایی با عوامل تهدید کننده حقوق محیط زیست در افغانستان

شیوه های تدریس و آموزش

در تدریس این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- بازدید از اداره محیط زیست و آشنایی با کار کردهای آنها؛
- دعوت از کارمندان اداره محیط زیست؛
- ارائه سمینار توسط محصلین در بعضی از ساعتی درسی.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعاریف و مفاهیم محیط زیست
- تشریح انواع محیط زیست
- اهمیت و ضرورت محیط زیست
- ماهیت حقوق محیط زیست
- اصول اساسی محیط زیست
- سیر تحول حقوق محیط زیست
- رابطه متقابل حفظ محیط زیست با صحت و سلامتی
- رابطه متقابل حفظ محیط زیست با توسعه جامعه
- منابع بین المللی حقوق محیط زیست
- منابع داخلی حقوق محیط زیست
- نهادهای بین المللی مسؤول حفاظت از محیط زیست
- نهادهای داخلی مسؤول حفاظت از محیط زیست
- عوامل تهدید کننده محیط زیست جهانی
- عوامل عمده تهدید کننده محیط زیست افغانستان
- پلان استراتیژی چهار ساله محیط زیست افغانستان
- جرایم محیط زیستی

نیازمندی‌های مضمون و معیارهای ارزیابی

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی نمره دهی

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
  - کارهای عملی (ابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
  - امتحان وسط سمستر (20٪)
  - امتحان نهایی سمستر (60٪)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							نتایج متوقعه مضمون					
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر						
6.	اکتشاف مهارت های انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فن دفاع، مشوره دهنده حقوقی مدیریت و رهبری	5.	کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قرارداد ها، پیششود و سیسیه های مدنی، فاعلیتی، تجاری و حرفی و آزاده مشوره حقوقی برای حل مذاعات در قالب روش های رسمی و غیررسمی حل مذاعات؛	4.	شناسناف پذیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع محاذات، مراجع تطبیق و موقایع جزائی و زندگی به قضاای جرم مغلایه نظام حقوق افغانستان و اسناد بین المللی؛	3.	شناسنخ فواعد امری و اختباری حکم بر روابط حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد، دولتها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛	1.	کسب داشت و مهارت لازم برای مشارکت در تعمیم حاکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، ایجاد اداره سالم مبنی بر شاخصه های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛	2.	شناسنخت عربی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و نشانی اسنایپی با مفاهیم اساسی همچون محیط زیست، اکوسیستم و آلینده ها، سموم و غیره	1
3	1	2	3	2	2	2	شناسنخت مبانی و منابع حقوق محیط زیست	2				
3	2	2	3	2	2	2	کسب مهارت در زمینه تطابق و تفسیر قواعد داخلی، خارجی و استراتژی پلان افغانستان در ارتباط با حقوق محیط زیست	3				
1	1	1	2	2	1	1	آشنایی با نهادهای ملی و بین المللی که در ارتباط به حقوق محیط زیست فعالیت می نمایند	4				
3	1	1	1	1	1	1	آشنایی با عوامل تهدید کننده حقوق محیط زیست در افغانستان	5				
2.2	1.2	1.4	2	1.6	1.4		مجموع					
1.6							اوست عمومی					

۱ = مطابقت کم

۲ = مطابقت نسبی

۳ = مطابقت کامل

۶۰

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق محیط زیست

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	دوم	اول	حقوق عمومی	حقوق محیط زیست	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					تعاریف و مفاهیم محیط زیست تعاریف حق، محیط زیست، حقوق محیط زیست، اکولوژی، اکو سیستم، کره زمین	1	اول
					معرفی لایه های زمین، تشریح انواع محیط زیست	2	
پرسش و پاسخ					اهمیت و ضرورت محیط زیست	3	دوم
					چالش های محیط زیست	4	
پرسش و پاسخ					ماهیت حقوق محیط زیست	5	سوم
					حقوق بشری بودن محیط زیست	6	
پرسش و پاسخ					اصول اساسی محیط زیست اصل حاکمیت، اصل همکاری، اصل حفاظت از محیط زیست	7	چهارم
					اصل جلوگیری، اصل احتیاط، اصل پرداخت توسط آلوده ساز، اصل اطلاع رسانی، اصل مشاوره در روابط برون مرزی، اصل حقوق اشخاص	8	
پرسش و پاسخ					سیر تحول حقوق محیط زیست	9	پنجم
پرسش و پاسخ					بیان دوره های مختلف(دوره کلاسیک و دوران معاصر)	10	
پرسش و پاسخ					رابطه متقابل حفظ محیط زیست با صحت و سلامتی	11	ششم
					بحث و مباحثه در صنف	12	
پرسش و پاسخ					رابطه متقابل حفظ محیط زیست با توسعه جامعه	13	هفتم

					بحث آزاد در صنف	14	
پرسش و پاسخ					منابع بین المللی حقوق محیط زیست؛ منشور جهانی طبیعت، کنوانسیون چهارگانه در عرصه حقوق دریاها توسعه سازمان ملل	15	هشتم
					معاهدات، اعلامیه ها و کنفرانس ها	16	
پرسش و پاسخ					منابع داخلی حقوق محیط زیست	17	نهم
					قانون محیط زیست و پلان استراتیژی ملی برای حفاظت از محیط زیست	18	
پرسش و پاسخ					امتحان وسط سمستر	19	دهم
					امتحان وسط سمستر	20	
پرسش و پاسخ					نهاد های بین المللی مسؤول حفاظت از محیط زیست	21	یازدهم
					سازمان ملل متحد، سازمان بهداشت جهانی...	22	
پرسش و پاسخ					نهاد های داخلی مسؤول حفاظت از محیط زیست	23	دوازدهم
پرسش و پاسخ					اداره ملی محیط زیست	24	
پرسش و پاسخ					عوامل تهدید کننده محیط زیست جهانی	25	سیزدهم
					جنگ، استفاده از سلاح های تخریب کننده محیط زیست، گاز های گلخانه بی و غیره	26	
پرسش و پاسخ					عوامل عمده تهدید کننده محیط زیست افغانستان؛ آلووگی هوا و آب، جنگ، سلاح های تخریب کننده محیط زیست، لازم در جهت حفاظت از محیط زیست و تخریب انسانی آن	27	چهاردهم
					راه های محافظت از محیط زیست در کشور	28	

پرسش و پاسخ					پلان استراتیژی چهار ساله محیط زیست افغانستان	29	پانزدهم
					تکالیف و تعهدات دولت و شهروندان در پلان فوق	30	
پرسش و پاسخ					جرایم محیط زیستی	31	شانزدهم
					جمع بندی و امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ:	
.1. انساندوست، محمد صابر (1392ش) نظام حقوقی حفاظت از محیط زیست در افغانستان در پرتو اسناد بین المللی ذوالفقاری، حسن. (1396). <u>مبانی محیط زیست</u> , چ 2، تهران: انتشارات دانشگاه رازی.	مأخذ اساسی
-1 حقوق محیط زیست، نظریه ها و رویه ها»، به همت آقایان؛ احمد علی محسن زاده، نادر ساعد، علی سمیعی، سال 1387 -2 راینسون، نیکلاس، <u>مبانی حقوق بین الملل</u> -3 فهیمی، عزیزالله. (1395). <u>مسئولیت مدنی ناشی از تخریب محیط زیست</u> , قم: انتشارات پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی. -4 کنوانسیون های بین المللی مربوطه -5 کیس، الکساندر، حقوق محیط زیست	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق سازمانهای بین المللی

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنخی:	حقوق و علوم سیاسی
اسم دیپارتمنت:	حقوق عمومی
اسم مضمون:	حقوق سازمانهای بین المللی
کود مضمون:	LA0217
تعداد کریدیت:	2 کریدیت (تعداد کریدیت تیوری)
نوعیت مضمون:	اساسی
پیشنباز مضمون:	ندارد
صنف:	اول
سمستر:	دوم

شرح مختصر مضمون

سازمان های بین المللی (دولتی) یکی از تابعان حقوق بین الملل و نهاد های تأثیر گذار در عرصه بین المللی است. سازمانهای بین المللی نقش عمده را در حفظ صلح، تامین امنیت و حل و فصل اختلافات بین المللی دارد. بنابرین ضروری است که محصلین در رشته حقوق مضمونی را تحت این عنوان در دو کریدیت به عنوان مضمون اساسی سپری نمایند و با موارد ذیل آشنایی حاصل کنند: 1. اهداف ایجاد سازمان های بین المللی، 2. نقش و کارکرد سازمانهای بین المللی، 3. شخصیت حقوق سازمانهای بین المللی، 4. صلاحیت های سازمان های بین المللی - مسؤولیت های سازمانهای بین المللی، 5. مزايا و مصونیت های سازمان های بین المللی.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با سازمانهای بین المللی و سیر تاریخی ایجاد آنها
- آشنایی با شخصیت حقوقی سازمان های بین المللی و آثار به جا مانده از آن
- بررسی قواعد و معاهدات حاکم بر ایجاد، روابط و لعو سازمان های بین المللی در قواعد بین المللی
- شناخت جایگاه سازمان های بین المللی در حل و فصل منازعات بین المللی
- شناختی با مصونیت و مزايا سازمان های بین المللی مطابق

شیوه های تدریس و آموزش:

در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروهی و ارائه آن در صنف؛

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف سازمان‌های بین‌المللی
- تاریخچه تشکیل سازمان‌های بین‌المللی پیش از ایجاد سازمان ملل
- طبقه‌بندی سازمان‌های بین‌المللی
- عضویت در سازمان‌های بین‌المللی
- آشنایی با سازمان ملل متحده (تشکیل و تاریخچه)
- شخصیت حقوقی سازمان‌های بین‌المللی
- آثار ناشی از شخصیت حقوقی سازمان‌های بین‌المللی
- صلاحیت‌های سازمان‌های بین‌المللی
- تصمیمات سازمان‌های بین‌المللی
- التزام سازمان‌های بین‌المللی به حقوق بین‌الملل
- مسؤولیت سازمان‌های بین‌المللی
- اعمال قابل انتساب به سازمان‌های بین‌المللی
- پیامد‌ها و عواقب ناشی از مسؤولیت
- مصونیت و مزایای سازمان‌های بین‌المللی
- نقش سازمان‌ها در حل و فصل اختلافات بین‌المللی
- حقوق و روابط مالی سازمان‌های بین‌المللی
- اصلاح و تجدید نظر در سازمان‌های بین‌المللی
- انحلال سازمان‌های بین‌المللی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوجه مضمون و رشته

نتایج متوجه رشته							نتایج متوجه مضمون
ن.۳.ر	ن.۴.ر	ن.۴.ر	ن.۴.ر	ن.۴.ر	۲.ن.ر.	۱.ن.ر.	۶. انکشاف مهارت‌های انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فنِ دقائی، مشوره‌دهی حقوقی، مدبریت و همراهی.
2	1	1	2	1	1	1	۵. کسب مهارت‌های لازم در زمینه تنظیم قرارداد‌ها، پیشبرد و سپبیه‌های مدنی، فامیلی، تجاری و جنایی و ارائه مشوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش‌های رسمی و غیررسمی حل منازعات:
2	2	1	3	1	1	1	۴. کسب مهارت‌های لازم در زمینه تنظیم قرارداد‌ها، پیشبرد و سپبیه‌های مدنی، فامیلی، تجاری و جنایی و ارائه مشوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش‌های رسمی و غیررسمی حل منازعات:
2	2	3	3	1	2		۳. شناخت قواعد اموری و اختیاری حاکم بر روابط حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد دولتها سازمانهای بین‌المللی؛ شرکت‌های سازمانشاس حکیم در سطح ملی و بین‌المللی؛
3	2	2	3	2	2		۲. کسب داشت و مهارت لازم برای شرکت در تعیین حاکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، ایجاد اداره سالم منشی بر شاخصه‌های حکومت‌داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛
3	1	1	3	1	3		۱. شناخت منابی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛
2	1.6	1.6	2.8	1.2	1.8		مجموع
			1.8				اوست عمومی
							۳ = مطابقت کامل ۲ = مطابقت نسبی ۱ = مطابقت کم

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق سازمان های بین المللی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	دوم	اول	حقوق عمومی	حقوق سازمانهای بین المللی	حقوق	

هزایابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					کلیات و معرفی منابع درسی تعریف سازمان های بین المللی	1	اول
					انواع سازمان های بین المللی	2	
پرسش و پاسخ					تاریخچه تشکیل سازمان های بین المللی پیش از ایجاد سازمان ملل	3	دوم
					تاریخچه تشکیل سازمان های بین المللی بعد از تشکیل سازمان ملل تا عصر کنونی	4	
پرسش و پاسخ					طبقه بندی سازمان های بین المللی	5	سوم
					عضویت در سازمان های بین المللی	6	
پرسش و پاسخ					آشنایی با سازمان ملل متحد (تشکیل و تاریخچه)	7	چهارم
					معرفی ارکان سازمان ملل متحد	8	
پرسش و پاسخ					شخصیت حقوقی سازمان های بین المللی	9	پنجم
					آثار ناشی از شخصیت حقوقی سازمان های بین المللی	10	
پرسش و پاسخ					صلاحیت های سازمان های بین المللی	11	ششم
					1. تعریف صلاحیت 2. انواع صلاحیت	12	
پرسش و پاسخ					تصمیمات سازمان های بین المللی	13	هفتم
					1. تصمیمات الزام آور 2. تصمیمات غیر الزام آور	14	
پرسش و پاسخ					التزام سازمان های بین المللی به حقوق بین الملل	15	هشتم

					التزام اشخاص حقوقی و حقیقی به قواعد الزامی سازمان های بین المللی	16	
پرسش و پاسخ					امتحان وسط سمستر	17	نهم
					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش و پاسخ					مسئولیت سازمان های بین المللی	19	دهم
					اعمال قابل انتساب به سازمان های بین المللی	20	
پرسش و پاسخ					پیامد ها و عواقب ناشی از مسئولیت	21	یازدهم
					جبران خسارت	22	
پرسش و پاسخ					مصنوبیت و مزایای سازمان های بین المللی	23	دوازدهم
					1. مصنوبیت 2. مزایا	24	
پرسش و پاسخ					نقش سازمان ها در حل و فصل اختلافات بین المللی	25	سیزدهم
					1. حل و فصل سیاسی 2. حل و فصل قضائی	26	
پرسش و پاسخ					حقوق و روابط مالی سازمان های بین المللی	27	چهاردهم
					1. حق العضویت 2. تأمین هزینه از طریق خود سازمان	28	
پرسش و پاسخ					اصلاح و تجدید نظر در سازمان های بین المللی	29	پانزدهم
					1. ضرورت اصلاح 2. نحوه تجدید نظر	30	
پرسش و پاسخ					انحلال سازمان های بین المللی	31	شانزدهم
					جمع بندی از درس های سمستر	32	

منابع یا مأخذ:	
<p>1. فرهاد، طلایی. (1394). حقوق سازمان های بین المللی، ج سوم، ج 1، تهران: انتشارات جنگل 2. یعقوبی، مسلم. (1392). حقوق سازمان های بین المللی، ج 1، تهران: انتشارات چتر دانش</p>	1. مأخذ اساسی
<p>1. صدری، محمد. (1392). حقوق بین الملل عمومی، چاپ اول تهران: انتشارات دانشگاه تهران، 2. ضیایی بیگدلی، محمد رضا، حقوق بین الملل عمومی، ج چهلم، 3. منشور سازمان ملل متحد 4. ناصر، قربانیا. (1388). شخصیت حقوقی سازمان های بین المللی</p> <p>5. D. W. bowett : The law of international institutions, stevens and sons limited, 1970 6. Robert L. Bledsoe and Boczek : op. cit, p. 76.; Bindschedler R.L : international organization,General aspects Epil, 1983</p>	2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون متون فقهی- حقوقی

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنځی:
حقوق خصوصی	اسم دیپارتمنټ:
متون فقهی- حقوقی	اسم مضمون:
LA0218	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
اول	صنف:
دوم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

از آنجا که نظام حقوقی افغانستان متأثر از آموزه های عمیق فقه اسلامی است، آشنایی و توانمند سازی محصلین حقوق در بهره برداری و استنباط از متون فقهی- حقوقی اصیل امری ضروری است. از این رو مضمون متون فقهی طی 2 کریدیت در کریکولم درسی رشته گنجانده شده است. مفردات درسی این مضمون به نحوی ترتیب شده است که نخست متون فقهی مربوط به فقه معاملات تدریس میشود، سپس متون فقهی مربوط به ضمان اعم از غصب و اتلاف و در آخر متون فقهی مربوط به دعوی و ادله اثبات دعوی تدریس میشود. در تنظیم مفردات درسی سعی شده است که از میان متون فقهی بیشتر بر مطالب درسی ای تمرکز گردد که در عمل کاربرد دارد و همچنان بر مطالبی تمرکز شود که محصلین دانشکده حقوق متون قانونی آن را در مضمون عقود معین و حقوق وجاib فرا می گیرند و اینک می توانند متون فقهی مربوط آنرا در این مضمون بیامورند.. این امر موجب میشود تا از یک سو محصلین با ریشه های فقهی نظام حقوقی افغانستان آشنا شوند، حکم مسائل و قضایای فرضی را استخراج کنند و از سویی دیگر بتوانند تفاوت های موجود بین احکام فقه حنفی و قانون مدنی را درک کنند.

اهداف آآ» وزشی:

- توانمند سازی محصلین در خواندن صحیح متون فقهی- حقوقی و استنباط احکام از متون فقهی و حقوقی
- یادگیری قواعد حاکم بر عقود معین ، ضمان و ادله اثبات در فقه حنفی
- مقایسه قواعد حاکم بر معاملات، ادله اثبات و ضمان در فقه و قانون
- کسب مهارت های لازم برای حل قضایای مدنی ناشی از عقود تمليکی، انتفاعی، توثیقی، امانی و تبرعی مبتنی بر فقه و قانون
- کسب مهارت های لازم برای تنظیم چهار چوب عقود معین مبتنی بر فقه و قانون

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- خواندن متون و شرح مطالب درسی؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون کصنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- فصل اول: بیع
- فصل دوم: اجاره
- فصل سوم: کفالت
- فصل چهارم: رهن
- فصل پنجم: عاریت و ودیعت
- فصل ششم: هبه
- فصل هفتم: غصب و اتلاف
- فصل هشتم: دعوى
- فصل نهم: اقرار
- فصل دهم: شهادت
- فصل یازدهم: قرایین و یمین.

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می گردد.

پالیسی نمره دهی

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده 19 لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20٪)
  - کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
  - امتحان وسط سمستر (20٪)
  - امتحان نهایی سمستر (60٪)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون متنوع فقهی-حقوقی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	دوم	اول	حقوق خصوصی	متنوع فقهی-حقوقی	حقوق	

هزایابی روزمره	روش تدريس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون اهمیت و ضرورت آن	1	اول
					کلیات و مفاهیم در مورد بیع	2	
پرسش وپاسخ					مسایل متعلق به بیع (ارکان بیع)	3	دوم
					مسایل متعلق به بیع (شرایط و آثار بیع)	4	
پرسش وپاسخ					مسایل متعلق به بیع (انواع بیع)	5	سوم
					مسایل متعلق به بیع (انواع بیع)	6	
پرسش وپاسخ					مسایل متعلق به بیع (خیارات)	7	چهارم
					مسایل متعلق به بیع (خیارات)	8	
پرسش وپاسخ					مسایل متعلق به بیع (احکام بیع)	9	پنجم
					مسایل متعلق به بیع (احکام بیع)	10	
پرسش وپاسخ					مسایل مربوط به اجاره(کلیات)	11	ششم
					مسایل مربوط به اجاره(ارکان اجاره)	12	
پرسش وپاسخ					مسایل مربوط به اجاره(شرایط اجاره)	13	هفتم
					مسایل مربوط به اجاره (انواع مأجور و احکام آن)	14	
پرسش وپاسخ					مسایل مربوط به اجاره(تسليیم مأجور)	15	هشتم
					مسایل مربوط به اجاره (ضمانات)	16	
					امتحان وسط سمستر	17	نهم

امتحان میان سمستر					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش وپاسخ					مسایل متعلق به کفالت (مفاهیم عمومی)	19	دهم
					مسایل متعلق به کفالت (ارکان و شرایط)	20	
پرسش وپاسخ					مسایل متعلق به رهن (کلیات)	21	یازدهم
					مسایل متعلق به رهن (ارکان، شرایط و احکام)	22	
پرسش و پاسخ					مسایل متعلق به امانات (عمومیات)	23	دوازدهم
					ودیعت و عاریت و شروط آنها	24	
پرسش وپاسخ					مسایل متعلق به هبه	25	سیزدهم
					مسایل متعلق به هبه (ارکان و شرایط)	26	
پرسش وپاسخ					احکام غصب	27	چهاردهم
					اتلاف مباشر و اتلاف بالتسییب	28	
پرسش وپاسخ					دعوى (مفاهیم، ارکان، شرایط و احکام،)	29	پانزدهم
					اقرار (مفاهیم، شرایط، و احکام)	30	
جمع بندی					شهادت (مفاهیم، شرایط، و احکام)	31	شانزدهم
					قرایین و یمین	32	

منابع یا مأخذ:

1. الزحلبی، دکتر وهبة. 1997م. الفقه الاسلامی وادله. الجزء الرابع و الخامس ، بیروت: دار الفكر ، الطبعة الرابعة.
2. الصابونی. على. 2004. فقه المعاملات. دمشق: مکتبه العصریه .
3. المرغینانی، برهان الدین ابوالحسن علی بن ابیکر بن عبدالجلیل. 555هـ. ق. الهدایة شرح بدایة المتدی. المجلد الثالث، القاهره: مطبعة مصطفی البابی الحلبي وأولاده، بی چا.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون سیستم های حقوقی معاصر

لیسانس	قطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق خصوصی	اسم دیپارتمنت:
سیستم های حقوقی معاصر	اسم مضمون:
LA0219	کود مضمون:
3 کریدیت تیبوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناه مضمون:
اول	صنف:
دوم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

نظام های حقوقی دنیا را به چهار دسته عمده رومن-ژرمن، کامن لا، حقوق اسلام و نظام های حقوقی هند و چین تقسیم می نمایند. اما واقعیت این است که نظام حقوقی هر کشور با حفظ خصوصیات اصلی یکی از چهار نظام حقوقی فوق الذکر ساختار و ویژگی های خاص خود را نیز دارد. با توجه به همین امر است که مضمون سیستم های حقوقی معاصر به هدف آشنایی با نظام های بزرگ حقوقی جهان و درک تفاوت های آنها، با توجه تعاملات حقوقی بین کشورها و لزوم استفاده از تجربه کشور های دیگر در زمینه توسعه نظام حقوقی کشور شامل کریکولم پوهنخی حقوق گردیده است. مطالعه این مضمون محصلین را قادر میسازد تا درک بهتری از نظام های حقوقی معاصر داشته باشند.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با سیستم های بزرگ حقوقی معاصر در جهان
- شناخت جایگاه نظام حقوقی افغانستان در میان سیستم های حقوقی جهان
- شناخت نکات اشتراک سیستم های حقوقی جهان و اصول مشترک آنها
- شناخت نکات افتراق سیستم های حقوقی معاصر و پروسیجر های متفاوت آن
- کسب مهارت تحقیق مقایسوی در نظام های حقوقی مختلف

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف و ماهیت حقوق تطبیقی
- روش‌های مطالعه حقوق تطبیقی
- دسته‌بندی سیستم‌های حقوقی
- شرح تفصیلی خانواده رومن ژرمن
- شرح تفصیلی خانواده کامن لا
- شرح تفصیلی حقوق هند و چین
- معرفی نظام حقوقی افغانستان
- مقایسه نظام حقوقی افغانستان با سایر نظام‌ها.

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی تاخیر کاری

امتحانات صنفي، کارهای خانگی و سایر مکلفیت‌های صنفي محصلین، در صورت تاخیر چانس دوم ندارد. محصلین می‌توانند قبلا در زمینه مشکل پیش آمده استاد مضمون را مطلع نموده تائیدی وی را حاصل نمایند.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

• ارزیابی و فعالیت صنفي (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی)	(20٪)
• کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون	(20٪)
• امتحان وسط سمستر	(20٪)
• امتحان نهایی سمستر	(60٪)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							نتایج متوقعه مضمون						
۶.	انکشاف مهارت های انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فن دفاع، مشوره دهنی حقوقی، مدیریت و همراهی.	۵.	کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها، پیشبرد دوستیه های منطقی، فامیلی، تجاری و جانی و ارائه مشوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمنی و غیررسمنی حل منازعات؛	۴.	شناخت پذیده های جرمی، انواع و عوامل آن، شفاهه و انواع معجزات، مراجع تطبیق مؤیدات جزائی و زند رسانیدگی به قضایی جرمی مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	۳.	شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر روابط حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد، مؤیدات جزائی و زند رسانیدگی به قضایی جرمی مطابق به نظام حقوقی افغانستان و بین المللی؛	۲.	کسب داشت و مهارت لازم برای مشاورت در تعیین حکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، ایجاد اداره سالم مدنی بر شاغرده های حکومت داری خوب و عاری از هنگوئه فساد؛	۱.	شناخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص بایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛	۱	آشنایی با سیستم های بزرگ حقوقی معاصر در جهان
ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر				۲	شناخت جایگاه نظام حقوقی افغانستان در میان سیستم های حقوقی جهان		
2	1	1	1	1	1	2				۳	شناخت نکات اشتراک سیستم های حقوقی جهان و اصول مشترک آنها		
2	1	1	1	1	1	3				۴	شناخت نکات افتراق سیستم های حقوقی معاصر و پروسیجر های متفاوت آن		
2	2	1	1	1	1	1				۵	کسب مهارت تحقیق مقایسوی در نظام های حقوقی مختلف		
2.4	1.2	1	1	1	1	1.6	مجموع						
1.3/3							اوسط عمومی						
۱ = مطابقت نسبی ۲ = مطابقت کامل ۳ = مطابقت کم													

پلان درسی هفته وار مضمون سیستم های حقوقی معاصر

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	3	دوم	اول	حقوق خصوصی	سیستم های حقوقی معاصر	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدريس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی	1	اول
					تعريف و ماهیت	2	
					سابقه حقوق تطبیقی	3	
پرسش وپاسخ					فایده و قلمرو مطالعه	4	دوم
					روش های مطالعه	5	
					ادامه روشهای مطالعه	6	
پرسش وپاسخ					اتخاذ راه حل برای مقابله با مشکلات مطالعه	7	سوم
					نتایج حاصل از مطالعات حقوق تطبیقی	8	
					ارزیابی راه حل ها	9	
پرسش وپاسخ					دسته بندی سیستم های حقوقی	10	چهارم
					معرفی کامن لا	11	
					معرفی رومن زرمن	12	
پرسش وپاسخ					نظام حقوقی اسلام	13	پنجم
					نظام حقوقی هند و چین	14	
					ادامه نظام حقوقی هند و چین	15	
پرسش وپاسخ					خانواده رومن زرمن : تاریخچه حقوق روم	16	ششم

					چگونگی شکل گیری خانواده رومん ژرمن	17	
					نقش دانشمندان حقوق در تدوین قواعد و مقررات رومن ژرمن	18	
پرسش وپاسخ					شرح تفصیلی خانواده رومن ژرمن: تاریخچه	19	هفتم
					ساختار حقوق رومن ژرمن	20	
					ساختار نظام قضایی و منابع رومن ژرمن	21	
پرسش و پاسخ					تحول خانواده حقوق رومن ژرمن	22	هشتم
					توسعه خانواده حقوق رومن ژرمن	23	
					ادامه توسعه خانواده حقوق رومن ژرمن	24	
امتحان میان سمستر					مرور بر دروس قبلی	25	نهم
					پاسخ به سوالات محصلین	26	
					امتحان وسط سمستر	27	
پرسش وپاسخ					تاریخچه شکل گیری حقوق فرانسه	28	دهم
					ساختار حقوق فرانسه	29	
					ساختار قوه قضاییه حقوق فرانسه	30	
پرسش وپاسخ					شرح تفصیلی خانواده کامن لا	31	بازدهم
					ساختار حقوق کامن لا	32	
					ساختار نظام قضایی و محاکم	33	
پرسش وپاسخ					مشخصات حقوق کامن لا	34	دوازدهم
					ادامه مشخصات حقوق کامن لا	35	
					ادامه مشخصات حقوق کامن لا	36	
					معرفی نظام حقوقی انگلیس	37	سیزدهم

پرسش وپاسخ					ساختار نظام قضایی و محاکم	38	
					نقش رویه قضایی در نظام حقوقی انگلیس	39	
پرسش وپاسخ					شرح تفصیلی حقوق هند و چین و تاریخچه آن	40	چهاردهم
					ساختار حقوقی	41	
					نظام قضایی (محاکم)	42	
پرسش وپاسخ					معرفی نظام حقوقی افغانستان	43	پانزدهم
					نظام قضایی افغانستان	44	
					مقایسه نظام حقوقی افغانستان با سایر نظام ها	45	
جمع بندی					مرور بر دروس قبلی	46	شانزدهم
					پاسخ به سوالات و حل مشکلات	47	
					رهنمایی امتحان نهایی	48	

منابع یا مأخذ::	
1. داوید، رنه. 1379. نظام های بزرگ حقوقی معاصر. ترجمه: حسین صفائی و همکاران. تهران: انتشارات مرکز نشر دانشگاهی. 2. شیروی، عبدالحسین. 1384. حقوق تطبیقی. تهران: سمت.	1. مأخذ اساسی
1. دیوبید، واسپینوزی. 1393. درآمدی بر حقوق تطبیقی و دو نظام بزرگ حقوقی معاصر. ترجمه: سید حسین صفائی. تهران: نشر میزان. 2. عرفانی، محمود، (1391ش). حقوق تطبیقی: نظام های حقوقی معاصر، تهران: نشر جنگل.	2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حمایت از حقوق مصرف کننده

لیسانس	قطع تحصیلی:
- - - - -	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق عمومی	اسم دیپارتمنت:
حمایت از حقوق مصرف کننده	اسم مضمون:
LA0220	کود مضمون:
2 کریدیت (تعداد کریدیت تئوری)	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنایاز مضمون:
اول	صنف:
دوم	سمسته:

شرح مختصر مضمون

حقوق مصرف کننده و لزوم حمایت از آن؛ از موضوعات مشترک علم حقوق و اقتصاد است. در واقع، حقوق مصرف کننده، مجموعه قواعدی است که کلیه عرضه کنندگان کالا و خدمات، مطابق با ضوابط قانونی و مندرجات قرارداد مربوطه و یا عرف در معاملات، می‌باید آن را رعایت نمایند. حقوقی که مقصود اصلی آن، ایجاد تعادل میان قدرت معاملاتی مصرف کنندگان و عرضه کنندگان است. حقوق مذکور آن دسته از حقوق بشری است که یا خاص مصرف کنندگان هستند و یا مصرف کننده بودن در آنها ویژگی برجسته‌ای محسوب می‌شود. در افغانستان نیز قانون حمایت از حقوق مصرف کننده را به منظور حمایت حقوق مصرف کننده و تولید کننده نافذ گردیده است. در این قانون بر موضوعاتی همچون: فرایند تولید کالاها و ترکیبات آنها، عوارض و خطرهای ناشی از مصرف کالاهای زیان‌بار، ناآگاهی از شیوه صحیح مصرف کالا و شرایط نگهداری آن، تبلیغات نادرست، شرایط غیرمنصفانه معامله و قیمت، ضعف خدمات پس از فروش، عدم پاییندی تأمین کننده و تولیدکننده کالا به تعهداتی نظری، ضمانت پرداخته شده است. از همین روی مضمون حمایت از حقوق مصرف کننده در نصاب درسی رشته حقوق منحیث یک مضمون تخصصی درج گردیده است تا محصلین با قواعد حاکم در این بخش آشنا گردیده بعداً منحیث کارشناسان حقوقی در این بخش ایفای خدمت نموده بتوانند.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم، مبانی و اهمیت حقوق مصرف کننده
- شناخت جایگاه حقوق مصرف کننده در نظام حقوقی افغانستان
- درک حقوق و مکلفیت‌های مصرف کنندگان و تولیدکنندگان
- شناخت قواعد فقهی در ارتباط به حقوق مصرف کننده و تطابق آن با قوانین نافذه
- شناخت ارگان‌ها و نهادهایی حمایت کننده حقوق مصرف کننده در چارچوب نظام اداری افغانستان

شیوه های تدریس و آموزش:

در تدریس این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروهی و ارائه آن در صنف.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف، اهمیت و اهداف موضوع
- مصرف کننده کالا و خدمات در حقوق
- سیر تحول حقوق مستهلك
- مکلفیت های تولید کننده در برابر مستهلك
- مکلفیت های تولید کننده د برابر مستهلك
- مکلفیت های عرضه کننده در برابر مستهلك
- فروش از راه دور
- حقوق مستهلك
- بررسی شکایات مستهلك
- معرفی حمایت کننده از حقوق مستهلك
- صلاحیت و وظایف حقوق مستهلك
- مسؤولیت مدنی تولید کننده گان در حقوق غرب
- فقه و حمایت از حقوق مصرف کنندگان
- راهکارهای فقه برای حمایت از حقوق مصرف کننده
- راهکارهای حمایت از حقوق مصرف کنندگان
- بررسی حمایت های حقوقی از حقوق مصرف کنندگان
- قانون حمایت از حقوق مصرف کننده/مستهلكین در افغانستان
- کمیسیون جلوگیری از تولید ، تورید و عرضه جنس غیر معیاری
- وظایف و صلاحیت های کمیسیون
- کمیته های مستهلك
- مکلفیت های کمیته
- اجرآت کمیته جهت حل و فصل شکایت های مستهلك

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته						
نتایج متوقعه مضمون						
6.	اکتشاف مهارت های انجام تحقیقات علمی، تکاپوش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فنی دفاع، مشوره دهنی حقوقی، مدیریت و بهبودی.	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
5.	کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها، پیشبرد دوسریه های منطقی، فامبلی، تجارتی و جزائی و ارزه مشوره حقوقی برای حل مبارعات در قالب ووش های رسمی و غیر رسمی حل مبارعات؛	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
4.	شناسنخ پذیریه های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجراز، مراجع تطبیق موقنات جزائی و زند روسیدگی به قضایی جرمی مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
3.	شناسنخ قواعد اصولی و اختیاری حاکم بر روابط حقوقی و نقلات اقتصادی افراد، دولتها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
2.	کسب دانش و مهارت لازم برای شرکت در تعیین حاکمیت قانون، تقویت مودم سالاری ایجاد اداره سالم مبنی بر شاخصهای حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
1.	شناسنخ مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
1	آشنایی با مفاهیم، مبانی و اهمیت حقوق مصرف کننده	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
2	شناسنخت جایگاه حقوق مصرف کننده در نظام حقوقی افغانستان	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
3	درک حقوق و مکلفیت های مصرف کنندگان و تولید کنندگان	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
4	شناسنخت قواعد فقهی در ارتباط به حقوق مصرف کننده و تطابق آن با قوانین نافذه	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
5	شناسنخت ارگان ها و نهادهایی حمایت کننده حقوق مصرف کننده در چارچوب نظام اداری افغانستان	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
2.6	1.6	1.4	2	1.8	2	مجموع
1.9					اوست عمومی	
۳ = مطابقت کامل			۱ = مطابقت نسبی			

پلان درسی هفته وار مضماین حمایت از حقوق مصرف کننده

نوع مضاین	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمان	مضاین	رشته	معلومات اساسی
- حتمی تخصصی	2	دوم	اول	حقوق عمومی	حمایت از حقوق مصرف کننده	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	معرفی موضوع و مفردات سمتسر	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					تعريف، اهمیت و اهداف موضوع	1	اول
					معرفی تولید کننده - عرضه کننده و مستهلك	2	
پرسش و پاسخ					صرف کننده کالا و خدمات در حقوق	3	دوم
					سیر تحول حقوق مستهلك	4	
پرسش و پاسخ					مکلفیت های تولید کننده در برابر مستهلك	5	سوم
					مکلفیت های عرضه کننده در برابر مستهلك	6	
پرسش و پاسخ					ارائه معلومات در مورد جنس و یا خدمات اجتناب از ارائه معلومات غلط توسط تولید کننده توسط عرضه کننده	7	چهارم
					منع تولید، تورید و تصدیر اجناس دارای معلومات غیر واقعی عدم نشر اعلانات غیر واقعی عرضه جنس مطابق به مشخصات ذکر شده در اعلانات	8	
پرسش و پاسخ					فروش از راه دور	9	پنجم
					مکلفیت های تولید کننده و عرضه کننده در فروش از راه دور	10	
پرسش و پاسخ					حقوق مستهلك تبديل جنس و یا تعویض خدمت رد جنس و بدبست آوردن قیمت تادیه شده	11	ششم
					جبران خسارت اطمینان از ارائه خدمات مطابق قرارداد	12	
پرسش و پاسخ					حق تشکیل نهادهای حمایت از مصرف کننده حق انتخاب	13	هفتم

					بررسی شکایات مستهلك	14	
پرسش و پاسخ					معرفی حمایت کننده از حقوق مستهلك	15	هشتم
					صلاحیت و وظایف حقوق مستهلك	16	
پرسش و پاسخ					امتحان میان سمستر	17	نهم
					امتحان میان سمستر	18	
پرسش و پاسخ					مسوولیت مدنی تولید کننده گان در حقوق غرب	19	دهم
					فقه و حمایت از حقوق مصرف کنندگان راهکارهای فقه برای حمایت از حقوق مصرف کننده	20	
پرسش و پاسخ					ضمان در فقه اسلامی	21	یازدهم
					راهکارهای حمایت از حقوق مصرف کنندگان	22	
پرسش و پاسخ					کاهش بهای تمام شده کالا از طریق کاهش دیوان سالاری اداری تخصصی شدن واردات ارتقای بهرهوری	23	دوازدهم
					مقابله با پدیده قاجاق واردات کیفی پیشگیری از رانت	24	
پرسش و پاسخ					نقوبت فرایندهای گردش اطلاعات نقوبت جایگاه تشكل های وارداتی	25	سیزدهم
					بررسی حمایت های حقوقی از حقوق مصرف کنندگان قانون حمایت از حقوق مصرف کننده / مستهلكین در افغانستان	26	
پرسش و پاسخ					کمیسیون جلوگیری از تولید، تورید و عرضه جنس غیر معیاری	27	چهاردهم
					وظایف و صلاحیت های کمیسیون	28	
پرسش و پاسخ					کمیته های مستهلك	29	پانزدهم
					مکلفیت های کمیته	30	
پرسش و پاسخ					اجرا آت کمیته جهت حل و فصل شکایت های مستهلك	31	شانزدهم
					مروری بر دورس کل سمستر و رفع مشکلات احتمالی محصلین	32	

منابع یا مأخذ:
.1 باقرزاده، احمد. (1381). بازار / دولت / حقوق مصرف کننده ، تهران: نشر قلم.
.2 جعفری تبار، حسن. (1375). مسئولیت مدنی سازندگان و فروشنندگان کالا ، تهران: نشر دادگستر
.3 قانون حمایت از حقوق مصرف کننده / مستهلك
.4 کاتوزیان، ناصر. (1384). مسئولیت ناشی از عیب تولید، تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه.
.5 مقامی نیا، محمد. (1387). تبلیغات و حقوق مصرف کنندگان.
.6 منتقemi ، فروغ. (1391). نقش استاندارد های کالا در حمایت از حقوق مصرف کننده .

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اخلاق و سلوک مسلکی

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق جزا و علوم جنائی	اسم دیپارتمنت:
اخلاق و سلوک مسلکی	اسم مضمون:
LA0221	کود مضمون:
2 کریدیت (1 کریدیت تئوری و 1 کریدیت عملی)	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
LA0106	پیشنباز مضمون:
LA0107	
اول	صنف:
دوم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

پاییندی به تعهدات اخلاقی، وظیفه خطیری است که هر حقوقدان (اعم از وکلا، مشاوران حقوقی و سایر صاحبان مشاغل حقوقی) در برابر موکلان، مشتریان، جامعه و از همه مهمتر در برابر "عدالت" بر عهده دارند. این قواعد اخلاقی، ریشه در سنتهای جامعه، قوانین موضوعه، مقرره ها و لوابح داخلی هر نهاد مربوط به معیارهای رفتار حرفه ای و همچنین رویه قضایی دارد. اخلاق حقوقی در عمل مشتمل بر قواعد اخلاقی است که حاکم بر رفتار اشخاصی است که خدمات حقوقی به مشتریان خود ارائه می دهدند و با تعهدات حقوقی و اخلاقی متعارضی روبرو شده اند. این مضمون اساساً اخلاق حقوقی را از لحاظ عملی بررسی می کند تا متخصصین به مسائل حقوقی مختلف که ممکن است در حین مشاغل شان رخ دهد آشنا شده و قادر به اخذ تصامیم درست در این مسائل باشند. در حالیکه تمرکز اصلی بر اخلاق حقوقی وکلای مدافع است، محصلین نیز در عرض آن، مسائل حقوقی تطبیقی (مقایسوی) و قوانین مربوط به قضاط و خارنوالان را فرا خواهند گرفت.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم، مبانی، قلمرو و مصادر و منابع اخلاق حقوقی در عمل
- شناخت حقوق و وجایب طرفین دعوی و قضاط در روند رسیدگی به قضایای مختلف
- شناخت انواع ضمانت اجراءای اخلاقی و قانونی حاکم بر سلوک وکلای مدافع، حارنوالان و قضاط
- کسب مهارت و ارتقای دانش جهت کمک به سیستم عدلي و قضایی و تحکیم عدالت در جامعه
- کسب مهارت به ارتباط رسیدگی به قضایای مدنی، جزایی، فامیلی و تجاری منحیت وکیل مدافع، مشاور حقوقی، خارنوال و قاضی.

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح مباحث بصورت نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- طرح قضیه و کارگروپی محصلین و ارائه آن در صنف.

در بخش آموزش عملی از روش های زیر استفاده میشود:

- نقش بازی کردن منحیث وکیل دفاع، حارنوال و قاضی؛
- محکمه تمثیلی.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- مفهوم اخلاق و رابطه اخلاق با حق و عدالت؛
- مبانی، قلمرو منابع عمومی اخلاق حقوقی، مصادر و منابع قانونی اخلاق حقوقی؛
- مصادر و منابع قانونی بین المللی اخلاق حقوقی؛
- اصول عمومی حاکم بر اخلاق و سلوک اخلاقی؛
- جایگاه اخلاق مسلکی در منصب قضاء؛
- فضایل و بایسته های کلی اخلاق مسلکی قضات؛
- وجایب اخلاقی و سلوکی قضات نسبت به مدعی و مدعی علیه؛
- اخلاق و سلوک عمومی قضات در داخل و خارج محکمه؛
- ضمانت اجراهای قانونی اخلاق و سلوک قضات؛
- فضایل و بایدهای اخلاقی و سلوکی وکلای دفاع نسبت به موکل در شروع و انعقاد قرارداد؛
- فضایل و بایدهای اخلاقی و سلوکی وکلای دفاع نسبت به جامعه و جانب مقابل دعوا؛
- ضمانت اجراهای اخلاق حقوقی و سلوک وکلای دفاع شناسایی رذایل فردی و مکانیسم های دوری از آن؛
- ضمانت اجراهای قانونی اخلاق حقوقی و سلوک وکلای دفاع (هیات نظارت، درج شکایت، سمع شکایت)؛
- ضمانت اجراهای قانونی اخلاق حقوقی و سلوک وکلای دفاع (اقدامات تادیبی، جبران خسارت، استیناف خواهی)؛
- باید ها و فضایل اخلاق عمومی سارنوalan؛
- ضمانت اجراهای قانونی اخلاق و سلوک مسلکی سارنوalan؛
- اخلاق و سلوک مسلکی پولیس.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوجه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون اخلاق و حقوق مسلکی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
							اساسی
	2	دوازدهم	اول	جزا و علوم جنائی	اخلاق و سلوک مسلکی	حقوق	

ارزیانی روزمره	روش تدریس	کار عملی	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
						معرفی مضمون، اهمیت و مفردات آن	1	اول
						چیستی اخلاق، اخلاق مسلکی و حقوقی در عمل	2	
پرسش و پاسخ		انجام تمرینات در داخل صنف				نسبیت و اطلاق اخلاق، رابطه اخلاق با حق و عدالت	3	دوم
						مبانی اخلاق حقوقی و سلوک مسلکی	4	
		انجام تکالیف خانگی				قلمرو اخلاق حقوقی	5	سوم
						منابع عمومی اخلاق حقوقی	6	
پرسش و پاسخ						مصادر و منابع قانونی اخلاق حقوقی	7	چهارم
						مصادر و منابع بین المللی اخلاق حقوقی	8	
		تصحیح کارخانگی ها				اصول عمومی حاکم بر اخلاق و سلوک مسلکی منسوبین نهادهای عدلي قضائي	9	پنجم
						-استقلال، درستکاری و قابلیت اعتماد	10	
پرسش و پاسخ						اصول عمومی حاکم بر اخلاق مسلکی: تضاد منافع، حفظ اسرار، بی طرفی و ...	11	ششم
						جایگاه اخلاق مسلکی در منصب قضا	12	
		انجام تمرینات				فضایل و بایسته های کلی اخلاق مسلکی قضات	13	هفتم

		در داخل صنف					
						وجایب اخلاقی و سلوکی قضات نسبت به طرفین دعوا	14
پرسش و پاسخ	انجام تمرینات کارخانگی					نسبت به وکلای مدافع، سارنوال و شهود	15
						اخلاق و سلوک عمومی قضات در داخل محکمه	16
						سلوک عمومی قضات در خارج از محکمه	17
						مکانیزم اجرای اخلاق مسلکی قضات	18
	تصحیح کارخانگی ها					مکانیزم اجرای اخلاق مسلکی قضات	19
						حل تمرینات و پاسخ پرسش های محصلین	20
پرسش و پاسخ						امتحان بیست فیصد	21
						فضایل و باید های اخلاقی و سلوکی وکلای مدافع نسبت به موکل در اعقاد، حین قرارداد و در ختم آن	22
	محکمه تمثیلی					فضایل و باید های اخلاقی و سلوکی وکلای مدافع نسبت به دیگر طرف های ذید خل (جانب مقابل و وکیل وی، محکمه، ...)	23
						مکانیزم اجرای اخلاق حقوقی و سلوک وکلای مدافع	24
	انجام تمرینات در داخل صنف					باید ها و فضایل اخلاق عمومی سارنوالان، تاریخچه، اصول اختصاصی و شرایط کلی احراز مسلک سارنوالی	25
						اخلاق مسلکی سارنوال در حین انجام کار، برخورد مسلکی با جوانب دعوا	26
						با دیگر جوانب ذید خل	27
						مکانیزم اجرای اخلاق مسلکی سارنوال	28
	محکمه تمثیلی					تنبیه و مجازات و حق اعتراض به آن	29
						اخلاق مسلکی پولیس: سیاست های جنایی پولیس	30
پرسش و پاسخ						چالش ها در فعالیت های پولیس	31
						بایدها و اخلاق مسلکی پولیس	32

منابع یا مأخذ::	
مأخذ اساسی	مأخذ کمکی
اخلاق و سلوک مسلکی (1398). کابل: نشر بنیاد آسیا - افغانستان.	1.
1. Rohullah Aziz and others,(2015). An introduction to the Legal Ethic in Afghanistan. Kabul : ALEP	
اساستنامه انجمن سازنوازان افغانستان، کابل مصوب عقرب 1388 .	2.
اساستنامه انجمن مستقل وکلای مدافع، مصوب 1386 . (ضمیمه قانون وکلای مدافع).	3.
اصولنامه طرز سلوک پولیس.	4.
ژوبل، محمد عثمان. (1384). <u>شرح مجله الاحکام</u> . کابل: مطبعه دولتی. چاپ اول.	5.
ساکت، محمد حسین. (1385). <u>روزنہ ای به اندیشه نگاری حقوقی</u> . تهران: نگاران شهر. چاپ اول.	6.
سنگلچی، محمد. (1384). <u>قفتا در اسلام</u> . تهران. نشر دانشگاه تهران.	7.
ضمیمه شماره 1 اساستنامه انجمن مستقل وکلای مدافع، در مورد طرز سلوک و رفتار وکلای مدافع. مصوب 8/11/1387. (چاپ شده ضمیمه قانون وکلای مدافع).	8.
طرز العمل سلوک و معیارهای مسلکی سازنوازان لوی سازنواالی جمهوری اسلامی افغانستان و شرح آن، (1389) مصوب شورای عالی لوی سازنواالی.	9.
طرز العمل هیئت نظارت انجمن مستقل وکلای مدافع افغانستان. (ضمیمه قانون وکلای مدافع).	10.
علم ستانکری، محمد ظریف. (1392). <u>اصول محاکمات جزایی</u> . کابل: انتشارات رسالت. چ اول.	11.
قانون اجرآت جزایی و قانون تعدیل ماده 26 اجرآت جزایی، مصوب 1392.	12.
قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان مصوب 1382.	13.
قانون اصول محاکمات مدنی.	14.
قانون تشکیل و صلاحیت سازنواالی، مصوی میزان 1392	15.
قانون تشکیل و صلاحیت قوه قضائیه مصوب 1393.	16.
قانون وکلای مدافع، مصوب 1386. کابل. (چاپ 1392) نشر انجمن مستقل وکلای مدافع.	17.
کتاب راهنمای برای قضات افغانستان شرح سلوک قضائی و اجرآت جزایی. کابل: IDLO. کمیته تدوین و کمیته ترجمه.	18.
کد جزا مصوب فرمان تقنینی 1396.	19.
مقرره رسیدگی به تخلفات قضات، مصوب 1387 شورای عالی ستره محکمه.	20.
مقرره طرز سلوک قضائی برای قضات جمهوری اسلامی افغانستان. (1387) جریده رسمی وزارت عدليه، نمبر مسلسل 975.	21.
نذیر، دادمحمد. (1392). <u>اسسات حقوق اسلام</u> . کابل: رسالت. چاپ اول.	22.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق رسانه ها

مقطع تحصیلی:	لیسانس
پوھنتون:	-----
پوهنځی:	حقوق و علوم سیاسی
دیپارتمنت:	حقوق عمومی
اسم مضمون:	حقوق رسانه ها
کود مضمون:	LA0222
تعداد کریدیت:	2 کریدیت (تعداد کریدیت تیوری)
نوعیت مضمون:	تخصصی
پیشنياز مضمون:	ندارد
صنف:	اول
سمستره:	دوم

شرح مختصر مضمون

حقوق رسانه ها از زمرة رشته های نوپیدای دانش حقوق است که با شتابی فراوان در حال گسترش و تکامل است. به دلیل تاثیر روز افزون وسائل ارتباط جمعی در زندگی روزانه ما و وابسته بودن همگان به آن مباحثت، حقوق رسانه ها جذابیت خاصی دارد. برای نمونه، ماهواره یا اینترنت می توانند به سرعت پرسش های حقوقی بی شماری را در زندگی اجتماعی ما پدید آورده است را به کاربران دیگر انتقال دهند این رسانه ها هستند که توanstه اند در تمامی ابعاد (سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و غیره) بشر تاثیر گذارند و تحول عمیق را به وجود آورند. افغانستان نیز بعد از خروج طالبان با فعالیت چشم گیر رسانه ها مواجه بوده است و اهمیت و کارکرد آنها در کشور ما بر هیچ کس پوشیده نیست از همین روی نیاز است تا این مضمون در رشته حقوق مورد بررسی قرار گیرد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با نظام حقوقی رسانه ها و تاریخچه رسانه در افغانستان و جهان
- شناخت انواع سیستم های حقوقی رسانه ها در افغانستان
- آشنایی با چالش ها حقوقی رسانه ها در راستایی تطبیق حق آزادی بیان
- شناخت پروسیجر عملی ایجاد رسانه در نظام حقوقی افغانستان و حقوق مربوطه به کمیسیون های آن
- شناخت عواید مربوط به حق دسترسی به اطلاعات با توجه به نظام حقوقی افغانستان

شیوه های تدریس و آموزش

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- مطالعه قضایای رسانه ای؛
- مرور قوانین و استاد بین المللی؛
- کارگروپی .

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- مفهوم شناسی در ارتباط به حقوق رسانه‌ها
- تاریخچه حقوق رسانه‌ها
- مبانی حقوق رسانه‌ها
- منابع حقوق رسانه‌ها
- بررسی تاریخچه تقنین در حوزه رسانه‌ای همگانی افغانستان
- بررسی منابع بین‌المللی حقوق رسانه‌ها
- وظایف و اختیارات رسانه‌ا، صاحبان امتیاز یا مالک، مدر مسئول و سردبیر
- بررسی و مطالعه شیوه‌های حقوقی تاسیس رسانه در فرانسه و افغانستان
- مطالعه شیوه اعلام نامه
- آزادی رسانه‌ها در قوانین افغانستان
- محدودیت‌های رسانه‌ها در قوانین افغانستان
- جرایم رسانه‌ای
- بررسی مفهوم اخلاق رسانه‌ای
- بررسی و مطالعه نهادی رسیدگی به تخلفات رسانه‌ای در نظام حقوقی افغانستان
- بررسی و مطالعه میکانیزم‌های نظارت حوزی در رسانه‌های افغانستان
- نقش نهادهای مدنی در تضمین استقلال و سلامت رسانه‌ها در افغانستان
- بررسی اثرگذاری نهادهای مدنی موجود در افغانستان و تاثیر آن بر رسانه‌ها

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق رسانه ها

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمان	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	دوم	اول	حقوق عمومی	حقوق رسانه ها	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و مفردات. مفهوم شناسی در ارتباط به حقوق رسانه ها	1	اول
					تاریخچه حقوق رسانه ها	2	
پرسش و پاسخ					مبانی حقوق رسانه ها	3	دوم
					منابع حقوق رسانه ها بررسی منابع داخلی حقوق رسانه ها	4	
پرسش و پاسخ					بررسی تاریخچه تقنین در حوزه رسانه ای همگانی افغانستان	5	سوم
					منابع بین المللی حقوق رسانه ها	6	
پرسش و پاسخ					تاریخچه تقنین در حوزه رسانه ها همگانی در نظام بین الملل	7	چهارم
					وظایف و اختیارات رسانه ای، صاحبان امتیاز یا مالک، مدر مسئول و سردبیر	8	
پرسش و پاسخ					ناشر	9	پنجم
					کثرت گرایی	10	
پرسش و پاسخ					بررسی و مطالعه شیوه های حقوقی تأسیس رسانه در فرانسه و افغانستان	11	ششم
					بحث و تبادله نظر در صنف	12	
پرسش و پاسخ					مطالعه شیوه اعلام نامه	13	هفتم
					ضرورت تسلیم اعلام نامه	14	
پرسش و پاسخ					مشخصات اعلام نامه	15	هشتم
					آزادی رسانه ها در قوانین افغانستان	16	

پرسش و پاسخ					امتحان میان سمستر	17	نهم
					امتحان میان سمستر	18	
پرسش و پاسخ					محدودیت های رسانه ها	19	دهم
					جرائم رسانه ای قلمرو جرائم رسانه ای	20	
پرسش و پاسخ					جرائم علیه نظم و امنیت عمومی جرائم علیه حقوق فردی و حریم خصوصی	21	یازدهم
					جرائم علیه دین و ارزش های فرهنگی	22	
پرسش و پاسخ					بررسی مفهوم اخلاق رسانه ای	23	دوازدهم
					قلمرو اخلاق	24	
پرسش و پاسخ					بررسی و مطالعه نهادی رسیدگی به تخلفات رسانه ای در نظام حقوقی افغانستان	25	سیزدهم
					دفتر نی - انترنیوز	26	
پرسش و پاسخ					بررسی و مطالعه میکانیزم های نظرارت حوزی در رسانه های افغانستان	27	چهاردهم
					بحث و تبادله نظر بین محصلین	28	
پرسش و پاسخ					نقش نهادهای مدنی در تضمین استقلال و سلامت رسانه ها در افغانستان	29	پانزدهم
					بررسی اثرگذاری نهادهای مدنی موجود در افغانستان و تاثیر آن بر رسانه ها	30	
پرسش و پاسخ					جمع بندی موضوعات در طول سمستر	31	شانزدهم
					راهنمایی محصلین برای امتحان پایان سمستر	32	

منابع یا مأخذ:

1. قانون رسانه های همگانی در افغانستان (1388ش). 986 جریده رسمی.
  2. آهنگ، کاظم. (1388). سیر ژورنالیزم در افغانستان، کابل، انتشارات میوند.
  3. رهین، عبدالرسول. (1387). تاریخ مطبوعات افغانستان، کابل، شورای فرهنگی افغانستان، چاپ دوم.
  4. عصمت اللهی، محمد عاصم. (1382). نظام مطبوعات افغانستان، ایران.
  5. قانون اساسی افغانستان، وزارت عدليه، چاپ اول 1386.
- آهنگ، محمد کاظم. (1388). سیر ژورنالیزم در افغانستان، کابل، میوند، چاپ دوم.

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

رشته حقوق

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامین

صنف دوم - سمستر سوم

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای عمومی (۱)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
حقوق جزای عمومی (۱)	اسم مضمون:
LA0323	کود مضمون:
2 کریدیت (نظری)	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
دوم	صنف:
سوم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

حقوق جزای عمومی به عنوان مادر و شالوده حقوق جزا در صدد معرفی اصول و قواعد کلی لازم الرعایه در نظام جزایی است. این شاخه از حقوق جزایی ضمن تعریف پدیده مجرمانه و شناسایی مرتكبین رفتار مجرمانه به بررسی شرایط تحقق جرم و مسؤولیت جزایی مرتكبین پرداخته و عوامل مؤثر بر مسؤولیت مرتكبین و شرایط تحقق پدیده مجرمانه را مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهد و در نهایت به تعریف واکنش اجتماعی پرداخته، اقسام مجازاته را از دیدگاههای مختلفی بررسی و اهداف اعمال جزایی را بیان می نماید. در واقع می توان موضوع حقوق جزای عمومی را به طور کلی در سه محور بررسی نمود: ۱. جرم و شرایط حاکم بر آن، ۲. مرتكبین رفتار مجرمانه ۳. مسؤولیت جزایی، واکنش اجتماعی و مسائل خاص آن. مضمون حقوق جزای عمومی یکی از مضماین اساسی دیپارتمنت حقوق جزا و علوم جنایی است.

اهداف آآ) وزشی:

- آشنایی با مبانی نظری و فلسفه حقوق جزا در افغانستان و پرسش‌های اساسی در زمینه نقش و وظایف نهادهای عدالت جزایی و چگونگی تعامل میان آنها
- شناخت تصنیف جرایم در کد جزا، عناصر تشکیل دهنده جرم و حالات از بین رفتن عنصر قانونی جرم درک مفهوم تفسیر قانون، انواع تفسیر قوانین جزایی و شناخت مراجع با صلاحیت تفسیر قوانین جزایی
- تربیت نیروی انسانی متخصص برای اشتغال و فعالیت در بخش های حقوقی وزارتخانه ها و نهادهای مرتبط با حقوق جزائی به ویژه پلیس، خارنوالی، محاکم، محبس و مدیریت نهادهای عدالت جزایی
- آشنایی با روش های افزایش سطح کمی و کیفی ارایه خدمات حقوقی در حوزه عدالت جزایی و بهبود کیفیت دسترسی مردم (به ویژه اقشار آسیب‌پذیر و محروم) به عدالت جزایی

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروپی محصلین و ارائه آن صنف؛
- تحقیقات گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- کلیات حقوق جزای عمومی (تعریف، اهمیت، ارزش و اوصاف قواعد حقوق جزا)؛
- ارتباط حقوق جزای عمومی با علوم جنایی دیگر و اهداف حقوق جزا؛
- منابع حقوق جزای عمومی؛
- تصنیف جرایم بر اساس فقه حنفی و شدت و خفت؛
- تصنیف جرایم بر اساس عنصر مادی، نتیجه، طول زمان و لحظه ارتکاب جرم؛
- اصول حقوق جزای عمومی؛
- جرم و عناصر تشکیل دهنده آن، بررسی عنصر قانونی جرم (اهمیت و ضرورت و سیر تاریخی آن)؛
- نتایج عنصر قانونی جرم، تفسیر قانون و انواع آن؛
- رجعت قانون به ماقبل؛
- حالات از بین رفتن عنصر قانونی جرم (استعمال حق، دفاع مشروع، رضایت مجنی عليه و ایفای وظیفه)؛
- عنصر مادی جرم و مصاديق آن؛
- رابطه سببیت در حقوق جزا و نظریه های مطروحه در این خصوص؛
- شروع به جرم و شرایط آن؛
- اتفاق در جرم و شرایط آن؛
- بررسی عنصر معنوی جرم(مفهوم، سیر تاریخی و اجزای آن).

جدول نقشه مفهومی نتایج متوجه مضمون و رشته

نتایج متوجه مضمون						
نتایج متوجه						
۶. اکشاف مهارت انتخاب تحقیقات علمی، نگارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فی بیان، اداره و رسپری، کالبدفع و مشاوره مسلکی - حقوقی، کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها پیش بود دو سپهه های قضائی منی و جوانی و از آن مشهوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات:	۵. کسب مهارت های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع معجزات، قضاایا مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسلام بین المللی؛	۴. شناخت پدیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع معجزات، تشکیلات و شرایط، موافق، مراجع تعیین موبیات جزئی و روند رسیدگی به	۳. شناخت قواعد اموی و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذاتی البینی افراد: دوستها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سازمانهای حکومی در سطح ملی و بین المللی؛	۲. کسب داشت و مهارت به منظور مشارکت در تعمیم اکمیت قانون، تقویت شاخمه های حکومت داری خوب و عاری از همگونه فساد؛	۱. شناخت باقی رسانا و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛	آشنایی با مبانی نظری و فلسفه حقوق جزا در افغانستان و پرسش های اساسی در زمینه نقش و وظایف نهادهای عدالت جزایی و چگونگی تعامل میان آنها
ن.۳.در	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	۱
۱	2	3	2	2	3	شناخت تصنیف جرائم در کد جزا، عناصر تشکیل دهنده جرم و حالات از بین رفت عنصر قانونی جرم
2	2	3	2	1	1	درک مفهوم تفسیر قانون، انواع تفسیر قوانین جزایی و شناخت مراجع باصلاحیت تفسیر قوانین جزایی
2	2	3	2	2	1	تریبیت نیروی انسانی متخصص برای اشتغال و فعالیت در بخش های حقوقی وزارت خانه ها و نهادهای مرتبط با حقوق جزایی به ویژه پلیس، خانواری، محاکم، محبس و مدیریت نهادهای عدالت جزایی
2	2	3	2	3	2	آشنایی با روش های افزایش سطح کمی و کیفی ارایه خدمات حقوقی در حوزه عدالت جزایی و بهبود کیفیت دسترسی مردم (به ویژه اشار آسیب پذیر و محروم) به عدالت جزایی
2	2.2	3	2	2.2	1.8	مجموع
2.2/3						اوسط عمومی
۱ = مطابقت کم ۲ = مطابقت نسبی ۳ = مطابقت کامل						

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای عمومی 1

نوع مضمون	کریدت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	سوم	دوم	حقوق جزا و علوم جنایی	حقوق جزای عمومی 1	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
					معرفی مضمون و مفردات و شیوه فعالیت صنفی	1	دوم
					کلیات حقوق جزای عمومی (تعريف، اهمیت و ارزش حقوق جزای عمومی) اوصاف قواعد حقوق جزا	2	
					ارتباط حقوق جزای عمومی با علوم جنایی دیگر اهداف حقوق جزا	3	دوم
					منابع حقوق جزای عمومی	4	
پرسش و پاسخ					تصنیف جرایم بر اساس فقه حنفی و شدت و خفت	5	سوم
					تصنیف جرایم بر اساس عنصر مادی تصنیف جرم بر اساس نتیجه تصنیف جرم بر اساس طول زمان و لحظه ارتکاب جرم	6	
					اصول حقوق جزای عمومی	7	چهارم
					اصول حقوق جزای عمومی	8	
پرسش و پاسخ					جرائم و عناصر تشکیل دهنده آن	9	پنجم
					بررسی عنصر قانونی جرم (اهمیت و ضرورت آن) سیر تاریخی عنصر قانونی جرم	10	
					نتایج عنصر قانونی جرم تفسیر قوانین جزایی	11	ششم
					انواع تفسیر از حیث مراجع ذیصلاح	12	
پرسش و پاسخ					نتایج عنصر قانونی (عدم رجعت قانون به ماقبل)	13	هفتم

					استثناءات در اصل عدم رجعت قانون به ماقبل	14	
					حالات از بین رفتن عنصر قانونی جرائم(استعمال حق، دفاع مشروع، رضایت مجنی علیه و ایفای وظیفه)	15	هشتم
					ایفای وظیفه و انواع آن	16	
					امتحان وسط سمستر	17	نهم
						18	
پرسش و پاسخ					بررسی دفاع مشروع در کد جزا	19	دهم
					استعمال حق و رضایت مجنی علیه	20	
					عنصر مادی جرم و مصادیق آن	21	یازدهم
					عنصر مادی در جرم تام، جرایم اجرایی، اهمالی، جرایم ناکام و ناممکن	22	
پرسش و پاسخ					رابطه سببیت در حقوق جزا و نظریه های مطروحة	23	دوازدهم
					شروع به جرم و شرایط آن	24	
					اتفاق در جرم و شرایط آن	25	سیزدهم
					ارائه پژوهه های صنفی	26	
پرسش و پاسخ					بررسی عنصر معنوی جرم(مفهوم، سیر تاریخی و اجزای آن)	27	چهاردهم
					ارائه پژوهه های صنفی	28	
					عنصر معنوی جرم در جرایم عمد و خطا	29	پانزدهم
					ارائه پژوهه های صنفی	30	
پرسش و پاسخ					ارائه پژوهه های صنفی	31	شانزدهم
					راهنمایی و حل مشکلات محصلین	32	

منابع یا مأخذ:
.1 اردبیلی، محمد علی. (1395). <u>حقوق جزای عمومی</u> . تهران: نشر میزان. جلد 1 و 2. چاپ 47.
.2 توحید خانه، محمد صدر. (1388). <u>رهنمود انتیتوت ماکس پلانک برای حقوق جزای عمومی افغانستان</u> . هایدلبرگ: انتیتوت حقوق مقایسوی عامه و حقوق بین الملل ماکس پلانک. چاپ اول.
.3 دانش. حفیظ الله. (1394). <u>حقوق جزای عمومی</u> . کابل: بی نا. چاپ اول.
.4 صانعی، پرویز. (1388). <u>حقوق جزای عمومی</u> . تهران: طرح نو. چاپ 2.
.5 قانون اجرآت جزایی.
.6 کد جزا مصوب 1396
.7 نوربها. رضا. (1383). <u>زمینه حقوق جزای عمومی</u> . تهران: کتابخانه گنج دانش. چاپ 34.
.8 ولیدی، صالح. (1393). <u>حقوق جزای عمومی</u> . تهران: نشر سمت. چاپ 14.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق و جایب (۱)

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق و جایب ۱	اسم مضمون:
LA0324	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
دوم	صنف:
سوم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

حقوق و جایب یکی از رشته های مهم در عرصه حقوق خصوصی بوده، به تنظیم روابط مالی افراد و تعهدات انسانها در اجتماع می پردازد. یادگیری و مطالعه این مضمون برای دانشجویان رشته حقوق امری لازم و پر اهمیت است. موضوع این درس تعهداتی است که اشخاص در برابر یکدیگر دارند؛ خواه منبع آن عمل مشروع مثل عقد و یا ایقاع باشد و یا عمل غیرمشروع مثل فعل مفید یا فعل مضر باشد. جلد دوم قانون مدنی افغانستان به تنظیم قواعد حاکم بر حقوق و تعهدات اشخاص پرداخته، از منابع تعهد و قواعد حاکم بر آن بحث میکند. این مضمون در دو سمستر تدریس گردیده در سمستر اول قواعد حاکم بر عقود از جمله ارکان، شرایط انعقاد و صحت عقد و روش های انحلال و زوال عقد بررسی می گردد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفهوم، ارکان، شرایط و انواع عقود و اصطلاحات فقهی و حقوقی در این زمینه
- شناخت عیوب اراده و تاثیر آن بر انعقاد، اجرا و دوام عقد
- آشنایی با تعهدات ناشی از قرارداد و ضمانت اجرای آنها
- کسب مهارت به ارتباط تنظیم انواع قراردادها
- کسب مهارت بمنظور مشارکت در حل منازعات ناشی از قرارداد در مراجع رسمی و غیر رسمی

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین و پرسش و پاسخ متقابل؛
- کارهای گروهی و مطالعه قضایا.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- فصل اول: مفهوم و منابع تعهد;
- فصل دوم: ارکان عقد؛
- فصل سوم: شرایط عقد در فقه و قانون مدنی افغانستان؛
- فصل چهارم: انواع عقد از حیث صحت؛
- فصل پنجم: زوال عقد.

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی تاخیر کاری

امتحانات صنفی، کارهای خانگی و سایر مکلفیت‌های صنفی محصلین، در صورت تاخیر چانس دوم ندارد. محصلین می‌توانند قبل از زمینه مشکل پیش آمده استاد مضمون را مطلع نموده تائیدی وی را حاصل نمایند.

- پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
  - کارهای عملی (لبراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
  - امتحان وسط سمستر (20٪)
  - امتحان نهایی سمستر (60٪)

100٪

مجموع

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق و جایب 1

نوع مضمون	کریدت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	سوم	دوم	حقوق خصوصی	حقوق و جایب 1	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی حقوق و جایب، اهمیت، مفردات درسی مضمون. موضوع و منابع حقوق و جایب	1	اول
					فصل اول: مفهوم و منابع تعهد بیان مفهوم تعهد	2	
پرسش وپاسخ					معرفی منابع تعهد/ منابع تعهد از دیدگاه حقوقدانان/ منابع تعهد در قانون مدنی افغانستان/ تصرف حقوقی - حادثه حقوقی -	3	دوم
					مقایسه تصرف حقوقی و حادثه حقوقی	4	
پرسش وپاسخ					مفهوم عقد مفهوم ایقاع	5	سوم
					انواع عقد در فقه و قانون مدنی	6	
پرسش وپاسخ					فصل دوم: ارکان عقد رکن اول: رضاء (تراضی) الف: وجود دو اراده مفهوم و عناصر و انواع اراده ب: اعلام اراده (اعلام صریح و اعلام ضمنی)	7	چهارم
					ج: توافق دو اراده تعريف ایجاب و قبول / مجلس عقد/ شرایط ایجاب و قبول	8	
پرسش وپاسخ					د: سلامت اراده (مطالعه عیوب اراده در قانون مدنی افغانستان) اشتباه / مفهوم و انواع اشتباه اثر اشتباه در عقد در قانون مدنی	9	پنجم
					اکراه / مفهوم و انواع اکراه / شرایط اکراه / اثر اکراه در عقد در فقه و قانون مدنی	10	
					تدلیس و آثار آن در عقد	11	ششم

پرسش وپاسخ				غبن و آثار آن در عقد	12	
پرسش وپاسخ				رکن دوم عقد- موضوع عقد	13	هفتم
				رکن سوم عقد- سبب عقد	14	
پرسش وپاسخ				فصل سوم: شرایط عقد در ق.م. شرایط انعقاد عقد در فقه و قانون مدنی افغانستان	15	هشتم
				ضمانت اجرای عدم رعایت شرایط انعقاد عقد	16	
امتحان میان سمستر				مرورو و ارزیابی دروس قبلی	17	نهم
				امتحان وسط سمستر	18	
پرسش وپاسخ				شرایط صحت عقد در فقه و قانون مدنی افغانستان	19	دهم
				ضمانت اجرای عدم رعایت شرایط صحت عقد	20	
پرسش وپاسخ				شرایط نفاذ عقد در فقه و قانون مدنی افغانستان	21	یازدهم
				شرایط لزوم عقد در فقه و قانون مدنی افغانستان	22	
پرسش وپاسخ				فصل چهارم: انواع عقد از حیث صحت / مفهوم عقد صحیح / انواع عقد صحیح / عقد صحیح نافذ	23	دوازدهم
				عقد صحیح غیر نافذ (موقوف) موارد عقد موقوف در قانون مدنی افغانستان	24	
پرسش وپاسخ				عقد غیر صحیح و انواع آن / عقد باطل / تعریف عقد باطل / انواع بطلان	25	سیزدهم
				آثار عقد باطل در قانون مدنی	26	
پرسش وپاسخ				عقد فاسد / تعریف عقد فاسد / اسباب فساد عقد در فقه و قانون	27	چهاردهم
				مطالعه آثار عقد فاسد در فقه و قانون مدنی تفاوت عقد فاسد با عقد باطل	28	
پرسش وپاسخ				فصل پنجم: زوال عقد انقضای، انحلال و بطلان مطالعه فسخ عقد و اسباب آن	29	پانزدهم

				بررسی آثار و شرایط فسخ عقد در قانون مدنی افغانستان	30	
جمع بندی				مروء مباحث تدریس شده در طول سمسٹر و حل مشکلات محصلین	31	شانزدهم
				رهنمایی امتحان نهایی	32	

منابع يا مأخذ::	
1.	دانش، پوهاند حفیظ الله. بی تا. حقوق وجایب. کابل: انتشارات سعید. رحیمی، محمد اسحاق. مسئولیت مدنی و الزام خارج از قرارداد، ج اول، کابل: انتشارات فرهنگ. فضل، خلیل احمد و فردینا احراری، 1395. حقوق وجایب (قواعد عمومی قراردادها). هرات : انتشارات قدس. قانون مدنی افغانستان. 1355. منتشره جریده رسمی، شماره 353. کابل.
2.	بسله ، ماری نوئل و همکاران. 1392. حقوق وجایب. کابل : انتشارات سعید. الزحلیلی. وہبہ. 1997م. الفقه الاسلامی وادلته. الجزء الرابع ، بیروت: دار الفکر، ، الطبعۃ الرابعة. السننهوری، احمد عبدالرزاق. 1382ھ.ش. الوسيط فی شرح القانون المدنی الجديد. ج 1، ترجمه: دانش کیا، محمد حسین و سید مهدی دادمرزی، قم: دانشگاه قم، چاپ اول. شهیدی، دکتر مهدی شهیدی. 1386ھ.ش. حقوق مدنی، تشکیل قراردادها وتعهدات. ج 1، تهران: انتشارات مجده، چاپ ششم. صفائی، دکتر سید حسین. 1386ھ.ش. دوره مقدماتی حقوق مدنی، قواعد عمومی قراردادها. ج 2، تهران: نشر میزان، چاپ پنجم. عبدالله. نظام الدین. 1387. حقوق وجایب(قواعد عمومی قراردادها)، کابل: انتشارات سعید کاتوزیان، ناصر. 1379ھ.ش. حقوق مدنی، قواعد عمومی قراردادها. ج 1، تهران: انتشارات بهمن برنا، چاپ پنجم. محمدصانی، دکتر صبحی. 1358ھ.ش. النظريات العامه للموجبات والعقود. ج 1، ترجمه: جمال الدين جمالی. تهران: انتشارات آبان، بی چا.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق مالی (1)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق عمومی	دیپارتمنت:
حقوق مالی (1)	اسم مضمون:
LA0325	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
LA0111	پیشناز مضمون:
دوم	صنف:
سوم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

زیربنای اقتصادی کشورهای اغلبًا بر بنیاد دارایی‌های اتباع و ساکنین آن کشور شکل می‌گیرد و در آمد دولت‌ها معمولاً از سهم دولت در عواید و دارایی مردم تأمین می‌شود. به صورت عموم سطح توسعه دولت‌ها بستگی به میزان جمع آوری مالیات از مردم و طرز استفاده از این منابع اقتصادی دارد. منابع اقتصادی دولت از مجاری مختلف حاصل می‌شود که بخشی از این عواید از طریق مردم تأمین می‌گردد و تحت نام مالیات یاد می‌شود. به منظور تعیین حدود و صلاحیت‌های دولت در امر گردآوری مالیات و همچنان بیان مکلفیت‌های مردم در امر تادیه مالیات قواعدی عرض اندام نموده است که تحت عنوان حقوق مالی یاد می‌شود. حقوق مالی در نصاب درسی رشته حقوق منحیت مضمون اساسی به منظور آشنایی محصلین به مفاهیم و قواعدی همچون؛ مفهوم، اهمیت و منابع حقوق مالی، منابع درآمد دولت، اصول حاکم بر اخذ مالیات، صلاحیت‌های پارلمان در زمینه تصویب بودجه عمومی و نظارت بر اجرای آن در نظر گرفته شده است.

اهداف آموزشی:

- شناخت رابطه‌ی بین حقوق مالی و سایر علوم
- آشنایی با مبانی و منابع حقوق مالی در نظام حقوقی داخلی
- آشنایی با تخلفات مالی، فریب مالی و فرار مالیاتی در نظام حقوق افغانستان و بررسی کد جزا در این رابطه درک شیوه‌ها یا تاکتیک‌های اخذ مالیات در نظام حقوقی افغانستان
- شناخت منازعات مالیاتی و نهادهای مربوطه در نظام حقوقی افغانستان

شیوه‌های تدریس و آموزش

در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروپی
- ارائه سمینار توسط محصلین

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- کلیات و مفاهیم عمومی
- رابطه حقوق مالی با سایر علوم
- سیر تاریخی مالیات
- مکاتب اقتصادی
- اصول کلی مالیات
- تاکتیک‌های مالیاتی
- چگونگی ثبت مأخذ مالیاتی
- تقدیر و تقویم مالیاتی
- سیستم‌های جمع آوری مالیاتی
- عوامل موثر بر دریافت مالیات
- فرار از مالیات
- انواع انعکاس و عوامل انعکاس
- شخصی سازی مالیات
- منازعات مالیاتی
- انواع مالیات
- درآمدهای غیر مالی دولت

**نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی
پالیسی حاضری**

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (%)	• ۲۰٪
کارهای عملی (لابرatory، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (%)	•
امتحان وسط سمستر (%)	•
امتحان نهایی سمستر (%)	•

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون و رشته													
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر						
۶.	انکشاف مهارت های انجام تحقیقات علمی، تئاریش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فن دفاع، مشوره دهنده حقوقی، مدیریت و همراهی قابل روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات؛	۵.	کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها، پیشبرد دوستیه های مدنی، فامیلی، تجاری و جرایح و اراده مشوره حقوقی برای حل منازعات در نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	۴.	شناسخت پدیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجازات، مراجع تطبیق مؤیدات جوانی و روند رسپبگی به قضاای جرمی مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	۳.	شناسخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر روابط حقوقی و تعاملات اقتصادی حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛	۲.	کسب دانش و مهارت لازم برای مشارکت در تعیین حاکمیت قانون، تقویت مودم سالاری، ایجاد اداره سالم بنیانی بر شناخته های حکومت داری خوب و عاری از هرجوئی فساد؛	۱.	شناسخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛	۱	شناسخت رابطه های بین حقوق مالی و سایر علوم
۱	۲	۱	۱	۲	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱		
۲	۲	۱	۱	۲	۲	۳	۳	۳	۲	۲	۲		
۳	۳	۲	۳	۲	۱	۲	۲	۲	۳	۳	۳		
۴	۲	۱	۱	۲	۱	۳	۳	۳	۴	۴	۴		
۵	۳	۲	۲	۳	۱	۲	۲	۲	۵	۵	۵		
مجموع							اوسط عمومی						
۱.۸							اوسط عمومی						
۱ = مطابقت کامل ۲ = مطابقت نسبی ۳ = مطابقت کم													

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق مالی (1)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	سوم	دوم	حقوق عمومی	حقوق مالی 1	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					کلیات و مفاهیم عمومی	1	اول
					رابطه حقوق مالی با سایر علوم	2	
پرسش و پاسخ					سیر تاریخی مالیات: پیش از میلاد مسیح / قرون وسطی / بعد از رنسانس / عصر جدید	3	دوم
					مکاتب اقتصادی	4	
پرسش و پاسخ					اصول کلی مالیات اصول حقوقی	5	سوم
					اصول اقتصادی: کلاسیک / مدرن	6	
پرسش و پاسخ					تакتیک های مالیاتی چگونگی ثبت مأخذ مالیاتی	7	چهارم
					تقدير و تقويم مالیاتی	8	
پرسش و پاسخ					تطبیق مالیاتی و محدودیت های آن	9	پنجم
					سیستم های جمع آوری مالیاتی		
پرسش و پاسخ					عوامل موثر بر دریافت مالیات	10	
					فرار از مالیات	11	
پرسش و پاسخ					انواع انعکاس و عوامل انعکاس	12	ششم
					شخصی سازی مالیات	13	
پرسش و پاسخ					منازعات مالیاتی	14	هفتم
					انواع مالیات	15	
پرسش و پاسخ					انواع مالیات در عصر کهن انواع مالیات در عصر حاضر	16	هشتم

پرسش و پاسخ					امتحان میان سمستر	17	نهم
					امتحان میان سمستر	18	
پرسش و پاسخ					تصنیف های مختلف مالیات در عصر جدید مالیات مستقیم و غیر مستقیم	19	دهم
					انواع مالیات مستقیم	20	
پرسش و پاسخ					مفهوم مالیات غیر مستقیم	21	یازدهم
					انواع مالیات غیر مستقیم	22	
پرسش و پاسخ					ویژگی های مالیات مستقیم و غیر مستقیم	23	دوازدهم
					تفاوت های مالیات مستقیم و غیر مستقیم	24	
پرسش و پاسخ					در آمدهای غیر مالی دولت	25	سیزدهم
					درآمد استقراضی	26	
پرسش و پاسخ					درآمدهای پولی	27	چهاردهم
					بحث و مباحثه صنفی	28	
پرسش و پاسخ					درآمد از منابع طبیعی	29	پانزدهم
					بحث و مباحثه صنفی	30	
پرسش و پاسخ					درآمد عواید املاک	31	شانزدهم
					درآمد عواید خدمات	32	

منابع یا مأخذ::	
1. کوهستانی، محمد جعفر (1395)، حقوق مالیه عمومی، انتشارات قرطبه.	1. مأخذ اساسی
1. باریکلو، علیرضا. (1394). اموال و حقوق مالی، چ دوم، تهران: انتشارات سمت. 2. قانون مالیات بر عایدات افغانستان (1387ش). 986 جریده رسمی. 3. کاتوزیان، ناصر. (1382). دوره مقدماتی اموال و مالکیت، چ ششم، تهران: نشر میزان.	2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اساسی (۱)

قطعه تحصیلی:	لیسانس
پوهنتون:	-
پوهنه‌خی:	حقوق و علوم سیاسی
دیپارتمنت:	حقوق عمومی
اسم مضمون:	حقوق اساسی ۱
کود مضمون:	LA0326
تعداد کریدیت:	2 کریدیت تئوری
نوعیت مضمون:	اساسی
پیشنباز مضمون:	LA0106
صنف:	دوم
سمسترن:	سوم

شرح مختصر مضمون

حقوق اساسی شاخه‌ی از علم حقوق است که در آن به ساختار حکومت و روابط دولت با شهروندان پرداخته می‌شود. حقوق اساسی که حقوق سیاسی نیز خوانده می‌شود، کلیه قواعدی است که ساختار و صلاحیت‌های نظام سیاسی یک کشور مشتمل بر قوای سه گانه را معین و روابط متقابل قوای مزبور را بیان کرده و حدود اقتدار آنها را نسبت به افراد ملت معلوم می‌کند. حقوق اساسی در پوهنه‌خی حقوق منحیت یک مضمون اساسی در نظر گرفته شده است و در سمستر اول صنف دوم در دو کریدیت به مسائلی همچون: معلومات عمومی در مورد جامعه سیاسی، قدرت سیاسی، تعاریفی در ارتباط به حقوق اساسی، منابع، قانون اساسی، دولت، گونه‌های مختلف مشارکت مردم در اعمال قدرت، اصل تفکیک قوا، ساختار قوای سه گانه، احزاب سیاسی و غیره می‌پردازد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم، مبانی و منابع حقوق اساسی
- آشنایی با عنوان قوانین و اهمیت وجود قوانین در افغانستان
- درک و تحلیل مواد قانون و بالا رفتن توان تطابق بین قوانین عادی و قانون اساسی
- شناخت مراجع تشخیص، تصویب، تجدیدنظر و توشیح قانون اساسی
- آشنایی با تئوری‌های تشکیل دولت و درک شخصیت حقوقی و مسئولیت دولت

شیوه‌های تدریس و آموزش

در تدریس این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروهی، تدویر سینه‌نارهای تحقیقی از جانب محصلین و ارائه آن در صنف.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف حقوق و حقوق اساسی
- مفهوم نهاد و انواع نهادها
- مفهوم قانون اساسی
- هدف از نگارش قانون اساسی
- گونه‌های قوانین و مفیدیت وضع آن
- تمایز قانون اساسی با قوانین عادی
- ضمانت اجرای قانون اساسی
- سلسله مراتب قواعد حقوقی
- مراجع تشخیص، تصویب، تجدیدنظر و توشیح قانون اساسی
- محدودیت‌های تجدیدنظر
- نظارت قضایی و سیاسی از قانون اساسی
- تعریف دولت و عناصر تشکیل دهنده آن
- اقسام دولت
- شخصیت حقوقی دولت
- تئوری‌های پیدای دولت
- عناصر متشكله دولت
- اشکال حکومت
- انواع رژیم‌های سیاسی
- تفکیک قوا (مفهوم و تعارف مربوطه)
- روابط قوا و تقسیم بندي رژیمها براساس روابط قوا

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							
نتایج متوقعه مضمون							
۶. اکتشاف، مهارت های انجام تحقیقات علمی، نگارش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فن دفاع، مشوره دهی حقوقی، مدیریت و همایی.	۵. کسب مهارت های لازم بر زمینه تنظیم قراردادها پیشبرد دوسیه های مدنی، فامیلی، تجاری و جزائی و ارائه مشوره حقوقی برای حل مذاکرات در قالب روش های رسمنی و غیررسمنی حل مذاکرات:	۴. شناخت پیدیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مشهوم و انواع مجرمات، مراجع تطبیق مؤذات جزائی و روند رسیدگی به قضایی جرمی مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی:	۳. شناخت قواعد اموری و اختیاری حاکم بر دادها حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد، دولتها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی:	۲. کسب داشت و مهارت لازم برای مشاکت در تعمیم حکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، ایجاد اداره سالم و عینی بر شاخصه های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد:	۱. شناخت مبانی ساختار و منابع نظام حقوقی اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کارهای اسلامی در این نظام حقوقی:		
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	
۱	۱	۱	۲	۱	۳		آشنایی با مفاهیم، مبانی و منابع حقوق اساسی
۱	۱	۱	۱	۱	۳		آشنایی با عنوان قوانین و اهمیت وجود قوانین در افغانستان
۳	۱	۱	۳	۲	۳		درک و تحلیل مواد قانون و بالا رفتن توان طبقی بین قوانین عادی و قانون اساسی
۱	۱	۱	۳	۲	۲		شناخت مراجع تشخیص، تصویب، تجدیدنظر و توشیح قانون اساسی
۱	۲	۱	۲	۱	۱		آشنایی با تئوری های تشکیل دولت و درک شخصیت حقوقی و مسئولیت دولت
۱.۴	۱.۲	۱	۲.۲	۱.۴	۲.۴		مجموع
۱.۶							اوست عمومی
^۱ = مطابقت نسبی				^۲ = مطابقت کامل			
^۳ = مطابقت کامل							

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اساسی (1)

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمان	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	سوم	دوم	حقوق عمومی	حقوق اساسی عمومی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و مفردات تعريف حقوق و حقوق اساسی مفهوم و انواع نهادها	1	اول
					حقوق اساسی به مثابه فن اقتدار	2	
					مفهوم قانون اساسی هدف از نگارش قانون اساسی	3	
پرسش و پاسخ					پیشینه ساخت قوانین اساسی پیشینه ساخت قانون اساسی در افغانستان و جهان	4	دوم
					منابع حقوق اساسی	5	
					معاهدات بین المللی قوانين عادی، تفسیرهای قانون اساسی	6	
پرسش و پاسخ					گونه های قوانین اساسی و مفیدیت وضع آن	7	سوم
					قوانین اساسی مدون و غیر مدون، انعطاف پذیر و انعطاف ناپذیر	8	
					تمایز قانون اساسی با قوانین عادی	9	
پرسش و پاسخ					ضمانات اجرای قانون اساسی	10	چهارم
					سلسله مراتب قواعد حقوقی	11	
					تصویب و تعديل قانون اساسی	12	
پرسش و پاسخ					مراجعة تشخیص، تصویب ، تعديل و توضیح قانون اساسی	13	پنجم
					محدودیت های تجدیدنظر محدودیت شکلی / ماهوی	14	
					تجدد نظر مجالس عدی قانونگذاری	15	
پرسش و پاسخ					صیانت از قانون اساسی	16	ششم

					نظرارت قضایی و سیاسی از قانون اساسی	17	
					تعريف و عناصر تشکیل دهنده دولت	18	
پرسش و پاسخ					اقسام دولت	19	هفتم
					شخصیت حقوقی دولت	20	
					تئوری های پیدایی دولت	21	
پرسش و پاسخ					تئوری تاریخی و تکاملی	22	هشتم
					تئوری زور و غلبه	23	
					تئوری پدرسالاری، مادر سالاری و قرارداد اجتماعی	24	
پرسش و پاسخ					امتحان میان سمستر	25	نهم
					عناصر متشكله دولت	26	
					نفوس، قلمرو	27	
پرسش و پاسخ					حکومت و حاکمیت	28	دهم
					اشکال حکومت	29	
					از حیث منبع پیدایش	30	
پرسش و پاسخ					از حیث انتخابی و غیر انتخابی بودن	31	یازدهم
					انواع رژیم های سیاسی	32	
					رژیم های متمرکز و غیر متمرکز	33	
پرسش و پاسخ					رژیم های بسیط و مرکب	34	دوازدهم
					تفکیک قوا (مفهوم و تعارف مربوطه)	35	
					نظریه های مربوطه به تفکیک قوا	36	
پرسش و پاسخ					تفکیک قوا و نقش آن در شکل گیری رژیم های سیاسی	37	سیزدهم
					روابط قوا و تقسیم بندی رژیمهای براساس روابط قوا	38	
					ساختار عمومی قوا یا نهادی های فرمانروا	39	
پرسش و پاسخ					قوه قانون گذاری طرز تشکیل مجالس	40	چهاردهم

					انعقاد و انحلال و تعطیل مجالس مقننه / وظایف قوه مقننه	41	
					قوه مجریه وظایف قوه مجریه طرز تشکیل قوه مجریه	42	
پرسش و پاسخ					قوه قضائیه طرز تشکیل قوه قضائیه وظایف قوه قضائیه	43	پانزدهم
					شیوه های مشارکت مردم در اعمال قدرت	44	
					انتخابات	45	
پرسش و پاسخ					سازمان های سیاسی	46	شانزدهم
					احزاب / گروههای فشار / گروه های ذی نفوذ	47	
					راهنمایی جهت امتحان پایان ترم	48	

منابع یا مأخذ:	
.1	امامی، محمد، موسوی، سیدنصرالله. (1391). درآمدی بر بنیادهای حقوق اساسی و نظام سیاسی، تهران: بنیاد حقوقی میزان.
.2	بوشهری، جعفر. (1376). حقوق اساسی، تهران: کتابخانه ی گنج دانش.
.3	دانش، سرور، (1391ش). حقوق اساسی افغانستان، کابل: نشر امیری.
.1	Alep, (ب.ت) مبادی حقوق اساسی افغانستان، کابل: بوشهری، جعفر. (1376). مسائل حقوق اساسی، تهران: نشر دادگستر.
.2	بوشهری، جعفر. (1384). حقوق اساسی، جلد دوم، تهران: شرکت سهامی ناشر.
.3	خسروی، ناصر. (1388). حقوق اساسی، زنجان: انتشارات استان.
.4	فلامکی، فرحانگیز. (1380). کلیات حقوق اساسی، پ اول، تهران: مرکز نشر و تحقیقات قلم آشنا.
.5	قاسم زاده، قاسم. (1395). حقوق اساسی، تهران: انتشارات جنگل.
.6	هاشمی، سید محمد. (1390). حقوق اساسی و ساختارهای سیاسی ، تهران: بنیاد حقوقی میزان.
.7	ویژه، محمد رضا. (1394). کلیات حقوق اساسی، چ دوم، تهران: سازمان سمت.
.8	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامون کریمنالوژی

لیسانس	قطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
کریمنالوژی	اسم مضامون:
LA0327	کود مضامون:
2 کریدیت (1 کریدیت نظری 1 کریدیت عملی)	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضامون:
ندارد	پیشنایاز مضامون:
دوم	صنف:
سوم	سمستره:

شرح مختصر مضامون

در ادوار پیش از قرن 18 به مسائلی چون شخصیت مجرم، چگونگی اعمال واکنش اجتماعی مناسب، مطالعه و تحقیق پیرامون مسائلی چون جرم یابی، ارائه راهکارهای مناسب جهت مقابله با جرم و پیشگیری از وقوع آن پرداخته نشده و تنها راه حل مقابله با جرم را اعمال مجازاتهای سنگین می دانستند. علی رغم استفاده و اعمال مجازاتهای شدید، نظام جزایی نتوانسته بود سیر صعودی مجرمیت را متوقف نماید، بلکه بر عکس، با شدت مجازات میزان ارتکاب جرم نیز رو به افزایش بوده است. همین امر موجب گردید که در اوایل قرن 18 و اوایل قرن 19 رشته های جدیدی که هریک با رویکرد و روش خاص خود پدیده مجرمانه را مطالعه و با آن بر خورد می کنند، متولد و به صفت جنایی متصف شدند. رشته ها و گرایشهای علوم جنایی با مطرح نمودن نظریات و قواعدی چون رفع مجازاتی سنگین، باز پروری مجرمین، حمایت جزایی و غیر جزایی از جرم و مجنی علیه، شناخت و بررسی میزان اثر گذاری مجازاتی وضع شده در قوانین موجود و پیشنهاد روش های جدید اعمال مجازات در عرصه علم جزا و نظام جزایی مطرح نمودند. با توجه به مطالب مذکور می توان بیان نمود، که جرم شناسی به بررسی علل جرم، شناخت شخصیت مجرم و شناخت مجازات مناسب جهت اصلاح مجدد مجرمین و ادغام آنها در جامعه می پردازد. این مضامون از مضامین تخصصی دیپارتمنت حقوق جزا و علوم جنایی بوده که طی 2 کریدیت در سمسترهای چهارم برای محصلین رشته حقوق تدریس می گردد.

اهداف آموزشی:

- شناخت عوامل جرم و چگونگی مبارزه با آنها و پیشگیری از وقوع جرم
- آشنایی با انواع محیط های جرمی و تاثیرات آنها بالای مجرمیت
- شناخت راهکارهای اصلاحی، تربیوی و معالجوی برای اصلاح مجدد مجرمین
- کسب مهارت های تحقیقاتی در عرصه جرم شناسی
- استنباط و استخراج اصول متفرقی جرم شناسانه دینی و بازتعریف آن به زبان جرم شناسی امروزی به صورت کاربردی

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر جهت شرح مباحث بصورت نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروibi محصلین و ارائه در صنف؛
- کارعملی و مطالعه قضایا؛
- تحقیقات گروهی و ارائه آن.

در بخش آموزش عملی از روش های زیر استفاده میشود:

- انجام تحقیقات میدانی در مورد علل مجرمیت و اصلاح مجدد مجرمین؛
- بازدید از محابس و مراکز اصلاح و تربیه اطفالس؛
- بازدید از شفاخانه(بخش روانشناسی)؛
- دعوت از داکتر روانشناس و روانپزشک.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف، اهمیت، اهداف و موضوع کریمنولوژی؛
- روابط کریمنولوژی با علوم جنائی دیگر؛
- طبقه بندی علل و عوامل جرم؛
- طبقه بندی از حیث چگونگی تاثیرات جرم؛
- عوامل فردی یا ذاتی جرم و اختلالات عقلی و دماغی؛
- عامل فردی اکتسابی؛
- نظریات مکاتب مختلف در مورد عوامل بیرونی جرم؛
- تاثیرات محیط فامیل؛
- تاثیرات محیط اقتصادی؛
- تاثیرات محیط سیاسی و فرهنگی
- جرم شناسی دینی و اصول آن؛
- طبقه بندی مجرمین؛
- محیط طبیعی و اثرات آن بالای مجرمیت.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوجه							نتایج متوجه مضمون
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	
1	2	3	1	2	1	شناخت عوامل جرم و چگونگی مبارزه با آنها و پیشگیری از وقوع جرم	
1	2	3	1	1	1	آشنایی با انواع محیط های جرمی و تاثیرات آنها بالای مجرمیت	
1	1	3	1	2	1	شناخت راهکار های اصلاحی، تربیوی و معالجوی برای اصلاح مجدد مجرمین	
3	2	2	1	1	1	کسب مهارت های تحقیقاتی در عرصه جرم شناسی	
3	2	2	1	1	2	استنباط و استخراج اصول مترقبی جرم شناسانه دینی و بازتعريف آن به زبان جرم شناسی امروزی به صورت کاربردی	
1.8	1.8	2.6	1	1.4	1.2	مجموع	
1.6/3						اوست عمومی	

پلان درسی هفته وار مضمون کریمنالوژی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی تخصصی	2	سوم	دوم	حقوق جزا و علوم جنایی	کریمنالوژی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	کار عملی	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ						معرفی مضمون و مفردات و آشنایی با محصلین	1	اول
						تعریف، اهمیت، اهداف و موضوع کریمنالوژی	2	
						روابط کریمنالوژی با علوم جنائی دیگر	3	دوم
						رابطه با حقوق جزا رابطه با جزاناسی رابطه با کریمنالستیک	4	
پرسش و پاسخ		بازدید از محبس				طبقه بندی علل و عوامل جرم	5	سوم
						طبقه بندی از حیث چگونگی تاثیرات جرم	6	
						عوامل فردی یا ذاتی جرم	7	چهارم
						اختلالات مادرزادی سن منحیث عامل مجرمیت	8	
پرسش و پاسخ		بازدید از مرکز اصلاح و تربیه				جنس منحیث عامل مجرمیت وراثت منحیث عامل مجرمیت	9	پنجم
						اختلالات عقلی و دماغی	10	
						عامل فردی اکتسابی	11	ششم
						استفاده مسکرات	12	
پرسش و پاسخ						عوامل بیرونی جرم	13	هفتم
						نظریات مکاتب مختلف در مورد عوامل بیرونی جرم	14	
						تأثیرات محیط فامیل	15	هشتم

		دعوت از دکتر روانشناس				رابطه طفل با پدر و مادر	16	
		تحقیق در مورد عوامل مجرمیت				امتحان وسط سمستر	17	نهم
							18	
	پرسش و پاسخ	تحقیق در مورد عوامل مجرمیت				تأثیرات محیط سیاسی	19	دهم
						تأثیرات بحران ها و جنگ ها	20	
	پرسش و پاسخ	دعوت از دکتر روانپژوه				تأثیرات محیط اقتصادی	21	یازدهم
						تأثیر ثروت و فقر بر ارتکاب جرائم	22	
	پرسش و پاسخ	دعوت از دکتر روانپژوه				تأثیرات محیط فرهنگی	23	دوازدهم
						جرائمی دینی و اصول آن	24	
	پرسش و پاسخ					طبقه بندی مجرمین	25	سیزدهم
						مجرمین اعتیادی مجرمین حرفی مجرمین اتفاقی	26	
						محیط طبیعی و اثرات آن بالای مجرمیت	27	چهاردهم
						محیط طبیعی نظریه بوم شناسی راه های بیرون رفت از عوامل ناگوار محیط طبیعی	28	
	پرسش و پاسخ	بازدید از شفاخانه (بخش روانشناسی)				محیط اجتماعی و نظریه کنترول اجتماعی	29	پانزدهم
						نظریه های اولیه کنترول مجرمیت و سرگردانی مانزا نظریه کنترول اجتماعی هیرسجی	30	
						عدالت جزائی و محیط شخصیت مجرمین	31	شانزدهم
						راهنمایی و حل مشکلات محصلین	32	

منابع یا مأخذ:

1. دانش، تاج زمان. (1368). حقوق زندانیان و علم زندانها. تهران: انتشارات موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران. چاپ اول.
2. سو تهیل، کیت. (1388). شناخت جرم شناسی. ترجمه: روح الله صدیق. تهران: انتشارات دادگستر. چاپ اول.
3. فرانک پی، ویلیامز و ماری لین دی، مک شین. (1383). نظریه های جرم شناسی. ترجمه: حمید رضا ملک محمدی. تهران: بنیاد حقوقی میزان. چاپ اول.
4. وايت، راب و هنیز. فيونا. (1390). جرائم و جرم شناسی. ترجمه: علی سلیمی. قم: انتشارات حوزه و دانشگاه. چاپ اول.
5. ویتفری، توماس ال. (1388). نظریه های جرم شناسی. مشهد: انتشارات مرندیز. بی چا.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق مالکیت‌های معنوی

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق مالکیت‌های معنوی	اسم مضمون:
LA0328	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
دوم	صنف:
سوم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

روند توسعه و تکامل تمدن بشری جامعه انسانی را به جای رسانده که با ارزش ترین محصول اقتصادی آن اطلاعات، دانش و تکنالوژی می‌باشد. از این رو حقوق مالکیت‌های معنوی به عنوان شاخه از حقوق که سعی در حمایت از دستاوردهای علمی و توسعه اقتصاد جهانی دارد، از اهمیت شایانی برخوردار می‌باشد. در این مضمون مفهوم مالکیت معنوی و انواع آن، مبانی فقهی و حقوقی حمایت از مالکیت معنوی، اسناد حمایتی ملی و بین‌المللی، سازمان‌های حمایت‌کننده از حقوق مالکیت معنوی و ضمانت اجرای نقض حقوق مالکیت معنوی مورد بحث قرار می‌گیرد.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم، انواع و منابع حقوق مالکیت معنوی
- شناخت دسته‌های مختلف مالکیت فکری و قواعد حمایتی آن
- کسب مهارت‌های مشاوره وکالت به منظور دفاع از حقوق مالکیت فکری
- کسب مهارت به ارتباط تنظیم قرارداد‌های حوزه مالکیت فکری
- کسب مهارت بمنظور مشارکت در حل منازعات اختلافات ناشی از مالکیت فکری

شیوه‌های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن؛
- ارائه سمینار‌های تحقیقی از جانب محصلین؛
- مرور قوانین و اسناد بین‌المللی.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- مفهوم مالکیت های معنوی
- شاخه های مالکیت های معنوی
- تاریخچه حقوق مالکیت های معنوی
- معرفی منابع ملی و بین المللی در زمینه حقوق مالکیت معنوی
- مبانی و ماهیت حقوق مالکیت های معنوی
- مشروعیت حقوق مالکیت های معنوی در فقه اسلامی
- مطالعه مصادیق حقوق مالکیت های صنعتی
- مطالعه مصادیق حقوق مالکیت های ادبی و هنری
- معرفی سازمان جهانی حقوق مالکیت معنوی WIPO
- معرفی موافقت نامه تریپس TRIPS
- اجرای حقوق مالکیت های معنوی در تریپس و نظام حقوقی افغانستان.

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی تاخیر کاری

امتحانات صنفی، کارهای خانگی و سایر مکلفیت های صنفی محصلین، در صورت تاخیر چانس دوم ندارد. محصلین می توانند قبلا در زمینه مشکل پیش آمده استاد مضمون را مطلع نموده تائیدی وی را حاصل نمایند.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
- امتحان وسط سمستر (20٪)
- امتحان نهایی سمستر (60٪)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق مالکیت‌های معنوی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمان	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	سوم	دوم	حقوق خصوصی	حقوق مالکیت‌های معنوی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون حقوق مالکیت‌های معنوی، اهمیت مضمون و توضیح مفردات درسی	1	اول
					شاخه‌های مالکیت‌های معنوی مالکیت‌های ادبی و هنری و انواع آن مالکیت‌های صنعتی و انواع آن	2	
پرسش و پاسخ					تاریخچه حقوق مالکیت‌های معنوی تاریخچه حقوق کپی رایت تاریخچه حقوق مالکیت‌های صنعتی	3	دوم
					تاریخچه حقوق مالکیت معنوی در افغانستان	4	
پرسش و پاسخ					معرفی منابع ملی در زمینه حقوق مالکیت‌های معنوی	5	سوم
					معرفی منابع بین‌المللی در زمینه حقوق مالکیت‌های معنوی	6	
پرسش و پاسخ					مبانی حقوق مالکیت‌های معنوی	7	چهارم
					ماهیت حقوق مالکیت‌های معنوی	8	
پرسش و پاسخ					مشروعیت حقوق مالکیت‌های معنوی در فقه اسلامی	9	پنجم
					مطالعه آراء مخالفین و موافقین	10	
پرسش و پاسخ					ضرورت حمایت از حقوق مالکیت‌های معنوی	11	ششم
					فواید حمایت از حقوق مالکیت‌های معنوی و پیامدهای عدم حمایت از حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مالکیت صنعتی	12	
پرسش و پاسخ					مطالعه مصادیق حقوق مالکیت‌های صنعتی: اختراع و اکتشاف	13	هفتم

					شرایط حمایت از حق اختراع		
					مصادیق حقوق مالکیت های صنعتی: علایم تجاری	14	
پرسش وپاسخ					مصادیق حقوق مالکیت های صنعتی: اسرار تجاری	15	هشتم
					مصادیق حقوق مالکیت های صنعتی: اسامی تجاری	16	
امتحان میان سمستر					مرور دروس قبلی	17	نهم
					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش وپاسخ					مطالعه مصادیق حقوق مالکیت های ادبی و هنری حقوق کپی رایت: حقوق اصلی	19	دهم
					مصادیق حقوق مالکیت های ادبی و هنری حقوق کپی رایت: حقوق جانبی	20	
پرسش وپاسخ					معرفی سازمان جهانی حقوق مالکیت معنوی WIPO	21	یازدهم
					اهداف، اصول و فعالیت های WIPO	22	
پرسش و پاسخ					معرفی موافقت نامه تریپس TRIPS	23	دوازدهم
					جایگاه و قواعد تریپس TRIPS	24	
پرسش وپاسخ					اجراهی حقوق مالکیت های معنوی در تریپس	25	سیزدهم
					اجراهی حقوق مالکیت های معنوی در نظام حقوقی افغانستان	26	
پرسش وپاسخ					راه های جبران در حقوق مالکیت های معنوی بیان مفهوم اعتراض و ضمانت اجراهای نقض حقوق مالکیت معنوی در قوانین افغانستان	27	چهاردهم
					ضمانت اجراهای نقض حقوق مالکیت معنوی در اسناد بین المللی	28	
پرسش وپاسخ					مطالعه آرای قضائی در مورد قضایی حقوق مالکیت معنوی	29	پانزدهم
					سرقت ادبی plagiarism	30	

جمع بندی					مرور دروس قبلی و مباحثه	31	شانزدهم
					رهنمایی امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ::	
1. قانون حمایت از حقوق مخترع و مکشف. 1387. منتشره جریده رسمی شماره 956 2. قانون حمایت از مؤلف، مصنف، هنرمند و محقق. 1395. منتشره جریده رسمی شماره 1230 3. نذیر، داد محمد. 1390. حقوق ملکیت معنوی در فقه اسلامی و قوانین وضعی. کابل: انتشارات رسالت.	1. مأخذ اساسی
1. امامی، اسدالله. بی‌تا. حقوق مالکیت معنوی. تهران: بنیاد حقوقی میزان. 2. زرگلام، ستار. بی‌تا. حقوق مالکیت ادبی و هنری. تهران: انتشارات سمت. 3. موافقت نامه بین المللی تریپس در مورد مالکیت‌های معنوی. 4. میرحسینی، سید حسین. بی‌تا. مقدمه‌ای بر حقوق مالکیت معنوی. تهران: نشر میزان.	2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق کار

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق خصوصی یا حقوق عمومی	دیپارتمنت:
حقوق کار	اسم مضمون:
LA0329	کود مضمون:
2 کریدیت	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0325	پیشنایاز مضمون:
دوم	صنف:
سوم	سمسترن:

شرح مختصر مضمون

یکی از حوزه‌های مهم دانش حقوق، تنظیم روابط کارگر و کارفرما در مسائل گوناگون مربوط به کار است. بنابراین در مضمون حقوق کار ابعاد مختلف رابطه کارگر و کارفرما، حقوق و تعداد طرفین، شرایط انعقاد و صحت قرارداد کار، شیوه‌های ختم قرارداد کار و مراجع حل اختلافات کار مورد بحث قرار می‌گیرد. سپس سازمان بین‌المللی کار و قواعد حمایتی بین‌المللی حقوق کار نیز معرفی می‌گردد.

اهداف آموزشی:

- شناخت ماهیت، خصوصیات و جنبه‌های عمومی و خصوصی قرارداد کار به منظور تفکیک قرارداد کار از سایر عقود
- شناخت ارکان و شرایط قرارداد کار و ضمانت اجرای عدم رعایت آن
- شناخت حقوق و تعهدات طرفین در قرارداد کار و تشخیص قواعد امری . و اختیاری حاکم بر انعقاد، اجرا و آثار قرارداد کار
- کسب مهارت‌های لازم در زمینه تنظیم قرارداد کار
- شناخت مراجع رسیدگی کننده به اختلافات ناشی از کار و کسب مهارت‌های لازم در زمینه حل اختلافات ناشی از کار در قالب روش‌های رسمی و غیررسمی

شیوه‌های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن؛
- مطالعه قضایا؛
- ارائه سمینار تحقیقی توسط محصلین؛
- مرور قوانین و اسناد بین‌المللی.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تاریخچه و مفاهیم مختلف کار
- تعریف حقوق کار و منابع حقوق کار
- جنبه‌های حقوق کار
- رابطه حقوق کار با سایر رشته‌ها
- قرارداد کار
- مشخصات قرارداد کار
- شرایط قرارداد کار
- تعهدات طرفین قرارداد کار
- تغییر، تعلیق و فسخ قرارداد کار
- حقوق و امتیازات کارگر
- شیوه‌های تطبیقی انضباط کار
- مراجع حل اختلافات کاری
- سازمان بین المللی کار
- قواعد بین‌المللی کار

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کردیدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
- امتحان وسط سمستر
- امتحان نهایی سمستر
-

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون						
نتایج متوقعه						
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
2	2	1	3	2	2	شناخت ماهیت، خصوصیات و جنبه های عمومی و خصوصی قرارداد کار به منظور تفکیک قرارداد کار از سایر عقود
1	2	1	3	1	1	شناخت ارکان و شرایط قرارداد کار و ضمانت اجرای عدم رعایت آن
1	3	1	3	2	1	شناخت حقوق و تعهدات طرفین در قرارداد کار و تشخیص قواعد امری و اختیاری حاکم بر انعقاد، اجرا و اثر قرارداد کار
3	3	1	3	1	1	کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قرارداد کار
3	3	1	3	2	1	شناخت مراجع رسیدگی کننده به اختلافات ناشی از کار و کسب مهارت های لازم در زمینه حل اختلافات ناشی از کار در قالب روش های رسمی و غیر رسمی
2	2.6	1	3	1.6	1.2	مجموع
1.9/3						اوست عمومی
۱ = مطابقت کامل ۲ = مطابقت نسبی ۳ = مطابقت کم						۵

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق کار

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	سوم	اول	حقوق عمومی	حقوق کار	حقوق	

ساعت درسی	هفته
1	اول
2	
3	دوم
4	
5	سوم
6	
7	چهارم
8	
9	پنجم
10	
11	ششم
12	
13	هفتم
14	
15	هشتم
16	
17	نهم

امتحان میان سمستر					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش وپاسخ					کار و اهمیت شغلی	19	دهم
					تحول مقررات مربوط به اخراج	20	
پرسش وپاسخ					اخراج بدون دلیل	21	یازدهم
					حقوق و امتیازات کارگر	22	
پرسش و پاسخ					حق تعطیلات	23	دوازدهم
					مدت قانونی کار	24	
پرسش وپاسخ					مزد در بدل انجام کار	25	سیزدهم
					حق تامین شرایط حفاظتی	26	
پرسش وپاسخ					حق کار آموزی	27	چهاردهم
					حق اعتصاب و تشکیل اتحادیه	28	
پرسش وپاسخ					شیوه های تطبیقی انضباط کار	29	پانزدهم
					مراجعة حل اختلافات کاری	30	
جمع بندی					سازمان بین المللی کار	31	شانزدهم
					قواعد بین المللی کار	32	

منابع یا مأخذ:	
1. تلاش، میر حسین. 1393. حقوق کار. کابل: انتشارات سعید. 2. عراقی، سید عزت الله. 1389. حقوق کار. تهران: سمت. 3. قانون کار افغانستان، 1387. منتشره جریده رسمی شماره 966، کابل. 4. کوهستانی، محمد جعفر. 1391. حقوق کار. کابل: انتشارات قطبه.	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اسلام

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
حقوق جزای اسلام	اسم مضمون:
LA0330	کود مضمون:
2 کریدیت (کریدیت تیوری)	تعداد کریدیت:
حتمی-تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنایاز مضمون:
دوم	صنف:
سوم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

هر نظام اجتماعی جهت اداره جامعه به احکام و قوانین حقوقی خاصی نیاز دارد تا در سایه آن عدالت در جامعه برقرار شود، نظم و امنیت جامعه حفظ گردد و مردم از خطرات و نابسامانیهای اجتماعی ناشی از جرایم و جنایات، مصون بمانند. نظام اجتماعی اسلام نیز از این امر مستثنای نبوده، در این زمینه از احکام و قوانین دقیق و مفصلی بر خوردار است. حقوق جزای اسلام یک سلسله قواعد و ضوابطی است که به موجب آنها جرایم و جنایات و گناهان کبیره و اعمال مخالف نظم و امنیت و عدالت اجتماعی تشخیص داده شده و میزان و نوع مجازات آن نیز معین می‌گردد و در مواردی نیز تعیین آن به عهده حاکم شرع محول می‌شود. این مضمون از مضمونی تخصصی رشته حقوق است که طی دو کریدیت در صنف دوم سمترا برای محصلین رشته تدریس می‌گردد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با پیشینه و مکاتب حقوق جزای اسلام
- شناخت مبانی، فلسفه، اهداف و انواع مجازات در اسلام
- شناخت تفصیلی مبانی، منابع، مسئولیت جزایی و انواع جرایم در حقوق جزای اسلام
- شناخت و توضیح عوامل رفع مسئولیت جزایی در حقوق جزای اسلام و مقایسه این عوامل با کد جزای افغانستان
- کسب مهارت در زمینه استدلال، تحلیل و استفاده از قواعد حقوق جزای اسلام در جایگاه وکیل مدافع، چارنوال و قاضی

شیوه‌های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروپی محصلین و ارائه در صنف؛

- ارائه سمینار تحقیقی توسط محصلین؛
- مرور قوانین و متون فقهی؛
- تحقیقات گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف، اهمیت و ماهیت حقوق جزای اسلام؛
- آشنایی با پیشینه و مکاتب حقوق جزای اسلام؛
- فلسفه و اقسام مجازات در اسلام؛
- جرم از منظر فقهاء؛
- اجرای قوانین جزایی در زمان، مکان و اشخاص؛ ق
- قاعده تفسیر نصوص جزایی اسلام؛
- اقسام جرم‌ها؛
- مسئولیت جنایی و قصد عام و خاص در جرم؛
- انگیزه و جرم؛
- عوامل رفع مسئولیت جنایی؛
- مباشرت و تسبیب در جرم؛
- شرکت و معاونت در جرم؛
- تعزیر و انواع آن؛
- تعارض قوانین و نسخ آنها.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوجه مضمون و رشته

نتایج متوجه مضمون						
نتایج متوجه						
آنکشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، تکاوش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فیلیان، آزاده و رهنگی، کوالت دفاع و مشاوره مسلکی - حقوقی.	کسب مهارت‌های لازم در زمینه تنظیم قردادها، پیش برداشتهای فضایی مدنی و جزائی و آزاده مشوره حقوقی برای حل مذاکرات در قالب روش های رسمی و غیر رسمی حل مذاکرات؛	شناسنخت پذیریده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجازات، تشریفات و شرعاً مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	شناسنخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذات البینی افراد و دولتها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛	کسب دانش و مهارت به منظور همشارک در تعمیم حکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، توسعه و رفاه اجتماعی در جمهت ایجاد اداره سالم مبنی بر شانخنه های حکومت داری خوب و عاری از هرجوئی فساد؛	شناسنخت مبانی، ساختار و عنوان نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و پژوهشی جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در لین نظام حقوقی؛	۱
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر
۱	۱	۳	۱	۱	۲	آشنایی با پیشینه و مکاتب حقوق جزای اسلام
۱	۱	۳	۱	۱	۳	شناسنخت مبانی، فلسفه، اهداف و انواع مجازات در اسلام
۱	۱	۳	۱	۲	۳	شناسنخت تفصیلی مبانی، متابع، مسئولیت جزایی و انواع جرایم در حقوق جزای اسلام
۲	۱	۳	۲	۱	۳	شناسنخت و توضیح عوامل رفع مسئولیت جزایی در حقوق جزای اسلام و مقایسه این عوامل با کد جزای افغانستان
۳	۲	۲	۲	۱	۳	کسب مهارت در زمینه استدلال، تحلیل و استفاده از قواعد حقوق جزای اسلام در جایگاه وکیل دفاع، خارنوال و قاضی
۱.۶	۱.۲	۲.۸	۱.۴	۱.۲	۲.۸	مجموع
۱.۸/۳						اوست عمومی
۳ = مطابقت کامل ۲ = مطابقت نسبی ۱ = مطابقت کم						

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اسلام

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستره	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	سوم	دوم	حقوق جزا و علوم جنایی	حقوق جزای اسلام	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
					آشنایی و معرفی مضمون	1	اول
					تعريف حقوق جزای اسلام مطابقت شریعت و قانون جزای اسلام	2	
					پیشینه و مکاتب حقوق جزای اسلام	3	دوم
					فلسفه مجازات در اسلام	4	
پرسش و پاسخ					ماهیت جرم از لحاظ شرعی علت تحريم و مجازات در شریعت و قانون	5	سوم
					اقسام مجازات در اسلام	6	
					تقسیم جرم از منظر فقهاء	7	چهارم
					تقسیم جرائم به اعتبار شدت و خفت مجازات	8	
					تقسیم جرائم به اعتبار نیت مجرم		
پرسش و پاسخ					تقسیم جرم به اعتبار طرق ارتکاب جرم	9	پنجم
					تقسیم جرائم به اعتبار ماهیت آنها	10	
					عناصر تشکیل دهنده جرم (عنصر قانونی جرائم)	11	ششم
					قواعد اساسی حقوق جزای اسلام در مورد عنصر قانونی عنصر قانونی در جرائم حدود، قصاص و تعزیرات	12	
					اجرای قوانین جزایی در زمان	13	
					قاعده اصولی قاعده عطف بمسابقه نشدن مقررات جزایی و بررسی مقایسوی آن	14	
					اجرای قوانین جزایی در مکان	15	هشتم
					قلمروی منطقوی شریعت و نظریات در مورد آن	16	
					امتحان وسط سمستر	17	نهم
						18	

پرسش و پاسخ					اجرای قوانین جزایی در اشخاص و بررسی تاریخی آن	19	دهم
					اصل مساوات در شریعت و تفاوت میان مسلمان و غیر مسلمان	20	
پرسش و پاسخ					قاعده شرعی و شمول قوانین جزایی بر اشخاص	21	یازدهم
					قاعده تفسیر نصوص جزایی در اسلام	22	
پرسش و پاسخ					مسئولیت جنایی و قصد عام و خاص	23	دوازدهم
					انگیزه و جرم	24	
پرسش و پاسخ					رفع مسئولیت جنایی	25	سیزدهم
					مبادرت در جرم تسبیب در جرم	26	
پرسش و پاسخ					شرکت در جرم معاونت در جرم	27	چهاردهم
					بررسی تعزیر و اقسام آن	28	
پرسش و پاسخ					تعزیر به سبب مصلحت و مخالفت ها	29	پانزدهم
					تعارض قوانین / نسخ قوانی	30	
پرسش و پاسخ					حکم منسوخ کننده حکم دیگر	31	شانزدهم
					راهنمایی و حل مشکلات	32	

منابع یا مأخذ:

1. ابوزهره، محمد. (1385). الجرائم والعقوب في الفقه الإسلامي. قاهره: دارالفکرالعربي.
2. حسنی، هاشم معروف. (1366). المسئولية الجزائية في الفقه الجعفري. بيروت: دارالتعارف للمطبوعات.
3. عوده، عبدالقادر. (1373). حقوق جزای اسلامی. ترجمه: ناصر قربان نیا. تهران. نشر میزان. چاپ اول
4. فتحی بهنسی، احمد. (1412). الموسوعة الجنائية في الفقه الإسلامي. بيروت: دارالنهضه العربيه.
5. فیض، علیرضا. (1364). مقارنة وتطبیق در حقوق جزای عمومی اسلام. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. چاپ اول
6. گزیده ای از کتابهای: ابوالقاسم گرجی، حقوق جزای عمومی اسلام.
7. منابع عربی:

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامون جزا شناسی

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
جزا شناسی	اسم مضامون:
LA0331	کود مضامون:
2 کریدیت (1 کریدیت تئوری و 2 کریدیت عملی)	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضامون:
LA0324	پیشناز مضامون:
دوم	صنف:
سوم	سمستره:

شرح مختصر مضامون

علم جزا شناسی به عنوان شاخه‌ای از علوم جنائی دارای سه رشته عمده و مرتبط با یکدیگر می‌باشد: مطالعه نحوه وضع و تنظیم قوانین جزایی که همان قانونگذاری جزایی را شامل می‌گردد، بررسی شیوه‌های محکمه و تعیین مجازات یا شرایط و چگونگی محکومیت جزایی و در نهایت بررسی چگونگی اعمال ضمانت اجراهای کیفری یا اجرای مجازات را شامل می‌شود. با توجه به مطالب فوق جزا شناسی را عمل بررسی چگونگی اعمال مجازات و یافتن واکنشهای مناسب با توجه به جمیع شرایط ارتکاب جرم از سوی مرتكب در جهت بازدارندگی وی از ارتکاب مجدد جرم و پیشگیری از وقوع جرم دانست. مضامون جزا شناسی از مضامین حتمی و تخصصی دیپارتمنت حقوق جزا است که طی دو کریدیت برای محصلین صنوف دوم رشته حقوق تدریس می‌شود.

اهداف آموزشی:

- شناخت انواع عکس العمل‌های جزایی و اهداف آنها
- درک عوامل موثر بر سیاست جنایی و تاثیر تئوری‌ها بر عملکرد مجرمان
- ارتقای دانش و کسب مهارت‌های لازم در ارتباط به گسترش تدابیر حمایتی و مراقبتی برای محبوسین بعد از خروج از محبس
- آشنایی با شیوه‌های تطبیق جزاها و راهکارهای اصلاحی، تربیوی و معالجوی برای اصلاح مجدد مجرمین
- کسب مهارت‌های لازم در زمینه چگونگی برخورد با محبوسین و اصلاح نظام محابس

شیوه‌های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- بازدید محصلین از محابس، توقیف خانه و نظارت‌خانه؛
- دعوت از آمر محبس، اداره سارنوالی و محاکم جهت ارائه معلومات بیشتر.

در بخش آموزش عملی از روش‌های زیر استفاده می‌شود:

- بازدید از نظارتخانه؛
- بازدید از توقيف خانه؛
- بازدید از محبس و محبوسین؛
- مصاحبه و مشاوره به محبوسین؛
- تحقیق میدانی در مورد شرایط محبوسین و چگونگی اصلاح مجرمین.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر فصل‌ها)

- تعریف جزاشناسی - سیر تاریخی جزاشناسی و ارتباط با سایر علوم جزایی؛
- اهمیت و اهداف جزاشناسی؛
- انواع عکس العمل‌های اجتماعی، جزا، انواع، اهداف و ویژگی‌های آنان؛
- تصنیف مختلف جراها؛
- تدبیر امنیتی، انواع و خصوصیات آنها؛
- تصنیف تدبیر امنیتی؛
- اصلاح و تربیه مجدد مجرمین؛
- رژیم‌های مختلف حبس و مزايا و نواقص آن؛
- شرایط عمومی محابس، شرایط کار در محابس، شرایط مربوط به حفظ روابط اجتماعی در محابس؛
- چگونگی تطبیق مجازات حبس در مورد دسته‌های مختلف مجرمین؛
- اصلاح مجرمین کلائنسال در محیط‌های متفاوت،؛
- تعلیق تنفيذ جزا و رهایی مشروط.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوجه							نتایج متوجه مضمون
ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف
۱	۲	۳	۱	۱	۱	۱	شناخت انواع عکس العمل های جزایی و اهداف آنها
۲	۲	۳	۲	۳	۲	۲	درگ عوامل موثر بر سیاست جنایی و تاثیر تئوری ها بر عملکرد مجرمان
۳	۱	۳	۲	۲	۱		ارتقای دانش و کسب مهارت های لازم در ارتباط به گسترش تدابیر حمایتی و مراقبتی برای محبوسین بعد از خروج از محبس
۴	۱	۳	۲	۳	۱		آشنایی با شیوه های تطبیق جزاها و راهکار های اصلاحی، تربیوی و معالجوی برای اصلاح مجدد مجرمین
۵	۱	۳	۲	۲	۱		کسب مهارت های لازم در زمینه چکوگنی برخورد با محبوسین و اصلاح نظام محابس
۲	۱.۴	۳	۱.۸	۲.۲	۱.۲		مجموع
۱.۹/۳							اوست عمومی
۱ = مطابقت نسبی				۲ = مطابقت کامل			

پلان درسی هفته وار مضمون جزاشناسی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
- حتمی- تخصصی	2	سوم	دوم	حقوق جزا و علوم جنایی	جزاشناسی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	کار عملی	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
						معرفی مضمون و مفردات	1	دوم
						تعریف و سیر تاریخی جزاشناسی و ارتباط با سایر علوم جزایی	2	
		بازدید از توقیف خانه				اهمیت و اهداف جزاشناسی	3	دوم
						انواع عکس العملهای اجتماعی	4	
پرسش و پاسخ						جزاها	5	سوم
						اهداف جزاها	6	
						خصوصیت جزاها	7	چهارم
						انواع جزاها تصنیف جزاها بنابر شدت	8	
پرسش و پاسخ		بازدید از نظرخانه				تصنیف جزاها بنابر آنها با یکدیگر	9	پنجم
						تصنیف جزاها بنابر صدمات وارده جزاهای جسمانی جزاهای مالی جزاهای سلب کننده آزادی)	10	
						تصنیف جزاها بنابر میعاد آنها	11	ششم
						تصنیف جزاها حبس از نظر رژیم های مختلف	12	
پرسش و پاسخ						تدابیر امنیتی و اهداف آنها	13	هفتم
						مشخصات تدابیر امنیتی انواع تدابیر امنیتی	14	
						تصنیف تدابیر امنیتی بنابر جنبه اصلاحی و درمانی آن تصنیف تدابیر امنیتی بنابر صدمات وارد	15	هشتم
						مقایسه جزاها و تدابیر امنیتی و بررسی آن ها در قانون جزای افغانستان	16	

						امتحان وسط سمستر	17	نهم
							18	
پرسش و پاسخ		بازدید از محبس				اصلاح و تربیه مجدد مجرمین	19	دهم
						رژیم‌ها حبس مختلف (حبس دسته جمعی، مزايا و نواقص آن)	20	
		مشاوره برای محبوسین				حبس منزوی، مزايا و معایب آن	21	یازدهم
						حبس مختلط و انواع آن مزايا و نواقص حبس مختلط	22	
پرسش و پاسخ		تحقیق میدانی در مورد شرایط زندانیان در محبس				شرایط عمومی محابس	23	دوازدهم
						شرایط کار، وضع صحی و محل بود و باش در محابس	24	
						شرایط مربوط به حفظ روابط اجتماعی در محابس	25	سیزدهم
						چگونگی تطبیق مجازات حبس در مورد کتگوری‌های خاص مجرمین	26	
پرسش و پاسخ		بازدید از محبس				مزايا و نواقص اصلاح و تربیه مجدد مجرمین در محیط بسته	27	چهاردهم
						اصلاح مجرمین کلانسال در محیط باز	28	
						اصلاح مجرمین کلانسال در محیط آزاد	29	پانزدهم
						تعليق تنفيذ مجازات رهایی مشروط و کمک به محبوسین رها شده	30	
پرسش و پاسخ						طرق اختصاصی اصلاح و تربیت مجرمین کلانسال	31	شانزدهم
						راهنمایی و حل مشکلات محصلین	32	

منابع یا مأخذ::	
1. دانش، حفیظ الله. (۱۳۹۰). <u>جزاشناسی</u> . کابل: نشر مطبعه طباعتی و تبلیغاتی حبیب الله حسیب. چاپ دوم.	1. مأخذ اساسی
<p>1. دانش، تاج زمان. (۱۳۶۸). <u>حقوق زندانیان و علم زندانها</u>. تهران: انتشارات موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران. چاپ اول.</p> <p>2. صلاحی، جاوید. (۱۳۸۹). <u>کیفر شناسی</u>. تهران. نشر میزان. چاپ دوم.</p> <p>3. قانون محابس و توقیف خانه های افغانستان مصوب ۱۳۸۴.</p> <p>4. قواعد حداقل استاندارد برای رفتار با محبوسین مصوب ۱۹۵۵ سازمان ملل متحد.</p> <p>5. کد جزای افغانستان منتشره شور ۱۳۹۶</p> <p>6. گودرزی بروجردی، محمد رضا و مقدادی، لیلا. (۱۳۸۶). <u>تاریخ تحولات زندان</u>. تهران: نشر میزان. چاپ سوم.</p> <p>7. موریس، نوروال و جی رومن، داوید. (۱۳۹۰). <u>تاریخچه زندان، سرگذشت شیوه های اعمال کیفر در جوامع غربی</u>. ترجمه: محمد رضا گودرزی بروجردی. تهران: نشر میزان. چاپ دوم.</p> <p>8. ولیدی، محمد صالح. (بی تا). <u>حقوق جزای عمومی</u>. تهران: نشر سمت. چاپ دوم. جلد اول.</p>	2. مأخذ کمکی

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

رشته حقوق

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامین

صنف دوم - سمستر چهارم

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای عمومی (۲)

لیسانس	قطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
حقوق جزای عمومی (۲)	اسم مضمون:
LA0423	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
LA0323	پیشنياز مضمون:
دوم	صنف:
چهارم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

حقوق جزای عمومی، علمی است که از قواعد کلی و مشترک میان همه جرایم و مجازات بحث می‌کند این قواعد مربوط جرم خاصی نیست، بلکه مشترک میان تمام جرایم است. تعریف جرم و مجازات، شروط تحقق جرم و عناصر آن، انواع مجازات و مطلوبیت آنان، علت‌شناسی پدیده‌های جنایی و فلسفه‌ی مجازات مجرمان و همچنین بررسی اصول پذیرفته شده در حقوق جزا و تاریخچه این علم از موضوعات حقوق جزای عمومی هستند. حقوق جزای عمومی ۲ بیشتر بر روی موانع مسئولیت جزایی، تصانیف مختلفه جرایم، صورت‌ها مادی اشتراک در جرم تمرکز دارد.

اهداف آموزشی:

- شناخت موانع مسئولیت جزایی و انواع آن در مطابقت به کد جزا و قوانین شکلی مرتبط به موضوع درک مفهوم معاونت در جرم، شراکت، مباشرت و سازمانده جرم، میزان مسئولیت هر یک، انواع آن و تفکیک میان صورت‌های مادی اشتراک در جرم تقویت نوآوری، ابتکار و تحقیق در حقوق‌دانان و جرم شناسان در زمینه طراحی و ارایه الگوهای بومی برای نظام جزایی افزایش مهارت و توانمندی مدیران و کارمندان نهادهای عدالت جزایی در زمینه شناسایی چالش‌ها و مشکلات اساسی عدالت جزایی و چگونگی رویارویی با این چالش‌ها آشنایی با خلاصه‌ها و نارسائیهای نظام آمار و اطلاعات جنایی و چگونگی پایه‌گذاری زیر ساخت‌های آماری و اطلاعاتی در نظام‌های حقوق جزایی.

شیوه‌های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروپی محصلین و ارائه در صنف؛
- تحقیقات گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضامون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- معرفی کلیات حقوق جزای عمومی؛
- موانع مسئولیت جزایی؛
- بررسی صغر سن به عنوان مانع مسئولیت جزایی؛
- بررسی سکر به عنوان عامل مانع مسئولیت جزایی؛
- بررسی اکراه به عنوان عامل مانع مسئولیت جزایی؛
- بررسی اضطرار و نقش آن در رفع مسئولیت جزایی؛
- تصنیف جرایم از حیث عنصر قانونی و تصنیف جرایم در شریعت اسلامی؛
- تصنیف جرایم از حیث ارزش‌ها و مصلحت‌های عمومی؛
- تصنیف جرایم از حیث شدت و خفت و از حیث عادی بودن و اختصاصی بودن؛
- تصنیف جرایم از حیث طبیعی و غیر طبیعی بودن؛
- تصنیف جرایم از حیث آنی و غیر آنی و از حیث اعتیادی و غیر اعتیادی؛
- تصنیف جرایم از حیث عنصر معنوی؛
- بررسی عنصر معنوی جرم؛
- صورت‌های مداخله در ارتکاب عنصر مادی جرم؛
- بررسی مباشرت در جرم و انواع آن؛
- بررسی شراکت در جرم و انواع آن؛
- معاونت در جرم و حالات آن.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوجه مضمون و رشته

نتایج متوجه مضمون						
نتایج متوجه						
6. اکتساف مهارت انجام تحقیقات علمی، تکاوش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و رهبری، کارکرد دفاع و مشاوره مسلکی - حقوقی.						
5. کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم فردادها، پیش بود دوستیه های قانونی و جزئی و اراده مشوهر حقوقی برای حل منازعات در قالب دوش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات:						
ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر
1	2	3	2	2	1	شناخت موانع مسئولیت جزایی و انواع آن در مطابقت به کد جزا و قوانین شکلی مرتبط به موضوع
2	2	3	2	1	1	درک مفهوم معاونت در جرم، شراکت، مبادله و سازمانده جرم، میزان مسئولیت هر یک، انواع آن و تفکیک میان صورت های مادی اشتراک در جرم
3	2	3	1	3	2	تفویت نوازی، ابتکار و تحقیق در حقوقدانان و جرم شناسان در زمینه طراحی و ارایه الگوهای يومی برای نظام جزایی
3	2	3	2	2	1	افزایش مهارت و توانمندی مدیران و کارمندان نهادهای عدالت جزایی در زمینه شناسایی چالشها و مشکلات اساسی عدالت جزایی و چگونگی روپارویی با این چالشها
2	2	3	1	2	1	آشنایی با خلاصه ها و نارسانیهای نظام آمار و اطلاعات جنایی و چگونگی پایه گذاری زیر ساخت های آماری و اطلاعاتی در نظام های حقوق جزایی.
2.2	2	3	1.6	2	1.2	مجموع
2/3						اوست عمومی
۱ = مطابقت کم ۲ = مطابقت نسبی ۳ = مطابقت کامل						

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزایی عمومی (2)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمس تر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	چهارم	دوم	حقوق جزا و علوم جنایی	حقوق جزایی عمومی 2	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعت درسی	هفته
					معرفی مضمون و مفردات. معرفی کلیات حقوق جزایی عمومی در سمستر چهارم	1	اول
					موانع مسئولیت جزایی (جنون)	2	
پرسش و پاسخ					بررسی صغر سن به عنوان مانع مسئولیت جزایی	3	دوم
					بررسی مسئولیت جزایی اطفال بر اساس کد جزا و قانون رسیدگی به تخلفات اطفال	4	
					سکر به عنوان عامل مانع مسئولیت جزایی	5	سوم
					اکراه و نقش آن در رفع مسئولیت جزایی	6	
پرسش و پاسخ					اضطرار و نقش آن در رفع مسئولیت جزایی	7	چهارم
					بررسی تطبیقی اسباب اباحت و موانع مسئولیت جزایی	8	
					تصنيف جرائم از حیث عنصر قانونی تصنيف جرائم در شریعت اسلامی	9	پنجم
					تصنيف جرائم از حیث ارزش ها و مصلحت های عمومی	10	
پرسش و پاسخ					تصنيف جرائم از حیث شدت و خفت تصنيف جرائم از حیث عادی بودن و اختصاصی بودن	11	ششم
					تصنيف جرائم از حیث طبیعی و غیر طبیعی بودن	12	
					تصنيف جرائم از حیث ساده و مرکب	13	هفتم
					تصنيف جرائم از حیث آنی و غیر آنی تصنيف جرم از حیث اعتیادی و غیر اعتیادی	14	
					تصنيف جرائم از حیث عنصر معنوی	15	هشتم

پرسش و پاسخ				ارائه پژوههای صنفی	16	
				امتحان وسط سمستر	17	نهم
					18	
				بررسی عنصر معنوی جرم	19	دهم
				عنصر معنوی جرم در جرایم عمدی	20	
پرسش و پاسخ				عنصر معنوی جرم در جرایم خطا	21	یازدهم
				ارائه پژوههای صنفی	22	
				صورت‌های مداخله در ارتکاب عنصر مادی جرم	23	دوازدهم
				بررسی مبادرت در جرم و انواع آن	24	
پرسش و پاسخ				بررسی شراکت در جرم	25	سیزدهم
				بررسی سازماندهی جرم	26	
				معاونت در جرم و حالات آن	27	چهاردهم
				مجازات معاونت در جرم و تفاوت آن با شراکت	28	
پرسش و پاسخ				مجرم از حیث عنصر معنوی	29	پانزدهم
				اشخاص حقوقی به عنوان مجرم	30	
				ارائه پژوههای صنفی	31	شانزدهم
				راهنمایی و حل مشکلات محصلین	32	

منابع یا مأخذ:	
1. دانش. حفیظ الله. (1394). <u>حقوق جزای عمومی</u> . کابل: انتشارات سیرت.	مأخذ اساسی
1. اردبیلی، محمد علی. (1395). <u>حقوق جزای عمومی</u> . تهران: نشر میزان. چاپ 47 جلد 1 و 2. 2. توحید خانه، محمد صدر. (1388). <u>رهنمود انتستیوت ماکس پلانک برای حقوق جزای عمومی افغانستان</u> . هایدلبرگ: انتستیوت حقوق مقایسوی عامله و حقوق بین الملل ماکس پلانک. چاپ اول.	
3. صانعی، پرویز. (1388). <u>حقوق جزای عمومی</u> . تهران: طرح نو. چاپ 2. 4. کد جزا مصوب 1396.	مأخذ کمکی
5. نوربها. رضا. (1383). <u>زمینه حقوق جزای عمومی</u> . تهران: کتابخانه گنج دانش. چاپ 34. 6. ولیدی، صالح. (1393). <u>حقوق جزای عمومی</u> . تهران: نشر سمت. چاپ 14.	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامون حقوق و جایب (2)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوھنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوھنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق و جایب (2)	اسم مضامون:
LA0424	کود مضامون:
2 کربدیت تیوری	تعداد کربدیت:
اساسی	نوعیت مضامون:
LA0324	پیشنياز مضامون:
دوم	صنف:
چهارم	سمستر:

شرح مختصر مضامون

حقوق و جایب، یکی از مضامین حتمی تخصصی در رشته حقوق و علوم سیاسی بوده که با توجه به اهمیت و محتوای آن در دو سمستر تدریس میشود. دانشجویان در سمستر اول با قواعد عمومی عقود یعنی چگونگی انعقاد عقد، چیستی ارکان و شرایط عقد و در نهایت اسباب انحلال عقد آشنا میشوند. محتوی این مضامون در سمستر دوم مطالعه مفهوم مسئولیت مدنی، انواع و اسباب ایجاد مسئولیت مدنی در پرتو قانون مدنی افغانستان می باشد.

اهداف آآ ورزشی:

- تفکیک بین موارد مسئولیت مدنی قراردادی و غیر قراردادی و درک فایده تفکیک بین این دو نوع مسئولیت؛
- شناخت مبانی مسئولیت مدنی در فقه و نظام حقوقی افغانستان و بررسی تاثیر اراده و تمیز در ایجاد مسئولیت مدنی در نظام حقوقی افغانستان؛
- شناخت ارکان مسئولیت مدنی، شناخت اسباب ایجاد مسئولیت مدنی قراردادی و اسباب ایجاد مسئولیت مدنی غیر قراردادی و عوامل مانع ایجاد مسئولیت مدنی؛
- شناخت مصاديق ضرر در نظام حقوقی افغانستان و روش های جرمان ضرر کسب مهارت های لازم برای ارائه مشوره های حقوقی در زمینه پرداخت خسارات ناشی از عدم انجام تعهدات قراردادی، اتلاف، غصب، ضرب و جرح و قتل.

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- مرور قوانین و مطالعه قضایای مربوط به مسئولیت مدنی؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- مفهوم و انواع مسئولیت مدنی
- مبانی نظری مسئولیت مدنی
- مبانی فقهی مسئولیت مدنی
- مبانی مسئولیت مدنی در حقوق افغانستان
- مسئولیت مدنی قراردادی
- ارکان مسئولیت مدنی قراردادی
- ارکان مسئولیت مدنی غیرقراردادی
- انواع مسئولیت مدنی غیر قراردادی
- منابع ایجاد کننده مسئولیت مدنی غیر قراردادی
- دعواهای مسئولیت مدنی
- روش های جبران خسارت و تقویم آن

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوجه مضمون												
نتایج متوجه موضعی												
6.	اکتشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، نگارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و رهبری، کالا دفاع و مشاوره مدنی - حقوقی.	5.	کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قرارداد ها، پیش بود وسیله های قضائی مدنی و جراینی و از مشوره حقوقی برای حل مذاقات در قالب روش های رسمی و غیررسمی حل مذاقات:	4.	شناخت پیداهای جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجرازات، تشریفات و شرایط، مراحل، مراجع تطبیق موہبات جراین و روند رسپیسیگی به قضايا مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی:	3.	شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذات البینی افغانستان و اسناد بین المللی؛	2.	کسب داشت و مهارت به منظور مشارکت در تعیین حاکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، توسعه و رفاه اجتماعی در جهت ایجاد اداره سالم مستقر بر شاخصه های حکومت داری خوب و عاری از هرجوئی فساد؛	1.	شناخت مبانی، ساختار و مدلی نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیصی جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در بین نظام حقوقی	تفکیک بین موارد مسئولیت مدنی قراردادی و غیر قراردادی و درک فایده تفکیک بین این دو نوع مسئولیت؛
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	
2	2	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	
3	1	1	3	1	3	3	3	3	3	3	3	
2	3	1	3	1	2	2	2	2	2	2	2	
2	3	1	3	1	2	2	2	2	2	2	2	
2	3	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	
2.2	2.4	1	3	1.2	1.8						مجموع	
1.9/3							اوست عمومی			= مطابقت کامل		
1 = مطابقت نسبی							= مطابقت کامل			1 = مطابقت کامل		

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق و جایب 2

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	چهارم	دوم	حقوق خصوصی	حقوق و جایب 2	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					مفهوم و انواع مسئولیت مدنی مسئولیت مدنی قراردادی و غیرقراردادی	1	اول
					بررسی موارد اشتراک و افتراء این دو مسئولیت	2	
پرسش وپاسخ					مبانی نظری مسئولیت مدنی الف- نظریه تقصیر ب- نظریه خطر	3	دوم
					مبانی نظری مسئولیت مدنی ج- نظریه مختلف د- نظریه تضمین حق	4	
پرسش وپاسخ					مبانی فقهی مسئولیت مدنی	5	سوم
					مبانی مسئولیت مدنی در حقوق افغانستان	6	
پرسش وپاسخ					ارکان مسئولیت مدنی قراردادی الف- خطای قراردادی	7	چهارم
					ارکان مسئولیت مدنی قراردادی ب- ضرر ج- رابطه سببیت میان خطأ و ضرر	8	
پرسش وپاسخ					ارکان مسئولیت مدنی غیرقراردادی قصیر (خطای قهری)	9	پنجم
					حالت های سه گانه مشروع بودن تعذی: دفاع مشروع / ایفای وظیفه / حالت اضطرار	10	
پرسش وپاسخ					ب- ضرر مفهوم و انواع ضرر شرایط ضرر قابل جبران	11	ششم

					ج- رابطه سببیت بین خطاء و ضرر	12	
پرسش و پاسخ					انعدام رابطه سببیت به دلیل وجود سبب خارجی قوه قاهره(اسباب مجبره)	13	هفتم
					انعدام رابطه سببیت به دلیل وجود سبب خارجی تقصیر متضرر فعل شخص ثالث	14	
پرسش و پاسخ					انواع مسئولیت مدنی غیر قراردادی الف- مسئولیت از عمل غیر مسئولیت مدنی سرپرست	15	هشتم
					مسئولیت مدنی متبع از تابع	16	
امتحان میان سمستر					امتحان 20%	17	نهم
					امتحان 20%	18	
پرسش و پاسخ					مسئولیت ناشی از عمل حیوان	19	دهم
					مسئولیت ناشی از اشیاء	20	
پرسش و پاسخ					منابع ایجاد کننده مسئولیت مدنی فعل مضر(غصب تعریف و شرایط آن)	21	یازدهم
					آثار غصب مسئولیت مدنی غاصبین متعدد	22	
پرسش و پاسخ					تعريف اتلاف انواع اتلاف(اتلاف مباشر و اتلاف بالتسبیب)	23	دوازدهم
					آثار اتلاف	24	
پرسش و پاسخ					فعل مفید(دارا شدن بدون سبب و حالات مختلف آن)	25	سیزدهم
					سقوط دعوى دارا شدن بدون سبب	26	
پرسش و پاسخ					فعل مفید(معامله فضولی؛ تعریف و ماهیت آن)	27	چهاردهم

				آثار معامله فضولی	28	
پرسش وپاسخ				دعوى مسؤولية مدنى طرفين دعوى مسؤولية مدنى شرایط مطالبه جبران خسارت	29	پانزدهم
				روش های جبران خسارت و تقویم آن	30	
جمع بندی				مرور مباحث تدریس شده در طول سمستر و حل مشکلات محصلین	31	شانزدهم
				رهنمایی امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ::	
1. مأخذ اساسی	رحیمی، محمد اسحاق (1397). مسؤولیت مدنی و الزام خارج از قرارداد، کابل: انتشارات فرهنگ. ج اول
2. مأخذ کمکی	<p>.1 بشله ، ماری نوئل و همکاران. 1392. حقوق وجایب. کابل : انتشارات سعید.</p> <p>.2 بهرامی احمدی، دکتر حمید، 1388. حقوق مدنی (4) مسؤولیت مدنی، تهران،نشر میزان .</p> <p>.3 الزحلی. وهبہ. 1997م . الفقه الاسلامی وادله. الجزء السادس ، بیروت: دار الفکر ، الطبعه الرابعة.</p> <p>.4 السننهوري، احمد عبدالرزاق. 1382ه.ش. الوسيط فی شرح القانون المدنی الجديد. ج 2، ترجمة: دانش کیا، محمد حسین و سید مهدی دادمرزی؛ قم: دانشگاه قم، چاپ اول.</p> <p>.5 عبدالله، نظام الدین، 1389 ، حقوق و وجایب(شرح قانون مدنی افغانستان) ، کابل، انتشارات سعید.</p> <p>.6 قانون مدنی افغانستان. 1355. منتشره جریده رسمي، شماره 353. کابل.</p> <p>.7 کاتوزیان، ناصر. 1379ه.ش. حقوق مدنی، الزام های خارج از قرارداد ج 4، تهران: انتشارات بهمن برنا، چاپ پنجم.</p>

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق مالی (2)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوھنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوھنخی:
حقوق عمومی	دیپارتمنت:
حقوق مالی (2)	اسم مضمون:
LA0425	کود مضمون:
2 کریدیت (تعداد کریدیت تیوری و	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
LA0325	پیشنياز مضمون:
دوم	صنف:
چهارم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

زیر بنای اقتصاد هر کشور را دارایی های در دست داشته و درآمدهای آن تشکیل می دهد که از مجاری مختلف به دست می آید و قدرت هر دولت بر منابع عایداتی آن استوار است. به صورت عموم سطح توسعه دولت ها بستگی به طرز استفاده از منابع اقتصادی آنها دارد. منابع اقتصادی دولت از مجاری مختلف حاصل می شود که بخشی از این عواید اقتصادی از طریق مردم تعیین می گردد و تحت نام مالیات از آن یاد می شود. به دلیل اهمیت حقوق مالی این مضمون در نصاب درسی رشته حقوق در دو سمستر در نظر گرفته شده است تا محصلین بتوانند با موضوعاتی همچون: مالیات، اهمیت ان، منابع مالیات ، منابع درآمد دولت، منابع درآمد غیر مالی دولت، اصول حقوقی حاکم بر اخذ مالیات، شیوه رسیدگی بودجه به پارلمان ، کنترول و نظارت بر بودجه دولت آشنا شوند.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفاهیم کلی همچون: (بودجه، خزانه داری ، نوسانات اقتصادی وغیره)
- شناخت چگونگی تطبیق مالیات بر عواید مطابق به قانون نافذه کشور
- درک رابطه ی بین حقوق مالی و توسعه پایدار در افغانستان
- آشنایی با میزان اهمیت بودجه در نظام اقتصادی دولت
- آشنایی با طی مراحل و چگونگی تصویب بودجه دولت مطابق با قوانین داخلی افغانستان

شیوه های تدریس و آموزش

- در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:
- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛

- کارگروپی؛
- مرور قانون بودجه عمومی و بررسی اسناد مالیاتی؛
- ارائه سمینار توسط محصلین.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- حقوق مالی و تحولات آن در افغانستان
- تحولات حقوق مالی از دوره شاه امان الله خان تا اکنون
- مالیات مستقیم در افغانستان
- منابع تابع و غیر تابع مالیات بر عایدات
- چگونگی تطبیق مالیات بر عواید مطابق به قانون نافذه کشور
- انواع مالیات غیر مستقیم در افغانستان
- مالیات رشد اقتصادی
- مالیات و نوسانات اقتصادی
- اثرات اقتصادی مالیات بر کشورهای در حال توسعه
- سیاست‌های مالیاتی
- مفهوم شناسی بودجه
- اهمیت بودجه در نظام اقتصای دولت
- چگونگی تهیه و تنظیم بودجه دولت
- روش‌های تنظیم بودجه
- چگونگی ترتیب بودجه و محتویات آن در افغانستان
- صلاحیت‌های بودجوی
- خزانه داری
- راه کارهای بهبود روش‌های عملیاتی اخذ بودجه

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق مالی (2)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	چهارم	دوم	حقوق عمومی	حقوق مالی 2	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و مفردات و اشاره ای به حقوق مالی (1) حقوق مالی و تحولات آن در افغانستان	1	اول
					تحولات حقوق مالی افغانستان در قرن 20	2	
پرسش و پاسخ					مالیات مستقیم در افغانستان	3	دوم
					مالیات بر عواید	4	
پرسش و پاسخ					منابع تابع و غیر تابع مالیات بر عایدات	5	سوم
					مالیات بر مواد	6	
پرسش و پاسخ					مالیات بر محصولات گمرکی	7	چهارم
					چگونگی تطبیق مالیات بر عواید در افغانستان	8	
پرسش و پاسخ					مالیات مستقیم بر سایر منابع مالی	9	پنجم
					انواع مالیات غیر مستقیم در افغانستان	10	
پرسش و پاسخ					ادامه مبحث - بحث آزاد	11	ششم
					مالیات و رشد اقتصادی	12	
پرسش و پاسخ					مالیات و نوسانات اقتصادی	13	هفتم
					اثرات اقتصادی مالیات بر کشورهای در حال توسعه	14	
پرسش و پاسخ					تأثیر مالیات بر اقتصاد افغانستان	15	هشتم
					سیاست های مالیاتی	16	

پرسش و پاسخ					مفهوم شناسی بودجه	17	نهم
					امتحان میان سمستر	18	
پرسش و پاسخ					امتحان میان سمستر	19	دهم
					اهمیت بودجه در نظام اقتصای دولت	20	
پرسش و پاسخ					چگونگی تهیه و تنظیم بودجه دولت	21	یازدهم
					اصول کلی بودجه	22	
پرسش و پاسخ					مراحل یا سیکل بودجه	23	دوازدهم
					روش‌های تنظیم بودجه	24	
پرسش و پاسخ					چگونگی ترتیب بودجه و محتویات آن در افغانستان	25	سیزدهم
					صلاحیت‌های بودجوى	26	
پرسش و پاسخ					بحث آزاد	27	چهاردهم
					تصنيف استناد بودجوى	28	
پرسش و پاسخ					بررسی استناد مختلف بودجوى در افغانستان	29	پانزدهم
					خرانه داری	30	
پرسش و پاسخ					راه کاریهای بهبود روش‌های عملیاتی اخذ بودجه	31	شانزدهم
					مروء مباحثت و راهنمایی جهت اخذ امتحان	32	

منابع یا مأخذ:	
1. مأخذ اساسی	.1 کوهستانی، جعفر. (بی تا)، حقوق مالیه عمومی . .2 نیاز به تدوین منبع دارد.
1. مأخذ کمکی	.1 باریکلو، علیرضا. (1394). اموال و حقوق مالی، چ دوم، تهران: انتشارات سمت. .2 قانون مالیات بر عایدات افغانستان .3 کاتوزیان، ناصر. (1382). دوره مقدماتی اموال و مالکیت، چ ششم، تهران: نشر میزان. .4 معروفی، محمد موسی. (بیتا). سیر انکشاف حقوق مالی و مالیه عامه در افغانستان

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اساسی (2)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق عمومی	دیپارتمنت:
حقوق اساسی 2	اسم مضمون:
LA0426	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
LA0326	پیشنياز مضمون:
دوم	صنف:
چهارم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

بی تردید حقوق اساسی، یکی از مهمترین شاخه‌های دانش حقوق است که به ساختار دولت و نحوه‌ی طراحی نظام سیاسی و کارکرد ارکان عمدی دولت و نسبت آن‌ها با یک دیگر و وظایف متقابل دولت و شهروندان می‌پردازد. مسائلی چون تفکیک قوا، حدود صلاحیت‌های هر یک از آن‌ها، نحوه‌ی تعامل قوا با یکدیگر و کارکرد نهادهای انتخابی که همه در قانون اساسی به مثابه رشته محصلین. ی میثاق ملی انعکاس یافته از بحث‌های اصلی این شاخه از دانش حقوقی است حقوق در سمسترهای سوم و چهارم در چهار کریدیت آن را به مطالعه می‌گیرند. به منظور مطالعه موردی در سمتر چهارم، مضمون حقوق اساسی 2 در نصاب تحصیلی این رشته مدنظر گرفته شده تا محصلین به طور کامل با حقوق اساسی کشور روابط بین قوای ثالثه، حدود و اختیارات قوا، نهادهای انتخاباتی و غیره آشنا شوند و توانایی تحلیل همه‌جانبه‌ی موضوعات و مباحث مربوط به آن را کسب نمایند.

اهداف آموزشی:

- درک مفاهیم کلی مبانی و منابع حقوق اساسی افغانستان
- بررسی و تحلیل قانون اساسی افغانستان و سیر تاریخی آن
- شناخت اصول اساسی حاکم در قانون اساسی افغانستان
- شناخت ساختار حکومتی افغانستان و درک و تحلیل رابط بین قوای ثالثه
- درک و تحلیل مواد قانون اساسی افغانستان در زمینه حقوق اساسی شهروندان

شیوه های تدریس و آموزش

- در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:
- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفي جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروibi و مرور قانون اساسی افغانستان؛
- ارائه سمینار توسط محصلین

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- معرفی کلیات حقوق اساسی
- مفهوم قانون اساسی و مشروعیت
- سیر تاریخی بر قوانین اساسی افغانستان
- کنفرانس بن و اهمیت ان در ساخت قانون اساسی
- اصول اساسی موجود در قانون اساسی
- مبانی حقوق اساسی
- دولت در قانون اساسی افغانستان
- روابط بین قوا بر اساسی قانون اساسی
- قوه مجریه
- تشکیلات و مسئولیت ها و وظایف قوه مقننه
- قوه قضائیه - تشکیلات- وظایف و مسئولیت ها
- لویه جرگه در قانون اساسی افغانستان
- حقوق و وحایب شهروندان در قانون اساسی
- مکانیزم های تطبیق حقوق اساسی و حقوق بشر

جدول نقشه مفهومی نتایج متوجه مضمون و رشته

نتایج متوجه رشته							
							نتایج متوجه مضمون
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.
1	1	1	1	3	2		درک مفاهیم کلی مبانی و منابع حقوق اساسی افغانستان ۱
3	1	1	2	1	3		بررسی و تحلیل قانون اساسی افغانستان و سیر تاریخی آن ۲
2	1	1	2	1	3		شناخت اصول اساسی حاکم در قانون اساسی افغانستان ۳
3	2	1	2	2	3		شناخت ساختار حکومتی افغانستان و درک و تحلیل رابط بین قوای تلاشه ۴
3	1	1	2	1	3		درک و تحلیل مواد قانون اساسی افغانستان در زمینه حقوق اساسی شهروندان ۵
1.8	1.2	1	1.8	1.6	2.8		مجموع
1.7							اوسط عمومی
۳ = مطابقت کامل ۲ = مطابقت نسبی ۱ = مطابقت کم							

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اساسی (2)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	2	چهارم	دوم	حقوق عمومی	حقوق اساسی 2	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و مفردات معرفی کلیات حقوق اساسی	1	اول
					مفهوم قانون اساسی و مشروعیت آن تأثیر مفهوم جدید قانون اساسی بر جهان	2	
پرسش و پاسخ					سیر تاریخی قوانین اساسی افغانستان	3	دوم
					نظام نامه و اصول اساسی افغانستان	4	
پرسش و پاسخ					قانون اساسی 1343	5	سوم
					سایر قوانین اساسی در افغانستان	6	
پرسش و پاسخ					کنفرانس بن و اهمیت آن در تدوین قانون اساسی	7	چهارم
					مراحل تسویید قانون اساسی 1382	8	
پرسش و پاسخ					اصول اساسی موجود در قانون اساسی	9	پنجم
					مبانی حقوق اساسی	10	
پرسش و پاسخ					مباحث مربوط به مقدمه قانون اساسی افغانستان	11	ششم
					دولت در قانون اساسی افغانستان	12	
پرسش و پاسخ					تفکیک قوا و اجرای آن	13	هفتم
					روابط بین قوا بر اساسی قانون اساسی	14	
پرسش و پاسخ					قوه مجریه و رئیس دولت	15	هشتم
					حکومت در قانون اساسی	16	

پرسش و پاسخ					امتحان میان سمستر	17	نهم
					امتحان میان سمستر	18	
پرسش و پاسخ					تشکیلات، صلاحیت ها و مسئولیت ها قوه مقننه	19	دهم
					بررسی مواد مربوطه در قانون اساسی	20	
پرسش و پاسخ					قوه قضائیه تشکیلات، صلاحیت ها و مسئولیت ها	21	یازدهم
					بررسی مواد مربوطه در قانون اساسی	22	
پرسش و پاسخ					لویه جرگه در قانون اساسی افغانستان	23	دوازدهم
					بررسی مواد مربوطه در قانون اساسی	24	
پرسش و پاسخ					حقوق مبتنی بر قانون اساسی و حقوق بشر	25	سیزدهم
					حقوق و وجایب شهروندان در قانون اساسی	26	
پرسش و پاسخ					مکانیزم های تطبیق حقوق اساسی و حقوق بشر	27	چهاردهم
					مطالعه مواد مربوطه در قانون اساسی	28	
پرسش و پاسخ					موضوعات متفرقه در قانون اساسی افغانستان	29	پانزدهم
					کارگروپی	30	
پرسش و پاسخ					رفع مشکلات محصلین	31	شانزدهم
					راهنمایی و جمع بندی سمستر درسی و امتحانات	32	

منابع یا مأخذ::	
دانش، سرور. (1391). حقوق اساسی افغانستان، ج2، کابل: انتشارات امیری .	1. مأخذ اساسی
.1 بوشهری، جعفر. (1376). مسائل حقوق اساسی، تهران: نشر دادگستر. .2 بوشهری، جعفر. (1384). حقوق اساسی، جلد دوم، تهران: شرکت سهامی ناشر. .3 خسروی، ناصر. (1388). حقوق اساسی، زنجان: انتشارات استان. .4 قاسم زاده، قاسم. (1395) حقوق اساسی، تهران: انتشارات جنگل. .5 قانون اساسی افغانستان ، مصوب (1382) .6 مشتاق، رامین. (1388). حقوق اساسی افغانستان، ترجمه: حسین غلامی، ج1و2، کابل: انیستتوت حقوق مقایسوی عامه و حقوق بین الملل ماکس پلان. .7 ویژه، محمد رضا. (1394). کلیات حقوق اساسی، ج دوم، تهران: سازمان سمت .8 هاشمی، سید محمد. (1390). حقوق اساسی و ساختارهای سیاسی ، تهران: بنیاد حقوقی میزان .	2. مأخذ کمکی
9. An Introduction to the Constitutional Law of Afghanistan Stanford Law School	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون نگارش حقوقی (۱)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
نگارش حقوقی (۱)	اسم مضمون:
LA0432	کود مضمون:
2 کریدیت (1 کریدیت تئوری و 2 کریدیت عملی)	تعداد کریدیت:
کار عملی و منوگراف	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
دوم	صنف:
چهارم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

مضمون نگارش حقوقی یکی از مضماین مهم و کاربردی در رشته حقوق به حساب می‌آید. این مضمون طی سه کریدیت در سمیتر چهارم و پنجم تدریس می‌گردد. این دوره آموزشی محصلین را با اساسات تفکر انتقادی، ساختار ماده‌ها، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، و نویسنده مؤثر معرفی می‌سازد. محصلین با تمرینات داخل صنف و کارخانگی فراوانی مواجه خواهند شد که جهت اکشاف و پرورش مهارت‌های عملی حقوقی ایشان به دقت طرح گردیده‌اند. درین میان، محصلین مهارت‌های روش تفکر انتقادی، تجزیه ماده به اجزای متشكله آن، انجام دهی استدلال حقوقی، انجام دهی تحلیل حقوقی و نویسنده مؤثر را فرا خواهند گرفت. در این دوره آموزشی بر علاوه لکچر از روش مباحثات و تمرین‌های آموزش فعل استفاده می‌شوند تا مهارت‌های نویسنده حقوقی محصلین را در عمل تقویت نماید.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم فکر، تفکر انتقادی و موانع آن و اندکشاف مهارت فکر نقادانه
- آشنایی با اصول بنیادین نویسنده و توانایی نویسنده واضح و مؤثر
- درک ساختار حقوقی ماده‌ها و توانایی پارچه نمودن یک ماده به اجزای متشكله، عناصر و نتایج آن
- کسب مهارت در زمینه تحریر متون حقوقی از شروع یک پاراگراف الی تحریر یک مقاله حقوقی
- کسب مهارت به ارتباط چگونگی استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی و کاربرد آن در یک قضیه

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح مباحث بصورت نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- طرح قضیه و کارگروبی.

در بخش آموزش عملی از روش های زیر استفاده میشود:

- طرح فرضیه، تجزیه و تحلیل فرضیه و ارزیابی آن؛
- نوشتمن پاراگراف و مقاله حقوقی.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- اهمیت مهارت های نگارش حقوقی؛
- مفهوم لغوی و اصطلاحی تفکر انتقادی و اهمیت آن؛
- چالش فراروی نویسنده در تحقیقات عالی حقوقی؛
- موانع تفکر انتقادی، چهار چوب تفکر انتقادی؛
- قالب های تفکر انتقادی؛
- تجزیه و تحلیل استدلال دیگران؛
- در نظرگرفتن بدیل ها؛
- اهمیت مهارت های نویسنده برای متخصصین حقوقی؛
- فرایند نویسنده: مرحله قبل از نوشتمن؛
- فرایند نویسنده: مرحله بعد از نوشتمن؛
- راهبرد ها برای نویسنده مؤثر؛
- ملاحظات ساختاری؛
- راهبرد ها برای نویسنده مؤثر؛
- بیان روش تحقیق حقوقی و نحوه تدوین یک تحقیق معیاری
- ساختار مواد، اجزا و بخش های مواد؛
- مفهوم استدلال حقوقی و انواع آن؛
- استدلال مبتنی بر قانون و بخش های آن؛
- استدلال مبتنی بر قیاس و استدلال مبتنی بر عرف؛
- استدلال مبتنی بر پالیسی (مصلحت عامه) و استدلال مبتنی بر اصول؛

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

٣ = مطابقت كامل   **٢ = مطابقت نسبى**   **١ = مطابقت كم**

پلان درسی هفته وار مضمون نگارش حقوقی 1

نوع مضمون	تعداد کردیدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
کار عملی و منوگراف	2	چهارم	دوم	کلیه دیپارتمنت ها	نگارش حقوقی 1	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	کار عملی	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
		انجام کارخانگی ها				معرفی مضمون و آشنایی با محصلین	1	اول
						اهمیت مهارت های نگارش حقوقی	2	
						مفهوم لغوی و اصطلاحی تفکر انتقادی و اهمیت آن	3	دوم
						چالش فراروی نویسنندگی در تحصیلات عالی حقوقی.	4	
پرسش و پاسخ		طرح فرضیه، تجزیه و تحلیل فرضیه و ارزیابی آن				معرفی تفکر انتقادی و ارزیابی استدلال دیگران	5	سوم
						معنا در ورای واژه ها، واژه های مبهم و میزان ابهام آن ها، ارزیابی استدلال دیگران.	6	
		طرح فرضیه، تجزیه و تحلیل فرضیه و ارزیابی آن				ارزیابی فرضیه ها.	7	چهارم
						ارزیابی شواهد دیگران.	8	
پرسش و پاسخ		انجام تمرین در داخل صنف				ارزیابی استدلال خود. تشخیص معضل.	9	پنجم
						تنظیم استدلال خود. بازنگری استدلال خود. در نظر گرفتن بدیل ها	10	

پرسش و پاسخ	انجام کارخانگی ها				اصول نویسنده‌گی، معرفی، اهمیت، فرایند نویسنده‌گی - مرحله قبل از نوشتن	11	ششم
					مرحله نوشتن	12	
	تصحیح کارخانگی ها				مرحله بعد از نوشتن، راهبردها برای نویسنده‌گی مؤثر، ملاحظات عمومی، لحن مسلکی	13	هفتم
					وضوح نوشته.	14	
پرسش و پاسخ					ملاحظات ساختاری.	15	هشتم
					ملاحظات در سطح پاراگراف.	16	
					ملاحظات در سطح جملات و واژه ها.	17	نهم
					تحقیق حقوقی: معرفی، اهداف و اهمیت و تمرین.	18	
	انجام تمرینات داخل صنف				مروری بر قوانین کشور، سلسله مراتب قوانین	19	دهم
					منابع و انواع قوانین: قوانین اساسی و عادی، اسناد تکنیکی و دیگر منابع.	20	
پرسش و پاسخ	انجام تمرینات داخل صنف				پالیسی ها و برنامه های استراتژیک.	21	یازدهم
					استراتژی های تحقیق حقوقی.	22	
	انجام کارخانگی ها				امتحان وسط سمستر	23	دوازدهم
						24	
پرسش و پاسخ	تصحیح کارخانگی ها				چگونگی آغاز تحقیق حقوقی.	25	سیزدهم
					تشخیص مسئلله حقوقی.	26	
					مشخص تر ساختن مسئله تحقیق.	27	چهاردهم

		انجام کارخانگی ها			تشخیص منبع حقوقی مرتبط. از کدام منبع باید آغاز کرد؟. تحقیق در قوانین وضعی.	28	
پرسش و پاسخ		تصحیح کارخانگی ها			چگونگی تحقیق در فقه اسلامی. در عرف و عادات. در قوانین بین المللی.	29	پانزدهم
					محل بدست آوردن منابع حقوقی.	30	
					زمان متوقف کردن فرایند تحقیق. ارزیابی منابع. یادداشت راجع به منابع الکترونیک	31	شانزدهم
					نمونه طرح تحقیق.	32	

منابع یا مأخذ:	
نگارش حقوق 1(1398ش). کابل: بنیاد آسیا - افغانستان.	1. مأخذ اساسی
1. اختر نیا، جعفر. (1394). عالی نگارش حقوقی و کیفری کاربردی. تهران: آوا. چاپ اول. آذربایجان، نعمت. (1392). آیین نگارش کاربردی حقوقی، کیفری در نظام قضایی ایران. تهران: حقوقی. چاپ اول. باختر، سید احمد و رئیسی، مسعود. (1395). آیین نگارش حقوقی در نظام قضایی ایران. بی جا: خط سوم بخش کمالان. چاپ اول. خسروی، محمد رضا. (1385). آیین نگارش حقوقی، برای: دانشجویان حقوقی، کارآموزان قضائی، کارآموزان وکالت و قضات دادگستری. تهران: موسسه فرهنگی هنری انتشاراتی نگاه بینه. چاپ سوم. کشاورز، بهمن. (1395). آیین نگارش حقوقی و کلیات عملی علم حقوق. بی جا: کشاورز، جنگل. جلد اول و دوم. چاپ ششم.	1. مأخذ اساسی 2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق معادن

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوھنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوھنخی:
حقوق عمومی	دیپارتمنت:
حقوق معادن	اسم مضمون:
LA0433	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تحصیلی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنباز مضمون:
دوم	صنف:
چهارم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

اشتغال در عرصه‌ی معدن به عنوان یکی از ارکان اصلی اقتصاد، خالی از مشکلات و چالش‌ها حقوقی نیست، برداشت‌های متعدد و تلقی‌های متفاوت از یک قانون واحد، کوچک بودن مقیاس‌هایمعدنی که موجب کاهش بهره وری در این عرصه شده است، دشواری‌های سرمایه‌گذاران در معادن و نامشخص بودن وضعیت مالکیت زمین معدن، که در عمدۀ موارد معلوم نیست از دیگر مشکلات این عرصه می‌باشد. در کشور ما نیز نیاز شدیدی احساس می‌شود که به این امر به طور تخصصی پرداخته شود. از همین روی مضمون حقوق معادن که به بررسی روابط بین شرکت‌های فعال در حوزه معدن با دولت، کارگران و قرارداد‌های محل می‌پردازد در نصاب درسی رشته حقوق قرار گرفته است.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم و کلیات عمومی در ارتباط به حقوق معادن
- شناخت نظام حقوقی حاکم بر معادن و حقوق و تکالیف کارگران و کارفرماها
- درک چگونگی مطابقت قواعد داخلی با استندردهای بین المللی
- کسب مهارت‌های مشورتی و استفاده آن در بازار کار(وکالت)
- بالا رفتن توان تحلیل محصلین در ایجاد رابطه بین حقوق معدن و توسعه پایدار

شیوه‌های تدریس و آموزش

- در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:
- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروهی و ارائه آن در صنف؛
- مرور قوانین و قراردادهای معادن.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- کلیات و مفاهیم عمومی
- پیشینه حقوق معادن
- حقوق معادن و اهمیت آن
- قراردادهای معادن
- ویژگی‌های یک قرارداد
- جواز معدن و گونه‌های آن
- حقوق کارگران معدن
- امنیت کارگران معدن
- صحت و سلامت کارگران معدن
- مالکیت معادن
- معادن و محیط زیست
- فعالیت حفر معدن و میراث فرهنگی
- معادن و باشندگان محل (افراد بومی)
- زباله‌های معدنی
- ارتباط توسعه کشور با معادن
- استخراج غیر قانونی معادن
- بازسازی معادن متروکه
- چگونگی مسدود ساختن معادن

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							نتایج متوقعه مضمون
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	
6.	6.	5.	4.	3.	2.	1.	آشنایی با مفاهیم و کلیات عمومی در ارتباط به حقوق معدان
اکتشاف مهارت های انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فن دفاع، مشوره دهنده حقوقی، مدیریت و رهبری.	کسب مهارت های لازم برای تنظیم قراردادها، پیشبرد و سپسیه های مدنی، قائمی، تجارتی و جرایی و ارائه مشوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسی و غیر رسی حل منازعات:	کسب مهارت های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجازات، مراجع حقوقی تطبیق هدفات جزائی و زندگی رسیدگی به قضایی جرم مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی:	شناخت پدیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجازات، مراجع حقوقی تطبیق هدفات جزائی و زندگی رسیدگی به قضایی جرم مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی:	شناخت قواعد امری و اختشایری حاکم بر روابط حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد، دوستها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی:	کسب داشتن مهارت لازم برای شرکت در تعیین حاکمیت قانون، تقویت مردم سالزی، ایجاد اداره سالم مناسب بر شاخه های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد:	شناخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی:	آشنایی با مفاهیم و کلیات عمومی در ارتباط به حقوق معدان
2	1	1	1	1	1	1	شناخت نظام حقوقی حاکم بر معادن و حقوق و تکالیف کارگران و کارفرماها
2	2	1	2	1	3		در چگونگی مطابقت قواعد داخلی با استاندردهای بین المللی
3	3	1	2	3	2		کسب مهارت های مشورتی و استفاده آن در بازار کار(وکالت)
1	2	2	1	2	1		بالا رفتن نوان تحلیل محصلین در ایجاد رابطه بین حقوق معادن و توسعه پیدار
2.2	1.2	1.2	1.6	1.6	1.4		مجموع
1.53							اوست عمومی
۱ = مطابقت کامل				۲ = مطابقت نسبی			
۳ = مطابقت کم				۴ = مطابقت کامل			

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق معادن

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	چهارم	دوم	حقوق عمومی	حقوق معادن	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و مفردات کلیات: مفهوم معادن و حقوق معادن	1	اول
					پیشینه حقوق معادن	2	
پرسش و پاسخ					حقوق معادن و اهمیت آن	3	دوم
					ماهیت و ضرورت حقوق معادن	4	
پرسش و پاسخ					قراردادهای معادن انواع قراردادهای معادن	5	سوم
					بررسی قراردادهای بسته شده در افغانستان و تعیین نوعیت قرارداد	6	
پرسش و پاسخ					قراردادهای ملی و قراردادهای فرامالی در معادن	7	چهارم
					ویژگی های یک قرارداد	8	
پرسش و پاسخ					جواز معادن و گونه های آن	9	پنجم
					حقوق کارگران معادن	10	
پرسش و پاسخ					حقوق کارگران معادن مطابق به قوانين داخلی و بین المللی	11	ششم
					امنیت کارگران معادن	12	
پرسش و پاسخ					صحت و سلامت کارگران معادن	13	هفتم
					بررسی قواعد حمایتی کارگران معدن	14	
پرسش و پاسخ					مالکیت معادن	15	هشتم
					مالکیت زمین های مجاور معادن	16	

پرسش و پاسخ					امتحان میان سمستر	17	نهم
					امتحان میان سمستر	18	
پرسش و پاسخ					معدن و محیط زیست	19	دهم
					معدن و آلودگی آب و خاک	20	
پرسش و پاسخ					معدن و آلودگی هوای صوتی	21	یازدهم
					معدن: فضای سبز و حیات وحش	22	
پرسش و پاسخ					فعالیت حفر معدن و میراث فرهنگی	23	دوازدهم
					تخریب میراث فرهنگی و مسئولیت مدنی آن	24	
پرسش و پاسخ					معدن و باشندگان محل	25	سیزدهم
					رضایت و کسب رضایت باشندگان محل	26	
پرسش و پاسخ					انتقال و بازگشت باشندگان محل	27	چهاردهم
					ارتباط توسعه کشور با معدن	28	
پرسش و پاسخ					توسعه پایدار و معدن زباله های معدنی	29	پانزدهم
					استخراج غیر قانونی معدن	30	
پرسش و پاسخ					بازسازی معدن متوجه مسدود ساختن معدن	31	شانزدهم
					راهنمایی امتحان پایان سمستر	32	

منابع یا مأخذ:

- .1. قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان (1382ش). 818 جریده رسمی.
- .2. قانون مدنی افغانستان (1355ش). 353 جریده رسمی.
- .3. قانون معادن افغانستان (1393). 1143 جریده رسمی.
- .4. معاهدات بین المللی ناصر، کاتوزیان. (1383)، حقوق مدنی (امول و مالکیت)، چ هشتم، تهران: نشر میزان.
- .5.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون کریمنالستیک

لیسانس	قطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
کریمنالستیک	اسم مضمون:
LA0434	کود مضمون:
2 کریدیت (1 کریدیت تئوری و 1 ساعت کار عملی)	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0327	پیشناز مضمون:
دوم	صنف:
چهارم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

کریمنالستیک یا جرم یابی اساسات علمی کشف جرایم می‌باشد. در این مضمون به کمک وسائل تحقیکی طرق دریافت و کشف پیچیده ترین جرایم، ثبیت اسلوب جرمی مجرمین متکرر و سازمان یافته، شیوه‌های دریافت و جمع آوری مدارک اثباتیه جرم، چگونگی استفاده از این مدارک در زمان محاکمه مورد مطالعه قرار می‌گیرد. کریمنالستیک محصلین این رشته را قادر می‌سازد تا در ساحه عمل به درک مفاهیم اساسی کشف و ثبیت جرایم پرداخته و چگونگی استفاده از این مدارک را بیاموزند.

اهداف آموزشی:

- شناخت مدارک مادی و معنوی اثبات جرم
- آشنایی با مفاهیم انگشت نگاری، پل پا، بالستیک عدلي و سایر مدارک فزیکی و اثر آنها در کشف جرم و دستگیری مجرمین
- کسب مهارت در زمینه چگونگی برداشت اثر انگشت، پل پا و آزمایش دی ان ای
- تربیه نیروی متخصص منحیث پلیس علمی کشف جرایم و حارنوال برای کمک به سیستم عدلي و قضایي افغانستان
- درک مفاهیم حقوق مظنون و متهم و رعایت این حقوق توسط نهادهای عدلي و قضایي در جریان رسیدگی به دوسيه جزایي جهت محکمه عادلانه، تحکیم حاكمیت قانون و اجرای عدالت جزایي

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروهی و ارائه آن در صنف؛
- دعوت از پولیس کریمنال تاختنیک و داکتر طب برای توضیح مطالب درسی و اجرآت ایشان.

در بخش آموزش عملی از روش های زیر استفاده میشود:

- انجام آزمایش های لابراتواری؛
- بازدید از ساحت واقعه جرمی
- بازدید از آزمایشگاه کریمنال تاختنیک
- برداشت پل پا، اثر انگشت و طراحی صحنه جرمی

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف و اصطلاح کریمنالستیک، رابطه کریمنالستیک با سایر علوم جنایی؛
- تشخیص هویت بوسیله آثار و علایم، سابقه تاریخی تشخیص هویت؛
- انواع آثار و علایم؛ آثار و علایم انگشتان، آثار و علایم پا، آثار و علایم دندان ها؛
- آثار و علایم مو آثار و علایم ناخن ها، آثار و علایم خون؛
- تشخیص هویت با استفاده از DNA؛
- تثبیت نوعیت آله جرمی توسط آثار و علایم ابزار، آثار و علایم ابزار جارحه و ناریه؛
- آثار و علایم وسایل ترانسپورتی و عراده جات، تثبیت علایم تقلب کاری و ساخته کاری توسط آلات و ابزار؛
- کشف و تثبیت حادثه جرمی بالستیک عدلی؛
- بررسی کریمنالستیکی اسناد و خطوط علایم خط و کتابت؛
- بررسی حادثات آتش سوزی و انتشاری؛
- کریمنال تکتیک؛
- چگونگی اجرآت مقدماتی محقق جنائی، محل واقعه و شیوه های بررسی آن؛
- طرح فرضیه های تحقیقاتی و انواع آن؛
- چگونگی اجرآتی که منجر به محدودیت حقوق و آزادی های فردی میشود / تلاشی، استنطاق.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون کریمنالستیک

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	پنجم	سوم	حقوق جزا و علوم جنایی	کریمنالستیک	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
					معرفی مضمون و مفردات تعریف کریمنالستیک موضوع کریمنالستیک	1	اول
					هدف کریمنالستیک رابطه کریمنالستیک با سایر علوم جانایی رابطه کریمنالستیک با حقوق جزا رابطه کریمنالستیک با کریمنولوژی	2	
پرسش و پاسخ					کریمنال تخنیک تشخیص هویت بوسیله آثار و علایم سابقه تاریخی تشخیص هویت قطع اعضا و داغ نمودن	3	دوم
					طریقه دفیله تن پیمانی (اندازه گیری جسمانی) عکس برداری جنائی	4	
					انواع آثار و علایم آثار و علایم انگشتان اریچجه آثار و علایم انگشتان انواع انگشت نگاری	5	سوم
					موانع انگشت نگاری اصول انگشت نگاری	6	
پرسش و پاسخ					انواع خطوط و نقوش انگشتان طرق اخذ و برداشت آثار انگشتان مقایسه و تطبیق آثار انگشت به منظور تشخیص هویت	7	چهارم
					آموزش عملی نحوه برداشتن اثر انگشت	8	
					آثار و علایم پا آثار کف پا اندازه گیری آثار پا و انواع آثار پا	9	پنجم
					طرق دریافت آثار پا طرق اخذ و برداشت آثار پا مقایسه و تطبیق آثار پا به منظور تشخیص هویت	10	

					آموزش عملی نحوه برداشتن پل پا	11	
پرسش و پاسخ					آثار و علایم دندان ها آثار و علایم قسمت های مختلف دندان ها		ششم
					محل و علایم آثار دندان گرفتگی مقایسه و تطبیق آثار و علایم دندان بمنظور تشخیص هویت	12	
					آثار و علایم مو	13	هفتم
					آثار و علایم ناخن ها	14	
پرسش و پاسخ					آثار و علایم خون تشخیص لکه خون تبیت عضو بدن که خون از آن خارج گردیده است تشخیص خون انسان از حیوان تشخیص خون زنده از مرده تشخیص خون حامله از غیر حامله تشخیص خون نوزاد از کلان سال تبیت و تعیین گروپ های خون	15	هشتم
					آموزش عملی نحوه تشخیص لکه های خون	16	
					تشخیص هویت با DNA	17	
					امتحان بیست فیصد	18	نهم
					امتحان بیست و یک فیصد	19	
					تبیت نوعیت آله جرمی توسط آثار و علایم ابزار آثار و علایم ابزار جارحه آثار و علایم ابزار ناریه آثار و علایم وسائل ترانسپورتی و عراده جات	20	دهم
					تبیت علایم تقلب کاری و ساخته کاری توسط آلات و ابزار آثار و علایم گرد و خاک اهمیت گرد و خاک در تحقیقات جنایی طرق اخذ و برداشت آثار گرد و خاک	21	
پرسش و پاسخ					کشف و تتبیت حادثه جرمی بالستیک عدلي	22	یازدهم

					<p>مفهوم بالستیک عدلي خصوصیات و اجزای سلاح ناریه خصوصیات مهمات و لوازم سلاح ناریه میخانکیت تشکیل آثار بالای پوچک مرمی و آثار بالای مرمی</p> <p>میخانکیت تشکیل آثار بالای جسم مورد اصابت علایم نشانه ها و طرق تعیین مسافت فیر فیر چسبیده / فیر نزدیک / فیر دور طرق دریافت اسلحه مرمی و پوچک برداشت سلاح ناریه جمع آوری پوچک مرمی مشاهده سلاح تعیین نوعیت و گروپ سلاح تشخیص و ظاهر ساختن شماره سلاح که عمداً محو گردیده است پروسه مقایسه سلاح</p>		
					<p>بررسی کریمنالستیکی اسناد و خطوط علایم خط و کتابت علایم عمومی و علایم خصوصی کلام کتبی علایم عمومی و علایم خصوصی خط</p>	23	
					<p>اکسپرتیز علایم مربوط علایم متن تاپ شده اکسپرتیز علایم مربوط علایم تغییر و تذویر در اسناد تذویر در امضاء / تذویر در مهر</p>	24	
پرسش و پاسخ					<p>بررسی حادثات آتش سوزی و انتخاری آتش سوزی / انواع آتش سوزی طرق کشف آتش سوزی / شیوه های بررسی محلات آتش سوزی انتخاری بررسی محلات انتخاری شیوه های ثبت انتخاری</p>	25	
					<p>کریمنال تکنیک چگونگی اجرای مقدماتی محقق جانانی محل واقعه / شرایط رفتن به محل واقعه / مشاهده محل واقعه</p>	26	

				انواع مشاهده محل واقعه			
				شیوه های بررسی محل واقعه بررسی ماربیچی محل واقعه مشاهده خطی محل واقعه بررسی شبکه بی محل واقعه بررسی منطقه بی محل واقعه بررسی چرخی محل واقعه وقت واقعه / تعیین وقت واقعه اهمیت تعیین وقت واقعه	27	چهاردهم	
				طرح فرضیه های تحقیقاتی انواع فرضیه ها انواع فرضیه ها از حیث وسعت حادثه جرمی انواع فرضیه ها از نقطه نظر برخورد محقق جنائی با آنها انواع فرضیه ها از حیث زمان وقوع کنترول فرضیه های تحقیقاتی	28		
پرسش و پاسخ				چگونگی اجرآلی که منجر به محدودیت حقوق و آزادی های فردی میشود تلاشی / تلاشی منازل / تلاشی اشخاص	29	پانزدهم	
				تلاشی وسایط نقلیه / ضبط گرفتاری مؤقتی و توقيف	30		
				استنطاق / اساسات حقوقی و قانونی استنطاق / موضوعات قابل رعایت در استنطاق / شخصیت مستنطق / میتود های پیشبرد استنطاق	31	شانزدهم	
				استنطاق کنگوری های مختلف اشخاص / میتود استنطاق زنان استنطاق اطفال / استنطاق مظنونین و متهمین / استنطاق شهود و متضررین / استنطاق کرو گنگ / استنطاق بوسیله دستگاه دروغ یابی / استنطاق بوسیله تخدیر	32		

منابع یا مأخذ:	
واصل، عبدالااقرار. 1391. <u>کریمنالستیک</u> . کابل: بی نا. بیرک زی. عمر. 1386. <u>کریمنالستیک</u> . کابل: میوند. گلبهاری. غلام فاروق. 1384. <u>کریمنالستیک</u> . کابل: نشرات پولیس. نجابتی، مهدی. 1385. <u>کشف علایم جرمی</u> . تهران: سمت. واصل، عبدالااقرار. 1391. <u>سیر تاریخی تشخیص هویت</u> . مجله حقوق. شماره چهارم: کابل جیهون وزارت عدليه. (1392). قانون اجراءات جزائي. جريده رسمي شماره 1132 کابل: مطبعه دولتي.	.1 .2 .3 .4 .5 ماخذ اساسی .1 ماخذ کمکی .2

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول فقه

لیسانس	قطع تحصیلی:
-----	پوھنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوھنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
اصول فقه	اسم مضمون:
LA0435	کود مضمون:
2کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0110	پیشنباز مضمون:
LA0107	
دوم	صنف:
چهارم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

فهم و شناخت قواعد اصول فقه برای محصلین رشته حقوق در زمینه فرآگیری علوم شرعی و قانونی و همچنین در عرصه قانونگذاری از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده، همچنان جایگاه رفیعی در نظام حقوقی افغانستان دارد. ماده اول قانون اساسی نظام حاکم را جمهوری اسلامی، ماده دوم دین افغانستان را اسلام دانسته است و بر مبنای ماده سوم همین قانون؛ هیچ قانونی خلاف احکام و معتقدات شریعت اسلام نافذ شده نمی تواند. همچنان بر مبنای ماده 130 و 131 قانون اساسی، فقه اسلامی از منابع رسمی و الزامی در حل و فصل قضایا میباشد طوریکه هرگاه حکمی در قانون نباشد قاضی باید بر مبنای احکام فقه اسلامی حکم صادر نماید. لازم به ذکر است که مضمون اساسات حقوق اسلام، مبادی فقه و اصول فقه تکمیل کننده یکدیگر در نصاب درسی رشته حقوق هستند. با توجه به همین مطلب است که مفردات این مضمون به نحوی ترتیب گردیده است تا از تکرار آن در مضمون فقهی جلوگیری بعمل آید. در مضمون اصول فقه محصلین نخست با کلیات اصول فقه تعریف، موضوع، هدف اصول فقه آشنا میشوند. سپس با قواعد اصولی موجود در اصول فقه آشنا خواهند شد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی لازم با مفهوم و مبانی اصول فقه اسلامی
- آشنایی با روش های استنباط احکام از منابع فقه اسلامی
- فرآگیری احکام و قواعد اصولی شرعی در فقه اسلامی و کسب مهارت لازم در زمینه استفاده از این ابزار برای استنباط احکام
- کسب مهارت به ارتباط کار برد اصول فقه در روند قانونگذاری
- کسب مهارت به ارتباط مطابقت قوانین، تصامیم محاکم و دساتیر مقامات با احکام فقه اسلامی

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- مطالعه متون مربوط به اصول فقه و مطابقت آنها با قوانین.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف اصول فقه ، موضوع و هدف آن
- فصل اول: حکم و انواع آن
- فصل دوم: حاکم
- فصل سوم: محکوم فيه
- فصل چهارم: محکوم عليه
- فصل پنجم: قواعد اصولی لغوی
- قاعده اول: لفظ به لحاظ وضع آن در برابر معنی
- قاعده دوم- لفظ به لحاظ استعمال آن در معنی موضوع له یا غیر آن
- قاعده سوم: لفظ به لحاظ دلالت آن بر معنی
- قاعده چهارم: لفظ به اعتبار کیفیت دلالت آن بر معنی
- فصل ششم: قواعد اصولی شرعی
- قاعده اول: مقاصد عمومی تشریع احکام / قاعده دوم: حق الله و حق العبد
- قاعده سوم: ساحه کاربرد اجتهاد
- قاعده چهارم: نسخ احکام
- قاعده پنجم: تعارض و ترجیح

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون اصول فقه

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلوما ت اساس ی
حتمی - تخصصی	3	چهارم	دوم	حقوق خصوصی	اصول فقه	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون، مفردات و منابع مضمون	1	۱
					تعريف اصول فقه موضوع و هدف اصول فقه روش های دانشمندان در زمینه بحث پیرامون علم اصول فقه	2	
پرسش وپاسخ					فصل اول: حکم و انواع آن / معنی حکم / انواع حکم شرعی / اول: حکم تکلیفی / انواع حکم تکلیفی (فرض و واجب)	3	۲
					انواع حکم تکلیفی (مندوب، مباح حرام و مکروه)	4	
پرسش وپاسخ					دوم: حکم وضعی انواع حکم وضعی (سبب و انواع آن) انواع حکم وضعی (شرط و انواع آن)	5	۳
					انواع حکم وضعی (مانع و انواع آن) انواع حکم وضعی (صحيح و باطل) انواع حکم وضعی (عزیمت و رخصیت) تفاوت حکم تکلیفی با حکم وضعی	6	
پرسش وپاسخ					فصل دوم: حاکم	7	۴
					فصل سوم: محکوم فیه معنی محکوم فیه / شروط محکوم فیه / انواع محکوم فیه	8	
پرسش وپاسخ					فصل چهارم: محکوم علیه معنی محکوم علیه	9	۵
					شروط محکوم علیه توانایی فهم دلیل تکلیف را داشته باشد محکوم علیه باید اهلیت تکلیف را داشته باشد مفهوم اهلیت / انواع اهلیت	10	
پرسش وپاسخ					شروط محکوم علیه / عوارض اهلیت عوارض طبیعی و عوارض اکتسابی موانع اهلیت / مانع صحی و مانع قانونی	11	۶

					فصل پنجم: قواعد اصولی لغوی قاعده اول: لفظ به لحاظ وضع آن در برابر معنی الف- لفظ خاص و دلالت آن / تعریف لفظ خاص / حکم لفظ خاص	12	
پرسش وپاسخ					انواع لفظ خاص به اعتبار صیغه مطلق / مقید / امر / نهی و حالات آن	13	۹
					لفظ عام و دلالت آن / تعریف لفظ عام تفاوت لفظ عام با لفظ مطلق / الفاظ عام / دخول اثاث در خطاب ذکور اقل جمع / دلالت عام / انواع عام	14	۱۰
پرسش وپاسخ					لفظ عام و دلالت آن / تخصیص عام تعریف تخصیص / ارکان تخصیص	15	۱۱
					تفاوت تخصیص با نسخ دلیل تخصیص / انواع مخصوص (مخصوص های متصل و مخصوص های منفصل)	16	۱۲
امتحان میان سمستر					لفظ مشترک و دلالت آن تعریف مشترک / انواع مشترک قاعده دوم: لفظ به لحاظ استعمال در معنای مواضع له یا در غیر مواضع له حقیقت / مجاز	17	۱۳
					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش وپاسخ					قاعده دوم: لفظ به لحاظ استعمال آن در معنی مواضع له یا غیر آن صریح / کنایه	19	۱۴
					قاعده سوم: لفظ به لحاظ دلالت آن بر معنی الفاظ واضح الدلالة و مراتب آن ظاهر / نص / مفسر / محکم	20	۱۵
پرسش وپاسخ					الفاظ غیر واضح الدلالة و مراتب آن خفی / مشکل / مجمل / متشابه	21	۱۶
					قاعده چهارم: لفظ به اعتبار کیفیت دلالت آن بر معنی دلالت لفظ بر مفهوم موافق	22	۱۷
پرسش و پاسخ					دلالت بر مفهوم مخالف	23	۱۸
					فصل ششم: قواعد اصولی شرعی قاعده اول: مقاصد عمومی تشریع احکام معنی مقاصد عمومی تشریع احکام ترتیب احکام شرعی به لحاظ مقصود آن	24	۱۹
پرسش وپاسخ					قاعده دوم: حق الله و حق العبد	25	۲۰

					قاعده سوم: ساحه کاربرد اجتهداد اجتهداد/ مفهوم و شروط اجتهداد/ اقسام اجتهداد/ حکم اجتهداد	26	
پرسش و پاسخ					نقليد/ مفهوم نقليد/ انواع نقليد/ حکم نقليد	27	۴
					قاعده چهارم: نسخ احکام معنی نسخ/ فلسفه نسخ	28	
پرسش و پاسخ					انواع نسخ/ زمان نسخ و محل آن/ شروط تحقق نسخ	29	۵
					قاعده پنجم: تعارض و ترجيح معنی تعارض/ محل تعارض/ طرق دفع تعارض	30	
جمع بندی					مرور مباحث تدریس شده در طول سمسرا و حل مشکلات محصلین	31	۳
					رهنمایی امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ:	
.1	مأخذ اساسی
-1	نذیر، داد محمد. 1392. علم اصول فقه. کابل: انتشارات رسالت.
.1	الحضری بیک، محمد. بی. تا. تاریخ التشريع الاسلامی. مصر: دار احیاء تراث عربی.
.2	الزحلی، وهبہ. 1986. اصول الفقه الاسلامی. الجزء الاول و الثاني. الطبعه الاولی. دمشق: دارالفکر للطبعه التوزیع و النشر .
.3	زیدان، عبدالکریم. الوجیز فی اصول الفقه. بیروت: مؤسسه الرساله.
.2	مأخذ کمکی

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

رشته حقوق

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامین

صنف سوم - سمسټر پنجم

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون نگارش حقوقی (۲)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوھنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوھنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
نگارش حقوقی (۲)	اسم مضمون:
LA0532	کود مضمون:
1 کریدیت (تعداد کریدیت تئوری و تعداد کریدیت عملی)	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0432	پیشناز مضمون:
سوم	صنف:
پنجم	سمستر:

شرح مختصر مضمون:

این مضمون بر پایه نگارش حقوقی ۱ بوده و دانشجویان را به مهارت‌های پیشرفتنه در نگارش حقوقی آشنا می‌سازد. علاوه بر بهبودی مهارت‌ها در اصول نوشتن مؤثر، تفکر انتقادی، ساختار قوانین، استدلال حقوقی، و تحلیل حقوقی؛ محصلین یاد خواهند گرفت که چگونه تحقیقات حقوقی مسلکی را انجام دهند و همچنان با اصول اخلاقی نویسنده‌گی آشنا خواهند شد. بر علاوه، دانشجویان با یادگیری نحوه تهیه نظریات حقوقی مسلکی، مهارت‌های قوی نوشتن پیش‌بینانه خویش را توسعه خواهند داد. همچنین محصلین در نوشتن اسناد حقوقی قانع کننده مانند تهیه پیش‌نویس دعاوی و اظهارات مسلکی ادعا و دفاعیه مهارت‌های لازم را کسب خواهند کرد.

اهداف آموزشی:

- بهبود مهارت‌ها در اصول نگارش مؤثر، تفکر انتقادی، ساختار قوانین، استدلال حقوقی، و تحلیل حقوقی
- درک و یادگیری نحوه نگارش اخلاقی به ویژه در زمینه اجرای قانون (حقوق عملی)
- یادگیری اصول اساسی و نحوه انجام تحقیقات حقوقی مسلکی
- کسب مهارت در نوشتن اسناد حقوقی قانع کننده (دفاعیه و صورت دعوا)
- یادگیری نگارش حقوقی پیش‌بینانه شامل تهیه پیش‌نویس نظریات حقوقی مسلکی

شیوه‌های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر و شرح مباحث بصورت نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- طرح قضیه و کارگروبی و ارائه آن در صنف.

در بخش آموزش عملی از روش های زیر استفاده میشود:

- طرح فرضیه، تجزیه و تحلیل فرضیه و ارزیابی آن؛
- نوشتمن نظریه حقوقی پیش بینانه؛
- تحریر صورت دعوى و دفاعیه مدنی و جزایی.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- اهمیت مهارت های حقوقی مسلکی عملی در افغانستان
- تحلیل حقوقی و نحوه استدلال
- هدف و اهمیت تحقیقات حقوقی
- بررسی اجمالی از قوانین افغانستان، سلسله مراتب آن
- استراتژی های تحقیق حقوقی
- اخلاق در نوشتمن و تحقیق
- نوشتمن اسناد حقوقی قانع کننده
- استراتژی های نوشتمن اسناد قانع کننده
- نوشتمن اسناد حقوقی قانع کننده (دفاعیه و صورت دعوى)
- نوشتمن نتیجه

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی قواعد کارخانگی

- کار های خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی:

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
• ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20)٪	• کار های عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20)٪
• امتحان وسط سمستر	• امتحان نهایی سمستر
حد اکثر (60)٪	

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون						
نتایج متوقعه حقوقی						
<p>۱. مطابقت کامل = ۳</p> <p>۲. مطابقت نسبی = ۲</p> <p>۳. مطابقت کم = ۱</p>						مجموع
۱. شناخت مدلی ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛						۱. بهبود مهارت‌ها در اصول نگارش مؤثر، تفکر انتقادی، ساختار قوانین، استدلال حقوقی، و تحلیل حقوقی
۲. درک و بادگیری نحوه نگارش اخلاقی به ویژه در زمینه اجرای قانون (حقوق عملی)						۲. کسب مهارت در جمیت ایجاد اداره سالم مناسب برای خوب و عاری از موگوئه فساد؛
۳. یادگیری اصول اساسی و نحوه انجام تحقیقات حقوقی مسلکی						۳. شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذات البینی افراد، دولتها، سازمانهای بین‌المللی، شرکت‌ها و سایر اشخاص حکی در سطح ملی و بین‌المللی؛
۴. کسب دانش و مهارت به منظور مشارکت در تعیین حکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، توسعه و رفاه اجتماعی در جمیت ایجاد اداره سالم مناسب برای خوب و عاری از موگوئه فساد؛						۴. کسب مهارت‌های ایجاد اداره سالم مناسب برای خوب و عاری از موگوئه فساد؛
۵. پیش‌نویس نظریات حقوقی مسلکی پیش‌بینانه شامل تهییه کننده (دقایقیه و صورت دعوی)						۵. کسب مهارت در نوشتن اسناد حقوقی قانع کننده (دقایقیه و صورت دعوی)
۶. اکتشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، نگارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن‌بیان، اداره و رهبری، و کالت دفاع و مشاوره مسلکی- حقوقی،						۶. کسب مهارت‌های لازم در مبنیه تئیله قراردادها پیش‌بند و دوسره‌های قضائی مدنی و جزائی و ارائه مشهور حقوقی برای حل مساعات در قالب روش‌های رسمی و غیررسمی حل مساعات؛

پلان درسی هفته وار مضمون نگارش حقوقی (2)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
کار عملی و منوکراف	1	پنجم	سوم	حقوق خصوصی	نگارش حقوقی (2)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	کار عملی	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
						معرفی مضمون مروری بر نگارش حقوقی 1	1	اول
						اهمیت مهارت های حقوقی مسلکی عملی در افغانستان تحقیق حقوقی هدف و اهمیت تحقیقات حقوقی	2	دوم
پرسش و پاسخ		طرح فرضیه				بررسی اجمالی از قوانین افغانستان. سلسله مراتب آن منابع و طیف قوانین افغانستان	3	سوم
						استراتژی های تحقیق حقوقی شروع تحقیقات شناسایی مسئله یا قضیه حقوقی	4	چهارم
پرسش و پاسخ		تجزیه و تحلیل فرضیه و ارزیابی آن				شناسایی مقامات حقوقی مربوطه (تحقیق در مورد قوانین موضوعی، قوانین اسلامی، قوانين عرفی، و قوانین بین المللی)	5	پنجم
						استراتژی های تحقیق حقوقی پیدا کردن مقامات حقوقی (چاپ، آنلاین، دیگر منابع، رهنمایی های عملی بیشتر) ارزیابی مقامات حقوقی	6	ششم

پرسش و پاسخ	نوشت نظریه حقوقی پیش بینانه	اخلاق در نوشتمن و تحقیق نگارش پیش بینانه (تحریر نظریه حقوقی) ملاحظات عمومی؛ ساختار و قالب	7	هفتم
		امتحان وسط سمستر	8	هشتم
پرسش و پاسخ		تهیه عناوین و سوالات حقوقی مؤثر تهیه پاسخ های کوتاه بصورت مؤثر	9	نهم
	تحریر صورت دعوی مدنی	تهیه اظهارات حقایق قضیه بشکل مؤثر تهیه پاسخ های کوتاه بصورت مؤثر تهیه پیش نویس و بخش بحث بشکل مؤثر	10	دهم
پرسش و پاسخ	تحریر دفع دعوی مدنی	تهیه پیش نویس بخش بحث بشکل مؤثر تهیه بخش نتیجه گیری بشکل مؤثر	11	یازدهم
		نوشتمن اسناد حقوقی قانون کننده (تفاصیل نامه) سنند حقوقی قانون کننده چیست؟ ساختار و اهداف آن نوشتمن مقدمه مؤثر و اظهارات حقایق	12	دوازدهم
پرسش و پاسخ	تحریر صورت دعوی جزایی	استراتژی های نوشتمن اسناد قانون کننده: تهیه پیش نویس برای استدلال های قانون کننده و نتیجه گیری نوشتمن ورق درخواستی مسلسلکی و مؤثر	13	سیزدهم

					نوشتن اسناد حقوقی قانون کننده (دفاعیه و صورت دعوی) مقدمه و اصول کلی قضیه ساختار کلی اظهارات دعوی و دفاعیه	14	چهاردهم
پرسش و پاسخ	تحریر دفاعیه جزایی				تهیه بخش مقدماتی بشكل مسلکی و مؤثر تهیه اظهارات در مورد حقایق قضیه تهیه مسائل حقوقی قانون کننده تهیه بخش بحث قانون کننده بصورت مؤثر	15	پانزدهم
					نوشتن نتیجه راهنمایی و حل مشکلات محصلین	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ:	
نگارش حقوقی 2 (1398ش). کابل: بنیاد آسیا - افغانستان.	1. مأخذ اساسی
1. اختر نیا، جعفر. (1394). عالی نگارش حقوقی و کیفری کاربردی. تهران: آوا. چاپ اول.	
2. آذربایجان، نعمت. (1392). آیین نگارش کاربردی حقوقی، کیفری در نظام قضایی ایران. تهران: حقوقی. چاپ اول.	
3. باختر، سید احمد و رئیسی، مسعود. (1395). آیین نگارش حقوقی در نظام قضایی ایران. بی جا: خط سوم بخش کمالان. چاپ اول.	
4. خسروی، محمد رضا. (1385). آیین نگارش حقوقی، برای: دانشجویان حقوقی، کارآموزان قضائی، کارآموزان وکالت و قضات دادگستری. تهران: موسسه فرهنگی هنری انتشاراتی نگاه بینه. چاپ سوم.	2. مأخذ کمکی
5. کشاورز، بهمن. (1395). آیین نگارش حقوقی و کلیات عملی علم حقوق. بی جا: کشاورز، جنگل. جلد اول و دوم. چاپ ششم.	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اختصاصی(1)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوھنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوھنخی:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
حقوق جزای اختصاصی (1)	اسم مضمون:
LA0540	کود مضمون:
2 کریدیت (تعداد کریدیت تیوری)	تعداد کریدیت:
حتمی-تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
سوم	صنف:
پنجم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

در حقوق جزای اختصاصی همانگونه که از عبارت آن بر می آید به طور خاص و اختصاصی شرایط تحقق هریک از جرایم بررسی و عوامل مؤثر و قواعد لازم الرعایه در تتحقق جرایم، مورد شناسایی قرار می گیرد. لذا حقوق جزای اختصاصی را به ساخته ای از حقوق جزایی تعریف می نماییم که ارکان و شرایط خاص شکل گیری جرایم تصریح شده، وسائل اثبات هر یک از جرایم و مجازات آنها را در نظام جزایی را پس از تعریف هریک از جرایم مورد بررسی قرار می دهد. بطور مثال اینکه قتل به چه معنا است و شرایط شکل گیری آن چیست در حقوق جزای اختصاصی معرفی و بررسی می گردد. مضمون حقوق جزای اختصاصی(1) در دو کریدیت در سمستره پنجم برای محصلین رشته حقوق تدریس می گردد.

اهداف آموزشی:

- شناخت موضع نظام حقوقی افغانستان و فقه اسلامی در مورد جرایم علیه تمامیت جسمانی اشخاص
- درک مفهوم قتل، انواع، ارکان و مجازات آن در کد جزا و فقه اسلامی
- شناخت انواع حدود و مجازات در فقه اسلامی
- کسب مهارت در مورد تجزیه و تحلیل قواعد حقوق جزای اختصاصی و چگونگی تطبیق آن بر قضایای جزایی
- کسب مهارت به ارتباط تفکیک و مقایسه جایگاه فقه جزایی و کد جزا در ارتباط به جرایم علیه اشخاص

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروپی محصلین و ارائه در صنف؛
- تحقیقات گروهی و ارائه نتایج آن؛
- مرور قوانین و مطالعه قضایایی جزایی.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- کلیات حقوق جزای اختصاصی و منابع آن؛
- مفهوم جنایت در حوزه شریعت و قوانین جزایی و انواع آن؛
- جرم قتل و انواع آن از منظر قانون و فقه‌های اسلامی؛
- بررسی جرم قتل عمد، ارکان، وسائل اثبات و مجازات آن در شریعت اسلامی و کد جزای افغانستان؛
- قتل شبه عمد، ارکان و مصادر مشروعیت آن بر اساس فقه و کد جزا؛
- قتل خطأ و مصادر مشروعیت طبق فقه و کد جزا؛
- بررسی قانون ترافیک جاده در خصوص قتل ناشی از حوادث ترافیکی؛
- جرم ضرب و جرح بر اساس فقه و قانون جزا؛
- معرفی جرایم حدود و انواع آن؛
- جرم زنا، عناصر متشكله و چگونگی مجازات آن مطابق فقه و کد جزا؛
- جرم قذف و مصادر مشروعیت و عناصر متشكله آن؛
- شرب خمر و عناصر متشكله آن؛
- ارتداد و عناصر متشكله آن؛
- بررسی سقط جنین بر اساس فقه و قانون؛
- بررسی جرم اختطاف بر اساس فقه و کد جزا.

نیازمندی‌های مضمون و معیارهای ارزیابی قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی نمره دهی:

نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
- امتحان وسط سمستر (20٪)
- امتحان نهایی سمستر (60٪)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوجه							نتایج متوجه مضمون
ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	
۱	۱	۳	۲	۲	۳	ن.م.ر.	شناخت موضع نظام حقوقی افغانستان و فقه اسلامی در مورد جرایم علیه تمامیت جسمانی اشخاص
۲	۲	۳	۱	۱	۳	ن.م.ر.	درک مفهوم قتل، انواع، ارکان و مجازات آن در کد جزا و فقه اسلامی
۳	۲	۳	۲	۱	۳	ن.م.ر.	شناخت انواع حدود و مجازات در فقه اسلامی
۴	۲	۳	۱	۱	۲	ن.م.ر.	کسب مهارت در مورد تجزیه و تحلیل قواعد حقوق جزای اختصاصی و چگونگی تطبیق آن بر قضایای جزایی
۵	۱	۳	۲	۱	۳	ن.م.ر.	کسب مهارت به ارتباط تفکیک و مقایسه جایگاه فقه جزایی و کد جزادر ارتباط به جرایم علیه اشخاص
۱.۶	۱.۶	۳	۱.۶	۱.۲	۲.۸		مجموع
۱.۹۶/۳							اوست عمومی

۱ = مطابقت نسبی   ۲ = مطابقت کامل   ۳ = مطابقت کم

۱۰۷

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اختصاصی (1)

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	پنجم	سوم	حقوق جزا و علوم جنایی	حقوق جزای اختصاصی (1)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدريس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و آشنایی با محصلین	1	اول
					کلیات حقوق جزای اختصاصی (تعریف و اهمیت مطالعه آن)	2	
پرسش و پاسخ					منابع حقوق جزای اختصاصی	3	دوم
					مفهوم جنایت در حوزه شریعت و قوانین جزایی و انواع آن	4	
پرسش و پاسخ					جرائم قتل و انواع آن از منظر قانون و فقهاء اسلامی	5	سوم
					تصنيف قتل از نظر دخالت عنصر قصد	6	
پرسش و پاسخ					قتل عمد و حرمت آن در قرآنکریم دو سنن پیامبر (ص)	7	چهارم
					عناصر متشكله (ارکان) قتل عمد	8	
پرسش و پاسخ					ادامه عناصر متشكله قتل عمد	9	پنجم
					وسایل اثبات قتل عمد	10	
پرسش و پاسخ					ارکان متشكله قتل عمد	11	ششم
					مجازات قتل عمد در فقه و کد جزا	12	
پرسش و پاسخ					قتل شبه عمد، ارکان و مصادر مشروعیت آن بر اساس فقه و کد جزا	13	هفتم
					وسایل اثبات قتل شبه عمد و مجازات آن بر اساس فقه و کد جزا افغانستان	14	
پرسش و پاسخ					قتل خطأ و مصادر مشروعیت	15	هشتم
					عناصر و وسایل اثبات قتل خطأ	16	
					امتحان وسط سمسٹر	17	نهم
						18	
					بررسی قانون ترافیک جاده در خصوص قتل ناشی از حوادث ترافیکی	19	دهم

					جرائم ضرب و جرح بر اساس فقه و قانون جزا	20	
پرسش و پاسخ					معرفی جرایم حدود و انواع آن	21	یازدهم
					جرائم زنا، عناصر متتشکله آن مجازات زنا مطابق فقه و کد جزا	22	
					جرائم قذف و مصادر مشروعیت و عناصر متتشکله آن	23	دوازدهم
					مجازات جرم قذف در فقه و کد جزا	24	
پرسش و پاسخ					شرب خمر و عناصر متتشکله آن	25	سیزدهم
					مجازات جرم شرب خمر	26	
					ارتداد و عناصر متتشکله آن	27	چهاردهم
					مجازات جرم ارتداد در فقه و کد جزا	28	
پرسش و پاسخ					سقوط جنین و عناصر متتشکله آن	29	پانزدهم
					وسایل اثبات سقط جنین و مجازات آن	30	
					بررسی جرم اختطاف	31	شانزدهم
					راهنمایی و حل مشکلات محصلین	32	

منابع یا مأخذ::	
1. نذیر، داد محمد. (1393). <u>حقوق جزای اختصاصی</u> . کابل انتشارات مجد چاپ اول. جلد اول.	مأخذ اساسی
1. شامبیاتی، هوشنگ. (1393). <u>حقوق جزای اختصاصی</u> . تهران: انتشارات مجد. چاپ دوم. 2. عوده، عبدالقدار. (1394). <u>حقوق جزای اختصاصی</u> . ترجمه: فرهودی نیا، حسن. بی جا: نشر احسان. 3. کد جزای ۱۳۹۶ 4. کریمی، عبدالوهاب. (1394). <u>حقوق جزای اختصاصی (جرایم علیه تمامیت جسمانی اشخاص)</u> . بی جا: 5. ولیدی. محمد صالح. (1391). <u>حقوق جزای اختصاصی</u> . تهران: انتشارات امیر کبیر. چاپ چهارم 6. هدایه شریف (کتاب جنایات)	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق عینی (۱)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق عینی ۱	اسم مضمون:
LA0541	کود مضمون:
۲ کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
سوم	صنف:
پنجم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

نیازهای مادی انسان مانند خوردن، نوشیدن، استراحت کردن و نظیر اینها متعدد و متنوع است. رفع این نیازهای مادی مستلزم کسب اموال و ملکیت است تا توسط آن انسان‌ها بتوانند این نیازها را رفع نمایند. اشخاص حقوقی نیز جهت پیشبرد فعالیت‌های خویش ضرورت به اکتساب مال توسط ممثلین خویش که عبارت از اشخاص حقیقی (انسان‌ها) است، دارند. اکتساب اموال و ملکیت یکی از ارکان مهم زندگی و یکی از نیازهای اولیه و بی‌نهایت اساسی اشخاص است. آشنازی محصلین با حق ملکیت، حقوق متفرق از ملکیت و مصادر کسب ملکیت امری ضروری است. با توجه به این مهم است که تدریس حقوق عینی در رشته حقوق پیش‌بینی شده است. درین مضمون نخست مفاهیم اساسی همچون حق عینی، ملکیت، مال و انواع آن توضیح داده می‌شود. سپس اسباب کسب ملکیت و احکام هر یک در قانون مدنی مورد بحث قرار گرفته و در نهایت حقوق عینی اصلی و تبعی در قانون مدنی تدریس می‌گردد.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم و مصادیق حق عینی، مقایسه حق عینی با حق دینی و شناخت حق ملکیت، انواع و آثار آن
- یادگیری انواع مال و تشخیص فایده تقسیم‌بندی اموال در قانون مدنی
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه وصیت و اجرای آن، وصیت واجبه، حق شفع، تصاحب اشیاء، احیاء اراضی موات، التصاق و حیازت
- کسب دانش و مهارت لازم برای تنظیم عقود توثیقی از جمله عقد رهن رسمی و حیازی، دریافت حق اختصاص و عقود انتفاعی از جمله عقد حکر
- کسب مهارت‌های لازم در زمینه حل اختلافات ناشی از ملکیت مشاع، تقسیم مال مشاع، حقوق ارتفاق، حق شفع و حق رهن

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن، مرور قانون مدنی، بررسی قضایای مربوط به حقوق عینی.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف حق و تقسیمات آن
- حق عینی و انواع آن
- مفهوم مال و انواع آن
- ملکیت و انواع آن
- اسباب کسب ملکیت؛ اول: استیلا بر اموال؛ دوم: التصاق و احکام آن؛ سوم: وصیت؛ چهارم: شفع؛ پنجم: حیازت
- حقوق متفرع از ملکیت
- حقوق عینی تبعی
- اول: حق رهن
- دوم: حق حبس مال
- سوم: حق اختصاص
- چهارم: حق امتیاز

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقيقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی:

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20)٪
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20)٪
- امتحان وسط سمستر
- امتحان نهایی سمستر

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه							نتایج متوقعه مضمون
ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف
۶	۵	۴	۳	۲	۱	کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی:	شناسخت مفهوم و مصاديق حق عیني، مقاييسه حق عيني با حق ديني و شناخت حق ملكيت، انواع و آثار آن
ن.۰.۳.ر	ن.۰.۳.ر	ن.۰.۳.ر	ن.۰.۳.ر	ن.۰.۳.ر	ن.۰.۳.ر	یدگيري انواع مال و تشخيص فايده تقسيم بندی اموال در قانون مدنی	کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمينه وصیت و اجرای آن، وصیت واجبه، حق شفع، تصاحب اشياء ،احياء اراضي موات، التصالق و حيازت
۲	۱	۳	۱	۳	۱	کسب دانش و مهارت لازم برای تنظيم عقود توثيقی از جمله عقد رهن رسمي و حيازی، دریافت حق اختصاص و عقود انتفاعی از جمله عقد حكر	کسب دانش و مهارت های لازم در زمينه حل اختلافات ناشی از ملكيت مشاع، تقسيم مال مشاع، حقوق ارتفاق، حق شفع و حق رهن
۳	۳	۱	۳	۱	۱	کسب دانش و مهارت های لازم برای تنظيم عقود توثيقی از جمله عقد رهن رسمي و حيازی، دریافت حق اختصاص و عقود انتفاعی از جمله عقد حكر	کسب دانش و مهارت های لازم برای تنظيم عقود توثيقی از جمله عقد رهن رسمي و حيازی، دریافت حق اختصاص و عقود انتفاعی از جمله عقد حكر
۴	۳	۱	۳	۱	۱	کسب دانش و مهارت های لازم برای تنظيم عقود توثيقی از جمله عقد رهن رسمي و حيازی، دریافت حق اختصاص و عقود انتفاعی از جمله عقد حكر	کسب دانش و مهارت های لازم برای تنظيم عقود توثيقی از جمله عقد رهن رسمي و حيازی، دریافت حق اختصاص و عقود انتفاعی از جمله عقد حكر
۵	۵	۶	۳	۱	۱	کسب دانش و مهارت های لازم برای تنظيم عقود توثيقی از جمله عقد رهن رسمي و حيازی، دریافت حق اختصاص و عقود انتفاعی از جمله عقد حكر	کسب دانش و مهارت های لازم برای تنظيم عقود توثيقی از جمله عقد رهن رسمي و حيازی، دریافت حق اختصاص و عقود انتفاعی از جمله عقد حكر
مجموع							اوسيط عمومي
۱.۸/۳							اوسيط عمومي
۱ = مطابقت نسبی				۲ = مطابقت كامل			
۳ = مطابقت كامل				۱ = مطابقت كم			

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق عینی(1)

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	پنجم	سوم	حقوق خصوصی	حقوق عینی (1)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدريس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون و منابع درسی	1	اول
					تعريف حق و تقسيمات آن	2	
پرسش وپاسخ					حق عینی و انواع آن	3	سوم
					مفهوم مال در فقه و قانون مدنی	4	
پرسش وپاسخ					انواع مال مال مادی و غیر مادی مال منقول و غیر منقول مال متقوم و غیر متقوم	5	سوم
					انواع مال مال استهلاکی و استعمالی مال مثلی و قیمتی مال مشاع و مفروز	6	
پرسش وپاسخ					ملکیت / مفهوم ملکیت انواع ملکیت	7	چهارم
					انواع ملکیت و آثار آن	8	
پرسش وپاسخ					قيود واردہ بر ملکیت	9	پنجم
					تقسیم ملکیت مشاع	10	
پرسش وپاسخ					انواع تقسیم مال مشاع	11	ششم
					آثار تقسیم مال مشاع	12	
پرسش وپاسخ					اسباب کسب ملکیت	13	هفتم
					اول: استیلا بر اموال	14	
پرسش و پاسخ					دوم: التصاق و احکام آن	15	هشتم
					ادامه‌وصیت، مفهوم، شرایط و اثار.	16	
امتحان میان سمستر					پاسخ به پرسش محصلان	17	نهم
					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش وپاسخ					چهارم: شفع / مفهوم شفع	19	دهم
					شرایط شفع	20	

پرسش وپاسخ					آثار شفع	21	یازدهم
					احکام و انتهای شفع	22	
پرسش وپاسخ					پنجم حیاتز:	23	دوازدهم
					مفهوم حیاتز و آثار آن	24	
پرسش وپاسخ					حقوق متفرع از ملکیت	25	سیزدهم
					اول: حقوق انتفاع	26	
پرسش وپاسخ					حق حکر	27	چهاردهم
					حق ارتفاق، حقابه، حق مرور	28	
پرسش وپاسخ					حقوق ارتفاق، حق مجرأ و مسیل	29	پانزدهم
					مفهوم و انواع حقوق عینی تبعی	30	
جمع بندی					حق رهن ، حق رهن حیاژی	31	شانزدهم
					ادامه حق رهن	32	
					جمع بندی مطالب کلی سمستر		

منابع یا مأخذ::	
1. صمیم، پوهنواں عبدالجید. 1393هـ. حقوق عینی. هرات: انتشارات وامق. 2. عبدالله، نظام الدین. 1389هـ. حقوق عینی. چاپ دوم، کابل: انتشارات سعید. 3. قانون احوال شخصیه اهل تشیع، مصوب 1388ش. 4. قانون مدنی افغانستان. 1355. منتشره جربده رسمی، شماره 353. کابل.	مأخذ اساسی
1. ابوزهره، امام محمد. 1994م. الملکیه و نظریه العقد. القاهرة: دارالفکر العربي. 2. راجی سمنگانی، قاضی یادگار. 1390هـ. تشریح و توضیح قانون مدنی. حقوق عینی. جلد چهارم، هرات: انتشارات قدس. 3. السنہوری، عبد الرزاق احمد. 2000م. الوسيط فی شرح القانون المدنی. الجزء العاشر، منشورات بيروت: الحلبي الحقوقیه. 4. کاتوزیان، ناصر. 1381هـ. اموال و مالکیت. تهران: چاپ پنجم، نشر میزان.	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق فامیل (1)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
- - - - -	پوھنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوھنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق فامیل (1)	اسم مضمون:
LA0542	کود مضمون:
2 کریدیت نظری	تعداد کریدیت:
تحصیلی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنياز مضمون:
سوم	صنف:
پنجم	سمستره:

شرح مختصر مضمون:

خانواده هسته اصلی یک جامعه را تشکیل میدهد. ازدواج اساس تشکیل خانواده است، زیرا بر اساس آن معاشرت بین زن و مرد مشروع میگردد و خانواده تاسیس میشود. در اثر عقد ازدواج است که بر هر یک از طرفین اعم از زوج و زوجه حقوق و تکالیف وضع میگردد. آشنایی با این حقوق و تکالیف نقش مهمی در شکل گیری خانواده سالم و بقاء آن دارد. با توجه به اهمیت این موضوع است که مضمون حقوق فامیل طی دو سمستره در رشته حقوق تدریس میگردد. در سمستر اول به مراحل مقدماتی عقد ازدواج از جمله خواستگاری و نامزدی، انعقاد عقد ازدواج، حقوق مالی و غیر مالی زوجه پرداخته میشود. در سمستر دوم روش های انحلال ازدواج از جمله طلاق، تفرقی، فسخ و خلع و احکام و آثار هر یک در پرتو فقه و قانون مدنی افغانستان مورد بحث قرار میگیرد.

اهداف آموزشی:

- شناخت منابع حقوق فامیل و ماهیت قواعد حاکم بر تنظیم روابط خانوادگی افراد در نظام حقوقی افغانستان
- شناخت مراحل مقدماتی عقد ازدواج در قوانین نافذه افغانستان و مقایسه آن با عرف رایج در کشور
- شناخت و مقایسه ارکان و شرایط ازدواج، ضمانت اجرای عدم رعایت ارکان و شرایط ازدواج، اهلیت ازدواج و حدود صلاحیت ولی در ازدواج در فقه، قانون مدنی و قانون احوال شخصیه اهل تشیع
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه شروط ضمن عقد ازدواج، تعیین مهر، حرمت های دائمی و مؤقت در ازدواج، ازدواج های صحیح فاسد و باطل و آثار آن
- کسب مهارت های لازم در زمینه حل اختلافات ناشی از فسخ نامزدی، عیوب اراده در ازدواج، تعدد زوجات و عدم رعایت شرایط ازدواج

شیوه های تدریس و آموزش:

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن، مطالعه قضایای فامیلی و مرور قانون مدنی.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف حقوق فامیل و منابع حقوق فامیل
- مقدمات عقد ازدواج
- خواستگاری و شروط آن
- نامزدی و آثار آن
- ازدواج و ارکان آن
- شرایط ازدواج
- محترمات در عقد ازدواج
- تعدد زوجات.

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی -تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی:

نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20%)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20%)
- امتحان وسط سمستر
- امتحان نهایی سمستر

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه							
نتایج متوقعه مضمون							۵
۶. اکتشاف مهارت انگام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و قیان اثبات و روشنی، کمال دفاع و مشاوره مسکلی - حقوقی.	ن.۵.ر	ن.۵.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	
۵. کسب مهارت های لازم برای تطبیق فرادرادها، پیش بود دوستی های قضائی مدنی و جریمه از آن مشاوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیررسمی حل منازعات:							
۴. شناخت پذیره های جرمی، انواع عوامل آن، مفهوم و انواع مجازات، تشریفات و قابلیات و شرایط موقاطع، مراجع تطبیق موقیمات جزاگی و زند و رسیدگی به قابلیات مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی:							
۳. شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاستی و دادات این افراد در آنها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی درستخواهی و بین المللی:							
۲. کسب داشت و مهارت به منظور مناسبت در تعمیم حاکمیت قانون، تقویت عدم سالاری، توسعه و رفاه اجتماعی در جهت ایجاد اداره سالم مبنی بر شاخصه های حکومت داری خوب و عاری از هوکنده فساد:							
۱. شناخت مبانی، مساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی:							
شناخت منابع حقوق فامیل و ماهیت قواعد حاکم بر تنظیم روابط خانوادگی افراد در نظام حقوقی افغانستان	۱						
شناخت مراحل مقدماتی عقد ازدواج در قوانین نافذ افغانستان و مقایسه آن با عرف رایج در کشور	۲						
شناخت و مقایسه ارکان و شرایط ازدواج، ضمانت اجرای عدم رعایت ارکان و شرایط ازدواج، اهليت ازدواج و حدود صلاحیت ولى در ازدواج در فقه، قانون مدنی و قانون احوال شخصيه اهل تشیع	۳						
کسب داشت و مهارت لازم برای ارائه مشاوره حقوقی در زمینه شروط ضمن عقد ازدواج، تعیین مهر، حرمت های دائمی و مؤقت در ازدواج، ازدواج های صحیح فاسد و باطل و آثار آن	۴						
کسب مهارت های لازم در زمینه حل اختلافات ناشی از فسخ نامزدی، عیوب اراده در ازدواج، تعدد زوجات و عدم رعایت شرایط ازدواج	۵						
۲.۴	۲.۴	۱.۸	۳	۱.۲	۱.۸	مجموع	
2.1/3						اوست عمومی	
۱ = مطابقت کم ۲ = مطابقت نسبی ۳ = مطابقت کامل							

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق فامیل (1)

نوع مضمون	تعداد کریدت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
- حتمی- تخصصی	2	پنجم	سوم	حقوق خصوصی	حقوق فامیل (1)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و مفردات آن	1	اول
					تعريف فامیل تعريف حقوق فامیل منابع حقوق فامیل	2	
پرسش و پاسخ					مقدمات عقد ازدواج مفهوم و شرایط خواستگاری	3	دوم
					حکم شرعاً دیدن خواستگارها	4	
پرسش و پاسخ					تعريف نامزدی و اهداف آن	5	سوم
					انصراف از نامزدی و نتایج حقوقی آن	6	
پرسش و پاسخ					ازدواج تعريف ازدواج در فقه تعريف ازدواج در قانون مدنی افغانستان	7	چهارم
					اهداف ازدواج	8	
پرسش و پاسخ					اوصاف شرعی ازدواج	9	پنجم
					انواع ازدواج از حیث اطلاق و تقیید صیغه ازدواج معلق / ازدواج مضاناف / ازدواج شغار (بدل)	10	
پرسش و پاسخ					انواع ازدواج از حیث صحت ، فساد و بطلان ازدواج صحیح / ازدواج فاسد / ازدواج باطل	11	ششم
					ارکان ازدواج در فقه و قانون مدنی افغانستان	12	
پرسش و پاسخ					شرایط انعقاد ازدواج	13	هفتم
					عيوب رضایت طرفین در ازدواج اشتیاه یا خطأ / حیله یا فریب	14	

پرسش وپاسخ					جبر یا اکراه / غبن یا تغیریز	15	هشتم
					شرایط صحت ازدواج	16	
					امتحان 20 %	17	نهم
					امتحان 20 %	18	
پرسش وپاسخ					شرایط نفاذ ازدواج	19	دهم
					شرایط لزوم ازدواج	20	
پرسش وپاسخ					شرایط قانونی ازدواج لزوم انجام معاینات صحي	21	بازدهم
					شرایط قانونی ازدواج لزوم ثبت ازدواج	22	
پرسش و پاسخ					محرمات در عقد ازدواج محرمات دائمی / محرمات نسبی	23	دوازدهم
					محرمات دائمی / محرمات سبیی	24	
پرسش وپاسخ					محرمات دائمی / محرمات رضاعی	25	سیزدهم
					محارم دائمی ناشی از روابط نا مشروع	26	
پرسش وپاسخ					محرمات در عقد ازدواج محرمات مؤقتی حرمت سبیی به اساس خط غیر مستقیم / ازدواج مسلمان با غیر مسلمان	27	چهاردهم
					محرمات مؤقتی ازدواج با مطلقه ثلاثة جمع زوجات بیش از چهار	28	
پرسش وپاسخ					شروط ضمن عقد ازدواج	29	پانزدهم
					حکمت مشروعيت تعدد زوجات در اسلام قانون مدنی و تعدد زوجات	30	
جمع بندی					جمع بندی و پاسخ به سوالات	31	شانزدهم
					راهنمایی امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ::	
<p>.1 عدالتخواه، عبدالقدار. 1395. حقوق فامیل. کابل: سپین زر میلاد.</p> <p>.2 قانون احوال شخصیه اهل تشیع مصوب 1388</p> <p>.3 قانون مدنی - جلد اول مصوب 1355</p>	<p>1. مأخذ اساسی</p>
<p>.1 رسولی، عبدالحسین، (1397ش)، حقوق خانواده، کابل: بنیاد اندیشه.</p> <p>.2 رضایی، ابراهیم، (1396ش) حقوق فامیل، کابل نشر واژه.</p> <p>.3 عبدالله، نظام الدین. 1389. حقوق فامیل. کابل: انتشارات سعید.</p> <p>.4 فائز، عبدالبصیر. 1388. توضیحی بر قانون مدنی افغانستان (حقوق فامیل).</p> <p>.5 کابل: انتشارات سعید.</p> <p>.6 میدیکاموندیال، ازدواج قانونی در افغانستان (رهنمود علمی) کابل - افغانستان، اکتوبر 2004 گلوبل رایتس، حقوق خانواده و طرز رسیدگی به دعاوی آن، چاپ اول جدی سال 1389</p> <p>هیئت نازوی برای مهاجرین. 1389. رهنمای حقوق خانواده در افغانستان NRC . کابل : مطبوعه سریع گرافیکس.</p>	<p>2. مأخذ کمکی</p>

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل عمومی (۱)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
- - - - -	پوھنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوھنخی:
حقوق عمومی	دیپارتمنت:
حقوق بین الملل عمومی (۱)	اسم مضمون:
LA0543	کود مضمون:
3 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
LA0106	پیشناز مضمون:
LA0206	
سوم	صنف:
پنجم	سمسترن:

شرح مختصر مضمون

حقوق بین الملل به عنوان حقوق جامعه بین المللی، مناسبات و روابط جامعه بین المللی را تنظیم نموده و از این طریق به حقوق و تکالیف افراد نیز تأثیرگذار می باشد. دولت ها و سازمان های بین المللی هم ایجاد کننده قواعد حقوق بین الملل و از طرفی متأثر از آن می باشند. از همین رو شناخت جامعه بین المللی که بر اساس اصل همکاری، همبستگی و مبتنی بر منافع مشترک و نیازمندیهای متقابل بوجود آمده و آشنایی با مقررات حاکم بر این جامعه، چگونگی ایجاد و توسعه این قواعد، نقش دولت ها و سازمان های بین المللی از جمله موضوعات اساسی می باشد که نیاز به بررسی و تعمق دارد. این مضمون در سه کریدیت به عنوان یک مضمون اساسی در نصاب درسی رشته حقوق درنظر گرفته شده است چرا بدون شک حقوق بین الملل و قواعد حاکم بر نظام بین الملل به طور مستقیم بر حقوق داخلی آنها تأثیرات معینی را خواهد گذاشت بنابراین ضروری است تا دانشجویان با نظام حقوق بین الملل آشنا شده و قواعد و تأثیرات آن را بر حقوق داخلی بدانند.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفاهیم کلی در ارتباط به حقوق بین الملل عمومی
- شناخت مبانی، منابع و جایگاه حقوق بین الملل عمومی
- بالا رفتن مهارت های همچون تطابق و تفسیر قواعد داخلی و بین المللی
- آشنایی با تابعی حقوق بین الملل (فرد، سازمان ها و دولت ها)
- شناخت قواعد حل و فصل منازعات بین المللی بر اساس معاهدات بین المللی

شیوه‌های تدریس و آموزش

در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛

ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛

کارگروپی، نقش بازی کردن، مرور اسناد بین المللی و ارائه سمینار تحقیقی توسط محصلین.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- کلیات راجع به حقوق بین الملل
- معرفی منابع، نقد و بررسی آن‌ها
- منابع اصلی حقوق بین الملل :
- سیر انکشاف حقوق بین الملل عمومی
- سیر انکشاف حقوق بین الملل عمومی اصول حقوق بین الملل
- مبانی حقوق بین الملل
- منابع حقوق بین الملل
- ضمانت اجرای حقوق بین الملل
- ضمانت اجرای جزایی و ضمانت اجرای غیر جزایی
- رابطه حقوق داخلی با حقوق بین الملل
- تابعان حقوق بین الملل (1)، تابعان حقوق بین الملل (2) و تابعان حقوق بین الملل (3)
- مفهوم جنگ، آثار جنگ، اصول حاکم بر جنگ
- حقوق بین الملل دریاها
- حقوق بین الملل هوا و فضاء
- حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات بین المللی
- بررسی حقوق بشر دوستانه بین المللی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل عمومی (1)

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	3	پنجم	سوم	حقوق عمومی	حقوق بین الملل عمومی (1)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					کلیات راجع به حقوق بین الملل و جه تسمیه حقوق بین الملل تفاوت آن ها با موضوعات مشابه	1	اول
					رابطه حقوق بین الملل با حقوق داخلی	2	
					نظریات یگانه گرایی و دو گانه گرایی و رویکرد حقوق بین الملل در این زمینه	3	
پرسش و پاسخ					سیر انکشاف حقوق بین الملل عمومی / دوران باستان	4	دوم
					قرون وسطی	5	
					دوره معاصر	6	
پرسش و پاسخ					منابع اصلی حقوق بین الملل	7	سوم
					قراردادهای بین المللی،	8	
					تعاملات بین المللی	9	
پرسش و پاسخ					منابع فرعی حقوق بین الملل عمومی	10	چهارم
					اصول عمومی حقوق	11	
					/ دوکتورین / رویه قضایی	12	
پرسش و پاسخ					منابع حقوق بین الملل	13	پنجم
					منابع مندرج در اساسنامه محکمه بین المللی عدالت	14	
					منابع خارج از اساسنامه محکمه بین المللی عدالت	15	
					اصول هفت گانه حقوق بین الملل	16	ششم

پرسش و پاسخ					اصول هفت گانه حقوق بین الملل	17	
					اصول هفت گانه حقوق بین الملل	18	
پرسش و پاسخ					شخصیت های حقوق بین الملل	19	هفتم
					دولت و عناصر متنشکله آن	20	
					شناخت دولت و حکومت	21	
پرسش و پاسخ					سازمانهای بین المللی	22	هشتم
					افراد و سایر شخصیت ها	23	
					سازمانهای آزادی بخش	24	
پرسش و پاسخ					امتحان وسط سمستر	25	نهم
					حقوق بین المللی ابخار	26	
					حقوق کشورهای محاط به خشکه	27	
پرسش و پاسخ					حقوق بین المللی هوافضا	28	دهم
					حقوق بین المللی فضاء	29	
					حقوق بین المللی کیهان	30	
پرسش و پاسخ					مخاصلات مسلحانه بین المللی	31	یازدهم
					مفهوم، آثار و اصول حاکم بر جنگ	32	
					دفاع مشروع، دفاع جمعی، بیطرفي	33	
پرسش و پاسخ					حقوق بشر دوستانه بین المللی / جنایات و محاکم بین المللی	34	دوازدهم
					جنایات بین المللی	35	
					محاکم و مجازات بین المللی	36	
پرسش و پاسخ					مسئلوبیت دولتها	37	سیزدهم
					مفهوم مسئلوبیت دولتها	38	

					انواع مسئولیت دولت‌ها	39	
پرسش و پاسخ					ضمانت اجرای حقوق بین‌الملل عمومی	40	چهاردهم
					مفهوم ضمان اجرا	41	
					انواع ضمان اجراها	42	
پرسش و پاسخ					حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات	43	پانزدهم
					مفهوم اختلافات بین‌المللی	44	
					انواع روش‌های حل و فصل اختلافات بین‌المللی	45	
پرسش و پاسخ					حقوق بین‌الملل عمومی در اسلام / منابع حقوق بین‌الملل در اسلام	46	شانزدهم
					اصول حقوق بین‌الملل در اسلام	47	
					اسلام و عدم مداخله در امور کشورها	48	

منابع یا مأخذ::	
1. دانش، سرور.(1393). درآمدی بر حقوق بین‌الملل عمومی، کابل: انتشارات ابن سينا 2. نیاز به تدوین منبع درسی	مأخذ اساسی
1. آکهرست، مایکل.(1372). کلیات نوبن حقوق بین‌الملل، ترجمه مهراب داراب پور، ج ۱، تهران: انتشارات جهان معاصر. 2. براونلی، یان.(1966). اصول حقوق بین‌الملل عمومی ، ترجمه دکتر محمد حبیبی مجند ج هشتم، تهران: انتشارات دانشگاه مفید. 3. رسو، شارل.(1347). حقوق بین‌المللی عمومی، ترجمه محمد علی حکمت، ج ۱، ج ۲، تهران: انتشارات دانشگاه تهران. 4. صفدری، محمد.(1392). حقوق بین‌الملل عمومی، چاپ اول تهران: انتشارات دانشگاه تهران، 5. ضیایی بیگدلی، محمد رضا، حقوق بین‌الملل عمومی، ج چهلم، 6. مقصود لو، سید داود..(1381). حقوق بین‌الملل عمومی، ج ۱، تهران: انتشارات سنجش. 7. موسی‌زاده، رضا. (1394) بایست های حقوق بین‌الملل عمومی، ج بیست و پنجم،	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون روش تحقیق

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق عمومی	اسم دیپارتمنت:
روش تحقیق	اسم مضمون:
LA0544	کود مضمون:
2 کریدیت (1 نظری و 1 عملی)	تعداد کریدیت:
کار عملی و منوگراف	نوعیت مضمون:
LA0432	پیشنباز مضمون:
سوم	صنف:
پنجم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

درین مضمون آشنایی با روش های قول شده تحقیق علمی برای تکمیل منوگراف و کارهای علمی- تحقیقی که برای محصلین ضروری و با اهمیت است؛ صورت می گیرد. محصل میتواند از چگونگی انتخاب عنوان، نوشتمن طرح تحقیق، طرح فرضیه و سوالات تحقیق، انتخاب جامعه نمونه، روش های جمع آوری اطلاعات، روش های تجزیه و تحلیل اطلاعات و نوشتمن گزارض تحقیق را در این مضمون بی آموزد.

اهداف آموزشی:

- بهبود مهارت ها در انجام تحقیق علمی مؤثر، تفکر انتقادی، شناخت چالش های اجتماعی، استدلال حقوقی، و تحلیل حقوقی
- درک و یادگیری نحوه نگارش طرح تحقیق علمی به خصوص در حوزه مباحث حقوقی
- یادگیری اصول اساسی و نحوه انجام تحقیقات حقوقی مسلکی
- کسب مهارت در نوشتمن منوگراف و مقالات حقوقی
- یادگیری نحوه اجرای سلسله ای تحقیق علمی -حقوقی به نحوی که محصل قادر به استخراج مقاله علمی از نوشتنه خود باشد

شیوه های تدریس و آموزش

- طرح بحث توسط استاد و تشریح مباحث نظری؛
- کار گروهی و کار صنفی؛
- پرسش و پاسخ بین محصلین و استاد؛
- تمرین در داخل صنف.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- مفاهیم عمومی شامل، علم، تحقیق و تحقیق علمی؛
- مبانی روش تحقیق؛
- فرایند انجام یک تحقیق علمی؛
- عناصر ساختاری و ویژگی‌های تحقیق علمی؛
- اجزای اصلی تحقیق علمی؛
- نظریه علمی؛
- انتخاب عنوان تحقیق
- نحوه نگارش طرح یا پروپوزال تحقیق؛
- تشخیص اهداف تحقیق علمی؛
- فرضیه و سوالات تحقیق علمی؛
- متغیرهای تحقیق علمی؛
- تعریف جامعه آماری؛
- روش‌های جمع آوری اطلاعات؛
- تنظیم بودجه و زمان بندی اجرای تحقیق؛
- تهییه گزارش تحقیق علمی و انواع گزارش تحقیق؛
- عناصر ساختاری مقاله علمی.

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

• ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)	• کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (%)
• امتحان وسط سمستر (%)	• امتحان نهایی سمستر (%)
• حد اکثر (60٪)	

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون						
نتایج متوقعه مذکور						
<p>6. اکتشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، نگارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، ادراجه برتری، وکالت دفاع و مشاوره مسکنی - حقوقی.</p> <p>5. کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قرارداد، پیش برد دوستیه های قضائی منطقی و ارائه مشهود حقوقی برای حل مذاکرات در قالب روش های رسمی و غیررسمی حل مذاکرات؛</p> <p>4. شناخت پذیره های جرمی، انواع و عوامل آن، مبنیه و ایوان محاذات، تشریفات و شرعاط، مراحل، مراجع تعلیق مovidات جزئی و روند رسیدگی به قضایا مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛</p> <p>3. شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی سپاسی و ذات البینی افراد دولتی، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح محل و بین المللی؛</p> <p>2. کسب دانش و مهارت به منظور مشارکت در تعمیم حکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، توسعه و رفاه جماعتی در جمهوری اسلامی افغانستان، پوشش داری حوب و علاری از هرگونه فساد؛</p> <p>1. شناخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛</p>						
<p>ن.م.ر</p> <p>ن.م.ر</p> <p>ن.م.ر</p> <p>ن.م.ر</p> <p>ن.م.ر</p> <p>ن.م.ر</p>						
3	3	1	1	2	2	بهبود مهارت ها در انجام تحقیق علمی مؤثر، تقدیر انتقادی، شناخت چالش های اجتماعی، استدلال حقوقی، و تحلیل حقوقی
3	2	1	1	2	1	درگ و یادگیری نحوه نگارش طرح تحقیق علمی به خصوص در حوزه مباحث حقوقی
3	2	1	1	2	1	یادگیری اصول اساسی و نحوه انجام تحقیقات حقوقی مسلکی
3	3	2	2	1	1	کسب مهارت در نوشتمنوگراف و مقالات حقوقی
3	3	2	2	1	1	یادگیری نحوه اجرای سلسه ای تحقیق علمی حقوقی به نحوی که محصل قادر به استخراج مقاله علمی از نوشته خود باشد
3	2.6	1.4	1.4	1.6	1.2	مجموع
1.86/3						اوست عمومی
۱ = مطابقت کم			۲ = مطابقت نسبی			۳ = مطابقت کامل

پلان درسی هفته وار مضمون روشن تحقیق

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
- حتمی- تخصصی	2	پنجم	سوم	حقوق عمومی	روشن تحقیق	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
					معرفی مضمون	1	اول
					مفاهیم عمومی	2	
پرسش و پاسخ					مبانی روشن تحقیق علمی	3	دوم
					فرایند تحقیق علمی	4	
					عناصر ساختاری تحقیق علمی	5	سوم
					ویژگی های تحقیق علمی	6	
پرسش و پاسخ					اجزی اصلی روشن تحقیق علمی	7	چهارم
					نظریه علمی	8	
					انتخاب عنوان	9	پنجم
					تعیین حیطه، حوزه و موضوع تحقیق	10	
پرسش و پاسخ					نگارش طرح یا پروپوزل تحقیق	11	ششم
					اجزای پروپوزال تحقیق	12	
					تمرین نگارش بیان مسئله	13	هفتم
					تعیین اهداف تحقیق	14	
پرسش و پاسخ					فرضیه ها و سوال های تحقیق	15	هشتم
					تعریف متغیر های تحقیق	16	

					تمرین تشخیص متغیر های تحقیق	18	نهم
					امتحان وسط سمستر	19	
					روش های جمع آوری اطلاعات	20	دهم
					شناخت منابع اولیه و ثانویه	21	
پرسش و پاسخ					معرفی روش های مطالعه علمی	22	یازدهم
					تمرین شناخت منابع	23	
					روش های نمونه گیری	24	دوازدهم
					تعریف جامعه نمونه و انواع آن	25	
پرسش و پاسخ					تنظیم بودجه تحقیق	25	سیزدهم
					زمان بندی اجرای تحقیق	26	
					تهییه گزارش تحقیق عملی	27	چهاردهم
					معرفی انواع گزارش های تحقیقی	28	
پرسش و پاسخ					عناصر ساختاری مقاله علمی	29	پانزدهم
					عناصر ساختاری منوگراف تحقیقی	30	
					تمرین تدوین ساختار منوگراف	31	شانزدهم
					رهنمایی امتحان	32	

منابع یا مأخذ:
1. رحیمی، ولی محمد (۱۳۶۲ ش) اساسات نگارش رساله ها... کابل: پوهنتون کابل.
2. رشیق، محمد حسن (۱۳۸۴ ش) طرز نگارش اثر علمی تحقیقی. کابل: پوهنتون کابل.
3. وزارت عدله (۱۳۸۲ ش) مقرره فعالیتهای علمی- تحقیقی- و نشراتی موسسات علمی تحقیقی « جریده رسمی. شماره ۸۱۵

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامون عقود معین

لیسانس	قطع تحصیلی:
پوهنتون:	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
عقود معین	اسم مضامون:
LA0545	کود مضامون:
2 کریدیت نظری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضامون:
ندارد	پیشناز مضامون:
سوم	صنف:
پنجم	سمستره:

شرح مختصر مضامون

مباحث عقود از مهم ترین بخش های حقوق مدنی در نظام حقوقی افغانستان است که هر محصل و حقوقدانی نیازمند به بررسی مطالعه و تعمق در آن می باشد. بحث عقود را میتوان به دو بخش عمده تقسیم کرد. در یک بخش قواعد عمومی عقود مورد بحث قرار می گیرد و در بخش دیگر به احکام و مقررات عقود معین پرداخته میشود. بخش اول تحت عنوان حقوق وجایب تدریس طی دو سمستره تدریس گردید. بخش دوم که به عقود معین معروف است به بررسی و تحلیل عقود متعددی که در قانون نام و احکام مشخصی دارند اختصاص دارند. عقود معین از جمله مضامین تخصصی دیپارتمنت حقوق خصوصی می باشد که طی دو کریدیت تدریس میشود. در این مضامون عقود معین به دسته های متفاوت از جمله عقود تملیکی، انتفاعی، امانی و نظیر اینها تقسیم شده و یک نمونه از هر دسته با قواعد حاکم بر آن در قانون مدنی، تدریس میشود.

اهداف آموزشی:

- شناخت انواع عقود معین در قانون مدنی و تشخیص قواعد حاکم بر عقود و حقوق و تعهدات طرفین بر حسب ماهیت آنها
- شناخت ارکان و شرایط عقود معین و ضمانت اجرای عدم رعایت آنها
- شناخت روش های انحلال عقود معین و درک آثار مرتب بر آن
- کسب مهارت های لازم برای حل قضایای مدنی ناشی از عقود تملیکی، انتفاعی، توثیقی، امانی و تبرعی مبتنی بر فقه و قانون
- کسب مهارت های لازم برای تنظیم عقود معین مبتنی بر فقه و قانون

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن، مطالعه قضایا و مرور قوانین.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- عقد بیع
- عقد اجاره
- عقد ودیعه
- عقد عاریت
- عقد وکالت
- عقد قرض

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
- امتحان وسط سمستر
- امتحان نهایی سمستر

حد اکثر (60)٪

100٪

---- مجموع

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه							نتایج متوقعه مضمون												
نتایج متوقعه							نتایج متوقعه مضمون												
6.	اکشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، نگارش حقوقی تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و همراهی، و کالت دفاع و مشاوره مسلکی - حقوقی.	5.	کسب مهارت های لازم برای تنظیم قراردادها، پیش برد دوستیه های قضائی مدنی و جزائی و ارائه مشاوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات؛	4.	کسب مهارت های لازم برای زمینه تنظیم قراردادها، پیش برد دوستیه های قضائی مدنی و جزائی و ارائه مشاوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات؛	3.	شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاستی و ذات الپیغمبری شرایط مراحل، مراجع تطبیق مویدات جایی و روزنه رسیدگی به قضایا مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	2.	کسب دادشت و مهارت به منظور مشترکت در تعمیم حاکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، توسعه و رواه احتساعی در جهت پیگاد اداره سالم مبنی بر شاخصه های افراد دوستیها سازمانی بین المللی، شرکت ها و شرکت های خصوصی حکومتی خوب و عاری از هرجوئی فساد؛	1.	شناخت ارزانی ساختار و بنای نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص اقدامات طرفین بر حسب ماهیت آنها	1.	شناخت انواع عقود معین در قانون مدنی و تشخیص قواعد حاکم بر عقود و حقوق و تعهدات طرفین بر حسب ماهیت آنها						
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر				
2	3	1	3	1	3	2	1	2	1	3	1	2	1	3	1	2	3	4	5
2.4	3	1	3	1.2	1.2	1.4	مجموع							اوست عمومی					
2/3							اوست عمومی							اوست عمومی					
= ۳ مطابقت کامل							۱ = مطابقت نسبی							۲ = مطابقت کامل					

پلان درسی هفته وار مضمون عقود معین

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	چهارم	دوم	حقوق خصوص	عقود معین	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون، منابع و مفردات درسی	1	اول
					تعريف عقود تملیکی و عهدی و فرق آنها	2	
پرسش و پاسخ					تعريف و خصوصیات عقد بیع	3	دوم
					انواع عقد بیع	4	
پرسش و پاسخ					ارکان عقد بیع	5	سوم
					شرایط عقد بیع شرایط انعقاد	6	
پرسش و پاسخ					شرایط عقد بیع شرایط صحت	7	چهارم
					شرایط عقد بیع شرایط نفاذ و لزوم	8	
پرسش و پاسخ					موضوع تسليم / زمان و محل	9	پنجم
					ضمانت اجرای تسليم مبیع	10	
پرسش و پاسخ					آثار تسليم انتقال ضمان معوض	11	ششم
					قاعده تلف شدن مبیع قبل از قبض	12	
پرسش و پاسخ					ضمان استحقاق (ضمان درک)	13	هفتم
					انحلال عقد بیع (اقاله)	14	
پرسش و پاسخ					انحلال عقد بیع (فسخ)	15	هشتم
					انحلال عقد بیع (انفساخ)	16	
کتبی					عقد اجاره و شرایط آن	17	نهم

					امتحان 20 فیصد	18	
پرسش وپاسخ					حقوق و وجایب مؤجر و مستأجر	19	دهم
					انحلال عقد اجاره	20	
پرسش وپاسخ					عقد ودیعه و شرایط آن	21	یازدهم
					حقوق و وجایب مودع و مستودع	22	
پرسش و پاسخ					انحلال عقد ودیعه	23	دوازدهم
					عقد عاریت و شرایط آن	24	
پرسش وپاسخ					حقوق و وجایب معیر و مستعیر	25	سیزدهم
					انحلال عقد عاریت	26	
پرسش وپاسخ					عقد وکالت و شرایط آن	27	چهاردهم
					حقوق و وجایب وکیل و مؤکل	28	
پرسش وپاسخ					عقد قرض و شرایط آن	29	پانزدهم
					حقوق و وجایب طرفین	30	
جمع بندی					انحلال عقد قرض	31	شانزدهم
					جمع بندی	32	

منابع یا مأخذ::	
1. رسولی، عبدالحسین، 1396ش. قواعد عمومی قراردادها، کابل: نشر امیری.	1. مأخذ اساسی
2. عبدالله، نظام الدین. 1391. عقود معین. کابل: انتشارات سعید.	
3. قانون مدنی - جلد سوم مصوب 1355	
1. اثاسی، محمد خالد. 1370. شرح مجله الاحکام العدلیه. ترجمه: موج سمنگانی و عبدالواحد نهضت فراهی. کابل: انتشارات ستره محکمه.	2. مأخذ کمکی
2. الزحیلی. وہبہ. 1997م. الفقه الاسلامی وادلته. الجزء الرابع ، بیروت: دار الفکر ، الطبعة الرابعة.	
3. کاتوزیان، ناصر. 1385ه.ش. حقوق مدنی، قواعد عمومی قراردادها. ج.5، تهران: انتشارات بهمن برنا.	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون قواعد فقهی (مدنی)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنهخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
قواعد فقهی (مدنی)	اسم مضمون:
LA0546	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنباز مضمون:
سوم	صنف:
پنجم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

با توجه به اینکه نظام حقوقی افغانستان در حوزه های مدنی و جزایی بر مبنای فقه اسلامی بنا یافته است، ضرورت است تا محصلین با قواعد فقهی آشنا گردند. هدف از این مضمون این است تا محصلین با احکام کلی و قواعد فقهی آشنا گردند و قدرت و توانایی ایشان در فهم مشکلات حقوقی و فقهی افزایش یابد. در این مضمون محصلین با قواعد متعدد فقهی که در حوزه حقوق مدنی کاربرد بیشتری دارد آشنا می شوند.

اهداف آموزشی:

- شناخت احکام کلی و قواعد فقهی
- کسب مهارت های لازم برای استنباط حکم قضایای مدنی، تجاری و فامیلی از قواعد فقهی
- کسب مهارت های لازم برای استناد به احکام فقهی در صورت سکوت و ابهام قانون
- شناخت قواعد اصلی و ثانوی و یادگیری نحوه ترجیح قواعد اصلی بر ثانوی
- کسب مهارت چگونگی استناد به قواعد فقهی حین دعوی، دفع دعوی، صدور حکم و تفسیر قانون

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- مطالعه و مرور متنون مربوط به قواعد فقهی مدنی.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف، موضوع، هدف و اهمیت قواعد فقهی
- قاعده الامر بمقاصدها
- قاعده اليقين لايزول بالشك
- قاعده المشقة تجلب التيسير
- قاعده العاده محکمه
- قاعده لاضرر ولاضرار
- قاعده البينه للمدعى وليمين على من انكر
- قاعده يلزم مراعات الشرط بقدر الامكان
- قاعده يضاف الفعل الى الفاعل لا الى الامر مالم يكن مجبرا
- قاعده الامر بالتصرف الملك الغير باطل
- قاعده الخراج بالضمان
- قاعده اعمال الكلام اولى من اهماله

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کار‌های خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقيقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی نمره دهی:

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
  - کار‌های عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
  - امتحان وسط سمستر (20٪)
  - امتحان نهایی سمستر (60٪)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون قواعد فقهی (مدنی)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
- حتمی - تخصصی	2	پنجم	سوم	حقوق خصوصی	قواعد فقهی مدنی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و تعارف با محصلین	1	اول
					تعریف، موضوع، هدف و اهمیت قواعد فقهی	2	
پرسش و پاسخ					ویژگی ها و منابع قاعدة فقهی	3	دوم
					تاریخچه قواعد فقهی	4	
پرسش و پاسخ					قاعده الامور بمقاصدها	5	سوم
					قواعد فرعی که تحت این قاعدة قرار دارد	6	
پرسش و پاسخ					قاعده اليقین لايزول بالشك	7	چهارم
					قواعد فرعی در مورد يقين	8	
پرسش و پاسخ					قواعد المشقة تحجب التيسير	9	پنجم
					قواعد فرعی که تحت این قاعدة قرار دارد	10	
پرسش و پاسخ					قواعد العاده محکمه	11	ششم
					قواعد فرعی در مورد عرف	12	
پرسش و پاسخ					قواعد لا ضرر و لا ضرار	13	هفتم
					قواعد فرعی در مورد قاعدة لا ضرر	14	
پرسش و پاسخ					قواعد البينة للمدعى ولیمین علی من انکر	15	هشتم
					قواعد فرعی در مورد ادله اثبات	16	
					امتحان وسط سمسٹر	17	نهم

					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش وپاسخ					قواعده التابع تابع	19	دهم
					قواعد فرعی که در مورد احکام تابع و متبع است	20	
پرسش وپاسخ					قواعده يلزم مراعات الشرط بقدر الامكان	21	یازدهم
					قواعد فرعی در مورد شرایط معاملات	22	
پرسش و پاسخ					قواعده يضاف الفعل الى الفاعل لا الى الامر مالم يكن مجبرا	23	دوازدهم
					قواعد فرعی که در مورد نسبت فعل به مباشر است	24	
پرسش وپاسخ					قواعده الامر بالتصرف الملك الغير باطل	25	سیزدهم
					قواعد فرعی در این زمینه	26	
پرسش وپاسخ					قواعده الخراج بالضمان	27	چهاردهم
					قواعد فرعی در مورد تاوان	28	
پرسش وپاسخ					قواعده اعمال الكلام اولی من اهماله	29	پانزدهم
					قواعد فرعی که از قاعده فوق متاثر شده است	30	
جمع بندی					جمع بندی موضوعات	31	شانزدهم
					رهنمائی امتحان	32	

لکچر نوت / کتاب درسی:	
1- زرقاء . مصطفی. 1381. شرح نود و نه قاعده فقهی . ترجمه: عبدالواحد نهضت فراهی. کابل: انتشارات میوند. 2- نذیر، داد محمد (1389). قواعد فقهی. کابل : انتشارات سعید.	1. مأخذ اساسی
1. الزحيلي، مصطفى، (2004). القواعد الفقهية. دمشق: 2. حيدر، علي، بي تا. درر الحكم شرح مجلة الاحكام العدلية. ترجمه فهی حسینی. بي حا. 3. قانون مدنی افغانستان-جلد اول مصوب 1355	2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق تجارت

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق تجارت	اسم مضمون:
LA0547	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	بیشنياز مضمون:
سوم	صنف:
پنجم	سمستر:

شرح مختصر مضمون:

حقوق تجارت از رشته‌های حتمی - تخصصی و کاربردی در حوزه حقوق خصوصی میباشد. از آنجا که معاملات تجاری و تجار نقش عمده‌ای در انکشاف و رشد اقتصاد یک کشور ایفا میکنند. بناء تجار تابع قواعد و مقررات ویژه‌ای هستند و حقوق و تعهدات خاصی در قوانین برای شان به رسمیت شناخته شده است. مضمون حقوق تجارت مفهوم معاملات تجاری و انواع آن، مفهوم تاجر و انواع آن، حقوق و تعهدات تجار، قراردادهای تجاری، روش‌های حل منازعات تجاری، رقابت‌های تجاری و اسناد تجاری و قواعد حاکم بر آن را مورد بحث قرار میدهد.

اهداف آموزشی:

- شناخت مصادیق و انواع معاملات تجاری ، تشخیص فایده تفکیک بین انواع معاملات تجاری و شناخت منابع قواعد امری و اختیاری حاکم بر معاملات تجاری
- شناخت حقوق و تعهدات تاجر، اصول حاکم بر رقابت تجاری و قواعد حاکم بر سرمایه‌گذاری
- شناخت قواعد جزایی مربوط به رقابت تجاری ناسالم، عدم پرداخت چک
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی و حل اختلافات در زمینه صدور انواع اسناد تجاری، ارائه، قبولی و دریافت وجه اسناد تجاری، ظهر نویسی و آثار حقوقی عدم قبولی و عدم پرداخت وجه سند تجاری
- کسب دانش و مهارت لازم برای تنظیم قراردادهای تجاری نمونه، قرارداد نمایندگی تجاری، کمیشن کاری و دلالی

شیوه‌های تدریس و آموزش:

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛

- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن،
- مرور قوانین و مطالعه قضایای تجاری.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- فصل اول: کلیات حقوق تجارت
- فصل دوم: معاملات تجارتی و شرایط تحقق آن
- فصل سوم: تاجر
- فصل چهارم: قرارداد‌های تجارتی
- فصل پنجم: اسناد تجارتی و انواع آن
- فصل ششم: سرمایه‌گذاری

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی نمره دهی:

نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20)%	کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20)%
امتحان وسط سمستر	امتحان نهایی سمستر
حد اکثر (60)%	
-
- مجموع ----
- 100٪

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق تجارت

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی تخصصی	2	پنجم	سوم	حقوق خصوصی	حقوق تجارت	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون و مفردات درسی	1	اول
					اهداف، ضرورت و روش تدریس	2	
پرسش وپاسخ					مفاهیم، تجارت، حقوق تجارت	3	دوم
					جایگاه حقوق تجارت در بین سایر رشته ها	4	
پرسش وپاسخ					سیر تاریخی حقوق تجارت در جهان	5	سوم
					سیر تاریخی حقوق تجارت در افغانستان	6	
پرسش وپاسخ					منابع حقوق تجارت	7	چهارم
					معاملات تجاری	8	
پرسش وپاسخ					انواع معاملات تجاری اصلی، ذاتی و مختلط	9	پنجم
					چند نمونه از معاملات تجاری	10	
پرسش وپاسخ					تجر؛ مفهوم و انواع تاجر	11	ششم
					اهلیت تجاری (تجر)	12	
پرسش وپاسخ					حقوق تاجر	13	هفتم
					وجایب تاجر	14	
پرسش وپاسخ					رقابت تجاری و اصول حاکم	15	هشتم
					ضمانت اجرای نقض قواعد حاکم بر رقابت تجاری	16	
کتبی					مرور و مباحثه	17	نهم
					امتحان وسط سمسٹر	18	
					نماینده گی تجاری، قرارداد	19	دهم

پرسش وپاسخ				حقوق و جایب طرفین در قرارداد نمایندگی تجاری	20	
پرسش وپاسخ				استناد تجاری، مفهوم و انواع آن	21	یازدهم
				خصوصیات استناد تجاری	22	
پرسش وپاسخ				برات، مفهوم، شرایط صدور	23	دوازدهم
				آثار صدور و ظهورنویسی برات	24	
پرسش وپاسخ				چک، شرایط صدور، انتقال و مدت اعتبار چک	25	سیزدهم
				مسئولیت و آثار صدور چک	26	
پرسش وپاسخ				مفهوم، اهمیت و انواع قرارداد های تجاری	27	چهاردهم
				قرارداد های تجاری بین المللی	28	
پرسش وپاسخ				قرارداد های تجاری داخلی	29	پانزدهم
				مفهوم و انواع سرمایه گذاری	30	
جمع بندی				استناد ملی و بین المللی در زمینه حمایت از سرمایه گذاری	31	شانزدهم
				امتیازات و محدودیت های سرمایه گذاری در افغانستان	32	

منابع یا مأخذ:		
اصولنامه تجارت افغانستان 1336.	.1	مأخذ اساسی
ستانکزی، نصرالله و ولی محمد ناصح. 1387. حقوق تجارت. کابل: پروژه امور عدلي و قضائي افغانستان.	.2	
قانون استناد قابل معامله 1387	.3	
قانون سرمایه گذاری خصوصی 1384	.4	
قانون قراردادهای تجاری 1393	.5	
اسکینی، ریعا. 1382. حقوق تجارت. تهران: سمت.	.1	
حسنی، حسن. 1378. حقوق تجارت. تهران: نشر میزان.	.2	
قانون قرارداد های تجاری 1393	.3	
میرزاپی، علی محمد (ب.ت) حقوق تجارت (1)، کابل:	.4	

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

رشته حقوق

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامین

صنف سوم - سمستر ششم

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اختصاصی(2)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنهخی:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
حقوق جزای اختصاصی(2)	اسم مضمون:
LA0640	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0540	پیشناه مضمون:
سوم	صنف:
ششم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

در حقوق جزای اختصاصی همانگونه که از عبارت آن بر می آید به طور خاص و اختصاصی شرایط تحقق هر یک از جرایم بررسی و عوامل مؤثر و قواعد لازم الرعایه در تحقق جرایم، مورد شناسایی قرار می گیرد. مضمون حقوق جزای اختصاصی ۲ به بررسی هر یک از جرایم علیه اموال و آسایش عمومی در کد جزا، عناصر متشكله و مجازات آنها می پردازد. محصلین با فرآگیری مضمون حقوق جزای اختصاصی در دو سمستره قادر خواهند شد منحیث کارشناسان حقوق جزا در بخش های مختلف سیستم عدلی و قضایی به انجام خدمت مبادرت ورزند.

اهداف آموزشی:

- شناخت مبانی، ماهیت، اهمیت و ارکان تشکیل دهنده جرایم علیه اموال و مالکیت در کد جزا
- آشنایی با مفهوم مدارک اثباتیه، انواع و وسائل اثبات در جرایم علیه اموال و مالکیت
- شناخت مفهوم سرقت، انواع، مدارک اثباتیه، آثار ثبوت، و مجازات آن در کد جزا و فقه اسلامی
- ارتقای دانش و تربیه نیروی متخصص در زمینه رسیدگی به دعاوی جزایی و تفکیک قواعد حقوق جزای اختصاصی از قواعد حقوق جزای عمومی
- کسب مهارت تجزیه و تحلیل قواعد جزایی و کمک در تحریک عدالت جزایی در جامعه

شیوه های تدریس و آموزش

- در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:
- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروپی محصلین و ارائه در صنف؛
- تحقیقات گروهی و ارائه آن، مطالعه و مرور کد جزا و قوانین خاص جزایی.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- بررسی جرایم علیه اموال و آسایش عمومی؛
- جرم سرقت مستوجب حد و تعزیر؛
- عناصر(ارکان) متشكله جرم سرقت و وسائل اثبات آن؛
- بررسی جرم سرقت کبری در قولین موضعه افغانستان؛
- آثار ثبوت حد سرقت، محل و موضع قطع؛
- اسباب سقوط حد سرقت؛
- جرم راهزنی در فقه و کد جزا؛
- جرم خیانت در امانت و عناصر متشكله آن؛
- جرم غصب اسناد و امضا؛
- جرم تهدید و عناصر متشكله آن؛
- جرم فربیب کاری و عناصر متشكله آن؛
- جرم رشو و عناصر متشكله آن؛
- جرم اختلاس و عناصر متشكله آن؛
- جرم شهادت دروغ و عناصر متشكله آن؛
- جرم سوگند دروغ و اطلاع دروغ و عناصر متشكله آنها.

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
  - نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
  - سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
  - در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.
- پالیسی نمره دهی:** نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریبدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:
• ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)	• کارهای عملی (ابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
• امتحان وسط سمستر	• امتحان نهایی سمستر
• حد اکثر (60٪)	•

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اختصاصی (2)

نوع مضمون	نعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	ششم	سوم	حقوق جزا و علوم جنایی	حقوق جزایی اختصاصی (2)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون بیان کلیات	1	اول
					مقدمه ای جرایم علیه اموال	2	
پرسش و پاسخ					جرائم سرقت مستوجب حد و تعزیر	3	دوم
					ناصر(ارکان) متشکله جرم سرقت	4	
پرسش و پاسخ					وسایل اثبات در جرم سرقت صغیر	5	سوم
					مجازات جرم سرقت صغیر	6	
پرسش و پاسخ					بررسی جرم سرقت کبری در قوانین موضوعه افغانستان	7	چهارم
					آثار ثبوت حد سرقت	8	
تحریر حقوقی					محل و موضع قطع	9	پنجم
					اسباب سقوط حد سرقت	10	
پرسش و پاسخ					جرائم راهزنی در فقه و قانون جزا	11	ششم
					شرایط تحقق جرم راهزنی و مجازات آن از منظر فقه و کد جزا	12	
پرسش و پاسخ					جرائم خیانت در امانت و عناصر آن	13	هفتم
					وسایل اثبات جرم خیانت در امانت و مجازات آن	14	
پرسش و پاسخ					جرائم غصب اسناد و امضاء عناصر غصب اسناد و امضا	15	هشتم
					مجازات جرم غصب اسناد و امضا	16	
کتبی					امتحان وسط سمستر	17	نهم

						18	
پرسش و پاسخ					جرائم تهدید و عناصر متشكله آن	19	دهم
					مجازات جرم تهدید	20	
کار گروهی					جرائم فریب کاری و عناصر آن	21	یازدهم
					مجازات فریب کاری در کد جزا	22	
پرسش و پاسخ					جرائم رشوت و عناصر متشكله آن	23	دوازدهم
					مجازات جرم رشوت	24	
پرسش و پاسخ					جرائم اختلاس و عناصر متشكله آن	25	سیزدهم
					مجازات جرم اختلاس در کد جزا	26	
ارائه سینیار					جرائم شهادت دروغ و عناصر آن	27	چهاردهم
					مجازات جرم شهادت دروغ	28	
ارائه سینیار					جرائم سوگند دروغ	29	پانزدهم
					مجازات جرم سوگند دروغ	30	
ارائه سینیار					جرائم اطلاع دروغ،	31	شانزدهم
					راهنمایی و حل مشکلات محصلین	32	

منابع یا مأخذ::	
1. مأخذ اساسی	نذیر، داد محمد. (1393). حقوق جزای اختصاصی. جلد اول. انتشارات مجده. چاپ اول.
2. مأخذ کمکی	1. شامبیاتی. هوشنگ. (1393). <u>حقوق جزای اختصاصی</u> . تهران: انتشارات مجده. چاپ دوم. 2. عوده، عبدالقدیر. (1394). <u>حقوق جزای اختصاصی</u> . ترجمه: فرهودی نیا، حسن. بی جا: نشر احسان. چاپ اول. جلد دوم. 3. کد جزای ۱۳۹۶ 4. هدایه شریف (كتاب جنایات)

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق عینی (2)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق عینی 2	اسم مضمون:
LA0641	کود مضمون:
کریدیت 2	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0541	پیشنایاز مضمون:
سوم	صنف:
ششم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

نیازهای مادی انسان مانند خوردن، نوشیدن، استراحت کردن و نظیر اینها متعدد و متنوع است. رفع این نیازهای مادی مستلزم کسب اموال و ملکیت است تا توسط آن انسان‌ها بتوانند این نیازها را رفع نمایند. اشخاص حقوقی نیز جهت پیشبرد فعالیت‌های خویش ضرورت به اکتساب مال توسط ممثلین خویش که عبارت از اشخاص حقیقی (انسان‌ها) است، دارند. اکتساب اموال و ملکیت یکی از ارکان مهم زندگی و یکی از نیازهای اولیه و بی‌نهایت اساسی اشخاص است. آشنایی محصلین با حق ملکیت، حقوق متفرع از ملکیت و مصادر کسب ملکیت امری ضروری است. با توجه به این مهم است که تدریس حقوق عینی در رشته حقوق پیش‌بینی شده است. در این مضمون نخست مفاهیم اساسی همچون حق عینی، ملکیت، مال و انواع آن توضیح داده می‌شود. سپس اسباب کسب ملکیت و احکام هر یک در قانون مدنی مورد بحث قرار گرفته و در نهایت حقوق عینی اصلی و تبعی در قانون مدنی تدریس می‌گردد.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم و مصاديق حق عینی، مقایسه حق عینی با حق دینی و شناخت حق ملکیت، انواع و آثار آن
- یادگیری انواع مال و تشخیص فایده تقسیم‌بندی اموال در قانون مدنی
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه وصیت و اجرای آن، وصیت واجبه، حق شفع، تصاحب اشیاء، احیاء اراضی موات، التصاق و حیازت
- کسب دانش و مهارت لازم برای تنظیم عقود توثیقی از جمله عقد رهن رسمی و حیازی، دریافت حق اختصاص و عقود انتفاعی از جمله عقد حکر
- کسب مهارت‌های لازم در زمینه حل اختلافات ناشی از ملکیت مشاع، تقسیم مال مشاع، حقوق ارتفاق، حق شفع و حق رهن

شیوه های تدریس و آموزش

روشن تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن، مرور قانون مدنی، بررسی قضایای مربوط به حقوق عینی.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف حق و تقسیمات آن
- حق عینی و انواع آن
- مفهوم مال و انواع آن
- ملکیت و انواع آن
- اسباب کسب ملکیت؛ اول: استیلا بر اموال؛ دوم: التصاق و احکام آن؛ سوم: وصیت؛ چهارم: شفع؛ پنجم: حیازت
- حقوق متفرع از ملکیت
- حقوق عینی تبعی
- اول: حق رهن
- دوم: حق حبس مال
- سوم: حق اختصاص
- چهارم: حق امتیاز

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقيقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (%) ۲۰
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (%) ۲۰
- امتحان وسط سمستر (%) ۶۰
- امتحان نهایی سمستر (%) ۴۰

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق عینی(2)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
- حتمی - تخصصی	2	ششم	سوم	حقوق خصوصی	حقوق عینی (2)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون و منابع درسی	1	اول
					شفع	2	
پرسش وپاسخ					اجتماع شفعاء	3	دوم
					آثار و انقضای شفع	4	
پرسش وپاسخ					ملک منفعتی شخصی	5	سوم
					حق استعمال	6	
پرسش وپاسخ					حق سکونت	7	چهارم
					حق حکر	8	
پرسش وپاسخ					شرایط و آثار حق حکر	9	پنجم
					حق مجرد	10	
پرسش وپاسخ					حق ارتفاق	11	ششم
					حقابه، حق مجرأ و مسیل	12	
پرسش وپاسخ					حق مرور	13	هفتم
					مرور مواد قانون مدنی	14	
پرسش وپاسخ					تأمينات عینی	15	هشتم
					انواع تأمینات عینی	16	
					امتحان وسط سمسٹر	17	نهم

امتحان میان سمستر				مقایسه تأمینات عینی و شخصی	18	
پرسش وپاسخ				حقوق عینی تبعی	19	دهم
				انواع حقوق عینی تبعی	20	
پرسش وپاسخ				مقایسه حقوق عینی اصلی و تبعی	21	یازدهم
				مرور قانون مدنی	22	
پرسش وپاسخ				حق رهن حیازی	23	دوازدهم
				آثار رهن حیازی	24	
پرسش وپاسخ				رهن رسمی	25	سیزدهم
				آثار رهن رسمی	26	
پرسش وپاسخ				حق حبس مال	27	چهاردهم
				کارگروهی	28	
پرسش وپاسخ				حق اختصاص	29	پانزدهم
				حق تقدم	30	
جمع بندی				جمع بندی درس	31	شانزدهم
				رهنمایی امتحان	32	

منابع یا مأخذ::	
1. صمیم، یوهنواں عبدالمجید. 1393هـ. حقوق عینی. هرات: انتشارات وامق. 2. عبدالله، نظام الدین. 1389هـ. حقوق عینی. چاپ دوم، کابل: انتشارات سعید. 3. قانون مدنی افغانستان. 1355هـ. منتشره جریده رسمی، شماره 353. کابل.	مأخذ اساسی
1. ابوزهراه، امام محمد. 1994م. الملکیه و نظریه العقد. القاهرة: دارالفکر العربي. 2. راجی سمنگانی، قاضی یادگار. 1390هـ. تشریح و توضیح قانون مدنی. حقوق عینی. جلد چهارم، هرات: انتشارات قدس. 3. السننهوری، عبدالرازق احمد. 2000م. الوسيط فی شرح القانون المدني. الجزء العاشر، منشورات بیروت: الحلبي الحقوقية.	مأخذ کمکی
4. کاتوزیان، ناصر. 1381هـ. اموال و مالکیت. تهران: چاپ بنجم، نشر میزان.	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق فامیل (2)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنځی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق فامیل (2)	اسم مضمون:
LA0642	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0542	پیشنياز مضمون:
سوم	صنف:
ششم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

خانواده هسته اصلی یک جامعه را تشکیل میدهد. ازدواج اساس تشکیل خانواده است، زیرا بر اساس آن معاشرت بین زن و مرد مشروع میگردد و خانواده تاسیس میشود. در اثر عقد ازدواج است که بر هر یک از طرفین اعم از زوج و زوجه حقوق و تکالیف میگردد. آشنایی با این حقوق و تکالیف نقش مهمی در شکل گیری خانواده سالم و بقاء آن دارد. مباحثت مربوط به نامزدی، ازدواج و حقوق مالی و غیر مالی زوجین را در سمستره قبلی مطالعه نمودیم . در سمستر دوم روش های انحلال ازدواج از جمله طلاق، تفرقی، فسخ و خلع و احکام و آثار هر یک در پرتو فقه و قانون مدنی افغانستان مورد بحث قرار میگیرد.

اهداف آموزشی:

- مقایسه عوامل انحلال ازدواج و تشخیص تاثیر اراده زوج ، زوجه و رأی محکمه در انحلال ازدواج در نظام حقوقی افغانستان
- شناخت آثار ناشی از انحلال ازدواج و ماهیت امری قواعد حاکم بر آثار انحلال ازدواج
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه دستیابی خانم ها به مهر، ارث، نفقة و سایر حقوق غیرمالی زوجه، حقوق و تکالیف مشترک زوجین و ضمانت اجرای عدم رعایت آنها
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه روش های انحلال ازدواج و پروسه انحلال ازدواج از طریق طلاق، تفرقی فسخ و خلع
- کسب مهارت های لازم در زمینه نگارش صورت دعوى، دفع دعوى، استناد به متون قانونی مربوط به حقوق فامیل و تطبیق مواد قانون با قضایای عینی

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن و مرور قانون مدنی و قانون احوال شخصیه اهل تشیع در این زمینه؛

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- آثار ازدواج (مالی و غیر مالی) حقوق مالی زوجه
- حقوق غیر مالی زوجه حقوق و وجایب مشترک زن و شوهر
- شروط ضمن عقد ازدواج عوامل انحلال زوجیت در فقه و قانون اول: طلاق دوم: خلع
- سوم: تفریق یا متارکه قضایی
- چهارم: فسخ ازدواج
- لعان ، ایلاء و ظهار
- نتایج حقوقی انحلال عقد ازدواج
- حقوق فرزند بالای والدین حقوق والدین بالای فرزند

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20)%
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20)%
- امتحان وسط سمستر
- امتحان نهایی سمستر

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق فامیل (2)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	ششم	سوم	حقوق خصوصی	حقوق فامیل (2)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعت درسی	هفته
پرسش و پاسخ					توضیح مفردات درسی	1	اول
					آثار ازدواج (مالی و غیر مالی)	2	
پرسش و پاسخ					حقوق مالی زوجه: حق مهر و نفقه	3	دوم
					حقوق غیر مالی زوجه	4	
پرسش و پاسخ					حقوق زوج	5	سوم
					حقوق و وجایب مشترک زوجین	6	
پرسش و پاسخ					ضمانات اجرای تکالیف مشترک	7	چهارم
					شروط ضمن عقد ازدواج	8	
پرسش و پاسخ					عوامل انحلال زوجیت	9	پنجم
					طلاق / مفهوم طلاق و شرایط آن	10	
پرسش و پاسخ					شرایط طلاق	11	ششم
					مقایسه طلاق در قانون مدنی و قانون احوال شخصیه اهل تشیع	12	
پرسش و پاسخ					اقسام طلاق / طلاق رجعی و آثار آن	13	هفتم
					اقسام طلاق / طلاق بائن و آثار آن	14	
پرسش و پاسخ					خلع	15	هشتم
					شروط خلع و آثار آن	16	
امتحان میان سمستر					امتحان 20 %	17	نهم
					امتحان 20 %	18	
					تفريق / تفریق به سبب عیب	19	دهم

پرسش و پاسخ					تفریق به سبب ضرر	20	
پرسش و پاسخ					تفریق به سبب عدم اتفاق	21	یازدهم
					تفریق به سبب غیابت شوهر	22	
پرسش و پاسخ					تعريف و اسباب فسخ ازدواج	23	دوازدهم
					آثار فسخ / فرق بین فسخ و طلاق	24	
پرسش و پاسخ					لعان	25	سیزدهم
					ایلاء / ظهار	26	
پرسش و پاسخ					نتایج حقوقی انحلال ازدواج / عدت	27	چهاردهم
					ثبت نسب / حضانت	28	
پرسش و پاسخ					حقوق فرزند بالای والدین	29	پانزدهم
					حقوق والدین بالای فرزند	30	
جمع بندی					جمع بندی و پاسخ به سوالات	31	شانزدهم
					راهنمایی امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ:	
.1. عدالتخواه، عبدالقدیر. 1395. حقوق فامیل. کابل: سپین زر میلاد. .2. قانون احوال شخصیه اهل تشیع مصوب 1388 .3. قانون مدنی - جلد اول مصوب 1355.	مأخذ اساسی
.1. رسولی، عبدالحسین، (1397ش) حقوق خانواده، کابل: بنیاد اندیشه. .2. عبدالله، نظام الدین. 1389. حقوق فامیل. کابل: انتشارات سعید. .3. فائز، عبدالبصیر. 1388. توضیحی بر قانون مدنی افغانستان (حقوق فامیل). کابل: انتشارات سعید. .4. میدیکاموندیال، ازدواج قانونی در افغانستان (رهنمود علمی) کابل- افغانستان، اکتوبر 2004 گلوبل رایتس، حقوق خانواده و طرز رسیدگی به دعاوی آن، چاپ اول جدی سال 1389 . .5. هیئت ناروی برای مهاجرین، 1389. رهنمای حقوق خانواده در افغانستان NRC . کابل : مطبوعه سریع گرافیکس.	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل عمومی (2)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق عمومی	دیپارتمنت:
حقوق بین الملل عمومی (2) معاهدات بین المللی	اسم مضمون:
LA0643	کود مضمون:
2 کریدیت (تعداد کریدیت تیوری)	تعداد کریدیت:
حتمی تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0543	پیشناز مضمون:
سوم	صنف:
ششم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

معاهدات به عنوان مهمترین منبع حقوق بین الملل به رسمیت شناخته شده است. حقوق و صلاحیت‌های اعضای جامعه بین المللی و هم‌چنین تکالیف و مسئولیت‌های آن‌ها به صورت مکتوب مقرر می‌دارد. در قانون اساسی بسیاری از دولت‌ها از جمله قانون اساسی افغانستان نیز به رعایت معاهدات بین المللی تأکید فراوان صورت گرفته است؛ بنابراین، آگاهی از مقررات بین المللی مانند آموختن قواعد داخلی ضروری می‌باشد. اهمیت این موضوع در نصاب رشته حقوق در نظر گرفته شده است و این مضمون منحیث یک مضمون حتمی - تخصصی در دو کریدیت به محصلین این رشته تدریس می‌شود تا آنها را با موضوعاتی همچون: منابع حقوق معاهدات، مراحل انعقاد معاهدات، حق الشرط برای معاهدت، مراجع صلاحیت دار تفسیر، آثار معاهدات، عمل متقابل در اجرای معاهدات و موانع اعمال متقابل وغیره آشنا نماید.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم کلی همچون معاهده، دکترین وغیره
- شناخت منابع داخلی و خارجی معاهدات
- آشنایی با مراحل انعقاد معاهدات بین المللی
- درک شرایط حاکم بر معاهدات و چگونگی ختم یا فسخ معاهدات بین المللی
- شناخت جایگاه معاهدات بین المللی و اهمیت آن در نظام حقوقی افغانستان

شیوه‌های تدریس و آموزش

- در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:
- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروهی و ارائه آن در صنف؛

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر فصل‌ها)

- بررسی مفاهیم و کلیات معاهده، دکترین و غیره
- تاریخچه حقوق معاهدات دوره باستان
- منابع حقوق معاهدات
- طبقه بندی معاهدات
- اصطلاح شناسی معاهدات
- مراحل انعقاد معاهدات (1)
- مراحل انعقاد معاهدات (2)
- حق الشرط برای معاهدت
- تفسیر معاهدات
- مراجع صلاحیت دار تفسیر
- آثار معاهدات
- عمل متقابل در اجرای معاهدات و موانع اعمال متقابل
- پایان معاهدات بین المللی (1)
- پایان معاهدات (2)
- جنگ و حقوق معاهدات

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می گردد.

قواعد کارخانگی

- کار های خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
  - نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
  - سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
  - در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.
- پالیسی نمره دهی:** نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20٪)
  - کار های عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون
  - امتحان وسط سمستر (%) (20)
  - امتحان نهایی سمستر (%) (60)

100٪

مجموع

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل عمومی (2)

(حقوق معاهدات بین المللی)

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	ششم	سوم	حقوق عمومی	حقوق بین الملل عمومی(2) حقوق معاهدات بین المللی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					کلیات مربوط به درس، مفهوم معاهده در دکترین.	1	اول
					تعريف معاهده در کنوانسیون های 1969 و 1986.	2	
پرسش و پاسخ					تاریخچه حقوق معاهدات	3	دوم
					دوران قرون وسطی و معاصر	4	
پرسش و پاسخ					منابع حقوق معاهدات	5	سوم
					منابع خاص و منابع عام	6	
پرسش و پاسخ					طبقه بندي معاهدات	7	چهارم
					ماهوي / شکلی / تشریفات انعقاد.	8	
پرسش و پاسخ					اصطلاح شناسی معاهدات	9	پنجم
					کنوانسیون، توافقنامه، پروتکل.	10	
پرسش و پاسخ					مراحل انعقاد معاهدات (1)	11	ششم
					مذاکره، نگارش و امضای معاهدات	12	
پرسش و پاسخ					مراحل انعقاد معاهدات (2)	13	هفتم
					تصویب معاهدات، مبادله استاد، تودیع معاهده، امین معاهده، ثبت و انتشار معاهدات.	14	
پرسش و پاسخ					حق الشرط برای معاهدت	15	هشتم
					مواعظ حق الشرط و اعتراض به حق الشرط.	16	
پرسش و پاسخ					امتحان میان سمستر	17	نهم
					امتحان میان سمستر	18	

پرسش و پاسخ					تفسیر معاهدات، مفهوم تفسیر، ضرورت تفسیر، اصول تفسیر	19	دهم
					مراجع صلاحیت دار تفسیر	20	
پرسش و پاسخ					آثار معاهدات، نسبی بودن	21	یازدهم
					آثار معاهده نسبت به ثالث	22	
پرسش و پاسخ					اجرای معاهدات، اجرای موقت، تعلیق و توقف اجراء	23	دوازدهم
					عمل متقابل در اجرای معاهدات و موانع اعمال متقابل	24	
پرسش و پاسخ					معاهدات خاص- معاهدات حقوق بشری، اساسنامه سازمان های بین المللی	25	سیزدهم
					معاهدات حاوی قواعد عرفی و آمره بین المللی	26	
پرسش و پاسخ					پایان معاهدات بین المللی (1)	27	چهاردهم
					بطلان معاهدات	28	
پرسش و پاسخ					پایان معاهدات (2)	29	پانزدهم
					فسخ، تعلیق، انقضای مدت و اجرای تعهدات قراردادی	30	
پرسش و پاسخ					جنگ و حقوق معاهدات	31	شانزدهم
					رهنمایی محصلین	32	

منابع یا مأخذ:
1. براونلی، یان. (1966). اصول حقوق بین الملل عمومی، ترجمه دکتر محمد حبیبی مجنده چ هشتم، تهران: انتشارات دانشگاه مفید.
2. رسو، شارل. (1347). حقوق بین المللی عمومی، ترجمه محمد علی حکمت، ج 1، ج 1، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
3. صفدری، محمد. (1392). حقوق بین الملل عمومی، چاپ اول تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
4. ضیایی بیگدلی، محمد رضا، حقوق بین الملل عمومی، ج چهلم،
5. مقصود لو، سید داود. (1381). حقوق بین الملل عمومی، چ 1، تهران: انتشارات سنجش.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول و مبانی مدیریت

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق عمومی	دیپارتمنت:
اصول و مبانی مدیریت	اسم مضمون:
LA0648	کود مضمون:
3 کریدیت (2 کریدیت تئوری و 1 کریدیت عملی)	تعداد کریدیت:
اساسی	نوعیت مضمون:
LA0106	پیشناز مضمون:
سوم	صنف:
ششم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

فرایند به کارگیری مؤثر و کارآمد منابع مادی و انسانی در برنامه‌ریزی، سازماندهی، بسیج منابع و امکانات، هدایت و کنترل است که برای دستیابی به اهداف سازمانی و بر اساس نظام ارزشی مورد قبول صورت می‌گیرد را مدیریت و اداره امور می‌نامند از انجایی که افغانستان در شرایط کنونی به وجود افرادی توانا در جهت مدیریت منابع ملی و بشری نیازمند است توجه به علم اداره و مدیریت و جای دادن آن در نصاب درسی پوهنتون هاچالی از لطف نخواهد بود. این مضمون در پوهنخی‌های حقوق به عنوان یک مضمون اساسی در نظر گرفته شده و حاوی محتویات مهمی می‌باشد که موجب آشنایی محصل با مواردی همچون: اصطلاحات کلیدی مدیریت، نظریه‌های علمی پیرامون اصول مدیریت، وظایف عمدی و اساسی مدیریت و درک بهتر مهارت‌های مدیریت می‌گردد و محصلین را برای ورود به بازار کار آماده می‌سازد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با توانایی‌های مدیریتی در ادارات دولتی و غیر دولتی
- شناخت ساختار اجرایی ادارات دولتی و قواعد حاکم بر آن
- آشنایی با فواعد ساخت استراتژی پلان و دیگر اسناد برای مدیریت کلان
- آشنایی با سیستم استخدام و روش‌های سه گانه آن در نظام اداری افغانستان
- کسب فنون و مهارت‌های نظارت از امور داخلی در ادارات دولتی

شیوه‌های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛

• کارگروهی و ارائه آن در صنف؛

در بخش آموزش عملی از روش‌های زیر استفاده می‌شود:

• بازدید ادارات مختلف به منظور آشنایی با شیوه کاری آنها

• انجام فعالیت‌های عملی در صنف همچون (نوشتن خلص سوانح، تنظیم فورمه استخدام و غیره)

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

• تعریف، اهمیت و اصطلاحات کلیدی

• تاریخچه علم مدیریت

• اداره علم است یا هنر

• مکاتب مهم مدیریت

• وظایف اساسی مدیران

• برنامه‌ریزی، اهمیت و انواع آن

• عناصر و فواید برنامه‌ریزی

• مراحل و ویژگی‌های برنامه‌ریزی

• سازماندهی، تعریف و اهمیت آن

• تعریف و اهمیت رهبری

• تفاوت رهبری با مدیریت

• انواع رهبری و روش‌های رهبری

• هماهنگی، تعریف و اهمیت آن

• مراحل و شیوه‌های ایجاد هماهنگی

• کنترول؛ تعریف، اهمیت و اهداف آن

• تعریف، اهمیت و اهداف مدیریت منابع بشری

• تحلیل و تجزیه شغل

• استخدام؛ انواع و شرایط

• آموزش، حقوق و امتیازات کارکنان

• تعریف، اهمیت و عناصر ارتباطات

• راه‌های ایجاد انگیزش در کارکنان

• تصمیم‌گیری؛ تعریف، اهمیت و اهداف

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							
نتایج متوقعه مضمون							
۱	آشنایی با توانایی های مدیریتی در ادارات دولتی و غیر دولتی	ن.۴.ر	ن.۴.ر	ن.۴.ر	ن.۴.ر	ن.۴.ر	۶. اکتشاف مهارت های انجام تحقیقات علمی، تاکش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فن دفاع، مشهوده حقیقی، مدیریت و رهبری.
۲	شناخت ساختار اجرایی ادارات دولتی و قواعد حاکم بر آن	۱	۱	۱	۱	۲	۵. کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم، فرازادها، پیشبرد دوسيه های مدنی، فاميلي، تجارتي و جزائي و راهه مشهوره حقوقی برای حل مشارعات در قالب روش هاي رسمي و غير رسمي و مشارعات؛
۳	آشنایی با فواعد ساخت استراتيجي پلان و دیگر اسناد برای مدیریت کلان	۲	۲	۱	۲	۱	۴. شناخت بيدده هاي جرمي، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجازات، مراجع تطبیق مؤذنات؛ جرمي و دند رسیدگي به قضایي جرمي مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بين الملل؛
۴	آشنایی با سیستم استخدام و روش های سه گانه آن در نظام اداری افغانستان	۱	۱	۱	۲	۱	۳. شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر روابط حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد، دوستها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛
۵	کسب فنون و مهارت لازم برای مشارکت در تعمیم حکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، ایجاد آداب سالم منشی بر شاخه های حکومت داری خوب و عالی از هرگونه فساد؛	۱	۱	۱	۲	۱	۲. کسب دانش و مهارت لازم برای مشارکت در تعمیم حکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، ایجاد آداب سالم منشی بر شاخه های حکومت داری خوب و عالی از هرگونه فساد؛
مجموع							۱. شناخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در آن نظام حقوقی؛
اوست عومومی							۱.63
۳ = مطابقت کامل				۲ = مطابقت نسبی			
۱ = مطابقت کم							

پلان درسی هفته وار مضمون اصول و مبانی مدیریت

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اساسی	3	ششم	سوم	حقوق عمومی	اصول و مبانی مدیریت	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعت درسی	هفته
پرسش و پاسخ					تعريف، اهمیت و اصطلاحات کلیدی (اداره، مدیریت، مدیر، رهبر)	1	اول
					تاریخچه علم مدیریت	2	
					اداره علم است یا هنر	3	
پرسش و پاسخ					مکاتب مهم مدیریت نظریات کلاسیک	4	دوم
					نظریه مدیریت علمی	5	
					نظریه مدیریت اداری	6	
پرسش و پاسخ					نظریه بوروکراسی	7	سوم
					نظریات روابط انسانی	8	
					نظریات معاصر مدیریت	9	
پرسش و پاسخ					وظایف اساسی مدیران	10	چهارم
					برنامه ریزی، اهمیت و انواع آن عناصر و فواید برنامه ریزی	11	
					کار عملی: نوشتن یک پلان توسط محصلین	12	
پرسش و پاسخ					مراحل ویژگی های برنامه ریزی	13	پنجم
					سازماندهی، تعریف و اهمیت آن	14	
					اهداف و انواع سازماندهی	15	
پرسش و پاسخ					مراحل سازماندهی	16	ششم
					انواع سازماندهی از لحاظ ساختار و تشکیل	17	
					ارکان سازماندهی	18	

پرسش و پاسخ					تعریف و اهمیت رهبری	19	هفتم
					نقاوت رهبری با مدیریت	20	
					انواع رهبری	21	
پرسش و پاسخ					روش های رهبری: (آمرانه، مشارکتی)	22	هشتم
					پدرانه و آزاد	23	
					خصوصیات رهبری	24	
پرسش و پاسخ					امتحان وسط سمستر	25	نهم
					هماهنگی، تعریف و اهمیت آن	26	
					مراحل و شیوه های ایجاد هماهنگی	27	
پرسش و پاسخ					کنترول؛ تعریف، اهمیت و اهداف آن	28	دهم
					انواع کنترول	29	
					مراحل کنترول	30	
پرسش و پاسخ					تعریف، اهمیت و اهداف مدیریت منابع بشری	31	یازدهم
					وظایف عمده مدیریت منابع بشری	32	
					برنامه ریزی نیروی بشری	33	
پرسش و پاسخ					تحلیل و تجزیه شغل استخدام؛ انواع و شرایط	34	دوازدهم
					کار عملی: بازید از اداره اصلاحات اداری و آشنایی با روش های استخدامی و مراحل آن	35	
					آموزش، حقوق و امتیازات کارکنان	36	
پرسش و پاسخ					تعریف، اهمیت و عناصر ارتباطات	37	سیزدهم
					انواع مفاهیمه یا ارتباطات	38	
					مراحل و محدودیت های ارتباطات	39	

پرسش و پاسخ					تعریف، اهمیت و دیدگاه تاریخی انگیزش	40	چهاردهم
					راه های ایجاد انگیزش در کارکنان	41	
					نظریات انگیزشی	42	
پرسش و پاسخ					کار عملی: باز دید از اداره ولایت	43	پانزدهم
					تصمیم گیری؛ تعریف، اهمیت و اهداف	44	
					مراحل تصمیم گیری	45	
پرسش و پاسخ					انواع تصمیم گیری	46	شانزدهم
					پاسخ به پرسش های محصلین	47	
					راهنمایی چگونگی اخذ امتحان	48	

منابع یا مأخذ::	
1. دودبال، محمد بشیر (1388)، اداره گودر خپرندویه تولنه، جلال آباد. 2. مرکز مطالعات پوهنتون کابل، مدیریت و منجمنت	1. مأخذ اساسی
1. ستانکزی، محمد ناصر (1392)، سیستم اداری و تشکیلاتی افغانستان معاصر، نشرات سعید، کابل. 2. ستانکزی، محمد ناصر (1392)، چالشهای موجود در بخش های عمدۀ اداری افغانستان، انتشارات سعید، کابل. 3. شهیدزاده، سید فرهاد (1393)، اداره و منجمنت، هرات.	2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق شرکت های تجاری

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوھنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوھنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق شرکت های تجاری	اسم مضمون:
LA0649	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0547	پیشناز مضمون:
سوم	صنف:
ششم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

روابط تجاری - اقتصادی اشخاص حقیقی و حکمی در حوزه تشکیل، ارکان، فعالیت و انحلال شرکتهای تجاری، از موضوعات اساسی پنداشته میشود که باید از لحاظ حقوقی به آن پرداخته شود. سمستر دوم صنف سوم مضمون حقوق شرکتهای تجاری به پرسشهای موجود در هریک زمینه های فوق پاسخ ارائه می نماید. بدون شک محصلین رشته حقوق باید به دانش حاکم در موارد فوق آراسته گردند. تا قادر به اشتغال در شرکتهای تجاری و ساحات مربوط به حقوق اقتصادی گردند.

اهداف آموزشی:

- شناخت انواع شرکتها اعم از شرکت های تجاری، مدنی، دولتی و خارجی و درک مزایای شرکت های تجاری
- شناخت منابع حقوق شرکت های تجاری، مراجع ثبت شرکت های تجاری و مراجع ذیصلاح در زمینه رسیدگی به اختلافات شرکت های تجاری، انحلال و تصفیه شرکت های تجاری
- کسب دانش و مهارت لازم برای تنظیم شرکت‌نامه ها
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه تأسیس و ثبت شرکت های تجاری، فعالیت شرکت های تجاری، ساختار و تشکیلات فعالیت های تجاری، مناسبات شرکا با یکدیگر و اشخاص ثالث و انحلال شرکت های تجاری
- کسب دانش و مهارت لازم برای حل اختلافات میان شرکاء و اشخاص ثالث، تقسیم سود و زیان، انحلال و تصفیه شرکت ها

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛

- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن، مرور قوانین مربوط به شرکتها.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- مفهوم و انواع شرکتها
- اهمیت شرکتهای تجاری
- مزایای شرکتهای تجاری
- معرفی شرکتهای دولتی
- معرفی شرکتهای خارجی و مدنی
- شرکت‌های تجاری
- عقد شرکت‌های تجاری
- شخصیت حقوقی شرکت‌های تجاری
- حقوق و جایب شرکت‌های تجاری
- شرکت محدودالمسئولیت
- شرکت‌های سهامی
- شرکت تضامنی
- کوپراتیف‌ها یا شرکتهای تعاونی
- بازار بورس
- شرکت‌های چند ملیتی
- قواعد حاکم شرکتهای خارجی فعال در افغانستان

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق شرکتهای تجاری

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	ششم	سوم	حقوق خصوصی	حقوق شرکتهای تجاری	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					مباحث مقدماتی شامل (روش های انجام معاملات تجارتی)	1	اول
					مباحث مقدماتی شامل (مفهوم و انواع شرکتها)	2	
پرسش وپاسخ					اهمیت شرکتهای تجاری	3	دوم
					مزایای شرکتهای تجاری	4	
پرسش وپاسخ					معرفی شرکتهای دولتی	5	سوم
					شرکتهای خارجی و مدنی	6	
پرسش وپاسخ					شرکت های تجاری	7	چهارم
					عقد شرکت های تجاری	8	
پرسش وپاسخ					شخصیت حقوقی شرکت	9	پنجم
					حقوق و وجایب شرکت	10	
پرسش وپاسخ					شرکت محدودالمسئولیت	11	ششم
					سرمایه، تشکیلات و انحلال	12	
پرسش وپاسخ					شرکت های سهامی (تعريف، اهمیت و تاریخچه)	13	هفتم
					اجرآت مربوط به تأسیس	14	
پرسش وپاسخ					ثبت شرکت های سهامی	15	هشتم
					ارکان شرکت سهامی (جمع عمومی)	16	
					امتحان 20%	17	نهم

امتحان میان سمستر					امتحان 20%	18	
پرسش وپاسخ					(هیئت مدیره، هیئت نظار)	19	دهم
					اوراق بهادر (اسناد قرضه)	20	
پرسش وپاسخ					اوراق بهادر (اسناد سهم)	21	یازدهم
					بازار بورس	22	
پرسش و پاسخ					انحلال قضایی شرکت	23	دوازدهم
					انحلال قانونی و توافقی	24	
پرسش وپاسخ					(مفهوم مسئولیت تضامنی)	25	سیزدهم
					انواع شرکت های تضامنی	26	
پرسش وپاسخ					شرکت تضامنی عام	27	چهاردهم
					شرکت تضامنی خاص	28	
پرسش وپاسخ					شرکت تضامنی به اعتبار شرکت تضامنی کار	29	پانزدهم
					کوپراتیف ها	30	
جمع بندی					شرکتهای چند ملیتی	31	شانزدهم
					رهنمایی امتحان	32	

منابع یا مأخذ::	
.1 اصولنامه تجارت افغانستان 1336 هـ.ش. .2 حقوق تجارت از پوهاند نصرالله ستانکری چاپ 1397 هـ.ش. .3 عادل، غلام شاه. 1394. حقوق شرکت های تجاری. هرات: انتشارات محمدی. .4 قانون شرکتهای تضامنی جریده رسمی 1385 هـ.ش. .5 قانون شرکتهای سهامی و محدود المسئولیت 1385 هـ.ش.	1. مأخذ اساسی
.1 اسکینی، ریعا. 1382. حقوق تجارت. تهران: سمت. .2 تهرانی، حسن ستوده. 1380. تهران: سمت. .3 حسنی، حسن. 1378. حقوق تجارت. تهران: نشر میزان. .4 عرفانی، محمود. 1377. حقوق تجارت. ج 2. تهران: نشر ماجد.	2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامون حقوق جزای بین الملل

لیسانس	مقطع تحصیلی:
پوهنتون:	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنتون:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
حقوق جزای بین الملل	اسم مضامون:
LA0650	کود مضامون:
3 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضامون:
LA0540	پیشنایاز مضامون:
LA0543	
سوم	صنف:
ششم	سمستر:

شرح مختصر مضامون

در پایان جنگ جهانی دوم، رشته جدیدی به نام حقوق بین المللی جزایی پا به عرصه حقوق جزا گذاشت. حقوق کیفری بین المللی (حقوق جزا بین الملل خاص) باید از حقوق بین الملل جزایی (حقوق جزا بین الملل عام) تمیز داده شود. در حالی که حقوق بین الملل جزا خصوصیت بین المللی دارد، حقوق جزا بین المللی به حقوق داخلی مربوط می شود. مفهوم حقوق جزا بین المللی مربوط به آن قسمت از حقوق جزا داخلی است که یک عامل برون مرزی در آن وجود دارد. این عامل برون مرزی یا به محل وقوع جرم مربوط است و یا به تابعیت مرتكب جرم. در حالیکه حقوق بین الملل جزایی به مباحث همچون تشکیل محاکم جزا بین المللی موقت و دائم، و توضیح جرائم بین المللی ذاتی و قراردادی می پردازد. این مضامون از مضامین حتمی و تخصصی دیپارتمنت حقوق جزا بوده که در قالب 3 کریدیت در سمستر ششم برای محصلین رشته حقوق تدریس می گردد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفهوم صلاحیت‌ها، مبانی، شرایط تطبیق و انواع آن و تمایز میان صلاحیت‌های قوی و ضعیف جهت تطبیق بر قضایای جرمی
- درک مفهوم مسئونیت دیبلماتیک و کنسولی، انواع مسئونیت‌ها و استثناءات آن در پرتو اسناد ملی و بین المللی
- کسب مهارت به ارتباط حل قضایای جرمی بین المللی و شناخت قواعد حاکم بر رفع تعارضات میان دولتها در عرصه جرایم بین المللی
- شناخت مفهوم و اصول استرداد و چگونگی استرداد مجرمین و انتقال محکومین به حبس در پرتو اسناد ملی و بین المللی
- شناخت محاکم بین المللی موقت و دائم، ارکان و قواعد و مقررات جزا بین المللی موجود در روند رسیدگی به جرایم بین المللی ذاتی و قراردادی

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح مباحث بصورت نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- پرسش و پاسخ؛
- طرح فرضیه و کار گروپی محصلین و ارائه آن در صنف.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف و تمایز حقوق جزای بین الملل از سایر شاخه های علم حقوق به ویژه حقوق بین الملل جزایی.
- جایگاه حقوق جزای بین الملل در میان علم حقوق.
- پیشینه تاریخی شکل گیری رشته حقوق جزای بین الملل.
- نحوه تعامل صلاحیتها با حقوق جزای بین الملل.
- صلاحیت جهانی و جایگاه آن در نظام حقوقی افغانستان.
- مفهوم و جایگاه استرداد در نظام حقوقی افغانستان.
- سابقه تاریخی و اصول حاکم بر استرداد.
- انواع جرایم بین المللی.
- اصول و ویژگی های حاکم بر جرایم بین الملل.
- ارگان های تطبیق کننده ملی و فراملی جرایم بین المللی.
- معرفی محکمه بین المللی.
- سابقه تاریخی محکمه بین المللی.
- جایگاه محکمه بین المللی در نظام حقوقی افغانستان.

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی

قواعد کارخانگی

- کار های خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
• ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20٪)	• کار های عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
• امتحان وسط سمستر	• امتحان نهایی سمستر
• حد اکثر (60٪)	•

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه						نتایج متوقعه مضمون
نتایج متوقعه						
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	آشنایی با مفهوم صلاحیت‌ها، مبانی، شرایط تطبیق و انواع آن و تمایز میان صلاحیت‌های قوی و ضعیف جهت تطبیق بر قضایای جرمی درک مفهوم مصیونیت دیلماتیک و کنسولی، انواع مصیونیت‌ها و استثناءات آن در پرتو اسناد ملی و بین‌المللی
2	2	3	2	2	2	کسب مهارت به ارتباط حل قضایای جرمی بین المللی و شناخت قواعد حاکم بر رفع تعارضات میان دولتها در عرصه جرایم بین‌المللی
1	1	2	2	1	1	شناخت مفهوم و اصول استرداد و چگونگی استرداد مجرمین و انتقال محکومین به جبس در پرتو اسناد ملی و بین‌المللی
2	2	3	3	2	1	شناخت محکم بین‌المللی موقت و دائم، ارکان و قواعد و مقررات جزایی آن و پروتکل موجود در روند رسیدگی به جرایم بین‌المللی ذاتی و قراردادی
1.6	1.6	2.8	2.4	1.6	1.2	مجموع
1.8/3						اوست عومومی
۱ = مطابقت نسبی ۲ = مطابقت کامل ۳ = مطابقت کاملاً						۵

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای بین الملل

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	3	ششم	سوم	حقوق جزا و علوم جنایی	حقوق جزای بین الملل	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
					آنالیز و معرفی اصول درسی	1	اول
					تعربی و تمايز حقوق جزای بین الملل از حقوق بین الملل جزائی. اهمیت و هدف آن	2	
پرسش و پاسخ					انواع صلاحیت ها صلاحیت به لحاظ مقام اعمال کننده صلاحیت و قلمرو مکانی	3	
					صلاحیت سرزمینی (محلی)،	4	دوم
					مشکلات عملی در تطبیق اصل صلاحیت محلی.	5	
					جرائم اعتیادی، کانکور جرائم جرم ساده و مرکب.	6	
پرسش و پاسخ					قلمرو حاکمیت و انواع آن	7	سوم
					مصاديق در حکم قلمرو حاکمیت	8	
					کشتی ها، طیاره ها و سفارتخانه ها	9	
					استثنایات در تطبیق اصل صلاحیت محلی	10	چهارم
					مسئولیت و مزایای دیپلماتیک و کنسولی	11	
					میانی (منطق مسئولیت دیپلماتیک)	12	
پرسش و پاسخ					مسئولیت کنسولی	13	پنجم
					استثناءات مسئولیت دیپلماتیک استثناءات مسئولیت کنسولی	14	
					طرز تطبیق عملی صلاحیت محلی	15	
					طرح فرضیه در مورد صلاحیت محلی و کارگرویی محصلین	16	ششم
						17	
					اصل صلاحیت عینی (واقعی) منطق صلاحیت واقعی و وجه تسمیه آن	18	

پرسش و پاسخ					شرط اعمال اصل صلاحیت عینی	19	هفتم
					خصوصیات اصل صلاحیت عینی	20	
					طرز تطبیق اصل صلاحیت عینی	21	
					صلاحیت های تعویضی (فرعی) حقوق جزای بین الملل اصل صلاحیت شخصی و دلایل آن	22	هشتم
					مبانی (منطق) و شرایط اعمال اصل صلاحیت شخصی	23	
					طرز تطبیق عملی صلاحیت شخصی	24	
پرسش و پاسخ					امتحان وسط سمستر	25	نهم
						26	
					طرح قضیه و کار گروپی	27	
					اصل صلاحیت شخصی مفهولی (مبتنی بر تابعیت مجنی علیه) منطق صلاحیت شخصی	28	دهم
					شرط اعمال اصل صلاحیت مبتنی بر تابعیت مجنی عليه چگونگی تطبیق صلاحیت مبتنی بر تابعیت مجنی عليه	29	
					اصل صلاحیت جهانی و منطق آن	30	
					شرط اعمال اصل صلاحیت جهانی و طرز تطبیق آن	31	یازدهم
					طرح قضیه و کار گروپی	32	
						33	
پرسش و پاسخ					همکاری های بین المللی در مسایل جزایی	34	دوازدهم
					استرداد و سیر تاریخی آن اصول حاکم بر استرداد	35	
					شرط استرداد	36	
					طرز العمل استرداد	37	سیزدهم
					استثنایات استرداد	38	
					نتایج استرداد	39	
					پلیس بین المللی	40	چهاردهم

پرسش و پاسخ					همکاری های بین المللی قضائی	41	
					انتقال محکومین به حبس شرایط انتقال محکومین به حبس	42	
					تعریف حقوق بین الملل جزایی عناصر جرایم بین المللی	43	پانزدهم
					انواع جرایم بین المللی مجرمین و موبدات بین المللی	44	
					ارگانهای تطبیق کننده قواعد حقوق جزای بین الملل عام محاكم بین المللی جزایی موقت نورنبرگ و توکیو	45	
پرسش و پاسخ					محکمه یوگسلاوی و محکمه رواندا	46	شانزدهم
					معرفی محکمه کیفری بین المللی	47	
					حل مشکلات و راهنمایی با متحان	48	

منابع یا مأخذ:	
1. دانش، حفیظ الله. (۱۳۹۶). <u>حقوق جزای بین المللی</u> . کابل: انتشارات مستقبل، ج ۱، چاپ ششم.	1. مأخذ اساسی
1. اردبیلی، محمد علی. (۱۳۸۳). <u>حقوق بین المللی کیفری</u> . (گزیده مقالات)، چاپ اول. تهران: نشر میزان. 2. پوربافرانی، محمد حسین. (۱۳۸۷). <u>حقوق جزای بین المللی</u> . تهران: انتشارات جنگل. 3. حسینی نژاد، حسینقلی. (۱۳۸۳). <u>حقوق کیفری بین المللی</u> . تهران: نشر میزان. 4. شبث، ویلیام. (۱۳۸۴). مقدمه ای بر دیوان کیفری بین المللی. ترجمه: میر عباسی، سید باقر و حمید الھوی نظری. <u>حقوق کیفری بین المللی</u> . تهران: انتشارات جنگل. چاپ اول. 5. عباسی، محمود. (۱۳۷۳). <u>استرداد مجرمین</u> . تهران: کتابخانه گنج دانش. چاپ اول. 6. کد جزای افغانستان مصوب ۱۳۹۶ و قانون هوانتوردي ملکی مصوب ۱۳۹۱. د: اسناد بین المللی 7. اساسنامه دیوان کیفری بین المللی (اساسنامه رم) مصوب ۱۹۹۸. 8. کنوانسیون ملل متحد در مورد حقوق دریاها مصوب ۱۹۸۲. 9. کنوانسیون دریای سرزمینی و منطقه نظارت مصوب ۱۹۵۸. 10. کنوانسیون حقوق دیپلماتیک مصوب ۱۹۶۱ وین. 11. کنوانسیون حقوق کنسولی مصوب ۱۹۶۳ وین. 12. کنوانسیون توکیو در مورد جرایم ارتکابی و برخی اعمال دیگر در هواییما مصوب ۱۹۶۳.	1. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون قواعد فقهی جزایی

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنهای:
حقوق جزا و علوم جنایی	دپارتمنت:
قواعد فقهی جزایی	اسم مضمون:
LA0651	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0110	پیشنایاز مضمون:
LA0435	صنف:
LA0323	سمستر:
سوم	
ششم	

شرح مختصر مضمون

این مضمون قواعد کلیه فقهی را بیان میکند که دربرگیرنده احکام مسائل زیاد فرعی فقهی اند و مشتمل بر احکام عمومی اند که فraigیری و تحصیل احکام فقهی را برای محصل آسان میسازد. وکسی که از این قواعد آگاه باشد، به آسانی میتواند درمسائل فروعات فقهی به طریق درست حکم نماید

اهداف آموزشی:

- آشنایی با تاریخ نشأت قواعد فقهی جزایی و تطور آن
- شناخت نحوه استنباط احکام فروعات از اصول و قواعد
- درک ارتباط میان کلیات احکام جزایی با فروعات آنها
- توانایی تجزیه و تحلیل مثالهای تطبیقی فقهی جزایی
- کسب مهارت‌هایی نظم و نسق میان مسائل متشابه و پراگنده

شیوه‌های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروپی محصلین و ارائه در صنف؛
- تحقیقات گروهی و ارائه آن، مطالعه قضایا و مرور متون فقهی.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- مباحث مقدماتی
- قواعد فقهی و تقسیمات آنها
- اصول پنجگانه
- اصل براءة ذمه
- اصل شخصی بودن جرم
- اصل تناسب میان جرم و جزا
- اصل تداخل جرایم
- اصل مقدم بون مباشر در مسؤولیت جزایی
- قواعد فقهی جزایی مربوط به حدود
- قواعد فقهی جزایی مربوط به قصاص
- قواعد فقهی جزایی مربوط به دیات
- قواعد فقهی جزایی مربوط به تعزیرات
- برخی قواعد فقهی جزایی متفرقه

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوجه							نتایج متوجه مضمون
ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	ردیف	
۱	۱	۳	۱	۱	۳	۱	آشنایی با تاریخ نشأت قواعد فقهی جزایی و تطور آن
۲	۲	۳	۱	۱	۳	۱	شناخت نحوه استنباط احکام فروعات از اصول وقواعد
۳	۲	۳	۱	۲	۳	۱	درک ارتباط میان کلیات احکام جزایی با فروعات آنها
۴	۲	۲	۱	۱	۲	۱	توانایی تجزیه و تحلیل مثالهای تطبیقی فقهی جزایی
۵	۲	۳	۱	۱	۳	۱	کسب مهارت‌هایی نظم و نسق میان مسائل متشابه و پرگانده
۲.۲	۱.۸	۲.۸	۱	۱.۲	۲.۸	۷	مجموع
۱.۹۶/۳							اوست عمومی
۳ = مطابقت کامل				۲ = مطابقت نسبی			
۱ = مطابقت کم							۱۰۰%

پلان درسی هفته وار مضمون قواعد فقهی جزایی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی تخصصی	2	ششم	سوم	جزا و علوم جنایی	قواعد فقهی جزایی	حقوق	

موضوع	ساعات درسی	هفته
معرفی مضمون و شرح مفردات آن	1	اول
قواعد فقهی و تقسیمات آنها	2	
اصل براءة ذمه	3	دوم
اصل فردی بودن جرایم	4	
اصل رعایت تناسب میان جرایم و جزا هایی آنها	5	سوم
اصل تداخل جرایم و جنایات واصل مقدم بودن مباشر در مسؤولیت جزایی	6	
قواعده دفع حدود به شباهت و مسئله تأخیر در تطبیق آن	7	چهارم
قواعده عدم سقوط حد به توبه و اختیار امام در عفو اقرار کننده و مسئله کفالت و شفاعت در حدود	8	
قواعده عدم قصاص پدر در برابر اولاد و قاعده عدم قصاص میان مرد وزن در مادون نفس	9	پنجم
قواعده آله اجرای قصاص و مسائل مرتبط به آن	10	
قواعده مربوطه قصاص در مادون نفس از جمله: شجاج، جراحات و عظم (استخوان)	11	ششم
توضیح اقسام دگانه شجاج و تصنیف جراحات از لحاظ امکان و عدم امکان تطبیق قصاص در آنها	12	
قواعده وجوب دیت بر عاقله و قاعده لزوم دیت بر خود جانی	13	هفتم
قواعده مرتب شدن دیگر جزاهای تبعیعی و تکمیلی در جرم قتل	14	
کفاره قتل و مسئله حرمان میراث	15	هشتم
امتحان وسط سمستر	16	
قسمات و قواعد مربوطه آن	18/17	نهم
شرح و توضیح این قواعد با مثالها و استثناءات آنها.	19	دهم
قواعده عدم جواز اخذ مال غیر بدون سبب شرعی و قاعده استعجال در حق قبل از موعدش	20	
قواعده حرمت اعطای آنچه که اخذش حرام است و قاعده اضطرار	21	یازدهم

				قاعدہ: جنایۃ العجماء جبار	22	
پرسش و پاسخ				شرح و توضیح این قاعدہ با مثالها و تطبیقات آن.	23	دوازدهم
				قاعدہ منافات ضمان با جواز شرعی	24	
				شرح و توضیح این قاعدہ با مثالها و تطبیقات آن.	25	سیزدهم
				قاعدہ تغییر احکام به سبب تغییر زمان و مکان	26	
				شرح و توضیح این قاعدہ با مثالها و تطبیقات آن.	27	چهاردهم
				قاعدہ منوط بودن تصرف حاکم در حق رعیت بر مصلحت و قاعدہ ترجیح اهون الشرین	28	
پرسش و پاسخ				شرح و توضیح این قواعد با مثالها و تطبیقات آنها.	29	پانزدهم
				قواعد حرمت تجسس و شکنجه بخاطر اخذ اعتراف	30	
				شرح و توضیح این قاعدہ در روشنی مواد اعلامیه جهانی حقوق بشر و دیگر کنوانسیونها.	31	شانزدهم
				قواعد حرمت ضرر و اضرار	32	

منابع یا مأخذ:	
1. دعاں، عزت عبید.(1989م). القواعد الفقهية مع الشرح الموجز. دارلفکر الاسلامی. سوریه - دمشق. 2. جمعی از علماء.(1989م). مجلة الاحکام العدلية. الفلاح: پیشاور - پاکستان. 3. ده آبادی، دکتر احمد حاجی. (1391ش) قواعد فقه جزایی. چاپ سوم. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، کتابخانه ملی ایران	مأخذ اساسی
1. سنهوری، (ب.ت). الوسيط في شرح القانون المدني الجديد. بيروت: دار المعرفة. 2. علي حيدر، خواجه أمين أفندي. (1411 هـ ق). درر الحكم في شرح مجلة الأحكام. تعریف: فهمي الحسيني. طبع اول. دار الجيل. 3. موسوی، سید محمد. (1381ش) قواعد فقهیه. انتشارات مجده: تهران 4. وزارت عدليه افغانستان، کود جزا. جربه رسمي منتشره سال (1396هـ).	مأخذ کمکی

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

رشته حقوق

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامین

صنف چهارم - سمستر هفتم

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اختصاصی (3)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق جزا و علوم جنایی	اسم دیپارتمنت:
حقوق جزای اختصاصی (3)	اسم مضمون:
LA0740	کد مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0540	پیشناز مضمون:
LA0338	
چهارم	صنف:
هفتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

یک بخش حقوق جزای اختصاصی 3 به بررسی جرایمی همچون: خیانت به وطن، جاسوسی، تروریزم، جعل پول، مسکوکات و تزویر و همچنان به بررسی مجازات آنها بر اساس کد جزا می پردازد. بخش دیگر این مضمون که به بررسی جرایم سایبری و مجازات آن در کد جزا کشور اختصاص داده شده است. امروزه استفاده از وسائل نوین الکترونیک ارتباطی تغییرات گسترده‌ای در تمام جنبه‌های زندگی انسان ایجاد نموده است، بدیهی است عرصه حقوق جزاء نیز چار تغییرات زیادی شده است. مهم‌ترین تأثیری که تکنولوژی بر حقوق جزا گذاشته، ایجاد فرصت‌های جدید ارتکاب جرم، در محیط اینترنت می باشد. عدم هماهنگی حقوق جزاء با این پدیده‌ها مطمئناً راه را برای ارتکاب جرایم بسیار زیادی در محیط اینترنت و سایر فرآهم خواهد نمود، بر این اساس باید گفت که پیشرفت تکنولوژی نباید بتواند جلوی جلوگیری و مقابله با جرایم را در حقوق جزا بگیرد، بنابراین مهم‌ترین مسئله‌ای که در پیش روی نظام‌های جزایی مختلف وجود دارد ایجاد و پذیرش تغییرات در راستای مبارزه و مقابله با جرایم مختلفی است که با استفاده از اینترنت و یا در محیط مجازی به وقوع می‌پیوندد. از مهم‌ترین موضوعاتی که در این مضمون به بحث گرفته می‌شود می‌توان به مباحثی همانند محیط سایبر و تعریف فضای سایبر و جرایم سایبری، انواع جرایم سایبری، مجرمین فضای سایبر، آثار جرایم سایبری و ارگان‌های رسیدگی کننده به این جرایم اشاره نمود.

اهداف آموزشی:

- شناخت مبانی، ماهیت، ارکان تشکیل دهنده جرایم سایبری در کد جزا
- آشنایی با مفهوم مدارک اثباتیه، انواع و وسائل اثبات در جرایم سایبری
- شناخت مدارک اثباتیه و شیوه‌های استناد به آنها در نظام حقوق داخی و بین‌المللی
- ارتقای دانش و تربیه نیروی متخصص در زمینه رسیدگی به دعاوی جزایی سایبری و تفکیک قواعد این حوزه از سایر حوزه‌های حقوق جزا

- کسب مهارت تجزیه و تحلیل قواعد جزایی در حوزه مباحث جدید و کمک در تحکیم عدالت جزایی در جامعه
- **شیوه های تدریس و آموزش**
- ارائه لکچر و شرح مباحث بصورت نظری؛
- بحث و مناقشه صنفی؛
- طرح قضایای مواصله به محاکم و کارگروپی محصلین؛

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- جرم خیانت به وطن و جزای آن بر اساس کد جزای افغانستان؛
- جرم جاسوسی و جزای آن بر اساس کد جزای افغانستان؛
- جرم تروریزم و جزای آن بر اساس کد جزای افغانستان؛
- جرم خیانت جعل پول و مسکوکات و جزای آن بر اساس کد جزای افغانستان؛
- جرم تزویر جزای آن بر اساس کد جزای افغانستان؛
- فضای مجازی و رفتارهای مجرمانه؛
- مفهوم جرم سایبری؛
- تاریخچه جرایم کامپیوتری؛
- ظهور پلیس مبارزه با جرایم سایبری؛
- ارکان و ویژگی های جرایم سایبری؛
- نوع شناسی جرایم سایبری و مجرمین فضای سایبر؛
- انواع جرایم سایبری در کد جزای افغانستان؛
- نحوه رسیدگی جرایم سایبری در قوانین جزایی افغانستان؛
- کشف و تحقیق جرایم سایبری و طرق راپور دهی آن و ادله اثبات جرایم سایبری؛
- آثار مخرب جرائم اینترنتی و راه های پیشگیری از وقوع این جرایم.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

(3) پلان درسی هفته وار مضمون حقوق جزای اختصاصی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمان	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	هفتم	چهارم	حقوق جزا و علوم جنایی	حقوق جزای اختصاصی (3) جرائم سایبری	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفتہ
پرسش و پاسخ		مطالعه قوایین			آشنایی با محصلین و معرفی اصول درسی و مضمون.	1	اول
					جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی	2	
پرسش و پاسخ		بررسی دوسی فرضی			جرائم خیانت به وطن تعريف جرم و عناصر متشكله جرم خیانت ملی	3	دوم
					عنصر مادی جرم عنصر معنوی جرم مجازات جرم خیانت ملی	4	
پرسش و پاسخ		مطالعه قوایین			جرائم جاسوسی تعريف و عناصر متشكله جرم جاسوسی عنصر قانونی جرم جاسوسی	5	سوم
					عنصر مادی جرم جاسوسی عنصر معنوی: تحقق قصد جنایی	6	
پرسش و پاسخ		بررسی دوسی فرضی			تزویریزم مفهوم جرم تزویریزم گونه های تزویریزم	7	چهارم
					عناصر متشكله جرم تزویریزم مجازات تزویریزم در کد جزا افغانستان	8	
پرسش و پاسخ		مطالعه قوایین			جرائم جعل پول، مسکوکات و مجازات آن در کد جزا	9	پنجم
					جرائم تزویر و مجازات آن بر اساس کد جزا	10	
پرسش و پاسخ		بررسی دوسی فرضی			مفهوم جرم سایبر و مفاهیم مرتبط به آن فضای مجازی و رفتارهای مجرمانه	11	ششم
					تاریخچه جرائم کامپیووتری ظهور پلیس مبارزه با جرائم سایبری؛	12	

پرسش و پاسخ	مطالعه قوانین				ارکان جرایم سایبری ویژگی های جرایم سایبری	13	هفتم
					نوع شناسی جرایم سایبری؛ مجرمین فضای سایبر سعی و تلاش افغانستان در برابر جرایم سایبری	14	
پرسش و پاسخ	بررسی دوسي فرضي				جرائم مالی سایبری(علیه اموال) جرایم سیاسی سایبری(علیه دولت ها)	15	هشتم
					جرائم اخلاقی سایبری	16	
پرسش و پاسخ	مطالعه قوانین				امتحان وسط سمستر	17	نهم
						18	
ارزیابی کتبی	بررسی دوسي فرضي				جرائم علیه عفت و اخلاق عمومی؛ سوء استفاده از هویت و ..	19	دهم
					جرائم علیه امنیت عامه و اشخاص قمار بازی سایبری، باج گیری سایبری و ..	20	
پرسش و پاسخ	مطالعه قوانین				جرائم علیه امنیت سیستم، برنامه یا اطلاعات کامپیووتری در فضای سایبر	21	بازدهم
					دسترسی غیرمجاز به سیستم، تغییرات غیرمجاز و از بین بودن غیرمجاز سیستم	22	
پرسش و پاسخ	مطالعه اسناد بین المللی				جرائم علیه حقوق مالکیت معنوی در فضای سایبر مطابق کد جزای افغانستان	23	دوازدهم
					فریب کاری الکترونیکی، افسای رمز دسترسی	24	
پرسش و پاسخ	مطالعه اسناد بین المللی				نحوه رسیدگی جرایم سایبری در قوانین جزای افغانستان	25	سیزدهم
					کشف و تحقیق جرایم سایبری ادله اثبات جرایم سایبری	26	
پرسش و پاسخ	مطالعه اسناد بین المللی				تلاشی و ضبط کامپیووترها و نگهداری وسائل اثبات الکترونیکی	27	چهاردهم
					آثار مخرب جرائم انترنی آثار و آسیب های روانی؛	28	
پرسش و پاسخ	کار گروهی				آثار اجتماعی و فرهنگی راه های پیشگیری از جرایم سایبری	29	پانزدهم

				حالات مشدده، ارتکاب جرم توسط شخص حکمی	30	
پرسش و پاسخ	نتیجه گیری کتبی			ارائه پروژه های صن夫ی	31	شانزدهم
				راهنمایی و حل مشکلات محصلین	32	

منابع یا مأخذ:	
1.	اکبر، وروایی. حسین، مومنی پور. (بی تا). <u>جرائم سایبری از علت شناسی تا پیشگیری</u> . بی نا. بی چا.
2.	تقی زاده، مهرداد. (1395)ه.ش. <u>کتاب سازمان های بین المللی و قاعده مند سازی فضای سایبری</u> . تهران: انتشارات خرسندی.
3.	حسن بیگی، ابراهیم. (1384)ه.ش. <u>حقوق و امنیت در فضای سایبر</u> . تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر.
4.	کبری، مرادی راد. (1394) <u>جرائم سایبری و راهکارهای پیشگیری از وقوع آن</u> . اولین کنفرانس بین المللی حقوق و توسعه پایدار جامعه مدنی.
5.	کد جزای افغانستان مصوب 1396.
6.	کنوانسیون جرائم سایبری و پروتکل الحاقی آن. ترجمه: جلالی فراهانی، امیر حسین (1389). تهران: انتشارات خرسندی.
7.	گرکی، مارکو. (1389). <u>جرائم سایبری: راهنمایی برای کشورهای در حال توسعه</u> . ترجمه: اکبری، مرتضی. تهران : نشر پلیس امنیت.
8.	مسوده قانون مبارزه با جرائم سایبری. منابع به زبان خارجی:
9.	Albert J. Marcella, Jr. Doug Menendez. <u>Cyber Forensics: A Field Manual for collecting, examining, and preserving evidence of computer crimes</u> , second edition, New York, Auerbach publication, 2008.
10.	Carmen, Ro. <u>Criminal Procedure: Law and practice</u> . 3 th ed. Belmont, Calif: wads worth pub. 2010.
11.	Hall, Daniel. <u>Criminal Law and Procedure</u> . 6 th ed. Albany: Delmar, 2011.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اداری (۱)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوھنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوھنخی:
حقوق عمومی	دیپارتمنت:
حقوق اداری (۱)	اسم مضمون:
LA0756	کود مضمون:
2 کریدیت (تعداد کریدیت تیوری)	تعداد کریدیت:
حتمی تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0648	پیشناز مضمون:
چهارم	صنف:
هفتم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

حقوق اداری شاخه‌ای از حقوق عمومی داخلی است و به مجموعه قواعد حقوقی گفته می‌شود که حقوق و تکالیف سازمان‌های اداری دولت و روابط آن‌ها با مردم را تعیین می‌کند و ناظر بر فعالیت‌های مربوط به خدمات عمومی و حفظ نظام عمومی سازمان‌های اداری است و شامل فعالیت‌های سیاسی، قضائی، قانون‌گذاری این سازمان‌ها نمی‌شود. این مضمون به عنوان یک مضمون حتمی- تخصصی در نصاب درسی رشته حقوق قرار داده شده و در آن مباحثی همچون؛ مبانی و اصول حقوق اداری، کلیات، نقش، اداره عمومی، اجرآت و اعمال اداری، نظارت بر اعمال اداری، حاکمیت قانون و مسئولیت مدنی دولت پرداخته می‌شود و محصلین را با نظام اداری کشور آشنا نموده، تحلیل آنها را در این زمینه بالا می‌برد، با نهادهای مرتبط به دولت آشنا نموده، قوانین مربوطه و حمایت‌های قانونی را در ارتباط به حقوق کارمندان و کارکنان دولتی آموخته و ایشان را برای یافتن ساحه‌ی کاری در این زمینه کمک می‌نماید.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفاهیم و کلیات در ارتباط با حقوق اداری
- شناخت مبانی ، منابع حقوقی و ساختار اداری ادارات
- درک روابط کاری بین کارفرما و کارکنان و حقوق و صلاحیت‌های آنان
- آشنایی با ادارات دولتی و اجرآت آنها در افغانستان از طریق انجام پروژه‌های تحقیقی
- درک قواعد و ضوابط حاکم بر ادارات دولتی افغانستان و آمادی جهت ورود به بازار کار

شیوه‌های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروهی و ارائه آن در صنف؛

در بخش آموزش عملی از روش‌های زیر استفاده می‌شود:

- بازدید از ادارات دولتی به نظر آشنایی محصلین با ساختار اداری و نحوی اجرآت آنها
- دادن پروژه‌های علمی به محصلین به منظور آشنا کردن آنها با ادارات دولتی

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف و جایگاه حقوق اداری
- رابطه حقوق اداری با سایر رشته‌های حقوق
- سیر تحول حقوق اداری
- منابع حقوق اداری
- اهداف و وظایف اداره عمومی
- خدمات عمومی
- نظم عامه (پولیس اداری)
- شخصیت حقوقی اداره عمومی
- اصول حاکم بر اداره عمومی
- روابط اداره عمومی
- اداره عمومی در افغانستان
- حقوق استخدامی
- حقوق و امتیازات کارکنان

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی تاخیر کاری

امتحانات صنفی، کارهای خانگی و سایر مکلفیت‌های صنفی محصلین، در صورت تاخیر چانس دوم ندارد. محصلین می‌توانند قبل از زمینه مشکل پیش آمده استاد مضمون را مطلع نموده تائیدی وی را حاصل نمایند.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده 19 لایحه کربدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
- امتحان وسط سمستر
- امتحان نهایی سمستر
-

100٪

---- مجموع

وجایب و مکلفیت‌های محصلین

ما با هم کار خواهیم کرد تا دانش، مهارت‌ها و سلوک لازم در رابطه به مضمون را ارتقا دهیم. محصلین باید در مشارکت نزدیک با هم کار کرده، به نظریات و خصوصیات فردی یکدیگر احترام قابل شده و به یکدیگر فرصت مساوی بدهند. اخلاق و اصول رفتاری را که لازمه محیط علمی است مراعات نموده و از انجام اعمالی که منجر به اخلال پروسه تدریس گردد؛ اجتناب نمایند. با پایندی به وقت و با خلاقیت سهم فعال خویش را در پروسه آموزش ایفا نمایند.

پالیسی عدم صداقت اکادمیک

- عدم صداقت اکادمیک شامل نقل، جعل معلومات، استناد نادرست³، سرقت علمی⁴، و اجرای فعالیت‌های دیگری می‌گردد که از جانب محصلین در حین تحصیل انجام شود. ارتکاب چنین اعمالی از جانب محصل به هیچ وجه قابل قبول نبوده مطابق قواعد تحصیلات عالی با محصل مظنون برخورد می‌شود.
- استاد مضمون مسئولیت ابتدایی برای تشخیص و برخورد با عدم صداقت اکادمیک را دارد. استاد در صورت تخشیص عدم صداقت علمی محصل، بعد از بررسی موضوع و استماع دفاعیات محصل در زمینه معرفی آن به مرجع مربوط تصمیم اتخاذ می‌نماید.
- تصمیم استاد در زمینه برخورد با پدیده عدم صداقت علمی، فعالیت‌های درسی سایر محصلین را تحت الشعاع قرار نمی‌دهد. استاد مضمون شواهد واقعه را با مدارک به مسئولین پوهنخی اطلاع می‌دهد. اداره پوهنخی در زمینه مطابق قانون اجرآت نموده و تمام اسناد و مدارک مرتبط رانگهداری می‌کند.

³ Wrong Citation

⁴ Plagiarism

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							نتایج متوقعه مضمون
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	
1	1	1	1	1	1	1	شناخت مفاهیم و کلیات در ارتباط با حقوق اداری
2	1	1	3	3	3	3	شناخت مبانی، منابع حقوقی و ساختار اداری ادارات
2	1	1	3	2	1	1	درک روابط کاری بین کارفرما و کارکنان و حقوق و صلاحیت های آنان
2	1	2	2	1	1	1	آشنایی با ادارات دولتی و اجراء آنها در افغانستان از طریق انجام پژوهه های تحقیقی
1	1	1	1	3	1	1	درک قواعد و ضوابط حاکم بر ادارات دولتی افغانستان و آمادی جهت ورود به بازار کار
1.6	1	1.2	2	2	1.2		مجموع
1.5							اوست عمومی
۱ = مطابقت نسبی ۲ = مطابقت کامل ۳ = مطابقت کم							

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اداری (1)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی تخصص	2	هفتم	چهارم	حقوق عمومی	حقوق اداری (1)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					تعريف و جایگاه حقوق اداری	1	اول
					موضوع و خصوصیات حقوق اداری	2	
پرسش و پاسخ					رابطه حقوق اداری با سایر رشته های حقوق	3	دوم
					رابطه حقوق اداری با سایر علوم	4	
پرسش و پاسخ					سیر تحول حقوق اداری	5	سوم
					منابع حقوق اداری	6	
پرسش و پاسخ					مبانی حقوق اداری	7	چهارم
					مبانی حقوق اداری	8	
پرسش و پاسخ					اهداف و وظایف اداره عمومی	9	پنجم
					خدمات عمومی	10	
پرسش و پاسخ					نظم عامه (پولیس اداری)	11	ششم
					نظم عامه	12	
پرسش و پاسخ					شخصیت حقوقی اداره عمومی	13	هفتم
					مبانی نظری	14	
پرسش و پاسخ					أنواع آن	15	هشتم
					پیدایش و ختم اداره امور عمومی	16	
					امتحان وسط سمسٹر	17	نهم

پرسش و پاسخ					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش و پاسخ					اصول حاکم بر اداره عمومی	19	دهم
					اصول قانونیت و مساوات	20	
پرسش و پاسخ					اصل شفافیت و عدالت	21	یازدهم
					اصول حسابدهی و رسیدگی سریع	22	
پرسش و پاسخ					روابط اداره عمومی	23	دوازدهم
					نظام متمرکز اداری	24	
پرسش و پاسخ					نظام غیر متمرکز اداری	25	سیزدهم
					نظام اداری مختلط	26	
پرسش و پاسخ					اداره عمومی در افغانستان	27	چهاردهم
					اداره عمومی در افغانستان	28	
پرسش و پاسخ					حقوق استخدامی	29	پانزدهم
					حقوق استخدامی	30	
پرسش و پاسخ					حقوق و امتیازات کارکنان	31	شانزدهم
					رهنمایی امتحان	32	

منابع یا مأخذ:		
.1 دانش، سرور (1392)، حقوق اداری افغانستان، کابل: انتشارات امیری. .2 قاضی، گل رحمن (1392)، حقوق اداری، کابل: انتشارات سعید.	1 . مأخذ اساسی	
.1 تمکی محمدی، عبدالعلی (1391)، حقوق اداری افغانستان، تهران: انتشارات عرفان. .2 طباطبایی موتمنی، منوچهر (1397). حقوق اداری. تهران: انتشارات سمت.	2 . مأخذ کمکی	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل خصوصی (۱)

لیسانس	قطع تحصیلی:
-----	پوہنتوں:
حقوق و علوم سیاسی	پوہنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق بین الملل خصوصی (۱)	اسم مضمون:
LA0757	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
چهارم	صنف:
هفتم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

توسعه روابط و مبادلات بین المللی بخصوص گسترش روابط خصوصی افراد در زندگی بین المللی، ضرورت مطالعه و شناخت قواعدی را که از جانب دولت‌ها به منظور تنظیم این روابط و رسیدگی به دعاوی و اختلافات بین المللی وضع گردیده است؛ بیش از پیش نمایان ساخته است. حقوق بین الملل خصوصی که به عنوان مضمون حتمی تخصصی در صنوف چهارم رشته تدریس می‌شود در واقع مجموعه قواعد و مقرراتی است که بر روابط خصوصی افراد در سطح بین المللی حکومت می‌کند. تدریس این رشته از حقوق از اهمیت بسیاری برخوردار می‌باشد چرا که مطالعه و یادگیری آن برای محصلین این امکان را فراهم می‌سازد تا از یکسو شناخت دقیق و همه جانبه‌ای را از نظام حقوقی کشور خویش با توجه به مسایل و روابط بین المللی حاصل نمایند و تفاوت‌ها و پیچیدگی‌های موجود در نگرش به مسایل و روابط بین المللی را نسبت به مسایل داخلی درک نمایند و از سویی دیگر مهارت‌های مسلکی خویش را در زمینه تطبیق مواد قانون داخلی با قضایای این اشخاص می‌توان با قواعد حل تعارض سایر کشورها در زمینه احوال شخصی، اموال، تنظیم اسناد و قراردادها آشنایی حاصل نمایند. از آنجایی که این رشته از روابط میان اتباع دولت‌ها اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی بحث می‌شود، مطالب مربوط به آن به سه دسته عمده: تقسیم جغرافیایی اشخاص (شامل تابعیت و اقامتگاه)، وضعیت حقوقی بیگانگان و تعارض‌ها تقسیم شده است. در سمستر اول جدا از کلیات مربوط به شناخت این رشته، مسائل مربوط به تابعیت، اقامتگاه و وضعیت حقوقی بیگانگان مورد بحث قرار می‌گیرد و در سمستر دوم مسئله تعارض اعم از تعارض قوانین و تعارض محاکم با در نظرداشت احکام قوانین افغانستان مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

شیوه‌های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛

- کارهای گروهی و ارائه آن، کار روی قضایای فرضی.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم و منابع حقوق بین الملل خصوصی و مقایسه حقوق بین الملل خصوصی با سایر رشته های حقوق
- شناخت قواعد حاکم بر تابعیت و اقامتگاه، تشخیص آثار حقوقی و فواید داشتن تابعیت و اقامتگاه ، مقایسه معایب و مزایای سیستم های اعطای تابعیت و تشخیص سیستم اعطای تابعیت در افغانستان
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه کسب تابعیت تغییر تابعیت، تابعیت مضاعف و ترک تابعیت مبتنی بر قانون تابعیت افغانستان
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه اقامتگاه و تابعیت اشخاص حکمی از جمله شرکت های تجاری ملی و بین المللی
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه اقامت و عبور و مرور بیگانگان، دریافت پاسپورت، کار و استخدام اتباع خارجی و سرمایه گذاری در افغانستان

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- معرفی حقوق بین الملل خصوصی و فواید مطالعه آن
- منابع حقوق بین الملل خصوصی
- تابعیت و شرایط تحقق تابعیت
- اصول حاکم بر تابعیت و ترک تابعیت و شرایط آن
- اقامتگاه، اهمیت و فواید آن و اصول حاکم بر اقامتگاه
- بیگانگان و وضعیت حقوقی آنها

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون						
نتایج متوقعه مضمون						
<p>6. اکشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بین اداره و بهری، وکالت دفاع و مشاوره مسکلی - حقوقی.</p> <p>5. کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها پیش بزد و بسیه های قضائی مدنی و جنایی و ارائه مشوره حقوقی برای حل منازعات در قالب دو شرکت های رسمی و غیر رسمی کل منازعات؛</p> <p>4. شناخت پذیره های جرمی، اثواب و عوامل آن، مفهوم و اثواب مجازات، شرط های مجازات، شرط های شرطی، مواطا، معراج تبلیغ، موبیلیت، جرائم و زند و رسیدگی به قضایا مطابق به نظام حقوق افغانستان و اسناد بین المللی؛</p> <p>3. شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاستی و ذات البینی افراد دولتیها، سازمانی بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛</p> <p>2. کسب دانش و مهارت به منظور منشأ در تعیین حاکمیت قانون، تقویت عودم سالاری، نزد عواید اجتماعی در جهت ایجاد اداره سالم منسقی بر اشخاصه های حکومت داری خوب و علی از هرگونه فساد؛</p> <p>1. شناخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص بایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛</p>						
<p>ن.م.ر</p>						ن.م.ر
<p>1</p>						1
<p>1</p>						2
<p>3</p>						3
<p>3</p>						4
<p>3</p>						5
<p>2.2</p>						مجموع
<p>1.9/3</p>						اوست عمومی
<p>۱ = مطابقت کامل ۲ = مطابقت نسبی ۳ = مطابقت کم</p>						

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل خصوصی (۱)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمان	مضمون	رشته	معلومات اساسی
- حتمی- تخصصی	2	هفتم	چهارم	حقوق خصوصی	حقوق بین الملل خصوصی(۱)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون و منابع درسی	1	اول
					معرفی حقوق بین الملل خصوصی و فواید مطالعه آن	2	
پرسش وپاسخ					منابع داخلی حقوق بین الملل خصوصی	3	دوم
					منابع بین المللی حقوق بین الملل خصوصی	4	
پرسش وپاسخ					تابعیت و شرایط تحقق تابعیت	5	سوم
					اهمیت تابعیت و انواع تابعیت	6	
پرسش وپاسخ					اصول حاکم بر تابعیت	7	چهارم
					سیستم خون و دلایل طرفداران خون	8	
پرسش وپاسخ					سیستم خاک و دلایل طرفداران	9	پنجم
					اصل وحدت تابعیت	10	
پرسش وپاسخ					موارد نقض تابعیت واحد	11	ششم
					جلوگیری از تابعیت مضاعف	12	
پرسش وپاسخ					اصل تغییر پذیری تابعیت،	13	هفتم
					ترک تابعیت و شرایط آن	14	
پرسش وپاسخ					تحصیل تابعیت	15	هشتم
					تغییر غیر ارادی تابعیت	16	
امتحان میان سمسٹر					مرور درس‌های گذشته	17	نهم
					امتحان ۲۰%	18	

پرسش وپاسخ					تابعیت اشخاص حکمی	19	دهم
					اقامتگاه، اهمیت و فواید آن	20	
پرسش وپاسخ					اصول حاکم بر اقامتگاه	21	یازدهم
					ادله اصول حاکم بر اقامتگاه	22	
پرسش و پاسخ					انواع اقامتگاه	23	دوازدهم
					اقامتگاه اشخاص حکمی	24	
پرسش وپاسخ					بیگانگان	25	سیزدهم
					انواع بیگانگان	26	
پرسش وپاسخ					اصول حاکم بر بیگانگان، اصل آزادی و ورود و عبور	27	چهاردهم
					اصل آزادی اقامت و خروج	28	
پرسش وپاسخ					شناسائی حداقل حقوق بیگانگان	29	پانزدهم
					حقوق خصوصی و عمومی بیگانگان	30	
جمع‌بندی					اشخاص حقوقی بیگانه	31	شانزدهم
					راهنمایی محصلین راجع به امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ:	
1- افضلی، عبدالواحد و محمد اسحاق رحیمی. 1397. حقوق بین الملل خصوصی. تهران: نشر سمت.	1. مأخذ اساسی
2- ناصح، ولی محمد. 1393. حقوق بین الملل خصوصی. کابل: انتشارات سعید.	
1- سلجوqi، محمود. 1381. حقوق بین الملل خصوصی. تهران: میزان. 2- عبدالله، نظام الدین. 1388. حقوق بین الملل خصوصی. کابل: انتشارات سعید. 3- قانون پاسپورت مصوب 1394. 4- قانون تابعیت مصوب 1421 ه.ق. 5- قانون مدنی مصوب 1355. 6- مقرره استخدام اتباع خارجی مصوب 1384. 7- نصیری، محمد. 1381. حقوق بین الملل خصوصی. تهران: انتشارات آگاه.	2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول محاکمات مدنی (۱)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
اصول محاکمات مدنی (۱)	اسم مضمون:
LA0758	کود مضمون:
۲ کریدیت تئوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنباز مضمون:
چهارم	صنف:
هفتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

برهمه هویداست که اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی دارای یک سلسله حقوق و امتیازات می باشند که در قانون برسمیت شناخته شده است. اما گاهی در عالم واقعیت حقوق بعضی از این اشخاص مورد تعدی قرار می گیرد؛ در نتیجه بین مدعی حق و متتجاوز نزاع و کشمکش بوجود می آید که باید به صورت مسالمت آمیز حل و فصل گردد. در این جاست که نهاد قضا برای رسیدگی به این مهم تاسیس گردیده است. برای اینکه نزاع درست مورد رسیدگی قرار گیرد و عدالت به بهترین وجه آن تأمین گردد؛ نیاز است که یک پروسه کاملاً شفاف و واضح وجود داشته باشد تا هیچ حقی نا حق و ناحقی حق نشود. از این رو است که قواعد اصول محاکمات مدنی برای تعیین وظایف و صلاحیت های محاکم در رسیدگی به دعوی مدنی، چگونگی تحریک دعوی و شرایط اقامه دعوی و دفاع از آن، ادله اثبات دعوی، نحوه استیناف خواهی و تجدید نظر خواهی و بالاخره تنفيذ حکم تقنين گردیده است؛ محاکم، طرفین دعوی و وکلای مدافع به آن ملزم می باشند.

اهداف آموزشی:

- شناخت قواعد و پروسزr موجود در روند رسیدگی مدنی و خصوصیات قواعد اصول محاکمات مدنی
- شناخت حقوق و تکالیف اصحاب دعوی و قضات در روند رسیدگی مدنی
- کسب مهارت به ارتباط نگارش عریضه حقوقی، صورت دعوی و دفع دعوی
- شناخت سازمان قضایی افغانستان و صلاحیت مراجع قضایی و غیر قضایی در رسیدگی به دعاوی
- کسب مهارت به ارتباط رسیدگی به قضایای مدنی منحیث وکیل مدافع و قاضی

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛

- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن، بررسی قضایا، مرور قوانین و ارئه سمینارهای علمی توسط محصلین.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر فصل‌ها)

- تعریف، اهداف، فواید و منابع اصول محاکمات مدنی
- روش‌های حل منازعه
- معرفی سازمان قضائی افغانستان : مراجع قضایی عمومی
- مراجع شبه قضایی
- صلاحیت قضایی و انواع آن
- چگونگی اقامه دعوا
- تعریف، ارکان و شیوه نگارش عریضه حقوقی
- اجرآت رسیدگی به عریضه حقوقی
- مفهوم و ارکان دعوا
- شرایط عمومی و خصوصی دعوا
- دفع دعوا و انواع آن

جدول نقشه مفهومی نتایج متوجه مضمون و رشته

نتایج متوقعه							نتایج متوقعه مضمون
6. انکشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، نگارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و هبری، کاپ دفاع و مشاوره مسلکی- حقوقی	5. کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیمه قراردادها، پیش بود دوستیه های قضائی مدنی و جرائمی و ارائه مشاوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیررسمی حل منازعات؛	4. کسب مهارت های جرمی، انواع و عوامل آن مفهوم و انواع مجازات، نشریه های و شرایط، مراحل، مراجع تطبیق موبیدات جوانی و روند رسیدگی به قضایا مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	3. شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذات البینی و بین المللی؛ سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سازمان شناسی حکمی در سطح ملی و بین المللی؛	2. کسب داشت و مهارت به منظور شرکت در تعیین حکمیت قانون، تقویت مردم سلاطی، توسعه و رفاه اجتماعی در جهت ایجاد اداره سالم مبنی بر شاخصه های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛	1. شناخت مبانی ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛	ن.م.ر.	ن.م.ر.
ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	شناخت قواعد و پروتکل موجود در روند رسیدگی مدنی و خصوصیات قواعد اصول محکمات مدنی
2	3	1	3	3	2	ن.م.ر.	شناخت حقوق و تکاليف اصحاب دعوى و قصاصات در روند رسیدگي مدنى
2	3	1	3	3	2	ن.م.ر.	کسب مهارت به ارتباط نگارش عربیه حقوقی، صورت دعوى و دفع دعوى
3	3	1	3	3	1	ن.م.ر.	شناخت سازمان قضائي افغانستان و صلاحیت مراجع قضائي و غير قضائي در رسیدگي به دعاوى
2	3	1	3	3	3	ن.م.ر.	کسب مهارت به ارتباط رسیدگي به قضائي مدنی منحیث وکیل مدافع و قاضی
3	3	1	3	3	1	ن.م.ر.	مجموع
2.4	3	1	3	2.4	1.8		اوست عمومي
2.2/3							۱ = مطابقت نسبی ۲ = مطابقت کامل ۳ = مطابقت کم

مطابقت کامل = ۲ مطابقت نسبی **۱ = مطابقت کم**

پلان درسی هفته وار مضمون اصول محاکمات مدنی (1)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصصی	2	هفتم	چهارم	حقوق خصوصی	اصول محاکمات مدنی (1)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون مفهوم قواعد اصول محاکمات و انواع آن	1	اول
					تعريف اصول محاکمات مدنی و قلمرو آن	2	
پرسش و پاسخ					منابع، اهداف و فواید اصول محاکمات مدنی ویژگی های قواعد اصول محاکمات مدنی	3	دوم
					تاریخچه اصول محاکمات مدنی	4	
پرسش و پاسخ					روش های حل منازعه روش حقوقی: روش های رسمی	5	سوم
					روش های غیر رسمی ADR	6	
پرسش و پاسخ					معرفی سازمان قضائی افغانستان مراجع قضایی عمومی مراجع قضایی تخصصی بررسی تشکیلات و صلاحیت های ستره محکمه	7	چهارم
					معرفی سازمان قضائی افغانستان بررسی تشکیلات و صلاحیت های محاکم استینیاف و ابتدائی	8	
پرسش و پاسخ					مراجع شبه قضایی معرفی تشکیلات و اجرآت آمریت حقوق ریاست عدله	9	پنجم
					معرفی تشکیلات و اجرآت آمریت قضایای دولت	10	
پرسش و پاسخ					صلاحیت قضایی و انواع آن صلاحیت ذاتی و صلاحیت نسبی صلاحیت نسبی: صلاحیت حوزوی و صلاحیت موضوعی	11	ششم

					معرفی اصطلاحات استدعای حق تحریک رسیدگی قضائی	12	
پرسش وپاسخ					چگونگی اقامه دعوى عربیه حقوقی	13	هفتم
					مرجع رسیدگی به عرایض اجراآت رسیدگی به عریضه حقوقی / نگارش عریضه حقوقی	14	
پرسش وپاسخ					اعتراضات ابتدائی / دفاتر محکمه / اطلاع، جلب و احضار / تعرفه های محصولی	15	هشتم
					اجراآت قضایی در رسیدگی به دعاوی مدنی / مفهوم دعوى / تفکیک دعوى از مقاہیم مشابه / ویژه گی های دعوى / عناصر دعوى	16	
امتحان میان سمستر					امتحان 20 %	17	نهم
					امتحان 20 %	18	
پرسش وپاسخ					ارکان دعوى / شرایط عمومی دعوى	19	دهم
					شرایط مشترک مدعی و مدعى علیه / شرایط مدعی بها	20	
پرسش وپاسخ					شرایط خصوصی دعوى / شرایط دعوى عقار / شرایط دعوى دین / نگارش صورت دعوى	21	یازدهم
					شرایط دعاوی طلاق، تفریق، قرض، شفع، نگارش صورت دعوى	22	
پرسش و پاسخ					انواع دعوى / دعوى صحیح، باطل و فاسد / دعوى اصلی و دعوى حادث	23	دوازدهم
					دعوى عینی، دعوى دینی، دعوى مختلط / دعوى منقول و غیر منقول / دعوى مالی، دعوى غیر مالی	24	
پرسش وپاسخ					دفع دعوى / تعریف دفع و شرایط آن ماهیت حقوقی دفع / انواع دفع / دفع موضوعی / دفع شکلی / دفع عدم قبول	25	سیزدهم
					دفع موضوعی / انواع دفع موضوعی دفع صحیح	26	

پرسش وپاسخ					دفع موضوعی / انواع دفع موضوعی / دفع ناقص	27	چهاردهم
					دفع شکلی / انواع دفع شکلی / اعتراضات انصمامی / دفع شکلی محض	28	
پرسش وپاسخ					کار عملی نگارش دفاعیه: دفع صحیح و دفع ناقص	29	پانزدهم
					کار عملی نگارش دفاعیه: دفع شکلی و اعتراضات انصمامی	30	
جمع بندی					مرور مباحث تدریس شده در طول سمستر و حل مشکلات محصلین	31	شانزدهم
					ارایه توضیحات در مورد نحوه اخذ امتحان	32	

منابع یا مأخذ:		
احمدی، هاشم. 1390. اصول محاکمات مدنی. کابل: انتشارات مقصودی.	.1	1. مأخذ اساسی
ستانکزی، نصرالله. 1391. اصول محاکمات مدنی. کابل: انتشارات سعید.	.2	
قانون اصول محاکمات مدنی افغانستان مصوب 1368	.3	
قانون تشکیل و صلاحیت قوه قضائیه مصوب 1392	.4	
عبدالله، شمس. 1390. ه.ش. آینین دادرسی مدنی. ج 2. تهران: وردآک.	.1	2. مأخذ کمکی
قانون طرز تحصیل حقوق مصوب 1397 ه.ش..	.2	
قانون مدنی افغانستان مصوب 1355 ه.ش.	.3	
مجلة الاحكام العدلية، مصوب 1293 هـ ق. (1384)، مطبعة بهیر، کابل، افغانستان.	.4	
مکی، ثریا عمران و پیام شهرجردی. 2012. اصول محاکمات مدنی افغانستان. کابل: انستیتویت مطالعات بین المللی مقایسوی پاریس- فرانسه.	.5	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول اجراءات جزایی(1)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
اصول اجراءات جزایی(1)	اسم مضمون:
LA0759	کود مضمون:
2 کریدیت (تیوری)	تعداد کریدیت:
تحصصی	نوعیت مضمون:
LA0540	پیش نیاز مضمون:
LA0323	
چهارم	صنف:
هفتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

اصول محاکمات جزایی علمی است که شرایط و چگونگی تعقیب مظنون و رسیدگی به اتهام وی در مرجع ذیصلاح پس از انجام تحقیقات لازم و در نهایت اجرای مجازات و نظارت بر تنفيذ احکام محاکم را بررسی و معرفی می نماید. این مضمون در کارهای عملی محصلین بسیار مؤثر بوده و از مضماین پر کاربرد در نهادهای عدلی و قضایی می باشد. شرایط، اصول و قواعد رسیدگی به اتهام اشخاص و معرفی مرجع صالح به رسیدگی در علم اصول محاکمات جزایی مورد بحث قرار می گیرد. تعیین و تعریف صلاحیت و اقسام آن، مراجع رسیدگی به یک دوسيه جزایی و چگونگی طی مراحل آن از جمله مباحث مهم علم جزاست که در علم اصول محاکمات جزایی بررسی می گردد این مضمون از مضماین حتمی و تخصصی دیپارتمنت حقوق جزا است که طی 4 کریدیت در سمستره هفتم و هشتم برای محصلین قضایی - خارنوالی تدریس می شود.

اهداف آموزشی:

- شناخت قواعد و پروسه موجود در روند رسیدگی جزایی، منابع و خصوصیات قواعد اصول محاکمات جزایی
- شناخت حقوق مظنون، متضرر از جرم، متهم و محکوم عليه در مراحل مختلف محاکمه عادلانه و رعایت آن
- کسب مهارت به ارتباط نگارش انواع قرارها، اتهامنامه، صورت دعوى و دفاعيه
- شناخت مفهوم وسائل اثبات جرم، انواع مدارک و کسب مهارت در زمینه چگونگی استناد به ادله اثبات در اتهامنامه، صورت دعوى و دفاعيه منحيث حارنوال و وکيل مدافع و ترجيح دلائل بر يكديگر
- کسب مهارت به ارتباط رسیدگي به قضایی منحيث پلیس، وکيل مدافع، اهل خبره، حارنوال و قاضی

شیوه های تدریس و آموزش

- ارائه لکچر و شرح مباحث بصورت نظری؛
- بحث و مناقشه صنفی؛
- طرح قضیه و کار گروپی محصلین؛
- دعوت از پلیس کریمینال تختیک، اداره سارنوالی و محاکم جهت ارائه معلومات بیشتر.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- کلیات، هدف و اهمیت اصول محاکمات جزایی؛
- منابع اجرآت جزایی؛
- رابطه اصول محاکمات جزایی با سایر علوم؛
- انواع سیستم های محاکمات جزایی؛
- اصول دوازده گانه حاکم بر اجراءات جزایی؛
- مراحل اجرآت جزایی؛
- اجرآت پولیس حین بررسی محل واقعه جرمی؛
- مرحله تحقیق جرم و اجرآت حارنوال تحقیق؛
- اجرآت حارنوال تعقیب عدلی؛
- مرحله محاکمه؛
- انواع صلاحیت محاکم؛
- طرزرسیدگی قضایی در محکمه ابتداییه؛
- محکمه استیناف و طرز رسیدگی آن؛
- فرجام خواهی و تجدید نظر بر احکام محاکم.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون اجرآت جزایی (1)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
- حتمی- تخصصی	2	هفتم	چهارم	حقوق جزا و علوم جنایی	اصول اجرآت جزایی (1)	حقوق	

ارزیانی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفتہ
پرسش و پاسخ					معرفت با محصلین، معرفی مضمون و توضیحات در رابطه به شیوه تدریس	1	اول
					توضیحات در رابطه به نظم و قواعد داخل صنف تعريف، موضوع و اهداف اصول محاكمات جزایی	2	
پرسش و پاسخ					بیان اهمیت اصول محاکمات جزایی.	3	دوم
					وظایف و سلسله مراتب اجرآت جزایی؛ تفاوت اصول محاکمات جزایی با اصول محاکمات مدنی؛/ تفاوت اصول محاکمات جزایی با حقوق جزا	4	
پرسش و پاسخ					منابع اجرآت جزایی؛ /قانون اساسی/ قوانین عادی	5	سوم
					منابع فقهی / رویه قضایی / اسناد بین المللی / دکترین حقوقی	6	
پرسش و پاسخ					رابطه اصول محاکمات جزایی با سایر علوم / حقوق جزا / کریمینولوژی / طب عدلی / کریمینالستیک	7	چهارم
					انواع سیستم‌های محاکمات جزایی / سیستم اتهامی / ویژگی های سیستم اتهامی	8	
پرسش و پاسخ					سیستم تفتیشی / ویژگی‌های سیستم تفتیشی / سیستم مختلط و ویژگی‌های آن / سیستم اسلام	9	پنجم
					مقایسه سیستم‌ها و انطباق آن با نظام اجرآت جزایی افغانستان.	10	
پرسش و پاسخ					اصول دوازده گانه حاکم بر اجرآت جزایی	11	ششم
					کار بر روی یک قضیه عملی	12	

					مراحل اجرآت جزایی؛ / مرحله کشف جرم / تاریخچه پولیس	13	هفتم
					ماهیت کشف جرم / اقدامات کشفی / مکلفیت های مراجع کشفی	14	
پرسش و پاسخ					اجرآت پولیس حین بررسی محل واقعه جرمی اسباب تحری دعوی جزایی	15	هشتم
					وسایل اثبات جرم	16	
					اخذ امتحان وسط سمسیتر	17	نهم
						18	
					مرحله تحقیق جرم / تاریخچه خارنوالی / صلاحیت و مکلفیت های خارنوال تحقیق	19	دهم
					جمع اوری دلایل توسط خارنوال تحقیق / توقیف و مشروعیت آن	20	
پرسش و پاسخ					جلب و احضار / اصول حاکم بر اجرآت خارنوال	21	بازدهم
					ترتیب اتهامنامه / محتویات اتهامنامه / شرح جزیيات موضوع	22	
					اجرآت خارنوالی تعقیب	23	دوازدهم
					ترتیب صورت دعوا / تفاوت صورت دعوا با اتهامنامه / رد، تایید و لغو اتهامنامه.	24	
پرسش و پاسخ					مرحله محکمه	25	سیزدهم
					تشکیلات قوه قضائیه فصل هفتم قانون اساسی مواد(۱۳۵-۱۱۶)	26	
					انواع صلاحیت محکم / صلاحیت موضوعی	27	چهاردهم
					صلاحیت حوزه وی / صلاحیت تقویضی طرز رسیدگی قضائی در محکمه ابتداییه	28	
پرسش و پاسخ					محکمه استیناف و طرز رسیدگی آن	29	پانزدهم
					تشکیلات و صلاحیت های محکمه استیناف	30	

				فرجام خواهی و تشکیلات و وظایف ستره محکمه تجدید نظر بر احکام محاکم	31	شانزدهم
				راهنمایی امتحان و حل مشکلات	32	

منابع یا مأخذ::	
1. علامه، غلام حیدر. (1394). <u>اصول محاکمات جزایی افغانستان</u> . تهران: نشر واژه. چاپ اول.	1. مأخذ اساسی
1. غلامی، حسین. (1385). <u>مبانی حقوق و عدالت جنایی در افغانستان</u> . کابل: سفارت کبری جمهوری فدرال آلمان. چاپ اول. 2. قانون اجرآت جزایی مصوب 1393. 3. قانون کشف و تحقیق جرایم و نظارت سارنوالی بر قانونیت تطبیق آن. 4. قانون محاکم خاص مصوب 1393. 5. کد جزا مصوب 1396.	
6. کنوانسیون حقوق مدنی و سیاسی مصوب 1966. 7. هاشمی، غازی. (1393). <u>مزایا و نواقص اجرآت جزایی</u> . بی.جا. بی.نا. چاپ اول. 8. هیلال گور، الکساندرا و دیگران. (1387). <u>رهنمود ماکس پلانک پیرامون موازین محاکمه عادلانه</u> . مترجم: طنین، بشیر. کابل: انستیتوت مقایسی عامه و حقوق بین الدول ماکس پلانک. چاپ چهارم.	2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق میراث

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
حقوق میراث	اسم مضمون:
LA0760	کود مضمون:
3 کریدیت	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشناز مضمون:
چهارم	صنف:
هفتم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

مال و ثروت از نظر دین مقدس اسلام برای زندگی انسان یک امر ضروری و طبیعی است. انسان به اساس فطرت و حرکات طبیعی و به اساس رسالت و وظیفه انسانی خود در زمین به جمع آوری و کسب آن اقدام می‌کند. بناء تحریم جمع کردن مال برای انسان امر غیر طبیعی و مخالف فطرت و سرشت انسان است. اسلام برخلاف مکتب‌های دیگر به مال و ثروت نظر جداگانه دارد و گفته می‌توانیم که تمام احکام اسلام از این دیدگاه سرچشمه می‌گیرد. و مصدر همه ارشادات و هدایات مالی اسلام همین نظر و طرز دید است و آن عبارت است از اینکه مالک اصلی و حقیقی مال تنها خداوند است و انسان نایب و خلیفه خداوند در مورد تصرف در مال می‌باشد. بر این خلیفه لازم است حدود شریعت الهی را در کسب و جمع آوری مال و ثروت جدا رعایت کرده آن را در راه خداوند و مصالح و منافع اجتماع استخدام نماید. میراث نمونه‌ای از عدالت اسلامی است و یکی از اسباب کسب ملکیت می‌باشد که باعث انتقال مال و توزیع عادلانه ثروت می‌گردد. مضمون حقوق میراث از مضمون تخصصی رشته حقوق می‌باشد که طی سه کریدیت تدریس می‌شود. در این مضمون راجع به مبادی علم میراث، اسباب، ارکان و شرایط میراث بحث صورت می‌گیرد. سپس ترکه و حقوق متعلق به آن توضیح داده خواهد شد. و در نهایت طبقات وارثین و سهام آنها توضیح داده شده، اصول مسائل میراث از قبیل مخارج فروض و تقسیم ترکه، تداخل، عول، رد، تصحیح، تخارج و مناسخه تدریس و می‌گردد. در تدریس این مضمون سعی شده است که در هر فصل مطالب مربوط به آن از قانون مدنی افغانستان نیز آموزش داده می‌شود.

اهداف آموزشی:

- شناخت ارکان، شرایط و موانع ارث در فقه و قانون مدنی
- شناخت صاحبان ارث و سهام آنها
- کسب دانش و مهارت لازم در زمینه کاربرد اصول مسائل میراث و حل مسائل عول، رد، تخارج و مناسخه
- کسب مهارت‌های لازم در زمینه تقسیم متروکه
- کسب مهارت‌های لازم در زمینه حل منازعات مربوط به حقوق میراث از قبیل تقسیم ترکه، اجرای وصیت و پرداخت دیون متوفی از مال متروکه

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن، مرور مواد قانون مربوط به میراث.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف علم میراث، اهمیت و موضوع آن
- ارکان و اسباب میراث، شرایط و موانع میراث و ترکه و حقوق متعلق به آن
- ذوی الفروض و سهام آن و عصبات
- اصول مسائل میراث و ذوی الارحام
- استحقاق به طریق غیر ارث و ارث احتیاطی
- مفقود، اسیر و خنثی
- تخارج و کیفیت تقسیم ترکه و مناسخه.

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (%)
- امتحان وسط سمستر (%)
- امتحان نهایی سمستر (%)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوجه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق میراث

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
- حتمی- تخصصی	3	هفتم	چهارم	حقوق خصوصی	حقوق میراث	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدريس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ				معرفی مضمون، اهمیت و ضرورت آن	1	اول	
					2		
					3		
پرسش وپاسخ				ارکان میراث	4	دوم	
					5		
					6		
پرسش وپاسخ				ترکه و حقوق متعلق به آن / مصارف تجهیز و تکفین / پرداخت دین	7	سوم	
					8		
					9		
پرسش وپاسخ				ذوی الفروض و سهام آن	10	چهارم	
					11		
					12		
پرسش وپاسخ				عصبات	13	پنجم	
					14		
					15		
				حجب	16	ششم	

پرسش وپاسخ					انواع حجب	17	
					اصول مسائل میراث	18	
پرسش وپاسخ					ادامه اصول مسائل میراث	19	هفتم
					عول	20	
					ادامه عول	21	
پرسش و پاسخ					حل مسائل عول	22	هشتم
					رد و تصحیح	23	
					ادامه رد و تصحیح	24	
امتحان میان سمستر					حل مسائل رد و تصحیح	25	نهم
					امتحان وسط سمستر	26	
					امتحان وسط سمستر	27	
پرسش وپاسخ					ذوی الارحام	28	دهم
					ادامه ذوی الارحام	29	
					حل مسائل ذوی الارحام	30	
پرسش وپاسخ					استحقاق به طریق غیر ارث	31	یازدهم
					ادامه استحقاق به طریق غیر ارث	32	
					مثالهای استحقاق به طریق غیر ارث	33	
پرسش وپاسخ					ارث احتیاطی	34	دوازدهم
					ادامه ارث احتیاطی	35	
					مثالهایی از ارث احتیاطی	36	
پرسش و پاسخ					مفقود، اسیر و خنثی	37	سیزدهم
					احکام مفقود، اسیر و خنثی	38	

					ادامه احکام مفقود، اسیر و خنثی	39	
پرسش وپاسخ					تخارج و کیفیت تقسیم ترکه	40	چهاردهم
					ادامه تخارج	41	
					مثالهایی از تخارج و ترکه	42	
پرسش وپاسخ					مناسخه	43	پانزدهم
					مثالهایی از مناسخه	44	
					حل مثالهای مناسخه توسط محصلین	45	
جمع بندی					وصیت واجبه	46	شانزدهم
					ادامه وصیت واجبه	47	
					جمع بندی و رهنمائی امتحان	48	

منابع یا مأخذ::	
- عزیز، عبدالعزیز. 1393. احکام فقه میراث از نگاه فقه و قانون. کابل: انتشارات سعید.	- مأخذ اساسی
- عبدالله، عمر. 1955. احکام المواريث فی الشريعة الإسلامية . القاهرة: دارال المعارف. - نذیر، داد محمد. 1392. حقوق میراث از دیدگاه شریعت اسلامی و قانون مدنی افغانستان. کابل: انتشارات رسالت.	- مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون روش های حل منازعات تجاری

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنخی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
روش های حل منازعات تجاری	اسم مضمون:
LA0761	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنياز مضمون:
چهارم	صنف:
هفتم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

ارگان های عدلی و قضایی بخش عده و اساسی از بازار کار فارغ التحصیلان رشته حقوق را تشکیل میدهد. اما این تنها حوزه کاری نیست و فارغ التحصیلان رشته حقوق می توانند به عنوان مشاور حقوقی در شرکت های تجاری، شرکت های بیمه، مؤسسات غیر دولتی، بانک ها، اتاق های تجارت و صنایع، اتحادیه ها و اصناف استخدام و مشغول به کار شوند. این حوزه کاری در حال حاضر که بازار کار در عرصه قضاء، خارنوالی و وکالت دفاع به دلایل متعددی مشبوع گردیده است از اهمیت بیشتری برخورداری میباشد؛ از یک سو فرصت کاری برای فارغ التحصیلان پوهنخی های حقوق فراهم میگردد و از سویی دیگر سکتور خصوصی میتواند با استفاده از دانش و تخصص فارغ التحصیلان رشته حقوق در پیشبرد فعالیت ها و حل و فصل منازعات تجاری با استفاده از روش های رسمی و غیر رسمی بهره ببرند. با در نظرداشت این مهم است که دیپارتمنت حقوق خصوصی مضمون روش های حل منازعات تجاری را پیشنهاد نموده است. در این مضمون محصلین علاوه بر آشنایی با قانون اصول محاکمات تجاری با روش های بدیل حل منازعات تجاری از جمله حکمیت تجاری و مصالحه تجاری آشنا میشوند.

اهداف آموزشی:

- شناخت روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات تجاری، مقایسه دعوی تجاری با دعوی مدنی از حيث قواعد حاکم، محکمه ذیصلاح ، ادله اثبات ماهیت و خصوصیات دعوی
- شناخت قواعد حاکم بررسیدگی به دعاوی تجاری، مراجع رسیدگی به دعاوی تجاری، تشکیلات محاکم و ریاست عدله و نحوه اجرآت محاکم در رسیدگی به دعاوی تجاری
- کسب مهارت های لازم در زمینه حل اختلافات تجاری از طریق حکمیت و مصالحه تجاری
- کسب مهارت های لازم در زمینه نگارش صورت دعوی و دفع دعوی، نحوه استناد به ادله اثبات در دعاوی تجاری با توجه قواعد مندرج در قانون اصول محاکمات تجاری
- کسب دانش و مهارت لازم در زمینه اعتراض به حکم صادره محاکم ابتدائیه تجاری در مرحله استیناف خواهی و فرجام خواهی

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات تجاری
- قواعد حاکم بر حکمیت تجاری در نظام حقوقی افغانستان
- قواعد حاکم بر مصالحه (میانجیگری) تجاری در نظام حقوقی افغانستان
- حل منازعات تجاری از طریق روش قضایی
- مفهوم، ماهیت و خصوصیات دعوى تجاری
- تشکیلات محاکم تجاری
- صلاحیت محاکم تجاری
- اقامه دعوى تجاری در محاکم ابتدائیه
- دفاع در دعوى تجاری
- ادله اثبات در دعاوى تجاری
- اسیاب صدور حکم
- صدور حکم
- استیناف خواهی (مرافعه طلبی)
- تمیز طلبی
- موارد سقوط دعوى تجاری.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون						
نتایج متوقعه رشته						
6. اکشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، تکاوش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و رهبری، کاکت دفع و مشاوره مسلکی- حقوقی، جزئی ازه و شوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیررسمی حل منازعات؛	5. کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها پیش بود دوستیه های قضائی مدنی و جزئی و ازه شوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیررسمی حل منازعات؛	4. شناخت پذیری های جرمی، اینوغ و عوامل آن، مفهوم و انواع مجرماز، تشریفات و شرایط، و احاله و افعانی تطبیق موذیات، اجراء و رسانیدگی به قضایا متعلق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	3. شناخت قواعد اموری و اختیار حکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذات البیی افراد دوتها سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سلطنه مملکتی و بین المملکی؛	2. کسب داشت و مهارت به منظور میکارتن در تقدیم حکمیت قانون، تقویت مردم سالاری توسعه و راه اجتماعی در جهاد ایجاد اداره سالم مبنی بر شاخه های حکومت داری خواه علیه هنگفت فساد؛	1. شناخت مبانی ساختار و منابع نظام حقوقی اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص چایکه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی	۱۰۰
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	
2	3	1	3	1	2	1
2	3	1	3	2	1	2
3	3	1	3	1	1	3
3	3	1	3	2	1	4
2	3	1	3	2	1	5
2.4	3	1	3	1.6	1.2	مجموع
2/3						اوست عمومی
۳ = مطابقت کامل ۲ = مطابقت نسبی ۱ = مطابقت کم						

پلان درسی هفته وار مضمون روش های حل منازعات تجاری

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
- حتمی - تخصصی	2	هفتم	چهارم	حقوق خصوصی	روش های حل منازعات تجاری	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفتہ
پرسش وپاسخ					انواع روش های حل منازعات تجاری روش های رسمی: روش قانونی، روش اداری و روش قضایی	1	اول
					روش های غیر رسمی: حکمیت تجاری، مصالحه، میانجیگری، مذاکره	2	
پرسش وپاسخ					قواعد حاکم بر حکمیت تجاری در نظام حقوقی افغانستان مفهوم حکمیت تجاری / موافقتنامه حکمیت تجاری / ترکیب بورد حکمیت	3	دوم
					طرز تعیین حکم / تعیین محل حکمیت / آغاز رسیدگی به حکمیت / ارائه دلایل ادعا و دفاعیه	4	
پرسش وپاسخ					صدر قرار حکمیت تجاری و خاتمه رسیدگی / قانون قابل تطبیق / طرز اتخاذ تصمیم	5	سوم
					صدر قرار حکمیت / فسخ قرار حکمیت / تطبیق و رد قرار حکمیت / ختم ماموریت حکم	6	
پرسش وپاسخ					قواعد حاکم بر مصالحه (میانجیگری) تجاری در نظام حقوقی افغانستان / مفهوم مصالحه (میانجیگری) تجاری / طرز میانجیگری / آغاز میانجیگری / اجرای میانجیگری / ملاقات میانجی	7	چهارم
					ارائه طرح / برخورد منصفانه / عدم جمع آوری مدارک / ختم عملیه میانجیگری / نقش میانجی به حیث حکم / توافق به روند حکمیت یا رسیدگی قضایی / تطبیق موافقتنامه	8	
پرسش وپاسخ					حل منازعات تجاری از طریق روش قضایی / مفهوم دعوى تجاری / موضوع دعوى تجاری / خصوصیات دعوى تجاری / انواع دعوى تجاری	9	پنجم
					ارکان دعوى تجاری / شرایط دعوى تجاری / منابع حل و فصل دعوى تجاری	10	
پرسش وپاسخ					تشکیلات محاکم تجاری / صلاحیت محاکم تجاری / صلاحیت موضوعی / صلاحیت حوزه	11	ششم

					نزاع صلاحیت محاکم / اهلیت و نیابت در دعوی تجاری / اهلیت طرفین / صلاحیت های وکیل و مؤکل	12	
پرسش وپاسخ					مراحل رسیدگی قضایی در دعاوی تجاری / صلاحیت محاکم تجاری در رسیدگی به دعاوی	13	هفتم
					اقامه دعوی تجاری در محاکم ابتدائی / ثبت و اجرآت دعوی / طرفین دعوی / آثار دعوی	14	
پرسش وپاسخ					تدابیر احتیاطی / تأمینات / ابلاغ و احضار	15	هشتم
					اعتراضات ابتدایی / اعتراضات مربوط به اصل موضوع / رد قضات محاکم تجاری / دعوی متقابل	16	
امتحان میان سمستر					امتحان نیمه سمستر	17	نهم
					امتحان نیمه سمستر	18	
پرسش وپاسخ					دفاع در دعوی تجاری / مفهوم دفاع تجاری	19	دهم
					خصوصیات دفاع تجاری / انواع دفاع در دعواهای تجاری	20	
پرسش وپاسخ					ادله اثبات در دعاوی تجاری / اقرار / سند / اسناد رسمی و غیر رسمی	21	یازدهم
					مراسلات برقی / دفاتر تجاری / بررسی ادعای / مشبوهیت جعل سند / رد سند	22	
پرسش وپاسخ					ادله اثبات در دعاوی تجاری / شهادت / شرایط شاهد / حدود اعتبار شهادت در دعاوی تجاری	23	دوازدهم
					نظریات اهل خبره / رسیدگی به دلایل و ختم تحقیقات	24	
پرسش وپاسخ					اسباب صدور حکم / صدور حکم / مندرجات حکم / تأثیر نقصان در مندرجات حکم	25	سیزدهم
					نسخه های حکم / ميعاد صدور حکم / ابلاغ حکم محکمه تجاری	26	
پرسش وپاسخ					استیناف خواهی (مراهجه طلبی) / حق استیناف خواهی / احکام و قرارهای قابل استیناف طلبی / حالات عدم امکان استیناف طلبی / مدت استیناف طلبی	27	چهاردهم
					درخواست استیناف خواهی / محتوی درخواست استیناف خواهی / حدود صلاحیت رسیدگی محکمه استیناف / ختم رسیدگی محکمه استیناف / ابلاغ حکم	28	

پرسش وپاسخ				تمیز طلبی / احکام و قرارهای قابل تمیز / حالات عدم امکان تمیز طلبی / مدت تمیز طلبی / شرایط درخواست تمیز طلبی	29	پانزدهم
				رسیدگی در تمیز / صلاحیت محاکمه تمیز در موردنقض قرار و حکم محکمه استیناف / ابلاغ حکم	30	
جمع بندی				موارد سقوط دعوی تجاری / مرور زمان / افلات و ورشکستگی / مصالحه / ترک خصوصیت / انصراف از دعوی / نقضای میعاد / حکمیت / ابراء / فوت	31	شانزدهم
				جمع بندی و رهنمایی امتحان	32	

منابع یا مأخذ:	
.1 .ARLP :	پروژه امور عدی و قضایی افغانستان. دستنامه اصول محاکمات تجاری. کابل
.2	استانکری، نصرالله و همکاران. 1388. اصول محاکمات تجاری. کابل: سازمان بین المللی انکشاف حقوق.
.3	رحیمی، اسحاق و عبدالواحد افضل. حقوق حکمیت تجاری بین المللی، ج
.4	اول، کابل: بنیاد اندیشه.
.5	قانون اصول محاکمات تجاری مصوب 1343
.6	قانون حکمیت تجاری مصوب 1385 قانون مصالحه(میانجیگری) تجاری مصوب 1385
.1 .2	عبدالله. شمس. 1390. ه.ش. آیین دادرسی مدنی. ج 2. تهران: ورد اک. احمدی. هاشم. 1390. اصول محاکمات مدنی. کابل: انتشارات مقصودی.
.3	ستانکری، نصرالله. 1391. اصول محاکمات مدنی. کابل: انتشارات سعید.
.2	ماخذ کمکی

برنامه درسی مضمون کلینیک حقوقی (حقوق فامیلی)

	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق خصوصی	دیپارتمنت:
کلینیک حقوقی مشوره دهی در قضایا فامیلی	اسم مضمون:
LA760a	کود مضمون:
2 کریدیت (تعداد کریدیت تئوری و تعداد کریدیت عملی)	تعداد کریدیت:
کار عملی و منوگراف	نوعیت مضمون:
حقوق فامیلی و اصول محاکماتی مدنی	پیشناز مضمون:
چهارم	صنف:
هفتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

این برنامه تلاش دارد تا مشاوره دهی در قضایا (فامیلی و مدنی) و نحوه کار نمودن در کلینیک حقوقی مشاوره دهی را برای محصلین صنف چهارم پوهنه‌خی های حقوق آموزش دهد. برای کار در کلینیک حقوقی منحیث مشاور و مشاوره دهی در قضایای فامیلی فراغیری این برنامه لازمی پنداشته می شود.

در این برنامه محصلین با فراغیری و آموزش مبتدء های مشاوره دهی نحوه برخورد با موکل و ارائه خدمات مشاوره دهی حقوقی را خواهند آموخت و علاوه برآن نحوه مصاحبه با موکل، دریافت معلومات و شناسایی موضوعات مهم از طریق گوش دادن به سخنان موکل را فرا خواهند گرفت.

محصلین با استفاده از کتاب کلینیک حقوقی ترتیب شده این برنامه آموزشی نوع تکمیل نمودن فورم ها در قضایای مشخص فامیلی را می آموزند که در نتیجه توانایی مشخص نمودن مسیر درست حرکت در قضایای فامیلی را دریافت می نمایند. با فرار گرفتن این کورس محصلین قادر به آن خواهد بود که تحت نظر یک وکیل مدافع در کلینیک حقوقی فامیلی که در داخل محکمه فامیلی موقعیت دارند، بصورت نسبتاً مستقل به موکلین که خواهان مشوره دهی های حقوقی می باشند خدمات حقوقی و مساعدت حقوقی رایگان را ارائه می نمایند. در کورس کلینیک حقوقی مشوره دهی فامیلی محصلین عملاً 30 جلسه درسی تحت نظر استادی که دارنده جواز وکالت دفاع بوده و عملأً تجربه پیشبرد قضایا فامیلی در محاکم کشور دارند تدریس گردیده و دو جلسه دیگر به امتحان از موضوعات تدریس شده تخصیص داده شده است. کلینیک حقوقی مشوره دهی فامیلی از یک طرف برای محصلین مهارت‌های عملی مثلی مصاحبه، مشاوره، مذاکره و نوشتن عرايض حقوقی در قضایا فامیلی چگونگی استفاده از آن را با مراجع شدن با موکلین حقیقی در داخل کلینیک آموزش می دهد. از طرف دیگر ارائه مساعدت های حقوقی برای اشخاص بی بضاعت را توسط محصلین فراهم می نماید.

شیوه های تدریس و آموزش

تدریسی این مضمون با درنظرداشت ماهیت آن با استفاده از روش های عملی و در قالب برنامه های کلینیک چند بعدی صورت میگرد. ارائه لکچر و شرح در این مضمون امر فرعی محسوب می گردد. تمرکز محصلین به کارهای عملی به شمول کار گروهی تجزیه، تحلیل، استدال بر بنیاد قوانین، چگونگی ارائه مشوره در قضایا فامیلی برای افراد بی بضاعت، چگونیک تحریر پاسخ به استعلام های محاکم نوشتن عرايض در قضایا فامیلی،

در تدریس عملی این مضمون از روش‌های ذیل استفاده می‌شود:

- بازدید از کلینیک داخل محکمه، بازدید از محکمه فامیلی ، بازدید از مدیریت حقوق
- کار عملی : ترتیب تنظیم سوالنامه‌ها جهت مصاحبه با موکل و مصاحبه با موکل، عریضه حقوقی، تحریر مشوره حقوقی ، نحوه نوشتگری پاسخ به استعلام‌های محکم
- برگذاری محکمه تمثیلی

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف کلینیک حقوقی و انواع آن
- تاریخ واره کلینیک‌های حقوقی، مبانی نظری کلینیک‌های حقوقی
- اهداف ، اهمیت، مفهوم کلینیک‌های حقوقی
- کلینیک حقوقی مشوره دهی و نوع فعالیت آن
- ساختار کلینیک‌های حقوقی و موضوعات مورد بحث در کلینیک‌های حقوقی فامیلی
- اصول اجراءات در کلینیک‌های حقوقی فامیلی
- نوع کارکرد کلینیک‌های حقوقی فامیلی
- کلینیک حقوقی و نقش آن بر ارائه مساعدت‌های حقوقی رایگان
- چالش ارائه مساعدت‌های حقوقی رایگان برای زنان و اطفال از طریق کلینیک حقوقی
- مهارت‌های کاربردی کلینیکی
- تعریف مصاحبه ، اهداف مصاحبه ، چالش‌های مصاحبه، مصاحبه با موکل، روش‌های مصاحبه ....
- تعریف مشاوره، اهداف مشاوره ، چالش‌های مشاوره ، تفاوت مشاوره از نصیحت و رهنمایی، چگونگی ارائه مشاوره برای موکل
- تعریف مذاکره ، اهداف مذاکره ، چالش‌های مذاکره، تفاوت مذاکره از مصالحه ، چگونگی ارانه مذاکره با طرفین در قضايا فاميلى
- تحلیل قضايا فاميلى (تفريق، به سبب ضرر، عيب، غيابت، عدم انفاق، مهر، انصراف از نامزدى تعين سرنوشت)
- تحلیل و تجزیه مواد مرتبط به قضايا فوق در قانون مدنی ، اصول محاكمات مدنی و قانون طرز تحصیل حقوق.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

کورس پالیسی هفته وار مضمون کلینیک حقوقی (حقوق عمومی)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
کار عملی و منوگراف	2	هفتم	چهارم	کلینیک حقوقی	کلینیک حقوقی مشوره دهی در (قضایا فامیلی)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفتہ
پرسش و پاسخ					مفهوم مبانی ، اهداف کلینیک های حقوقی	1	اول
					انواع و تاریخ واره کلینیک ها حقوقی	2	
پرسش و پاسخ					کلینیک حقوقی در افغانستان	3	دوم
					کلینیک حقوقی مشوره دهی	4	
پرسش و پاسخ					ساختار و نوع کارکرد کلینیک حقوقی فامیلی	5	سوم
					نقش وکلای مدافع ، محصلین در کلینیک حقوقی	6	
پرسش و پاسخ					نحوه کارکرد ، اصول اجرای در کلینیک حقوقی فامیلی	7	چهارم
					نقش کلینیک حقوقی فامیلی در ارائه مساعدت های حقوقی رایگان برای زنان و اطفال	8	
پرسش و پاسخ					مهارت های کاربردی کلینیکی	9	پنجم
					تعريف مصاحبه ، مصاحبه با موکل ، اهداف مصالحه ، روش های مصاحبه ، چالش های مصالحه	10	
پرسش و پاسخ					تعريف مذاکره ، مذاکره در قضایا فامیلی ، اهداف مذاکره ، چالش های مذاکره در قضایا فامیلی	11	ششم
					اهداف مشاوره ، مشاوره با موکل اهداف مشاوره ، چالش های مشاوره در قضایا فامیلی	12	
پرسش و پاسخ					تحلیل قضایا فامیلی انصراف از نامزدی	13	هفتم
					کار بالای دوسیه های ، تحلیل مواد قوانین ، ترتیب سوالنامه جهت مصاحبه ، ارائه مشاوره	14	

پرسش و پاسخ	بررسی صحنه جرم			تحلیل قضایا تفریق به سبب ضرر، تجزیه مواد قانون حقایق قضیه ، کار عملی	15	هشتم
					16	
پرسش و پاسخ				تحلیل قضایا تفریق به سبب عدم انفاق	17	نهم
				کار عملی	18	
پرسش و پاسخ	بازید از حارنوالی اختصاصی اطفال			تحلیل قضایا تفریق به سبب غیابت	19	دهم
				کار عملی	20	
پرسش و پاسخ				تحلیل قضایا تفریق به سبب عیب ، تشخیص حقایق قضیه ، دریافت مواد قانون	21	یازدهم
				کار عملی	22	
پرسش و پاسخ				تحلیل قضایا حضانت ، تشخیص حقایق قضیه ، دریافت و تجزیه مواد قانون مرتبط	23	دوازدهم
				کار عملی	24	
پرسش و پاسخ	بازید از مرکز اصلاح و تربیه			تحلیل قضایا مهر ، تشخیص حقایق قضیه ، دریافت و تجزیه مواد قانون	25	سیزدهم
				کار عملی	26	
پرسش و پاسخ				تحلیلی قضایا تعیین سرنوشت: تشخیص حقایق قضیه و وصف حقوقی، کار عملی	27	چهاردهم
					28	
پرسش و پاسخ				شیوه های تکمیل سوالنامه در قضایا فامیلی تفریق ، مهر ، انصراف از نامزدی ، حضانت	29	پانزدهم
				کار عملی	30	
پرسش و پاسخ	بازدید از محکمه اختصاصی اطفال			محکمه تمثیلی / امتحان	31	شانزدهم
				جمع بندی درس	32	

منابع یا مأخذ:	
1. کلینیک حقوقی-مشوره فامیلی (1398). کابل: نشر بنیاد آسیا-افغانستان. 2. رهنمود طرز ایجاد و فعالیت کلینیک های حقوقی (1396). وزارت تحصیلات عالی افغانستان.	1. مأخذ اساسی
-1 قانون وکلای مدافع (1386). 934 جریده رسمی؛ -2 مقرره مساعدت های حقوقی (1398). 1355 جریده رسمی. -3 قانون جزای عمومی افغانستان. منتشره جریده رسمی شماره (347) سال 1355 -4 قانون احوال شخصیه اهل تشیع افغانستان. مصوبه سال 1388 -5 قانون اساسی افغانستان مصوبه سال 1382 -6 قانون مدنی افغانستان. منتشره جریده رسمی شماره (353) سال 1355؛ سید سائق. فقه السنّة. ترجمه: محمود ابراهیمی . چاپ اول 1371. چهره‌بزیر. -7 احکام الاحوال الشخصیه فی شریعت الاسلامیه والقانون. مؤلفان: الشیخ احمد ابراهیم بک. والمستشار واصل علاء الدین احمد ابراهیم. طبع: پنجم. سال طبع 1424 هـ ق. 2003 م قاهره مصر. -8 ازدواج اسلامی. مؤلف: حضرت حکیم الامت مولانا اشرف علی تهانوی . ترجمه: مولانا محمد ابراهیم دامنی. ناشر : انتشارات صدیقی. نوبت چاپ : پنجم. سال چاپ : 1385 . -9 ازدواج یا پیمان مقدس. مؤلف: محمد اشرف رسولی. نوبت چاپ : اول سال 2001. محل چاپ : پشاور پاکستان مرکزان تشخیصات فضل. -10 ازدواج‌های اجباری. مؤلف احسان الله (ناجی) ناشر کمسیون مستقل حقوق بشر افغانستان سال 1382 . -11 بزرگ مهر، داکتر امیر عباس، روانشناسی شهادت قضایی، سه‌ماهی انتشار تهران، 1390 به نقل از گورووف، فرانسوی، روانشاسی قضایی. -12 تاریخ قرآن. مؤلف: ابو عبد الله زنجانی. مترجم : ابوالقاسم سحاب. سال چاپ 1349 . -13 ترجمه فقه السنّة. مؤلف: سید سابق. مترجم : دکتر محمود ابراهیمی. ناشر: مردم سalarی. نوبت چاپ دوم سال 1387 . تهران ایران. -14 تفسیر فی ظلال القرآن. تالیف: سید قطب .- ترجمه داکتر مصطفی خرم دل - چاپخانه اسوه ایران تهران. سال چاپ 1387 . -15 تفسیر آیات احکام. تالیف: محمد علی صابوی .- مترجم: پوهاند نعمت الله شهرانی .- محل چاپ : مطبوعه نعمانی کابل افغانستان - چاپ دوم سال 1385 . -16 تفسیر معارف القرآن. تالیف: حضرت علامه مفتی محمد شفیع عثمانی دیوبندی . مترجم مولان محمد یوسف حسین پور- چاپ چهارم سال 1387 موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد ایران. -17 توصیح مختصر حقوق اتباع در قانون اساسی افغانستان تهیه کننده سرمحقق محمد موسی رحیمی سال چاپ سلطان سال 1382 کابل. -18 توضیح مختصر حقوق اساسی اتباع در قانون اساسی افغانستان. تهیه و ترتیب: سرمحقق محمد موسی رحیمی . ناشر کمسیون مستقل حقوق بشر افغانستان سال نشر 1383 کابل. چاپ خانه پیام حق. -19 چرا خود سوزی. ناشر: کیمسیون مستقل حقوق بشر افغانستان. سال نشر چاپ اول .1382 -20 حقوق جزای عمومی. مؤلف: دکتر محمد ولید. نوبت چاپ دوازدهم سال 1385 ناشر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ایران.	3. مأخذ کمکی

<p>- 21- حقوق فامیل (کتاب درسی). مؤلف: پوهندوی عبدالقدیر عدالتخواه. نوبت چاپ اول: سال 1387.</p> <p>- 22- داکتر ناصر کارتوزیان، ادلہ اثبات دعوی ۱ جلد.</p> <p>- 23- دیوید آر ایوانز و همکاران مترجمین محمد علی گورزری و احمد میر جعفری، مصاحبه به روش گام به گام، سمت، تهران 1398.</p> <p>- 24- دیوید لویس، مترجم جالینوس کرمی، زبان بدن، مهر جالینوس، مشهد ۱۳۸۴.</p> <p>- 25- رایرت بولتون، مترجم حمید رضا سهرابی، روانشناسی روابط انسانی، انتشارات رشد تهران ۱۳۸۱.</p> <p>- 26- رهنمای حقوق ملکیت در افغانستان. مؤلف: کانرفولی. نشر و چاپ: دفترهیئت ناروی برای مهاجرین. نوبت چاپ: طبع دوم سال ۲۰۰۵ میلادی مطابق با سال ۱۳۸۴ هجری شمسی.</p> <p>- 27- زن افغان از موقعیت شرعی تا واقعیت اجتماعی. مؤلف: داکتر خلیل الرحمن حنائی. سال طبع: ۱۳۸۶. محل چاپ: مطبوعه طباعتی و صنعتی احمد کابل افغانستان.</p> <p>- 28- زن در اندیشه اسلام. مؤلف: جمال محمد رسول. مترجم: دکتر محمود ابراهیمی. ناشر: نشر احسان. نوبت چاپ: اول سال ۱۳۸۳.</p> <p>- 29- زن در تاریخ افغانستان. مؤلف: دین محمد جاوید. چاپ اول سال ۱۳۸۱ مطبوعه بهیر کابل افغانستان.</p> <p>- 30- شخصیت و حقوق زن در اسلام. مؤلف: مهدی مهریزی. نوبت چاپ دوم سال ۱۳۸۶. ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی تهران ایران.</p> <p>- 31- شروط ضمن عقد نکاح. مؤلف: نجیب الله عزیزی سال چاپ ۱۳۸۷- مطبوعه سریع کابل.</p> <p>- 32- الشععة للمعات ترجمة فارسی مشکوكة شریف. مؤلف: شیخ عبدالحق محدث دھلوی. ناشر: مکتبہ رسیدیہ پشاور پاکستان سال طبع: ۱۳۷۸.</p> <p>- 33- طریف، ستانکزی. اجرای دعوا مدنی از دیدگاه فقه و قانون، کابل، انتشارات حامد رسالت، سال ۱۳۹۳.</p> <p>- 34- فرهنگ المنجد عربی به فارسی. مؤلف: لویس معلوم. مترجم: محمد بندر ریگی. ناشر: انتشارات ایران تهران. نوبت چاپ: سال ۱۳۸۶ ه ش. تهران ایران.</p> <p>- 35- فرهنگ معاصر عربی فارسی. مؤلف: عبدالنبی قیم. ناشر: فرهنگ معاصر ایران تهران. نوبت چاپ ششم سال ۱۳۸۶.</p> <p>- 36- الفقه الاسلامی و ادلته. مؤلف: ا.د. وهبة الزحيلي . - ناشر: نشر احسان- طهران. مطبعه: اسوه. طبع سوم سال ۲۰۰۶ م ۱۴۲۷ هـ.</p> <p>- 37- مجموعه قواعد فقهی شرح مجلة الاحکام همراه ترجمة فارسی: تدوین و ترتیب تنظیم ترجمه: محمد عثمان "زوبل" سال چاپ ۱۳۸۱ کابل افغانستان.</p> <p>- 38- نظام الدین، عبدالله. شرح قانون مدنی افغانستان، کابل، انتشارات سعید، سال ۱۳۹۷</p> <p>- 39- نورجهان، یوسفزی. حضانت کودکان کابل، چاپ مشاورین مدیریت و بازاریابی افغان سال ۱۳۸۸.</p> <p>- 40- وهبة، الزحيلي. الفقه الاسلامی و ادلته .. ناشر: مولوی محمد ظفر حقانی مکتبه فردیده پشاور پاکستان: ۱۳۸۵</p> <p>41- Julian Webb ET all, Lawyers Skills, New York, Oxford University press, 2007.</p> <p>42- Srefan H. Krieg and Jr., Richard K. Neuman, wolters kluerrs, Essential Lawyering Skills :</p> <p>43- Interviewing, Counseling, Negotiation, and Persuasive Fact Analysis, 2007 .</p> <p>44- Bikin, Bruce, American Bar Association, Litigation News, "Client Expectations Discovering Them, Understanding, Them Managing Them," accessed April 4, 2012, p2.</p>

<p>45- Psychology. About .com Kendra Van Wagner, Memory Retrieval.””</p> <p>46- Fiona Boyle ET all, A Practical Guide to lawyering Skills, OP.CIT.</p> <p>47- Rule 2.1: Advisor Ohio Rules of Professional Conkuct Effective. February 1, 2007.</p> <p>48- Sherr. A, Client Care for Lawyers, 2nd ed. London. Sweet and Maxwell, 1999.</p> <p>49- Jeremy Hainsworth, New-style interviewing, canadinanlawyermag, 2011.</p> <p>50- Roger Leroy Miller, Mary Meinzinger Urisko , paralegal Today: The legal Team at work, Delmare, 2010.</p> <p>51- Johan Reid, Joseph Buckley, Jayne Criminal Interrogation and Confessions, kindle, 2010</p>	
--	--

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون کلینیک حقوقی (حقوق اطفال)

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنهخی:
حقوق عمومی	دیپارتمنت:
کلینیک حقوقی (حقوق اطفال)	اسم مضمون:
LA0760b	کود مضمون:
2 کریدیت عملی	تعداد کریدیت:
کار عملی و منوگراف	نوعیت مضمون:
مبادی حقوق - حقوق جزای عمومی	پیشنباز مضمون:
چهارم	صنف:
هفتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

کلینیک حقوقی مرکزی می باشد که مطلق وابسته به پوهنتون است. در کلینیک های حقوقی پوهنهخی حقوق اساتید و محصلین حقوق به صورت عملی اقدام به ارائه خدمات حقوقی مختلف به مراجعان و موکلان می کنند. خدمات حقوقی در کلینیک حقوقی نوعاً زیر نظر اساتید حقوق با تجربه علمی ارائه شده و از محصلین حقوق دارای مجوز کار برای امور اجرایی و پیگیری امور بهره گرفته می شود. این مرکز نهادی مردمی - پوهنتونی است که در فضایی از دانش، تجربه، تعهد، و عدالت محوری فعالیت می کند. این نهاد از یک سوبه مردم خدمات حقوقی ارائه می کند و آگاهی مردم را در مورد حقوق شهروندی و قوانین ارتقا می بخشد و از سوی دیگر می کوشد تا دانش و تجربه محصلین را افزایش دهد، مهارت های حقوقی را عملابه آنها بیاموزد، حس تعهد و مسئولیت پذیری را در آنان تقویت نماید و روحیه نوع دوستی و مشارکت در فعالیت های خیر خواهانه را در آنها پرورش دهد. از همین رو کلینیک حقوقی در سمستر هفتم برای محصلین در نظر گرفته شده است.

اهداف آموزشی:

- فراگیری حقوق و وحایب وکیل، طرز سلوک وکلاء مدافع و کسب مهارت های لازم در زمینه مصاحبه و مشوره دهی و فن دفاع
- شناخت مراجع رسیدگی به دعاوی مدنی، تشکیلات محاکم و ریاست عدليه و نحوه اجرآت آنها در رسیدگی به قضایای مرتبط به حقوق طفل
- کسب مهارت های لازم در زمینه نگارش عربیشه حقوقی، صورت دعوى و دفع دعوى
- کسب مهارت های لازم در زمینه نحوه استناد به ادلہ اثبات، تحلیل حقوقی و صدور حکم
- کسب مهارت های لازم در زمینه اعتراض به حکم صادره محاکم در مرحله استیناف خواهی و فرجام خواهی

شیوه های تدریس و آموزش

تدریسی این مضمون با درنظرداشت ماهیت آن با استفاده از روش های عملی و در قالب برنامه های کلینیک چند بعدی صورت میگرد. ارائه لکچر و شرح در این مضمون امر فرعی محسوب می گردد. تمرکز محصلین به کارهای عملی به شمول کار گروهیف مرور قوانین، تدویر محاکم تمثیلی، کار بر روی قضایای اصلی و در صورت نیاز قضایای فرضی.

در تدریس عملی این مضمون از روش های ذیل استفاده می شود:

- بازدید از محکه اختصاصی اطفال، بازید از مرکز اصلاح و تربیه، بازید از خارنوالی اختصاصی اطفال
- کار عملی : دعوت از پلیس کرمینال تختنیک جهت توضیحات بیشتر و بازسازی صحنه جرم
- برگذاری محکمه تمثیلی

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف طفل و تقسیمات اطفال
- در آمدی بر حقوق طفل و پیشینه حقوق طفل
- حقوق اطفال در اسلام و اسناد بین المللی
- پیشینه حمایت از حقوق طفل در استناد بین المللی
- مسئولیت مدنی و جزایی و علل تخلفات اطفال
- علل تخلفات اطفال
- ازدواج اطفال
- مبادی وکالت دفاع
- کشف جرم و صلاحیت های پولیس در گرفتاری ، دلایل اثبات جرم
- اجرآت خارنوالی تحقیق پیرامون یک قضیه‌ی جنایی در مرحله تحقیق بدیل های حجز
- وظایف مددکار اجتماعی و مساعد کنندگان در روش آزادی با مراقبت
- چگونگی رسیدگی به قضایای اطفال
- تشکیلات و طرز اجرآت محکمه‌ی اختصاصی اطفال

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون کلینیک حقوقی (اطفال)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
کار عملی و منوگراف	2	هفتم	چهارم	کلینیک حقوقی	کلینیک حقوقی (اطفال)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					تعريف طفل و تقسيمات اطفال	1	اول
					تقسيمات اطفال / صغیر غیر ممیز / صغیر ممیز	2	
پرسش و پاسخ					تعريف اهلیت و انواع آن	3	دوم
					انواع اهلیت	4	
پرسش و پاسخ					درآمدی بر حقوق طفل و بیزگی‌ها حقوق طفل	5	سوم
					پیشینه حقوق طفل	6	
پرسش و پاسخ					حقوق اطفال در اسلام و اسناد بین المللی	7	چهارم
					پیشینه حمایت از حقوق طفل در اسناد بین المللی	8	
پرسش و پاسخ					مسئولیت مدنی و جزایی و علل تخلفات اطفال	9	پنجم
					عمل تخلفات اطفال	10	
پرسش و پاسخ					ازدواج اطفال	11	ششم
					کار بالای دوسیه مربوطه	12	
پرسش و پاسخ					وکالت دفاع در قضایای اطفال	13	هفتم
					کار بالای دوسیه های اطفال	14	
پرسش و پاسخ	بررسی صحنه جرم				کشف جرم و صلاحیت های پولیس در گرفتاری	15	هشتم
					کار عملی	16	
					ادله اثبات	17	نهم

پرسش و پاسخ					مرور قوانین	18	
پرسش و پاسخ	بازید از خارنوالی اختصاصی اطفال				نقش خارنوالی در قضایای اطفال	19	دهم
					بازید از خارنوالی اختصاصی اطفال	20	
پرسش و پاسخ					کار بر روی قضایای اطفال	21	یازدهم
					حضور در مراکز نگهداری اطفال مختلف	22	
پرسش و پاسخ					تمثیل اجرآت خارنوالی به ارتباط اطفال	23	دوازدهم
					تدویر محمله تمثیلی	24	
پرسش و پاسخ	بازید از مرکز اصلاح و تربیه				بدیل های حجز	25	سیزدهم
					بررسی گروبی تاثیر بدیل های حبس	26	
پرسش و پاسخ					اصحابه با اطفال مختلف	27	چهاردهم
					وظایف مددکار اجتماعی و مساعد کنندگان در روش آزادی با مراقبت	28	
پرسش و پاسخ					اصحابه با مددکار اجتماعی	29	پانزدهم
					چگونگی رسیدگی به قضایای اطفال در محاکم	30	
پرسش و پاسخ	بازدید از محکه اختصاصی اطفال				محکمه تمثیلی	31	شانزدهم
					جمع بندی درس	32	

منابع یا مأخذ:	
<p>.3. کلینیک حقوقی پوهنتون هرات، رهنمود آوزش های کلینیک حقوقی (عدالت اطفال)، سال 1395.</p> <p>.4. قانون رسیدگی به تخلفات اطفال، مصوب سال 1383.</p> <p>.5. کد جزای افغانستان، مصوب سال 1397</p>	مأخذ اساسی
<p>- 52- پیوندی، غلام رضا.(1390). حقوق طفل، تهران: انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی .</p> <p>- 53- دانش، تاج زمان.(1386). دادرس اطفال متخلّف در حقوق تطبیقی، چ سوم، بی جا: میزان.</p> <p>- 54- رئیسی، حسین.(بی تا). حقوق طفل و نوجوان از تولد تا هجرده سالگی.</p> <p>- 55- عباچی، مریم .(1388). حقوق جزایی اطفال در اسناد سازمان ملل متعدد، چ دوم، بیجا: نشر مجد.</p> <p>- 56- مهراء، نسرین.(1390). عدالت جزایی و نوجوانان، چ اول، بی جا: نشر میزان.</p> <p>- 57- ناصیری، ولی الله.(1390). حقوق تحقیقات جنایی، تهران: انتشارات سمت.</p> <p>- 58- قانون اساسی افغانستان، مصوب 1382 افغانستان</p> <p>- 59- قانون مراکز اصلاح و تربیت اطفال، مصوب (1387).</p> <p>- 60- قانون اجرایی جزایی، مصوب (1393).</p> <p>- 61- قانون وکلای مدافعه، مصوب (1386).</p> <p>- 62- قانون پولیس، مصوب (1380).</p>	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون کلینیک حقوقی (جزایی)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	پوهنه‌خی:
حقوق جزا و علوم جنایی	دیپارتمنت:
کلینیک حقوقی جزایی	اسم مضمون:
LA0760c	کود مضمون:
2 کریدیت عملی	تعداد کریدیت:
کار عملی و منوگراف	نوعیت مضمون:
حقوق جزا عمومی، اصول محاکمات جزایی	پیش‌نیاز مضمون:
چهارم	صنف:
هشتم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

تربيه نوروهای متخصص در بخش‌های مختلف عدلي و قضائي اعم از وکالت دفاع، خارنوالي و قضاء رسالت مهمي است که پوهنه‌خی‌های حقوق و شرعيات به عنوان نهاد‌های تحصيلات عالي حقوقی و فقهی به عهده دارند. تحقق رسالت فوق زمانی ممکن است که دانشجویان حقوق و شرعيات علاوه بر فراغيری آموزش‌های نظری، مهارت‌های عملی را برای ارائه خدمات حقوقی کسب نمایند و با تشکيلات، ظايف، صلاحیت‌ها و اجرآت ارگان‌های عدلي و قضائي اعم از پولیس، خارنوالي و محاكم در عمل آشنا شوند. کلینيک حقوقی يك برنامه آموزشی عملی است که تجربه قانونی را در اختیار محصلين قرار داده و به مشتريان مختلف خدمات ارائه می نماید. کلینيک‌های حقوقی معمولاً کار حرفه‌اي را در يك منطقه خاص انجام می دهند و خدمات حقوقی رايگان را به مشتريان ارائه می دهند. کلینيک‌های حقوقی به عنوان يك روش تدریس(عملی) برای محصلين حقوق و شرعيات مطرح می شوند. کلینيک حقوقی جزا ي تمکز بر روند حل قضايا در مراجع مختلف عدلي و قضائي و رسيدگی عملی دوسيه‌های جزا ي دارد. اين برنامه کلینيکي بر اساس سيسن كريديت طی يك سمستر تحصيلي برای 30 تن از محصلين ارائه می شود. حدود 30% دروس اين کلینيک به شكل تئوري ارائه شده و 70% دیگر آنرا کارهای عملی محصلين تشکيل می دهد. در بخش تئوريک محصلين آموزش‌های لازم را در مورد وکالت دفاع، ارگان‌های ذيربط در قضائي جزا ي و قوانين مربوطه فرا می گيرند. در اين مضمون علاوه بر كتاب درسي برای محصلين كتاب کار نيز توضيح شده که در داخل آن تمام اوراق مرتبط در بخش جزا ي از شروع كشف جرم الى صدور فيصله؛ درج می باشد و محصلين به رویت همین كتاب، کار عملی را روی دوسيه‌های جزا ي به پيش می برند.

اهداف آموزشی:

- فراغيری حقوق و وجایب وکیل مدافع، طرز سلوک وکلاء مدافع و کسب مهارت‌های لازم در زمینه مصاحبه و مشوره دهی و فن دفاع
- شناخت مراجع رسيدگی به دعاوى جزا ي، تشکيلات محاكم و خارنوالي و نحوه اجرآت آنها در رسيدگی به قضائي جزا ي
- کسب مهارت‌های لازم در زمینه نگارش محاضر، اتهامنامه، صورت دعوى و دفاعيه
- تقويت و تربيه نوروی متخصص منحيث اهل خبره، مشاور حقوقی، وکیل مدافع، حارنوال و قاضی

• کسب مهارت‌های لازم در زمینه نحوه استناد به ادله اثبات، تحلیل حقوقی و صدور حکم

شیوه‌های تدریس و آموزش

تدریسی این مضمون با درنظرداشت ماهیت آن با استفاده از روش‌های عملی و در قالب برنامه‌های کلینیک چند بعدی صورت می‌گرد. ارائه لکچر و شرح در این مضمون امر فرعی محسوب می‌گردد. تمرکز محصلین به کارهای عملی به شمول کارگروهیف مرور قوانین، تدویر محاکم تمثیلی، کاربروی قضایی اصلی و در صورت نیاز قضایی فرضی. همچنان روش‌های ذیل در زمینه مورد استفاده قرار می‌گیرد:

- دعوت از پولیس کریمنال تخنیک و داکتر طب برای توضیح مطالب درسی و اجرآت ایشان.
- انجام آزمایش‌های لابراتواری، بازدید از ساحت واقعه جرمی، بازدید از آزمایشگاه کریمنال تخنیک بازدید از انجمن وکلای مدافع؛، بازدید از خارنوالی، بازدید از محکمه، مصاحبه با موکل، مشاوره به موکل؛
- تحریر فورمه‌های مختلف مانند محضر کشف جرایم، محضر شروع تحقیق و ختم آن، محضر تفتیش و تلاشی ...
- تحریر قرارهای مختلف قرار توقيف، تمدید توقيفی، قرار عدم لزوم اقامه دعوی جزایی و...؛
- تحریر اتهامنامه، صورت دعوی و دفاعیه؛
- ترتیب عریضه استیناف طلبی و فرجام خواهی، تحریر فیصله.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- کلیات در مورد کلینیک و اخلاق کلینیکی؛
- وکالت دفاع، مبادی و انواع آن؛
- تحریر دفاعیه؛
- ارگان‌های کشف جرم و اجرآت آنها؛
- بررسی قانون پلیس؛
- معرفی ارگان خارنوالی، وظایف و صلاحیت‌های خارنوال تحقیق؛
- وظایف و صلاحیت‌های خارنوال تعقیب جرم؛
- بررسی قانون تشکیل و صلاحیت خارنوالی؛
- معرفی ستره محکمه، وظایف و صلاحیت‌های آن؛
- قانون تشکیل و صلاحیت قوه قضائیه؛
- چگونگی طی مراحل یک دوسیه در محاکم ثالثه؛
- مصاحبه با موکل؛
- بررسی قانون وکلای مدافع و مقرره و طرز سلوک آن؛
- بررسی مقرره مساعدت‌های حقوقی.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون						
نتایج متوقعه رشته						
6. اندیساف مهارت انجام تحقیقات علمی، نگارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و هبری، کاللت دفاع و مشاوره مسکنی - حقوقی.	5. کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها پیش بزد و رسیده های قضائی مدنی و جرایحی و از آن مشاوره حقوقی برای حل منازعات در قاب روش های رسمی و غیررسمی حل منازعات:	4. شناخت پذیره های جرمی، اثواب و عوامل آن، مفهوم و انواع محاذات، تشریفات و شرعاً برا ماحصل، مراجع تطبیق و پذیره های جرائم و رود رسیدگی به قضايا مطابق به نظام حقوق افغانستان و اسناد بین المللی؛	3. شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذاتی و بین المللی؛	2. کسب داشت و مهارت به منظور مشاکلت در تغییر حکمیت قانون، تقویت عدم سالاری، توسعه و رفاه اجتماعی درجهت ایجاد اداره سالم مبتنی بر شاخصه های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛	1. شناخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی	ن.م.ر
3	3	2	2	3	1	فرآگیری حقوق و وجایب وکیل مدافع، طرز سلوک وکلاه مدافع و کسب مهارت های لازم در زمینه مصاحبه و مشاوره دهی و فن دفاع
3	3	3	1	3	1	شنایخت مراجع رسیدگی به دعاوی جزایی، تشکیلات محاکم و خارنوالی و نحوه اجراء آنها در رسیدگی به قضایای جزایی
3	3	3	1	2	1	کسب مهارت های لازم در زمینه نگارش محاضر، اتهامنامه، صورت دعوى و دفاعيه
3	2	3	1	3	1	تفویت و تربیه نیروی متخصص منحیث اهل خبره، مشاور حقوقی، وکیل مدافع، خارنوال و قاضی
3	3	3	1	2	1	کسب مهارت های لازم در زمینه نحوه استناد به ادله اثبات، تحلیل حقوقی و صدور حکم
3	2.8	2.8	1.2	2.6	1	مجموع
2.2/3						اوست عمومي
1 = مطابقت نسبی 2 = مطابقت کامل 3 = مطابقت کامل						

پلان درسی هفته وار مضمون کلینیک حقوقی جزایی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
کار عملی و منوگراف	2	هفتم	چهارم	حقوق جزا و علوم جنایی	کلینیک حقوقی جزایی	حقوق	

ارزیابی روزمره	کار عملی	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
						آشنایی با محصلین و معرفی مضمون	1	اول
						آشنایی با مقررات داخلی کلینیک (اخلاق کلینیکی) محرومیت اوراق و سلوک مسلکی	2	
	تحریر دفاعیه					اساسات وکالت دفاع تئوری های وکالت دفاع	3	دوم
						قانون وکلای مدافع	4	
پرسش و پاسخ	بازدید از انجمن وکلای مدافع					مقرره مساعدت های حقوقی	5	سوم
						طرز سلوک مسلکی وکلای مدافع	6	
						بخش عام کد جزا	7	چهارم
						تحلیل بخش عام کد جزا	8	
پرسش و پاسخ	ترتیب محضر تلاشی، تفتیش و تحقیق					قوانين شکلی جزایی قانون اجراءات جزایی	9	پنجم
						قانون تشکیل و صلاحیت خارنوالی	10	
پرسش و پاسخ	دعوت از کریمینال تختنیک					مرحله کشف جرم	11	ششم
						اجراءات پلیس و بررسی محل واقعه	12	
	بازدید از نظارتخانه و توقيف خانه					قانون پلیس	13	هفتم
						وظایف و صلاحیت های پلیس بر اساس قانون پلیس وظایف و صلاحیت های پلیس بر اساس قانون اجراءات جزایی	14	
						مرحله تحقیق	15	هشتم

پرسش و پاسخ	دعوت از ارگان خارنوالی					معرفی ارگان خارنوالی تحقیق و استنطاق از متهم	16	
	تحریر اتهامنامه و صورت دعوی					اجرای محکمه تمثیلی		
	بازدید محصلین از خارنوالی					تحریر اتهامنامه	17	نهم
						وظایف و صلاحیت های سارنوالی تعقیب تدقیق دوسیه ترتیب صورت دعوی	18	
پرسش و پاسخ	دعوت از قصاصات					معرفی ستره محکمه	19	دهم
						محکمه تمثیلی	20	
	مساچبه تمثیلی					مساچبه با موکل	21	یازدهم
						ادامه محکمه تمثیلی	22	
پرسش و پاسخ	تحریر قرار قضایی					قانون تشکیل و صلاحیت قوه قضائی	23	دوازدهم
						معرفی محکمه استیناف، دیوان و وظایف و صلاحیت های آن	24	
	بازدید از محکمه					کار عملی	25	سیزدهم
						کار عملی روی دوسیه	26	
	تحریر فیصله					تحلیل و ارزیابی قضیه جزائی	27	چهاردهم
						کار عملی روی دوسیه	28	
						اجرای محکمه تمثیلی	29	پانزدهم
						اجرای محکمه تمثیلی	30	
							31	شانزدهم
							32	

منابع یا مأخذ::	
<p>کلینیک حقوقی پوهنتون هرات. (1396). رهنمود آموزش های کلینیک حقوقی (جزایی). هرات: انتشارات قدس. چاپ اول.</p>	<p>1. مأخذ اساسی</p>
<p>دانش، حفیظ الله. (1394). <u>حقوق جزای عمومی</u>. کابل: مستقبل. چاپ اول. واصل، عبدالاقرای. (1394). <u>حقوق جزای اختصاصی</u>. کابل: سعید. چاپ اول. واصل، عبدالاقرار. (1394). <u>کریمنالستیک</u>. کابل: سعید. چاپ دوم. رسولی، محمد اشرف. (1394). <u>شرح قانون اجرآت جزایی</u>. کابل: بی نا. چاپ اول. <u>گوره هیلال، الیکساندر و دیگران. (1387). رهنمود ماکس پلانک پیرامون موازین محاکمه عادلانه در افغانستان</u>. کابل: انتیتوت ماکس پلانک. چاپ اول. کد جزا مصوب 1396. قانون اجرآت جزایی مصوب 1393. قانون تشکیل و صلاحیت قوه قضائیه مصوب 1393. قانون تشکیل و صلاحیت خانوالي مصوب 1393. قانون وکلای مدافع مصوب 1386. اساسنامه انجمن مستقل وکلای مدافع. مقرره مساعدت های حقوقی.</p>	<p>2. مأخذ کمکی</p>

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

رشته حقوق

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامین

صنف چهارم - سمستر هشتم

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اداری 2

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق عمومی	اسم دیپارتمنت:
حقوق اداری 2	اسم مضمون:
LA0856	کود مضمون:
2 کریدیت (تعداد کریدیت تیوری)	تعداد کریدیت:
حتمی تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0756	پیشناز مضمون:
چهارم	صنف:
هشتم	سمسترن:

شرح مختصر مضمون

حقوق اداری شاخه‌ای از حقوق عمومی داخلی است و به مجموعه قواعد حقوقی گفته می‌شود که حقوق و تکالیف سازمان‌های اداری دولت و روابط آن‌ها با مردم را تعیین می‌کند و ناظر بر فعالیت‌های مربوط به خدمات عمومی و حفظ نظام عمومی سازمان‌های اداری است و شامل فعالیت‌های سیاسی، قضائی، قانون‌گذاری این سازمان‌ها نمی‌شود. این مضمون به عنوان یک مضمون حتمی- تخصصی در نصاب درسی رشته حقوق قرار داده شده و در آن مباحثی همچون؛ مبانی و اصول حقوق اداری، کلیات، نقش، اداره عمومی، اجرآت و اعمال اداری، نظارت بر اعمال اداری، حاکمیت قانون و مسئولیت مدنی دولت پرداخته می‌شود و محصلین را با نظام اداری کشور آشنا نموده، تحلیل آنها را در این زمینه بالا می‌برد، با نهادهای مرتبط به دولت آشنا نموده، قوانین مربوطه و حمایت‌های قانونی را در ارتباط به حقوق کارمندان و کارکنان دولتی آموخته و ایشان را برای یافتن ساحه‌ی کاری در این زمینه کمک می‌نماید.

اهداف آموزشی:

- شناخت و اهمیت منابع بشری در نظام حقوقی
- شناخت مبانی ، منابع حقوقی و ساختار اداری ادارات
- درک روابط کاری بین کارفرما و کارکنان و حقوق و صلاحیت‌های آنان
- آشنایی با ساختار محاکم و افغانستان و روند رسیدگی به تخلفات اداری
- شناخت مبانی نظری مسئولیت مدنی دولت

شیوه‌های تدریس و آموزش:

- در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:
- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروهی و ارائه آن در صنف، مرور قوانین مربوطه، ارائه سمینار تحقیقی توسط محصلین.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- بیان کلی موضوعات حقوق اداری (۱)
- مکلفیت‌ها، وظایف و مسؤولیت‌های کارکنان
- رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان
- موقف‌های ماموریت
- اعمال و اجرآت اداری
- تصامیم اداری
- قرارداد‌های اداری
- نظرارت بر اعمال اداری
- محاکم اداری
- مسئولیت مدنی دولت
- مبانی نظری مسئولیت مدنی دولت
- آثار مسئولیت مدنی دولت
- انواع مسئولیت مدنی دولت

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کار‌های خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی نمره دهی

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
  - کار‌های عملی (لبراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (%)
  - امتحان وسط سمستر (%)
  - امتحان نهایی سمستر (%)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق اداری (2)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصص	2	هشتم	چهارم	حقوق عمومی	حقوق اداری (2)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					مرور حقوق اداری (1)	1	اول
					منابع بشری و مالی کارکنان خدمات ملکی مهارت وظیفه خدمات ملکی	2	
پرسش و پاسخ					مکلفیت‌ها، وظایف و مسئولیت‌های کارکنان حقوق کار کن اداره	3	دوم
					تادیب کارکن اداره	4	
پرسش و پاسخ					تخلفات اداری کارکنان	5	سوم
					تخلفات اداری کارکن خدماتی	6	
پرسش و پاسخ					موقف‌های ماموریت	7	چهارم
					بحث و تبادله نظر	8	
پرسش و پاسخ					اعمال و اجراءات اداری	9	پنجم
					تصمیم‌های اداری	10	
پرسش و پاسخ					اقسام، اجرا و پایان تصمیم اداره	11	ششم
					قرارداد‌های اداری	12	
پرسش و پاسخ					اقسام قرارداد‌های اداری	13	هفتم
					شیوه‌ها و مراحل انعقاد	14	
پرسش و پاسخ					حقوق و تکالیف ناشی قرارداد های اداری	15	هشتم
					بحث و تبادله	16	
					امتحان وسط سمستر	17	نهم

پرسش و پاسخ					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش و پاسخ					نظرارت بر اعمال اداری	19	دهم
					حاکمیت قانون	20	
پرسش و پاسخ					نظرارت داخلی	21	یازدهم
					نظرارت خارجی	22	
پرسش و پاسخ					محاکم اداری	23	دوازدهم
					محاکم اداری در افغانستان	24	
پرسش و پاسخ					مسئولیت مدنی دولت	25	سیزدهم
					مسئولیت حکومت به جای کارمند	26	
پرسش و پاسخ					ارکان مسئولیت مدنی دولت	27	چهاردهم
					ارکان مسئولیت مدنی دولت	28	
پرسش و پاسخ					آثار مسئولیت مدنی دولت	29	پانزدهم
					آثار مسئولیت مدنی دولت	30	
پرسش و پاسخ					انواع مسئولیت مدنی دولت	31	شانزدهم
					انواع مسئولیت مدنی دولت	32	

منابع یا مأخذ:	
.1. دانش، سرور (1392)، حقوق اداری افغانستان، کابل: انتشارات امیری. .2. قاضی، گل رحمن (1392)، حقوق اداری، کابل: انتشارات سعید.	مأخذ اساسی
.1. تمکی محمدی، عبدالعلی (1391)، حقوق اداری افغانستان، تهران: انتشارات عرفان. .2. طباطبایی موتمنی، منوچهر (1397)، حقوق اداری، تهران: انتشارات سمت. .3. امامی، دکتور محمد (1396)، حقوق اداری، تهران: نشر دیبر خانه انجمن، چاپ بیست و یکم. .4. انصاری، دکتور ولی الله (1397ش)، کلیات حقوق اداری، تهران: انتشارات میزان، چاپ یازدهم.	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بین الملل خصوصی (2)

قطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنخی:	حقوق و علوم سیاسی
اسم دیپارتمنت:	حقوق خصوصی
اسم مضمون:	حقوق بین الملل خصوصی (2)
کود مضمون:	LA0857
تعداد کریدیت:	2 کربدیت تئوری
نوعیت مضمون:	تخصصی
پیشنباز مضمون:	LA0757
صنف:	چهارم
سمستر:	هشتم

شرح مختصر مضمون

توسعه روابط و مبادلات بین المللی بخصوص گسترش روابط خصوصی افراد در زندگی بین المللی، ضرورت مطالعه و شناخت قواعدی را که از جانب دولت‌ها به منظور تنظیم این روابط و رسیدگی به دعاوی و اختلافات بین المللی وضع گردیده است؛ بیش از پیش نمایان ساخته است. حقوق بین الملل خصوصی که به عنوان مضمون حتمی تخصصی در صنوف چهارم رشته حقوق کشور تدریس می‌شود در واقع مجموعه قواعد و مقرراتی است که بر روابط خصوصی افراد در سطح بین المللی حکومت می‌کند. تدریس این رشته از حقوق از اهمیت بسیاری برخوردار می‌باشد چرا که مطالعه و یادگیری آن برای محصلین این امکان را فراهم می‌سازد تا از یکسو شناخت دقیق و همه جانبه ای را از نظام حقوقی کشور خویش با توجه به مسائل و روابط بین المللی حاصل نمایند و تفاوت‌ها و پیچیدگی‌های موجود در نگرش به مسائل و روابط بین المللی را نسبت به مسائل داخلی درک نمایند و از سویی دیگر مهارت‌های مسلکی خویش را در زمینه تطبیق مواد قانون داخلی با قضایای فرضی تقویت بخشنده همچنان با قواعد حل تعارض سایر کشور‌ها در زمینه احوال شخصیه، اموال، تنظیم اسناد و قرارداد‌ها آشنایی حاصل نمایند. از آنجایی که این رشته از روابط میان اتباع دولت‌ها اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی بحث می‌شود، مطالب مربوط به آن به سه دسته عمده: تقسیم جغرافیایی اشخاص (شامل تابعیت و اقامتگاه)، وضعیت حقوقی بیگانگان و تعارض‌ها تقسیم شده است. در سمستر اول جدا از کلیات مربوط به شناخت این رشته، مسائل مربوط به تابعیت، اقامتگاه و وضعیت حقوقی بیگانگان مورد بحث قرار می‌گیرد و در سمستر دوم مسئله تعارض اعم از تعارض قوانین و تعارض محاکم با در نظرداشت احکام قوانین افغانستان مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم تعارض قوانین، تعارض محاکم، اصطلاحات موجود در تعارض قوانین و درک رابطه بین تعارض قوانین و تعارض محاکم
- مطالعه تطبیقی دسته های ارتباط و مصاديق آن در قانون مدنی افغانستان و قوانین سایر کشورها و تشخیص روش های حل تعارض و راه حل های مورد استفاده در قانون مدنی افغانستان و قوانین سایر کشورها
- کسب دانش و مهارت لازم برای حل اختلافات و پیشبرد دوسيه های مدنی، تجاری و احوال شخصیه در صورت وجود تعارض قوانین مبتنی بر قواعد حل تعارض افغانستان و حل اختلاف بین سیستم های حل تعارض افغانستان و سایر کشورها در صورت توصیف و احاله
- کسب دانش و مهارت لازم برای رسیدگی و حل قضایای مدنی که در آن یک حق در خارج افغانستان کسب و در افغانستان اجرا خواهد شد، شرایط و حدود تاثیر این حق در افغانستان
- کسب مهارت های لازم در زمینه تطبیق قانون خارجی و پروسزr اجرای احکام محاکم خارجی در افغانستان

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفي جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- مفهوم تعارض قوانین و شرایط پیدایش آن
- روش های حل تعارض
- مفهوم توصیف و ارکان آن
- مفهوم احاله و انواع آن
- تعارض متحرک-اجرای قانون خارجی
- موانع اجرای قانون خارجی
- مسائل مهم تعارض قوانین.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه							نتایج متوقعه مضمون									
ن.۳.ر	ن.۴.ر	ن.۵.ر	ن.۶.ر	ن.۷.ر	ن.۸.ر	ن.۹.ر										
6.	انکشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و رهبری، کیالت دفاع و مشاوره مسکلی - حقوقی.	5.	کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها پیش بود و دوستی های قضائی رسمی و غیررسمی حل مذاکرات:	4.	شناخت پدیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجرای، تشریفات و شرایط مراحل مراجع تطبیق مؤیدات جوانی و وزند رسانی بد فضای ملائق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی:	3.	شناخت قواعد اموری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذاتی افراد، دوستیها سازمانهای بین المللی، شرکت و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی:	2.	کسب دانش و مهارت به منظور مشارکت در تغییر حاکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، توسعه و راه ابتدایی در جهت ایجاد اداره سالم مبتنی بر اشخاصهای حکومتی خوب و عاری از هوگونه فساد:	1.	شناخت مبنی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی:	۱	شناخت مفهوم تعارض قوانین، تعارض محکم، اصطلاحات موجود در تعارض قوانین و درک رابطه بین تعارض قوانین و تعارض محکم			
1	1	1	3	1	1	1	۲	مطالعه تطبیقی دسته های ارتباط و مصاديق آن در قانون مدنی افغانستان و قوانین سایر کشورها و تشخیص روش های حل تعارض و راه حل های مورد استفاده در قانون مدنی افغانستان و قوانین سایر کشورها	۲	کسب دانش و مهارت لازم برای حل اختلافات و پیشبرد دوسيه های مدنی، تجاري و احوال شخصيه در صورت وجود تعارض قوانین مبتنی بر قواعد حل تعارض افغانستان و حل اختلاف بین سистем های حل تعارض افغانستان و سایر کشورها در صورت توصیف و احالة	۳	کسب دانش و مهارت لازم برای رسیدگی و حل قضایای مدنی که در آن یک حق در خارج افغانستان کسب و در افغانستان اجرا خواهد شد، شرایط و حدود تأثیر این حق در افغانستان	۴	کسب دانش و مهارت لازم در زمینه تطبیق قانون خارجی و پروسه اجرای احکام محکم خارجی در افغانستان	۵	کسب مهارت های لازم در زمینه تطبیق قانون خارجی و پروسه اجرای احکام محکم خارجی در افغانستان
2.4	2.6	1	3	1.6	1.2			مجموع								
1.9/3								اوست عمومی								
= مطابقت کامل								= مطابقت نسبی								

پلان درسی هفته وار مضماین حقوق بین الملل خصوصی (2)

نوع مضاین	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمان	مضاین	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصص	2	هشتم	چهارم	حقوق خصوصی	حقوق بین الملل خصوصی (2)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					مفهوم تعارض قوانین و شرایط پیدایش آن	1	اول
					اصطلاحات و قواعد اساسی تعارض قوانین	2	
پرسش وپاسخ					روش های حل تعارض روش حقوقی	3	دوم
					روش های حل تعارض روش سیاسی	4	
پرسش وپاسخ					تاریخچه تعارض قوانین دوره قدیم	5	سوم
					تاریخچه تعارض قوانین دوره جدید	6	
پرسش وپاسخ					مفهوم توصیف و ارکان آن	7	چهارم
					راه حل های مساله توصیف	8	
پرسش وپاسخ					مفهوم احالة و انواع آن	9	پنجم
					احاله در حقوق بین الملل و حقوق افغانستان	10	
پرسش وپاسخ					تعارض متحرک اعتبار بین المللی حق مکتبه و شرایط آن	11	ششم
					حدود تاثیر حق مکتبه	12	
پرسش وپاسخ					نحوه اجرای قانون خارجی	13	هفتم
					مبانی استناد به قانون خارجی	14	
پرسش وپاسخ					موانع اجرای قانون خارجی نظم عمومی	15	هشتم
					موانع اجرای قانون خارجی نقلب نسبت به قانون	16	
امتحان میان سمسٹر					مرور و مباحثه	17	نهم
					امتحان وسط سمسٹر	18	
پرسش وپاسخ					مسائل مهم تعارض قوانین تعارض قوانین در احوال شخصیه مفهوم احوال شخصیه و قواعد حاکم بر آن	19	دهم

				موراد مختلف اعمال قانون حاکم بر احوال شخصیه استثنایات قاعده اعمال قانون ملی نسبت به احوال شخصیه	20	
پرسش و پاسخ				بررسی مصادیق احوال شخصیه و قانون حاکم بر آن نکاح/ طلاق	21	یازدهم
				بررسی مصادیق احوال شخصیه و قانون حاکم بر آن ولایت و وصایت/ قیومیت	22	
پرسش و پاسخ				تعارض قوانین در اموال مادی	23	دوازدهم
				تعارض قوانین در اموال غیر مادی	24	
پرسش و پاسخ				تعارض قوانین در اسناد تجاری	25	سیزدهم
				تعارض قوانین در وجایب قراردادی و غیر قراردادی	26	
پرسش و پاسخ				مفهوم تعارض محاکم	27	چهاردهم
				معیارهای تشخیص محکمه ذیصلاح	28	
پرسش و پاسخ				شناسایی احکام محاکم خارجی	29	پانزدهم
				اجرای احکام محاکم خارجی	30	
جمع بندی				مرور، مباحثه و پاسخ به سوالات	31	شانزدهم
				رهنمائی امتحان	32	

منابع یا مأخذ:	
1- افضلی، عبدالواحد و محمد اسحاق رحیمی. 1397. حقوق بین الملل خصوصی. تهران: نشر سمت. 2- ناصح، ولی محمد. 1393. حقوق بین الملل خصوصی. کابل: انتشارات سعید.	1. مأخذ اساسی
-1- ارفع نیا، بهشید. 1373. حقوق بین الملل خصوصی. تهران: بهتاب. -2- سلجوقی، محمود. 1381. حقوق بین الملل خصوصی. تهران: میزان. -3- عبدالله، نظام الدین. 1388. حقوق بین الملل خصوصی. کابل: انتشارات سعید. -4- قانون اسناد قابل معامله مصوب 1387 -5- قانون مدنی مصوب 1355	2. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول محاکمات مدنی(2)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق خصوصی	اسم دیپارتمنت:
اصول محاکمات مدنی (2)	اسم مضمون:
LA0858	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0758	پیشناز مضمون:
چهارم	صنف:
هشتم	سمسترن:

شرح مختصر مضمون

هر کس مدعی حقی باشد باید آنرا اثبات کند. تمامی دعاوی که از طرف اشخاص علیه یکدیگر مطرح میشود، در ابتداء از نظر محکمه ادعایی بیش نیست. این ادعاهای باید با دلایل مورد نظر قانونگذار به اثبات بررسد تا نهایتاً در پیشگاه محکم ذیصلاح مورد پذیرش قرار گیرد. ادله اثبات دعوی عبارت از اموری اند که از سوی اصحاب دعوا برای اثبات دعوی یا دفاع از آن مورد استناد قرار می‌گیرد. این ادله به لحاظ ارزش و اهمیتی که برای طرفین دعوا و روند رسیدگی قضایی دارد مورد توجه قانونگذار قرار گرفته است؛ هر یک از انواع ادله اثبات، شرایط، آثار و نحوه ارائه دلیل و ارزیابی آن از سوی قاضی به تفصیل در قانون مدنی و قانون اصول محاکمات مدنی مورد بحث قرار گرفته است. با توجه به این مهم، سمسترن دوم اصول محاکمات مدنی به منظور آشنا ساختن محصلین حقوق با ادله اثبات دعوا در دعاوی مدنی ترتیب شده است تا در آینده به عنوان وکیل مدافعانه مهارت و دانش لازم را در ابراز دلیل و یا در مقام قاضی آگاهی و تخصص لازم را در پذیرش یا رد دلیل داشته باشند.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم دلیل، انواع دلیل و تحلیل نقش طرفین دعوی و قاضی در اقامه دلیل
- مقایسه ارزش اثباتی ادله اثبات در دعاوی مدنی
- کسب مهارت در زمینه چگونگی استناد به ادله اثبات در دعوی و دفع دعوی منجیث وکیل مدافع
- کسب مهارت در زمینه چگونگی ترجیح دلیل و چکونگی استناد به اسباب صدور حکم منجیث قاضی
- کسب دانش و مهارت لازم در زمینه چگونگی اعتراض به فیصله های محکمه ابتدائیه در مرحله استیناف خواهی، فرجام خواهی و تجدید نظر

شیوه‌های تدریس و آموزش

- روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:
- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
  - بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلین؛
  - ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
  - کارهای گروهی و ارائه آن، مرور قوانین، مطالعه قضایا و ارائه سمینار تحقیقی از جانب محصلین.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- مفهوم دلیل
- اقامه دلیل
- ادله اثبات دعوى در نظام حقوقی افغانستان
- اول: اقرار
- دوم: سند
- سوم: شهادت
- چهارم: قرینه
- پنجم: یمین و نکول از یمین
- ششم: نظریات اهل خبره
- تصمیمات قضایی محاکم : فیصله و قرار
- اشکال مختلف قرار‌های قضایی
- احکام یا فیصله‌های قضایی
- ابلاغ، تصحیح و آثار حکم
- طرق شکایت از آراء محاکم
- اول: اعتراض در مرحله استیناف
- دوم: اعتراض در مرحله فرجام خواهی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							نتایج متوقعه مضمون	
ن.۳.ر	ن.۴.ر	ن.۵.ر	ن.۶.ر	ن.۷.ر	ن.۸.ر	ن.۹.ر		
۱	شناخت مفهوم دلیل، انواع دلیل و تحلیل نقش طرفین دعوی و قاضی در اقامه دلیل	۲	شناخت مهارت در زمینه چگونگی استناد به ادله اثبات در دعواه مدنی	۳	کسب مهارت در زمینه چگونگی ترجیح دلیل و چکونگی استناد به اسباب صدور حکم منحیث قاضی	۴	شناخت مهارت در زمینه چگونگی اعتراض به فیصله های محکمه ابتدائیه در مرحله استیناف خواهی، فرجام خواهی و تجدید نظر	۵
۲	شناخت قواعد امروزی حاکم بر روابط حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد، دولتها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛	۳	کسب دانش و مهارت لازم برای مشارکت در تعیین حاکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، ایجاد اداره سالم بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛	۴	کسب مهارت های مدنی، فنی و تخصصی برای حل مذاکرات در فضای افغانستان و اسناد بین المللی؛ و زندگی به قابلیتی جزوی مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛	۵	شناخت مهارت های لازم برای تنظیم فرآads، پیشبرد وسیله های مدنی، فنی و تخصصی حل مذاکرات؛ و ازمه مسوده شفوفی برای حل مذاکرات در فضای افغانستان و اسناد بین المللی؛	۶
۳	شناخت مفهوم دلیل، انواع دلیل و تحلیل نقش طرفین دعوی و قاضی در اقامه دلیل	۴	شناخت مهارت در زمینه چگونگی استناد به ادله اثبات در دعواه مدنی	۵	شناخت مهارت در زمینه چگونگی ترجیح دلیل و چکونگی استناد به اسباب صدور حکم منحیث قاضی	۶	شناخت مهارت در زمینه چگونگی اعتراض به فیصله های محکمه ابتدائیه در مرحله استیناف خواهی، فرجام خواهی و تجدید نظر	۷
۳	شناخت مهارت در زمینه چگونگی استناد به ادله اثبات در دعواه مدنی	۴	شناخت مهارت در زمینه چگونگی ترجیح دلیل و چکونگی استناد به اسباب صدور حکم منحیث قاضی	۵	شناخت مهارت در زمینه چگونگی اعتراض به فیصله های محکمه ابتدائیه در مرحله استیناف خواهی، فرجام خواهی و تجدید نظر	۶	شناخت مهارت های لازم برای اعنم تحقیقات علیه، تکارش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فن دفاع، مشهوده دهی حقوقی، مدیریت و هجری	۷
۲.۸	۳	۱	۳	۲.۶	۱.۸	مجموع		۸
اوست عمومی							۲.۳/۳	۱ = مطابقت کاملاً ۲ = مطابقت نسبی ۳ = مطابقت کم

پلان درسی هفته وار مضمون اصول محاکمات مدنی (2)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصص	2	هشتم	چهارم	حقوق خصوصی	اصول محاکمات مدنی (2)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ				معرفی مفردات درسی و منابع درسی مفهوم دلیل تقسیم بندی ادلہ اثبات دعوای از جهات مختلف	1	اول	
					2		
پرسش و پاسخ				اقامه دلیل بررسی نقش متداعیین در اقامه دلیل بررسی نقش قاضی در اقامه دلیل/ زمان اقامه دلیل	3	دوم	
					4		
پرسش و پاسخ				ادله اثبات دعوای در نظام حقوقی افغانستان اول: اقرار / مفهوم اقرار	5	سوم	
					6		
پرسش و پاسخ				شرایط اقرار: شرایط مقر، شرایط مقر به له، شرایط مقر به	7	چهارم	
					8		
پرسش و پاسخ				دوم: سند / انواع سند: سند رسمی و سند عرف ارزش اثباتی سند جعل و انکار سند	9	پنجم	
					10		
پرسش و پاسخ				سوم: شهادت / مفهوم شهادت / شرایط شهادت: شرایط شاهد و شرایط مشهود به تزکیه شهود	11	ششم	
					12		
پرسش و پاسخ				چهارم: قرینه / انواع قرینه: قرینه قاطعه و قرینه مستنبطه اعتبار و ارزش قرایین	13	هفتم	
					14		
پرسش و پاسخ				پنجم: یمین و نکول از یمین / شرایط یمین و اقسام آن	15	هشتم	

					نکول از یمین	16	
امتحان میان سمستر					امتحان 20 %	17	نهم
					امتحان 20 %	18	
پرسش وپاسخ					ششم؛ نظریات اهل خبره	19	دهم
					مکلفیت های اهل خبره	20	
پرسش وپاسخ					تصمیمات قضایی محاکم: فیصله و قرار / اشکال مختلف قرار های قضایی / موضوع قرار	21	یازدهم
					احکام یا فیصله های قضایی / شرایط اصدار حکم / منابع مورد استناد در حکم / مندرجات حکم	22	
پرسش و وپاسخ					ابلاغ، تصحیح و آثار حکم دسته بندی احکام	23	دوازدهم
					حکم غیابی	24	
پرسش وپاسخ					طرق شکایت از آراء محاکم اول: اعتراض در مرحله استیناف حق استیناف خواهی شرایط استیناف طلبی احکام و قرار های قابل استیناف طلبی مدت استیناف طلبی	25	سیزدهم
					درخواست استیناف خواهی محتوى درخواست استیناف خواهی حدود صلاحیت رسیدگی محکمه استیناف کار عملی: کار روی قضیه فرضی و نگارش صورت دعوای به محکمه استیناف	26	
پرسش وپاسخ					دوم: اعتراض در مرحله فرجام خواهی احکام و قرار های قابل فرجام خواهی مدت فرجام خواهی	27	چهاردهم
					شرایط درخواست فرجام خواهی صلاحیت محکمه تمیز در مورد نقض قرار و حکم محکمه کار عملی: کار روی دوسيه و نگارش صورت دعوای فرجام خواهی به محکمه استیناف	28	

پرسش وپاسخ					سوم: اعتراض در مرحله تجدیدنظر	29	پانزدهم
					مدت تجدیدنظر در دعاوی مدنی و جزایی موارد تجدیدنظر طلبی اجرآت رسیدگی به عربیه تجدیدنظر صلاحیت محکمه تجدیدنظر در مورد ابرام نقض قرار و حکم ستره محکمه	30	
جمع بندی					مورو مباحث تدریس شده در طول سمسور و حل مشکلات محصلین	31	شانزدهم
					جمع بندی	32	

منابع یا مأخذ::		
.1	احمدی، هاشم. 1390. اصول محاکمات مدنی. کابل: انتشارات مقصودی.	.1
.2	ستانکزی، نصرالله. 1391. اصول محاکمات مدنی. کابل: انتشارات سعید.	.2
.3	قانون تشکیل و صلاحیت قوه قضائیه مصوب 1392.	.3
.4	قانون اصول محاکمات مدنی افغانستان مصوب 1368.	.4
.1	مکی، ثریا عمران و پیام شهرجردی. 2012. اصول محاکمات مدنی افغانستان. کابل: انتستیتوت مطالعات بین المللی مقایسوی پاریس - فرانسه.	.1
.2	عبدالله، شمس. 1390.ه.ش. آین دادرسی مدنی. ج 2. تهران: ورد اک.	.2
.3	قانون طرز تحصیل حقوق مصوب 1402.ه.ق.	.3
.4	قانون مدنی افغانستان مصوب 1355.ه.ش.	.4
.5	مجلة الاحكام العدلية، مصوب 1293هـ ق. (1384)، مطبعة بهیر، کابل، افغانستان.	.5

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول اجراءات جزایی(2)

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنځی:
حقوق جزا و علوم جنایی	اسم دیپارتمنټ:
اصول محاکمات جزایی(2)	اسم مضمون:
LA0859	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تخصصی	نوعیت مضمون:
اصول محاکمات جزایی 1	پیشنياز مضمون:
چهارم	صنف:
هشتم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

امروز در هر جامعه برای مجازات نمودن مجرمین پروسه قانونی و مشخص وجود دارد که به اساس آن افراد ملزم از بی گناه تفكیک می گردند، این روند را بنام اجراءات جزایی می نامند. اجراءات جزایی قواعد شکلی است که برای تطبیق قوانین ماهوی جزایی؛ حتمی و لازمی پنداشته می شود. مباحثی همچون مفهوم قضا و اهمیت آن، تشکیلات محاکم افغانستان و اجراءات آن، اسباب سقوط دعوای جزایی، طرز تطبیق احکام، بدیل های حبس و تنفيذ احکام از جمله مباحث مهم اصول محاکمات جزایی در سمسترهشتم می باشد می باشد.

اهداف آموزشی:

- شناخت و درک اسباب سقوط دعوای جزایی و آثار آن در جریان رسیدگی به یک دوسيه جزایي
- تفكیک اتهامات صحیح از تعقیبات سقیم و ناروا
- درک مفهوم بدیل های حبس، انواع آن و تاثیر بدیل های حبس در اصلاح مجرمین
- کسب مهارت در زمینه چگونگی ترجیح مدارک اثبات جرم و چکونگی استناد به اسباب صدور حکم منحیث قضائی
- کسب دانش و مهارت لازم در زمینه چگونگی اعتراض به فیصله های محاکم در مراحل استیناف خواهی، فرجام خواهی و تجدید نظر

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح مباحث بصورت نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- طرح قضیه و کارگروپی محصلین و ارائه در صنف؛
- محکمه تمثیلی جزایی.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- مفهوم قضا و معرفی سیستم قضایی افغانستان؛
- اجرآت محاکم ثالثه و اصول حاکم بر مراحل محاکمه؛
- اعتراض بر احکام محاکم تحتانی و دلایل آن؛
- تجدید نظر و موارد آن؛
- اسباب سقوط دعوی جزایی؛
- تعليق تنفيذ و انواع آن؛
- تاجيل تنفيذ و رهایی مشروط؛
- سقوط تطبیق حکم جزایی؛
- اعاده حیثیت؛
- نسخ قوانین؛
- تنفيذ مجازات حبس؛
- تنفيذ احکام تادیات مالی؛
- بدیل‌های حبس.

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی نمره دهی

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده 19 لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪).
- کارهای عملی (ابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪).
- امتحان وسط سمستر
- امتحان نهایی سمستر

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون اصول اجراءات جزایی (2)

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصص	2	هشتم	چهارم	حقوق جزا و علوم جنایی	اصول اجراءات جزایی (2)	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و کلیات آن	1	اول
					مفهوم، حکمت، اهمیت قضا تاریخچه قضا در افغانستان	2	
پرسش و پاسخ					معرفی سیستم قضایی افغانستان بر اساس قانون اساسی کشور	3	دوم
					اجراءات محاکم ثالثه	4	
پرسش و پاسخ					اصول حاکم بر مرحله محاکمه و انواع صلاحیت محاکم	5	سوم
					اعتراض بر احکام محاکم تحتانی و دلایل آن	6	
پرسش و پاسخ					تجدد نظر بر احکام محاکم	7	چهارم
					موارد تجدید نظر مراجعة ذیصلاح تجدید نظر	8	
پرسش و پاسخ					اسباب سقوط دعوای جزایی	9	پنجم
					وفات متهم یا محکوم علیه احکام فقه در مورد سقوط قصاص و دیت در صورت وفات	10	
پرسش و پاسخ					مفهوم و ماهیت مرور زمان جزایی	11	ششم
					انقطاع و تعطیل مرور زمان جزایی	12	
پرسش و پاسخ					تعريف، هدف و تاریخچه عفو	13	هفتم
					انواع عفو/ آثار عفو	14	
پرسش و پاسخ					تعليق تنفيذ	15	هشتم
					انواع تعليق تنفيذ تعليق تنفيذ حکم تعليق تنفيذ مجازات	16	

					آثار تعلیق تنفیذ		
					امتحان وسط سمستر	17	نهم
						18	
					تأجیل تنفیذ حکم تعمیل جزای اعدام	19	دهم
						20	
پرسش و پاسخ					مفهوم رهایی مشروط و تاریخچه آن	21	یازدهم
					پروسیجر رهایی مشروط بر اساس قانون	22	
					نسخ یا لغو قوانین	23	دوازدهم
					انصراف شاکی یا متضرر از جرم	24	
پرسش و پاسخ					سقوط تطبیق حکم جزایی	25	سیزدهم
					اعاده حیثیت انواع اعاده حیثیت اعاده حیثیت قضائی اعاده حیثیت قانونی	26	
					تنفیذ مجازات حبس	27	چهاردهم
					محاسبه ایام نظارت و توقيف در مدت حبس	28	
پرسش و پاسخ					تنفیذ احکام نادیات مالی	29	پانزدهم
					مجرای جزای نقدی در برابر توقيف	30	
					بدیل های حبس و انواع آن	31	شانزدهم
					بررسی راهنمایی برای امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ:

1. علامه، غلام حیدر. (1394). اصول محاکمات جزایی افغانستان. تهران: نشر واژه. چاپ اول.
2. غلامی، حسین. (1385). مبانی حقوق و عدالت جنایی در افغانستان. کابل: سفارت کبری جمهوری فدرال آلمان. چاپ اول.
3. هیلال گوور، الکساندرا و دیگران. (1387). رهنمود ماکس پلانک پیرامون موازین محاکمه عادلانه. مترجم: طنین، بشیر. کابل: انسستیتوت مقایسوی عامه و حقوق بین الدول ماکس پلانک. چاپ چهارم.
4. هاشمی، غازی. (1393). مزایا و نواقص اجراءات جزایی. بی جا. بی نا. چاپ اول.
5. کد جزا مصوب 1396.
6. قانون اجراءات جزایی مصوب 1393.
7. قانون محاکم خاص مصوب 1393.
8. قانون کشف و تحقیق جرایم و نظارت سارنوالی بر قانونیت تطبیق آن.
9. کنوانسیون حقوق مدنی و سیاسی مصوب 1966.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق تجارت بین الملل

لیسانس	قطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق خصوصی	اسم دیپارتمنت:
حقوق تجارت بین الملل	اسم مضمون:
LA0867	کود مضمون:
2 کریدیت	تعداد کریدیت:
حتمی تخصصی	نوعیت مضمون:
LA0547	بیشنیاز مضمون:
چهارم	صنف:
هشتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

حقوق تجارت بین الملل از رشته های حتمی - تخصصی و کاربردی در حوزه حقوق خصوصی میباشد که طی دو کریدیت در سمستره هشتم تدریس میگردد. از آنجائیکه قواعد مربوط این مضمون به تنظیم روابط تجاری میان اشخاص حقیقی و حقوقی در سطح بین المللی میپردازد، آشنایی و فراگیری این مضمون برای محصلین حقوق از اهمیت خاصی برخوردار است. مباحث عمده مضمون حقوق تجارت بین الملل را مفهوم تجارت بین الملل، منابع حقوق تجارت بین الملل، سازمانهای تجاری در سطح بین الملل و قراردادهای تجاری بین المللی و قواعد حاکم بر انعقاد، اجرا و فسخ آن را تشکیل میدهد.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم و منابع حقوق تجارت بین الملل
- آشنایی با سازمان تجارت جهانی، ساختار و نحوه خروج، اخراج و تعليق عضویت در سازمان تجارت جهانی
- کسب دانش و مهارت لازم برای تنظیم قراردادهای بیع بین المللی کالا و حمل و نقل کالا و ارائه مشوره حقوقی در زمینه تعیین حقوق و تعهدات طرفین
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه عضویت افغانستان در سازمان تجارت بین المللی و توانمند سازی محصلین برای کار در وزارت تجارت و صنایع و اتاق های تجارت افغانستان
- کسب دانش و مهارت لازم برای حل اختلافات ناشی از بیع بین المللی کالا و قرارداد حمل و نقل کالا در قالب روش های رسمی و غیر رسمی

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفي جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- تعریف و اصطلاحات حقوق تجارت بین الملل
- منابع حقوق تجارت بین الملل
- یکسان سازی قواعد تجارت بین الملل
- معرفی برخی سازمان های یکسان کننده قواعد تجارت بین الملل و دستاوردهای آنها
- معرفی سازمان تجارت جهانی
- تنظیم قرارداد های تجاری بین المللی
- بیع بین المللی کالا
- کنوانسیون بیع بین المللی کالا
- تشکیل قرارداد بیع بین المللی کالا
- حمل و نقل دریایی کالا
- حمل و نقل جاده ای کالا تحت قواعد CMR
- حمل و نقل هوایی کالا
- معرفی انواع انواع روش های پرداخت بین المللی، ماهیت و مزیت های آن.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق تجارت بین الملل

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصص	2	هشتم	چهارم	حقوق خصوصی	حقوق تجارت بین الملل	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					معرفی مضمون و مفردات درسی	1	اول
					تعريف و اصطلاحات حقوق تجارت بین الملل	2	
پرسش و پاسخ					منابع، معاهدات و روایه های تجارت بین المللی	3	دوم
					حقوق عرفی تجارتی، اصول کلی حقوق و منابع داخلی	4	
پرسش و پاسخ					یکسان سازی قواعد تجارت بین الملل	5	سوم
					روش های یک سان سازی و سازمان های یک سان کننده	6	
پرسش و پاسخ					معرفی سازمان تجارت جهانی	7	چهارم
					مهemetrin موافقت نامه های سازمان تجارت جهانی	8	
پرسش و پاسخ					نحوه عضویت در سازمان تجارت جهانی	9	پنجم
					نحوه خروج، اخراج، تعلیق عضویت در سازمان تجارت جهانی	10	
پرسش و پاسخ					سازمان تجارت بین الملل	11	ششم
					اصول حاکم بر سازمان تجارت بین الملل	12	
پرسش و پاسخ					تنظیم قرارداد های تجارتی بین المللی	13	هفتم
					نکات مهم و انواع قرارداد ها	14	
پرسش و پاسخ					معرفی انواع رو های پرداخت بین المللی	15	هشتم
					کارگروهی	16	
					امتحان %20	17	نهم

امتحان میان سمستر					امتحان 20%	18	
پرسش وپاسخ					بیع بین المللی کالا، کوانسیون بیع بین المللی کالا، قواعد عمومی حاکم بر اجرای کوانسیون	19	دهم
					بیع قرارداد سیف و اصطلاحات مرتبط	20	
پرسش وپاسخ					تشکیل قرارداد بیع بین المللی کالا، ایجاب و قبول، زمان و مکان وقوع قرارداد آثار قرارداد بیع بین المللی کالا،	21	یازدهم
					حمل و نقل دریابی	22	
پرسش و پاسخ					حمل و نقل دریابی	23	دوازدهم
					بارنامه دریابی	24	
پرسش وپاسخ					مسئولیت های متصدی حمل و نقل	25	سیزدهم
					مسئولیت های متصدی حمل و نقل	26	
پرسش وپاسخ					حمل و نقل جاده ای کالا تحت قواعد CMR، ساحه تطبیق قواعد سی ام آر،	27	چهاردهم
					مکلفیت های اسنادی، حقوق و مسولیت های متصدی، حقوق متصدی و ارسال کننده	28	
پرسش وپاسخ					حمل و نقل هوایی کالا معرفی سیستم وارسای، ساحه تطبیق سیستم وارسای در مورد قرارداد حمل و نقل هوایی	29	پانزدهم
					مسئولیت های ارسال کننده و حقوق ارسال کننده حقوق و مسولیت های متصدی	30	
جمع بندی					معرفی انواع انواع روش های پرداخت بین المللی، ماهیت و مزیت های آن	31	شانزدهم
					حل مشکلات محصلین و رهنماei امتحان نهایی	32	

منابع یا مأخذ:	
1.	ashmeitov, kly. am. (1378). حقوق تجارت بین الملل، ترجمه: بهروز اخلاقی و دیگران، تهران، ج ۱، چاپ اول، انتشارات سمت. ashmeitov, kly. am. (1378). حقوق تجارت بین الملل، ترجمه: بهروز اخلاقی و دیگران، تهران، ج ۲، چاپ اول، انتشارات سمت. shirvani, abdal-hosseini. (1392). حقوق تجارت بین الملل، تهران، چاپ پنجم، انتشارات سمت.
2.	خزاعی، حسین. (1372). روشهای حمل کالا در تجارت بین المللی، مجله دانشکده علوم و حقوق سیاسی، خزاعی، حسین. (1377). روشهای برداخت ثمن در تجارت بین المللی، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه علامه طباطبائی، شماره ۳۳ دانشگاه علامه طباطبائی، شماره ۲۹ صفایی، سید حسین. (1387). حقوق بیع بین المللی با مطالعه تطبیقی، تهران، چاپ دوم، دانشگاه تهران
1.	ماخذ اساسی
2.	ماخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون طب عدلي

<p>لیسانس</p> <p>-----</p> <p>حقوق و علوم سیاسی</p> <p>حقوق جزا و علوم جنایی و فاکولته طب</p> <p>طب عدلي</p> <p>LA0868</p> <p>2 کریديت (1 کریديت تئوري و 1 کریديت عملی)</p> <p>تخصصي</p> <p>ندارد</p> <p>چهارم</p> <p>هشتم</p>	<p>مقطع تحصيلي:</p> <p>اسم پوهنتون:</p> <p>اسم پوهنخی:</p> <p>اسم دپارتمنت:</p> <p>اسم مضمون:</p> <p>کود مضمون:</p> <p>تعداد کریديت:</p> <p>نوعیت مضمون:</p> <p>پیشنياز مضمون:</p> <p>صنف:</p> <p>سمستره:</p>
---	--

شرح مختصر مضمون

حق حیات از حقوق مسلم شناخته شده برای بشر است و در صورتی که بدون مجوز قانونی سلب شود، بایستی در اسرع وقت و با امکانات کافی نسبت به کشف جنایت و رساندن عامل یا عاملین قتل به سزای جنایت اقدام گردد. یکی از راههای کشف جرم، اقدامات دقیق متخصصان طب عدلي است. عملکرد داکتر طب عدلي در اجرایی عدالت دارای ارزش فوق العاده زیاد میباشد زیرا قاضی، جهت دادن رأی صواب در هر موردی نیاز به داشتن اطلاعات صحیح از حقایق امر در آن موضوع دارد که این امر بدون کمک داکتر طب عدلي میسر نیست. طب عدلي به کار بردن علم طب در امور حقوقی و قضایی جامعه است، زیرا صدور قرار از طرف مقامات قضایی در علوم طبی و شعبات آن احتیاج به کمک دارد و بر اساس نظریات اهل خبره است که مقامات قضایی می‌توانند قرار لازم را جهت اجرایات بعدی در مورد متهم صادر کنند، لذا در جرایمی که از نظر جسمی یا روانی صدمات یا ضایعاتی ایجاد می‌کند مقامات قضایی به نظریه‌های اهل خبره جسمی یا روانی که همان طب عدلي است احتیاج دارند. از همین رو؛ این مضمون بیشتر بر مباحثی همچون مرگ، انواع و علل آن، لکه‌های میتی، تفاوت قتل از خودکشی و ... تمرکز دارد

اهداف آموزشی:

- تعیین علت، زمان و چگونگی مرگ جهت گزارش به مقامات عدلي و قضایي
- یادگیری و شناخت کالبد شکافی جسد از دیدگاه علم آناتومی
- آشنایی با موضع فقه و کد جزا در مورد تشريح جسد و کالبد شکافی
- تربیه نیروی متخصص جهت تحکیم عدالت جزایی و کمک به سیستم عدلي و قضایي کشور
- کسب مهارت های لازم در ارتباط به انواع معایینات طب عدلي در واقعات مختلف و چونگی تثبیت هویت اشخاص

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروهی و ارائه آن در صنف؛

در بخش آموزش عملی از روش های زیر استفاده میشود:

- انجام آزمایش های لابراتواری

بازدید از ریاست طب عدلی به منظور تشریح جسد، تشخیص جسد و تعیین زمان مرگ وغیره

- تشخیص میزان جراحات و صدمات موجوده

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- اساسات طب عدلی تعریف طب عدلی
- تناولوژی یا مطالعه مرگ
- معاینات واقعات فوتی
- معاینات طب اجساد در واقعات مرگ های آنی
- تحقیقات تثبیت هویت و مشاهده محل واقعه
- البسه، اشیاء و اسناد
- اهمیت بررسی عدلی - طبی محل واقعه
- تروماتولوژی طب عدلی
- اسفکسی
- معاینات طب عدلی
- معاینات طب عدلی اشخاص زنده
- ستومالوژی عدلی
- طب عدلی روانی
- جرایم و انحرافات جنسی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه مضمون						
نتایج متوقعه						
ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر	ن.۳.ر
1	1	3	1	1	1	تعیین علت، زمان و چگونگی مرگ جهت گزارش به مقامات عدلي و قضائي
1	1	3	1	1	1	يادگيری و شناخت كالبد شکافي جسد از ديدگاه علم آناتومي
2	1	3	2	1	3	آشناني با موضع فقه و کد جزا در مورد تشریح جسد و كالبد شکافي
1	2	3	1	2	1	تربیه نیروی متخصص جهت تحکیم عدالت جزائي و کمک به سیستم عدلي و قضائي کشور
1	1	3	1	1	1	کسب مهارت های لازم در ارتباط به انواع معاینات طب عدلی در واقعات مختلف و چونگی تشییت هویت اشخاص
1.2	1.2	3	1.2	1.2	1.4	مجموع
1.5/3						اوسيط عمومي
3 = مطابقت كامل 2 = مطابقت نسبتي 1 = مطابقت کم						6

پلان درسی هفته وار مضمون طب عدلي

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصص	2	هشتم	چهارم	حقوق جزا / فاکولته طب	طب عدلي	حقوق	

هزایابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					اساسات و تعریف طب عدلي ارتباط طب عدلي با دیگر علوم	1	اول
					معاینات نخصصي طب عدلي مواد تحقیقاتي طب عدلي اهمالهای طبی	2	
پرسش و پاسخ					تناتولوژی یا مطالعه مرگ مرگ طبیعی / مرگ جنایی مرگ از نظر طب عدلي	3	دوم
					مراحل مرگ / انواع مرگ علائم مرگ جنایی تعیین زمان مرگ	4	
پرسش و پاسخ	دعوت از داکتر طب عدلي				معاینات واقعات فوتی معاینات خارجی مرگ معاینات داخلی جسد معاینات طبی اجساد نوزادان	5	سوم
					معاینات طبی اجساد اسکلت شده و مجھول الهویه معاینات طبی اجساد نبش شده و پارچه شده	6	
پرسش و پاسخ					معاینات طب اجساد در واقعات مرگ های آنی تشخیص مرگ های آنی معاینات قابلیت های حیات	7	چهارم
					ثبتیت علت مرگ / علایم مرگ آنی / ثبتیت حیات داخل و خارج رحمی	8	
پرسش و پاسخ	بازدید از اداره طب عدلي				تحقیقات ثبتیت هویت و مشاهده محل واقعه تحقیقات ثبتیت هویت اهداف تشخیص هویت	9	پنجم
					البسه، اشیاء و اسناد تعیین جنس / معاینات خون، DNA انگشت نگاری، دندان و DNA	10	
پرسش و پاسخ					مشاهده عدلي طبی محل واقعه / تعریف محل واقعه	11	ششم

					نقش طب عدلی در بررسی محل واقعه		
	دعوت از خارنوالی تحقیق				اهمیت بررسی عدلی - طبی محل واقعه طرز و نحوی بررسی محل واقعه اجرآت آمر طب عدلی در محل واقعه	12	
پرسش و پاسخ					تروماتولوژی طب عدلی اهداف عمدۀ مطالعه صدمات عدلی طبی تخریش، اکیموزس، مجروح	13	هفتم
					علایم عمدۀ صدمات حیاتی خدمات توسط حالات و اشیاء	14	
پرسش و پاسخ					اسفکسی / تعریف اسفکسی / اسفکسی در اثر فشار و انسداد	15	هشتم
					خفه با حلقه و دست / بسته شدن فوهات دهن و بینی	16	
پرسش و پاسخ					امتحان میان سمستر	17	نهم
					امتحان میان سمستر	18	
پرسش و پاسخ	تحقیق میدانی				معاینات طب عدلی و مدارک جرم / ارزیابی آثار اثباتی جرم / تعیین و تثبیت	19	دهم
					موجودیت خون، نوع خون، تعلیقیت جنس خون و لکه معاینات اسپرم و لکه های آن / طرز معاینات مو	20	
پرسش و پاسخ	دعوت از اهل خبره جهت توضیحات بیشتر				معاینات طب عدلی اشخاص زنده / تعیین سن / امراض تصنیعی / سیکل فعالیت های جنسی	21	یازدهم
					اختلالات میل جنسی / تثبیت بلوغ، جنسیت، عقامت و عنانیت / تثبیت حمل، سقط و معاینات غشای بکارت	22	
پرسش و پاسخ					ستومالوژی عدلی علایم و آثار دندان	23	دوازدهم
					ثبت اجساد متفسخ شده از مطالعه دندان / وظایف طبی - عدلی در مسائل دندان	24	
پرسش و پاسخ	دعوت روانشناس				طب عدلی روانی بیماری های اصلی و روانی	25	سیزدهم

					انواع مراجعات	26	
پرسش و پاسخ					جرائم و انحرافات جنسی انحرافات جنسی / جرائم جنسی / انواع زنا	27	چهاردهم
					انواع سادسم، سافیزم مردہ بازی / عقدہ نرگس یا خوشیفتگی، هرزه گوی و چشم جرانی	28	
پرسش و پاسخ	دعوت از زهر شناس				صدمات کیمیاوی / توكسیکولژی عدلی / مسومیت‌ها	29	پانزدهم
					ایتانول و معایبات فیزیکی و حالات روانی / ارسنیک، سرتسیماب، تریاک، هروئین، سند ورم، زهربیات مختلف، دوا، گازات و	30	
پرسش و پاسخ					جمع بندی دروس	31	شانزدهم
					راهنمایی برای امتحان	32	

منابع یا مأخذ::	
1. مأخذ اساسی	عالیمی، احسان الله. (1394). طب عدلی. کابل: نشر مطبعه.
2. مأخذ کمکی	<p>رازی، احمد و دیگران. (1384). پژوهشکی قانونی. تبریز: انتشارات اختر. چاپ اول. عقاب، محمد راشد. (بی تا). طب عدلی. کابل: بی نا. کیانی، مهرزاد و گودرزی، فرامرز. (1386). پژوهشکی قانونی. تهران: سمت. چاپ چهارم. گودرزی، فرامرز و مهرزاد کیانی. (1380). طب قانونی و مسمومیت‌ها. تهران: انتشارات روزنامه رسمی. چاپ اول. معاونت آموزشی قوه قضائیه. (بی تا). نکته‌های کلیدی در پژوهشکی قانونی. تهران: انتشارات جنگل. هواردسی، ادلمن. (1390). پژوهشکی قانونی. تهران: نشر دانشگاه علوم انتظامی ناجا.</p>

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق دیپلماتیک و کنسولی

لیسانس	قطعه تحصیلی:
- - - - -	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق عمومی	اسم دیپارتمنت:
حقوق دیپلماتیک و کنسولی	اسم مضمون:
LA0870	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
تحصصی	نوعیت مضمون:
LA0543	پیشناز مضمون:
LA0643	
چهارم	صنف:
هشتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

جهانی شدن به افزایش روزافزون ارتباطات بین‌المللی انسان‌ها در شکل مراودات تجاری، علمی، فرهنگی و سیاحتی انجامیده است. این افزایش ارتباطات، مسائل دیپلماتیک و کنسولی را به یکی از چالش‌های فزاینده دولت‌ها در عرصه حاضر تبدیل کرده و به طبع نیاز به خدمات دیپلماتیک و کنسولی ضروری به وسعت جهانی شدن یافته است. در عصر حاضر، روابط کشورها از چنان اهمیتی برخوردار شده که کشورها حتی در صورت قطع روابط سیاسی و سعی در حفظ روابط کنسولی خود دارند؛ چرا که گذشته از به کارگیری این عامل جهت حفظ و صیانت منافع اتباع کشور، از روابط کنسولی به عنوان عاملی برای تحقق مقاصد سیاسی و اقتصادی در کشورهای دیگر هم بهره می‌گیرند در حال حاضر کنوانسیون‌های 1961 و 1963 حاوی نکات مهمی است که به روابط بین دولت‌ها سامان داده است و ارتباطات را در سطح بین‌المللی آسان ساخته است از آنجایی که افغانستان نیز در شرایط کنونی نیاز به کسری روابط و همکاری‌های خود با نظام بین‌الملل دارد دانستن قواعد و اصول حاکم بر روابط دیپلماتیک بسیار حائز اهمیت می‌باشد. بر اساس همین ضرورت مهم مضمون حقوق دیپلماتیک و کنسولی در 2 کریدیت در سمستر هشتم نصاب درسی رشته حقوق قرار گرفته است تا محصلان را با قواعد دیپلماتیک حقوق و مزایای پیشینی شده در اسناد بین‌المللی، قواعد حاکم بر صلاحیت بر نمایندگی و غیره را بیاموزند و توانایی تحلیل حقوق نمایندگان سیاسی افغانستان را کسب نمایند.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم حقوق دیپلماتیک ، حقوق کنسولی ، نمایندگی سیاسی و غیره
- شناخت مفهوم ، مبانی ، ساختار حقوق دیپلماتیک و کنسولی
- آشنایی با منابع داخلی و بین‌المللی در ارتباط با حقوق دیپلماتیک و کنسولی
- آشنایی با حقوق و مصونیت‌های دیپلماتیک
- کسب مهارت در ارتباط به شناخت قواعد بین‌المللی و تطبیق آن با قواعد داخلی

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروهی و ارائه آن در صنف؛

در بخش آموزش عملی از روش های زیر استفاده میشود:

- بازدید از نمایندگی وزارت امور خارجه
- دعوت از مسئولان نمایندگی وزارت امور خارجه به منظور ارائه سمینار در پوهنهای

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- مفهوم حقوق دیپلماتیک و کنسولی
- تاریخچه حقوق دیپلماتیک
- روابط دیپلماتیک و کنسولی
- تفاوت ها و اشتراکات در ایجاد روابط کنسولی و دیپلماتیک
- شرایط برقراری روابط دیپلماتیک
- طبقات نمایندگی دیپلماتیک
- انواع نمایندگی های دیپلماتیک
- تابعیت و تعدد نمایندگان دیپلماتیک
- مزایای دیپلماتیک و مصنونیت های دیپلماتیک
- حقوق کنسولی
- وظایف کنسولی
- حوزه های کنسولی
- مزایای کنسولی و مصنونیت های کنسولی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق دیپلماتیک و کنسولی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
حتمی - تخصص	2	هشتم	چهارم	حقوق عمومی	حقوق دیپلماتیک و قنسولی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفتہ
پرسش و پاسخ					بیان کلیات درس و معرفی منابع و سرفصل های مربوطه	1	اول
					مفهوم حقوق دیپلماتیک و کنسولی	2	
پرسش و پاسخ					تاریخچه حقوق دیپلماتیک	3	دوم
					دوره های کنگره وین 1815 دوره های بعد از کنگره وین تا تأسیس ملل متحده دوره ملل متحد	4	
پرسش و پاسخ					روابط دیپلماتیک و کنسولی	5	سوم
					تفاوت ها و اشتراکات در ایجاد روابط کنسولی و دیپلماتیک	6	
پرسش و پاسخ					شرایط برقراری روابط دیپلماتیک	7	چهارم
					دولت بودن / رضایت / شناسایی	8	
پرسش و پاسخ					وظایف اساسی نمایندگان دیپلماتیک وظایف نمایندگان دیپلماتیک مطابق به ماده 3 کنوانسیون 1961	9	پنجم
					بازدید از نمایندگی های وزارت امور خارجه	10	
پرسش و پاسخ					طبقات نمایندگی دیپلماتیک	11	ششم
					طبقه اول: سفیر طبقه دوم: وزیر مختار فرستادگان ویژه	12	
					طبقه سوم: کاردار		
پرسش و پاسخ					اعضاء سیاسی نمایندگان دیپلماتیک	13	هفتم
					سکرترها، مستشاران و اتشه ها	14	

پرسش و پاسخ					کارمندان فنی و اداری دیپلماتیک	15	هشتم
					کارمندان و خدمه های نمایندگی دیپلماتیک	16	
پرسش و پاسخ					امتحان وسط سمستر	17	نهم
					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش و پاسخ					انواع نمایندگی های دیپلماتیک	19	دهم
					تابعیت و تعدد نمایندگان دیپلماتیک	20	
پرسش و پاسخ					مزایای دیپلماتیک مفهوم مزایا / انواع مزایای دیپلماتیک / تفاوت مزایای با مصنونیت ها	21	یازدهم
					دعوت از دیپلمات های کشور	22	
پرسش و پاسخ					مصنونیت های دیپلماتیک مفهوم و تعریف مصنونیت	23	دوازدهم
					انواع مصنونیت های دیپلماتیک	24	
پرسش و پاسخ					مبانی مصنونیت های دیپلماتیک	25	سیزدهم
					اصراف از مصنونیت ها مصنونیت و مسئولیت دیپلماتیک	26	
پرسش و پاسخ					حقوق کنسولی مفهوم حقوق کنسولی تاریخچه حقوق کنسولی منابع حقوق کنسولی	27	چهاردهم
					وظایف کنسولی / شرایط انجام وظایف دیپلماتیک توسط ماموران کنسولی	28	
پرسش و پاسخ					ماموران کنسولی حوزه های کنسولی	29	پانزدهم
					کنسولی های افتخاری	30	
پرسش و پاسخ					مزایای پست کنسولی	31	شانزدهم
					مصنونیت های پست کنسولی	32	

منابع یا مأخذ:	
.1 خالوزاده، سعید. (1394ش). حقوق دیپلماتیک و کنسولی، چ4، تهران، انتشارات سمت .2 کنوانسیون 1815 وین .3 کنوانسیون 1961 وین .4 کنوانسیون 1969	• مأخذ اساسی
.1 ابراهیمی، محمد. (1377). اسلام و حقوق بین‌الملل عمومی، ج2، بی‌نا. .2 ذوالعین، پرویز. (1384). حقوق دیپلماتیک، چ دوم، تهران: مرکز مطالعات سیاسی و بین‌المللی تهران، چاپ دوم، 1384 .3 صدر، جواد. (1376). حقوق دیپلماتیک و کنسولی، تهران: انتشارات قدس. .4 عمید زنجانی، عباسعلی. (1389). فقه سیاسی: حقوق تعهدات بین‌المللی و دیپلماتی در اسلام، بی‌نا. .5 معین‌زاده، عباس. (1372). حقوق دیپلماتیک نوین، تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه.	• مأخذ کمکی

پوهنځی حقوق و علوم سیاسی

رشته حقوق

مفردات و پلان درسی هفته وار مضامین

مضامین اختیاری

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اساسات احصائیه

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	- - - - -
اسم پوهنخی:	حقوق و علوم سیاسی
اسم دیپارتمنت:	حقوق عمومی
اسم مضمون:	اساسات احصائیه
کود مضمون:	LA0112
تعداد کریدیت:	1 کریدیت تئوری
نوعیت مضمون:	اختیاری
بیشتر مضمون:	- - - - -
صنف:	اول
سمستره:	اول

شرح مختصر مضمون

احصائیه رشته وسیعی از راههای جمع آوری، خلاصه سازی و نتیجه گیری از داده‌ها را مطالعه می‌کند. این علم برای طیف وسیعی از علوم دانشگاهی از فیزیک و علوم اجتماعی گرفته تا انسان‌شناسی و همچنین تجارت، حکومت داری و صنعت کاربرد دارد. احصائیه را باید علم و عمل استخراج، بسط و توسعه‌ی دانش‌های تجربی انسانی با استفاده از روش‌های گردآوری، تنظیم، پژوهش، و تحلیل داده‌های تجربی دانست. از جمله مهم‌ترین اهداف احصائیه، می‌توان تولید «بهترین» اطلاعات از داده‌های موجود و سپس استخراج دانش از آن اطلاعات را ذکر کرد. به همین سبب است که برخی از منابع، احصائیه را شاخه‌ای از نظریه تصمیم‌ها به‌شمار می‌آورند. در طول چندین دهه احصائیه فقط با بیان اطلاعات و مقادیر عددی درباره‌ی اقتصاد، جمعیت‌شناسی و اوضاع سیاسی حاکم در یک کشور سروکار داشت. حتی امروزه بسیاری از نشریات و گزارش‌های دولتی که توده‌ای از احصائیه و ارقام را در بردارند معنی اولیه کلمه احصائیه را در ذهن زنده می‌کنند. همانگونه که بیان شده در شرایط کنونی احصائیه در تمامی تحقیقات مورد استفاده قرار می‌گیرد و نیاز است تا بیشتر به آن در مجامع علمی همچون پوهنتون ها پرداخته شود. در نصاب تحصیلی جدید رشته حقوق نیز این مضمون منحیت یک مضمون اختیاری مدنظر گرفته شده است و تمرکز آن بر موضوعاتی همچون: مفهوم و اهمیت احصائیه، مراحل تحقیقات، عملیه‌های احصائیه، جمع آوری اعداد و روش‌های احصائیه، تصنیف اعداد و ارقام و اهمیت آن در علوم اجتماعی می‌باشد. تکمیل این مضمون به محققین که علاقمند انجام تحقیقات علمی معیاری هستند، توصیه می‌گردد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم اساسی و اهمیت و تقسیم‌بندی احصائیه
- شناخت کارتلیل‌ها، دیسیل‌ها و پرسانتلیل‌ها و موارد استفاده آن
- آشنایی با نحوی استفاده احصائیه در علوم مختلف
- آشنایی با روش کاربرد احصائیه در فعالیت‌های (اجتماعی و سیاسی و اقتصادی) دولت
- آشنایی با نحوی استفاده از احصائیه در تحقیقات میدانی

شیوه های تدریس و آموزش

در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروبی، کار با ابزار مورد نیاز نظیر کامپیوتر و نرم افزار های مورد نیاز و

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- مفهوم، تعریف، اهمیت و تقسیم بندی احصائیه
- مراحل تحقیقات و عملیه های احصائیوی
- جمع آوری اعداد و روش ها
- جداول تحصیلی و توزیع فریکونسی / تصنیف اعداد و ارقام / اوسط، میدیان و موارد استفاده از آن
- کارتیل ها، دیسیل ها و پرسانتیل ها و موارد استفاده از آن
- انحرافات و مقیاسات عدم تناظر منحی فریکونسی و توزیع فریکونسی و انحرافات
- پارچات و هستوگرام توزیع / شاخصه ها
- تغییر سال اساس و پیوستن شاخص های دارای سال های اساس متفاوت
- تحلیل ارتباط و همبستگی
- دریافت خطا و تثبیت ارتباط و همبستگی / رابطه میان ارتباط و همبستگی
- ارتباط و همبستگی خطی چند جانبی
- نظریه های احتمال / تحلیل سلسله های زمانی
- تحلیل سلسله های زمانی
- انواع تغییرات یا مدل های تحلیل سلسله زمانی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون اساسات احصائیه

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	اول	اول	حقوق عمومی	اساسات احصائیه	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					مفهوم، تعریف، اهمیت و تقسیم بندی احصائیه	1	اول
//					مراحل تحقیقات و علیه های احصائیوی / جمع آوری اعداد و روش ها / جداول تحقیقی	2	دوم
//					توزیع فریکونسی تصنیف اعداد و ارقام مشکلات در توزیع عددی فریکونسی	3	سوم
//					مقیاسات گرایش مرکزی اوسط	4	چهارم
//					میدیان / مود / کارتیل ها، دیسیل ها و پرسانتیل ها و موارد استفاده از آنها	5	پنجم
//					انحرافات / مقیاس انحرافات یا پراکندگی ها و عدم تناظر	6	ششم
//					انحراف معیاری یا استندرد انحراف / مقیاسات عدم تناظر منحی فریکونسی	7	هفتم
//					توزیع فریکونسی و انحرافات پارچات و هستوگرام توزیع	8	هشتم
//					امتحان میان سمستر	9	نهم
//					شاخصه ها شاخصه های (قیمتیت ، مقدار و ارزش)	10	دهم
//					تغییر سال اساس و پیوستن شاخص های دارای سال های اساس مختلف	11	یازدهم
//					تحلیل ارتباط و همبستگی دربافت خط و ثبیت ارتباط و همبستگی	12	دوازدهم
//					ارتباط و همبستگی کیفی رابطه میان ارتباط و همبستگی	13	سیزدهم

//				ارتباط و همبستگی خطی چند جانبه/ نظریه های احتمال	14	چهاردهم
//				قواعد اصول و اساسات احتمال تحلیل سلسله های زمانی	15	پانزدهم
//				راهنمایی جهت امتحان پایان سمستر	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ::		
1. آذر، عادل.(1389). آمار و کاربرد آن در مدیریت، ج1، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه ها	مأخذ اساسی	2. مراد علی، اصیل.(1382). مبادی تصوریهای عمومی احصائیه و تطبیق آنها در اقتصاد، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها(سمت)، شماره انتشارات 875 انتشارات سعید.
1. نیکوکار، مسعود.(1377). آمار و کاربرد آن در مدیریت(1)، تهران: انتشارات گسترش علوم پایه، دانشگاه صنعتی امیرکبیر.	مأخذ کمکی	2. نیکوکار، مسعود ف صدقیانی، جمشید صالحی، ابراهیمی، ایرج.(1377). آمار و کاربرد آن در مدیریت (2) تهران: انتشارات فریناز.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون آیات احکام

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	- - - - -
اسم پوهنخی:	حقوق و علوم سیاسی
اسم دیپارتمنت:	حقوق خصوصی / شرعیات
اسم مضمون:	آیات احکام
کود مضمون:	LA0113
تعداد کریدیت:	1 کریدیت تیوری
نوعیت مضمون:	اختیاری
پیشناز مضمون:	- - - - -
صنف:	اول
سمستر:	اول

شرح مختصر مضمون

به آیاتی از قرآن کریم که در آنها حکم شرعی بیان شده یا از آنها حکم شرعی استنباط می‌شود، آیات احکام گفته می‌شود. مراد از حکم شرعی احکام عملی است مانند احکام، نماز، روزه، حج، جهاد، قضا، حدود، معاملات و فامیل. به تعبیری این ها موضوعاتی هستند که در قرآنکریم به ارتباط شان حکم فقهی بیان شده است. قرآن مجید نخستین و اساسی‌ترین منبع فقه اسلامی به شمار می‌رود. برای اینکه محصلین بتوانند به این منبع مقدس آشنا شوند برخی از آیات احکام در قالب مضمون آیات احکام بیان و تفسیر می‌گردند. در این مضمون آیاتی در زمینه‌های، قضا، شهادت، حدود، قصاص، دیات، اشخاص و محجورین، اموال و مالکیت و عقود انتخاب گردیده‌اند. تکمیل این مضمون به محصلینی که علاقمند کار در سکتور قضایی هستند توصیه می‌شود.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم اساسی و اهمیت آیات احکام در نظام حقوقی اسلام
- آشنایی با شیوه استخراج و استنباط آیات احکام
- آشنایی با مصادق‌های مختلف آیات احکام و مطابقت آن با قوانین وضعی
- آشنایی با روش کاربرد آیات احکام در امور قضایی و حقوقی
- آشنایی با نحوی استفاده منابع دست اول اسلامی در انجام تحقیقات علمی

شیوه‌های تدریس و آموزش

در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- معرفی آیات مربوط به درس توسط استاد
- ارائه لکچر جهت شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- مطابقت مواد قوانین وضعی در زمینه موضوع درس با آیات شریفه؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- آیات مربوط به قضاء؛
- آیات مربوط به شهادات؛
- آیات مربوط به حدود؛
- آیات مربوط به قصاص؛
- آیات مربوط به دیات؛
- آیات مربوط به اشخاص و محجورین؛
- آیات مربوط به اموال و مالکیت؛
- آیات مربوط به عقود؛
- آیات مربوط به خانواده؛

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی نمره دهی

نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
- امتحان وسط سمستر (60٪)
- امتحان نهایی سمستر

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون آیات الاحکام

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
اخباری	1	اول	اول	حقوق خصوصی	آیات الاحکام	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					مفهوم، تعریف، اهمیت آیات الاحکام در منابع فقه اسلامی	1	اول
پرسش و پاسخ					شیوه استخراج و استنباط حکم از آیات الهی	2	دوم
پرسش و پاسخ					دسته بندی آیات الاحکام از دیگاه فقهاء و مفسرین	3	سوم
پرسش و پاسخ					جایگاه احکام شریعت مقدس اسلام در نظام حقوقی افغانستان	4	چهارم
پرسش و پاسخ					آیات احکام مربوط به قناء (58، 65 و 105 نساء، 48 مائدہ و 26 ص)	5	پنجم
پرسش و پاسخ					آیات احکام مربوط به شهادات بقرة، 15 نساء، 106 مائدہ 4 و 13 نور (و 2 طلاق)	6	ششم
پرسش و پاسخ					آیات احکام مربوط به حدود (33، 34، 38 و 39 مائدہ)	7	هفتم
پرسش و پاسخ					آیات احکام مربوط به حدود (32 اسراء و 1 و 5 نور)	8	هشتم
پرسش و پاسخ					امتحان میان سمستر	9	نهم
پرسش و پاسخ					آیات احکام مربوط به قصاص (32 و 45 مائدہ و 68 فرقان)	10	دهم
پرسش و پاسخ					آیات احکام مربوط به دیات (178 و 179 بقرة و 92 و 93 نساء)	11	یازدهم

پرسش و پاسخ					آیات احکام مربوط به اشخاص و محجورین (45 مائده، 11 حجرات و 60 نساء)	12	دوازدهم
پرسش و پاسخ					آیات احکام مربوط به اموال و ملکیت (292 نساء)	13	سیزدهم
پرسش و پاسخ					آیات احکام مربوط به عقود (175 مائده، 275 بقره، 25 قصص، 4 نساء و 5 مائده)	14	چهاردهم
پرسش و پاسخ					آیات احکام مربوط به خانواده (3، 22، 23، 229 نساء و طلاق.	15	پانزدهم
پرسش و پاسخ					راهنمایی جهت امتحان پایان سمستر	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ:
1. أحكام القرآن تأليف جعفر احمد بن محمد بن سلمه الطحاوي الحنفي (1232)، مكتبة الازهرية
2. أحكام القرآن: تأليف أحمد بن علي الجصاصي الحنفي (1994م)، لبنان: دار الكتب العلمية بيروت
3. أحكام القرآن: تأليف عماد الدين أبي الحسين علي بن محمد الكيا الهراسي الشافعي.
4. أحكام القرآن: منسوب به امام شافعي.
5. أضواء البيان تأليف شيخ محمد الشنقيطي (ت: 1397هـ).
6. الإكيليل في استنباط التنزيل: تأليف جلال الدين السيوطي الشافعي.
7. تفسير آيات الأحكام للشيخ مناع خليل القطان (ت: 1420هـ).
8. الجامع لاحكام القرآن تأليف امام ابو عبد الله القرطبي.
9. روائع البيان: تفسير آيات الأحكام من القرآن تأليف محمد علي الصابوني (ت 1436هـ).
10. گرجی، ابوالقاسم، (1388ش) آیات الاحکام، تهران. ب.نا.
11. نیل المرام من تفسیر آیات الأحكام تأليف محمد صدیق خان القنوجی.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون تاریخ حقوق جزا

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق جزا و علوم جنابی	اسم دیپارتمنت:
تاریخ حقوق جزا	اسم مضمون:
LA0114	کود مضمون:
1 کریدیت (تیوری)	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنباز مضمون:
اول	صنف:
اول	سمستره:

شرح مختصر مضمون

تاریخ حقوق جزا در نمودار علوم جنابی یکی از شاخه های علوم جنابی حقوقی تکمیلی است. در این شاخه رشته حقوق جزا در اعصار گذشته بررسی می شود. یعنی چه آداب و سنن جزایی بر جامعه حاکم بودده است و مشخص می شود که نظام های حقوقی باستان بر چه مبنا و رویکردی به پدیده مجرمانه توجه می نمودند. در این مضمون محصلین با مفاهیم ابتدایی حقوق جزا آشنایی حاصل می نمایند. در واقع این مضمون مبادی سایر مضمونین جزایی است. عمدت ترین مفاهیمی که در این مضمون مطرح می شوند عبارت اند از دوره های حقوق کیفری، تئوری های عدالت جزایی و مکاتب کیفری. این مضمون از مضمونین اختیاری دیپارتمنت حقوق جزا است که در یک کریدیت طی سمستره اول برای محصلین رشته حقوق تدریس می گردد.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم، مبانی، اهداف و انواع جرایم و مجازات در اعصار مختلف
- آشنایی با نظریات مکاتب مختلف در مورد جرایم، مجازات و انواع آنها
- تفکیک و مقایسه انواع جزاها در دوران باستان با مجازاتی دوران مدرن و مقایسه با قواعد جزایی افغانستان
- آشنایی با نحوه مجازات کردن، تحول مجازات، ویژگی های قضاؤت جزایی و ادله اثبات جرایم در دوران باستان
- دانش و کسب مهارت در زمینه تحلیل و تجزیه مطالب تاریخی جزا

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می شود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروپی محصلین، تحقیقات گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- کلیات حقوق جزا؛
- تقسیمات حقوق جزا و معرفی تاریخ حقوق جزا؛
- تاریخچه حقوق جزا در اعصار گذشته؛
- مرحله عکس العمل خصوصی حقوق جزا؛
- دوره عدالت فردی؛
- ایجاد قوانین مدرن و بوجود آمدن پرنسپیب‌های پیشرفت‌جزائی؛
- مرحله عکس العمل اجتماعی و چگونگی حقوق جزا در یونان قدیم؛
- چگونگی حقوق جزادر رم قدیم و حقوق جزا در قرون وسطی؛
- نظریات دین مقدس اسلام در رابطه به جرایم و مجازات؛
- نظریات کانونیست‌ها؛
- نظریات سن توماس داکن و عرف شناسان؛
- حقوق جزا در قرون جدیده؛
- نظریات بکاریا و بنتام؛
- مکتب عدالت مطلقه و مکتب کلاسیک؛
- مکتب پرآگماتیک و مکتب تحقیقی؛
- مکاتب نیوکلاسیک و نیو پرآگماتیک؛
- مکتب دفاع اجتماعی؛
- حقوق جزای اسلام؛
- تاریخچه حقوق جزا در افغانستان و مرحله بعد از تدوین قوانین جزائی.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون تاریخ حقوق جزا

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	اول	اول	حقوق جزا و علوم جنایی	تاریخ حقوق جزا	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفتہ
					آشنایی با محصلین و معرفی اصول درسی و مضمون معرفی تاریخ حقوق جزا	1	اول
					تاریخچه حقوق جزا در اعصار گذشته مرحله عکس العمل خصوصی	2	دوم
پرسش و پاسخ					دوره عدالت فردی ایجاد قوانین مدرن	3	سوم
					بوجود آمدن پرنسبیت های پیشرفتی جزائی یونان قدیم	4	چهارم
پرسش و پاسخ					حقوق جزا در رم قدیم، قرون وسطی و نظام اسلام	5	پنجم
					نظریات کانونیست ها سن توماس داکن نظریات عرف شناسان	6	ششم
پرسش و پاسخ					حقوق جزا در قرون جدیده بکاریا و بنتام	7	هفتم
					حقوق جزا در عصر حاضر مکتب عدالت مطلقه مکتب کلاسیک	8	هشتم
					امتحان وسط سمسٹر	9	نهم

					مکتب پوزوتویست‌ها (تحقیقی)	10	دهم
پرسش و پاسخ					مکتب پرآگماتیک مکتب دفاع اجتماعی	11	یازدهم
					مکتب نیوکلاسیک و نیو پرآگماتیک مکتب سوسیالیست	12	دوازدهم
پرسش و پاسخ					ارائه پژوهه‌های صنفی توسط محصلین	13	سیزدهم
					تاریخچه حقوق جزا در افغانستان	14	چهاردهم
پرسش و پاسخ					مرحله بعد از تدوین قوانین جزائی	15	پانزدهم
					نظامنامه‌ها و قوانین جزائی 1355 و 1396 راهنمایی و حل مشکلا محصلین	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ:	
دانش، حفیظ الله. (1394). <u>تاریخ حقوق جزا</u> . کابل: انتشارات سعید. چاپ اول.	3. مأخذ اساسی
1. اردبیلی، محمد علی. (1386). <u>حقوق جزای عمومی</u> . تهران: نشر: میزان، ج 1، چاپ پانزدهم. 2. کد جزا مصوب 1396. 3. گلدوزیان، ایرج. (1380). <u>بایسته‌های حقوق جزای عمومی</u> . تهران: نشر میزان، چاپ پنجم. 4. نوریها، رضا. (بی تا). <u>حقوق جزای عمومی</u> . تهران: گنج دانش. 5. ولیدی، محمد صالح. (1385). <u>حقوق جزای عمومی</u> . تهران: سمت، ج 1، چاپ دهم.	4. مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون صلح و حل منازعه

لیسانس	قطعه تحصیلی:
- - - - -	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق عمومی	اسم دیپارتمنت:
صلح و حل منازعه	اسم مضمون:
LA0115	کود مضمون:
1 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
- - - - -	پیشناز مضمون:
اول	صنف:
اول	سمستر:

شرح مختصر مضمون

منازعه و صلح یکی از موضوعات و پدیده های بوده است که بیش از همه زندگی و فکر انسان را مشغول کرده است. به طور کل صلح موضوعی است که از ابعاد مختلف فردی و بین المللی قابل بررسی است. در نظام تعلیمی و تحصیلی کشور در حال حاضر برنامه ای مشخصی در ارتباط به آموزش افراد برای برخوردي منطقی در هنگام مواجهه با منازعات وجود ندارد و این در حالی است که ریشه تمامی منازعات چالش های درون کشور از عدم توافق افراد در مواجهه و کنترول این شرایط است. بر علاوه آموزش های صلح در کشورهای جنگ زده میتوانند آثار جنگ را کاهش داده و سبب گسترش خشونت پرهیزی گردد. از همین این مضمون در نصاب درسی رشته حقوق قرار گرفته و موضوعاتی همچون: مفاهیم کلیدی و پیشینه مطالعات صلح و حل منازعه، جنبش ها، سازمان ها و کارگزاران صلح، روشهای آموزش صلح، گونه شناسی و تیوریهای صلح، عوامل تهدید کننده صلح، منازعه شناسی و خشونت، استراتیژی برخورد با منازعه، شیوه های و استراتژی های گذارمنازعه و غیره بررسی خواهد شد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفاهیم صلح و حل منازعه و پیشینه‌ی تاریخی آن
- آشنایی با تئوری‌های صلح در افغانستان و جهانی
- شناخت استراتژی‌های برخورد با منازعه و تحکیم صلح
- بالا رفتن توان تحلیل در شناخت عوامل تهدید کننده صلح و آشنایی با شورای عالی صلح و نهادهای همکار
- شناخت عوامل (اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی) تهدید کننده صلح در افغانستان

شیوه های تدریس و آموزش

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفي جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروهی و ارائه آن در صنف و مطالعه قضایای مربوط به منازعات

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- مفاهیم کلیدی و پیشینه مطالعات صلح و حل منازعه
- جنبش‌ها، سازمان‌ها و کارگزاران صلح
- روش‌های آموزش صلح
- گونه‌شناسی و تیوریهای صلح
- عوامل تهدید کننده صلح
- منازعه‌شناسی و خشونت
- استراتژی برخورد با منازعه
- شیوه‌های و استراتژی‌های گذارمنازعه
- التیام روان‌زخم‌ها
- خشونت پرهیزی

نیازمندی‌های مضمون و معیار‌های ارزیابی

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی تاخیر کاری

امتحانات صنفی، کارهای خانگی و سایر مکلفیت‌های صنفی محصلین، در صورت تاخیر چانس دوم ندارد. محصلین می‌توانند قبل از زمینه مشکل پیش آمده استاد مضمون را مطلع نموده تائیدی وی را حاصل نمایند.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
- امتحان وسط سمستر (20٪)
- امتحان نهایی سمستر (60٪)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون صلح و حل منازعه

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	اول	اول	حقوق عمومی	صلح و حل منازعه	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					مفاهیم کلیدی و پیشینه مطالعات صلح و حل منازعه		اول
پرسش و پاسخ					روشهای آموزش صلح یادگیری نمونه ای هم سنجی - مقایسه و دقت تغییر دیدگاه		دوم
پرسش و پاسخ					تبیین و فهم پیوندها آموزش معطوف به عمل توانمندسازی		سوم
پرسش و پاسخ					گونه شناسی و تیوریهای صلح		چهارم
پرسش و پاسخ					عوامل تهدید کننده صلح		پنجم
پرسش و پاسخ					منازعه شناسی		ششم
پرسش و پاسخ					تحلیل منازعه تعریف خشونت		هفتم
پرسش و پاسخ					انواع خشونت اشکال منازعه		هشتم
پرسش و پاسخ					پنج استراتژی برخورد با منازعه جهات منازعه		نهم

پرسش و پاسخ					نظریه های منازعه نظریه مثلث منازعه نظریه نیازهای نخستین آدمی نظریه طبیعت - ساختار فرهنگ ژرف نظریه نارضایتی نظریه جندر		دهم
پرسش و پاسخ					سطح و ریشه های منازعه شیوه های و استراتژی های گذارمنازعه		یازدهم
پرسش و پاسخ					آشتی و مصالحة مذاکره		دوازدهم
پرسش و پاسخ					میانجیگری		سیزدهم
پرسش و پاسخ					حکمیت		چهاردهم
پرسش و پاسخ					عدالت انتفاعی		پانزدهم
پرسش و پاسخ					النیام روان زخم ها خشونت پرهیزی		شانزدهم

منابع یا مأخذ:	
روش های بدیل حل منازعه (1393ش). هرات: مرکز حاکمیت قانون و حقوق بشر پوهنخی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون هرات.	مأخذ اساسی
مطالعات صلح و حل منازعه (1394ش). کابل: نشر موسسه تحصیلات عالی گوهرشاد.	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون روانشناسی جنایی

لیسانس	قطعه تحصیلی:
- - - - -	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق جزا و علوم جنایی	اسم دپارتمن:
روانشناسی جنایی	اسم مضمون:
LA0537	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
- - - - -	پیشیاز مضمون:
دوم	صنف:
چهارم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

روانشناسی جنایی شاخه‌ای از دانش روانشناسی است که به عوامل روانی مربوط به جرم و مجرمیت می‌پردازد. روانشناسی جنایی علم مطالعه شخصیت مجرمین و نیز روش‌های بازاجتماعی شدن آنان و بررسی نقش محیط (به معنای عام) بر رفتار مجرمانه است. به بیان جامع‌تر می‌توان گفت که علم مطالعه شخصیت مجرم و شناخت دلایل و انگیزه‌های ارتکاب جرم است که این دلایل و انگیزه‌ها به شیوه‌های جامعه‌پذیری، اجتماعی شدن، تجربه‌های دوران کودکی و محیط زندگی و همچنین نقش ژنتیک و اختلالات روان شناختی در ایجاد شخصیت مرتكب جرم در هنگام اعمال جرم اشاره می‌کند. در یک جمله روانشناسی جنایی را می‌توان مطالعه‌ی علمی رفتار جنایی و فرایندهای ذهنی‌ای که در ارتکاب جرم نقش دارند، تعریف کرد. این مضمون اختیاری طی دو کریدیت برای محصلین صنف دوم رشته حقوق تدریس می‌گردد.

اهداف آموزشی:

- شناخت راه‌های پیشگیری از وقوع احتمالی جرم به منظور کاهش تکرار جرم توسط افراد دیگر و همچنین تکرار جرم توسط مجرم
- تربیه نیروی متخصص منحیث روانشناسی جنایی جهت کمک به سیستم عدلي و قضایي کشور
- آشنایی با عوامل مختلف مولد جرم و کسب مهارت در زمینه برطرف نمودن آنها
- کسب مهارت در زمینه بازسازی، بازپروری و درمان مجرمان و بازپذیری اجتماعی
- کمک به مراجع قضایی برای ایجاد قوانین جدید با توجه به مسائل اجتماعی، روانشناسی، فرهنگی، اقتصادی، دینی و بین‌المللی برای بهبود نسبی وضعیت جرم‌زای جامعه و مجرمین

شیوه‌های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفي جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروپی محصلین و ارائه در صنف و تحقیقات گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف روانشناسی جنایی و اهمیت آن؛
- موضوع روان شناسی جنایی؛
- اهمیت و ضرورت روان شناسی جنایی؛
- ارتباط روان شناسی جنایی با سایر علوم جنایی؛
- رفتار و عمل جنایی؛
- تبیین زیست شناسی رفتار جنایی؛
- تبیین جامعه شناسی رفتار جنایی و تبیین روان شناسی رفتار جنایی و نظریات در باره آن؛
- تأثیرات اختلال‌های شخصیتی بر ارتکاب جرم؛
- انحرافات جنسی و جرم؛
- انواع انحرافات جنسی؛
- تبیین روان شناسی اقرارها و شهادت‌های نادرست؛
- روان شناسی اقرار متهمین و تحلیل اقرارهای نادرست از نظر روانشناسی؛
- روان شناسی شهادت شهود و تحلیل شهادت‌های اشتباه از نظر روان شناسی؛
- بازسازی و بازپروری مجرمان از نظر روان شناسی جنایی؛
- روان کاوی؛
- رفتار درمانی و خواب درمانی؛
- خانواده درمانی و پسیکوردرام.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوجه							نتایج متوجه مضمون				
ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.					
۶.	انکشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و رعایتی، کالت دفاع و مشاوره مسلکی - حقوقی.	۵.	کسب مهارت‌های لازم در زمینه تنظیم قراردادها، پیش‌بود وسایلهای قضایی مدنی و جزائی و اراده مشهود حقوقی برای حل منازعات در قالب روش‌های رسمی و غیررسمی حل منازعات؛	۴.	شناخت پذیره‌های جویی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجازات، نشریه‌نات و شرایط مراحل، مراجع تطبیق موئیدات جزوی و روند رسپیلی به قضایا مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین‌المللی؛	۳.	شناخت قواعد امری و اختیار حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذات البینی افراد دولتها، سازمانهای بین‌المللی، شرکت‌ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین‌المللی؛	۲.	کسب دانش و مهارت به منظور مشارکت در تعمیم حکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، توسعه و رفاه اجتماعی در جهت ایجاد اداره سالم مبنی بر شاخصه‌های حکومت داری خوب و عاری از همگونه نساد؛	۱.	شناخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در آن نظام حقوقی؛
۱	شناخت راه‌های پیشگیری از وقوع احتمالی جرم به منظور کاهش تکرار جرم توسط افراد دیگر و همچنین تکرار جرم توسط مجرم	۲	تربيه نيروي متخصص منحيث روانشناس	۳	آشنايي با عوامل مختلف مولد جرم و کسب مهارت در زمينه برطرف نمودن آنها	۴	کسب مهارت در زمينه بازسازی، بازپروری و درمان مجرمان و بازپروري اجتماعي	۵	كمک به مراجع قضائي برای ايجاد قوانين جديد با توجه به مسائل اجتماعي، روانشناسي، فرهنگي، اقتصادي، ديني و بين المللية برای بهبود نسبى وضعیت جرم زای جامعه و مجرمين		
2.2	1.6	3	1.2	1.8	1.2	مجموع					
1.8/3						اوسيط عمومي					
= مطابقت كامل				= مطابقت نسبى							

پلان درسی هفته وار مضمون روانشناسی جنایی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	2	دوم	اول	حقوق جزا و علوم جنایی	روانشناسی جنایی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
					معرفی مضمون تعریف روان شناسی جنایی تعریف روان شناسی جنایی و اهداف روان شناسی جنایی	1	اول
					موضوع روان شناسی جنایی تاریخچه روان شناسی جنایی	2	
پرسش و پاسخ					اهمیت و ضرورت روان شناسی جنایی	3	دوم
					ارتباط روان شناسی جنایی با جرم شناسی با حقوق جزا با اصول محاکمات جزا و طب عدلي	4	
					رفتار و عمل جنایت‌بین زیست شناسی رفتار جنایی	5	سوم
					تبیین جامعه شناسی رفتار جنایی	6	
پرسش و پاسخ					تبیین روان شناسی رفتار جنایی و نظریات در باره آن	7	چهارم
					نظریه روانکاوی نظریه شرطی سازی	8	
					نظریه آیزینک در مورد عوامل تعیین کننده شخصیت و رفتار جنایی	9	پنجم
					نظریه تامس هریس و شکل گیری و ضعیت های چهارگانه	10	
پرسش و پاسخ					نأیرات اختلال های شخصیتی بر ارتکاب جرم اختلال شخصیت / پارانوئید	11	ششم

					اختلال شخصیت / سیکلوئیدی		
					اختلال شخصیت / اسکیزوئید اختلال شخصیت نمایشی	12	
پرسش و پاسخ					اختلال شخصیت / خودشیفتہ اختلال شخصیت مرزی	13	هفتم
					اختلال شخصیت ضد اجتماعی	14	
پرسش و پاسخ					انحرافات جنسی و جرم تعریف انحرافات جنسی انواع انحرافات جنسی / بچه بازی / همجنس گرایی	15	هشتم
					садیسم (دیگر آزاری)	16	
					امتحان وسط سمستر	17	نهم
						18	
پرسش و پاسخ					مازوخیسم (خودآزاری)	19	دهم
					سادو مازوخیسم	20	
پرسش و پاسخ					حیوان بازی	21	یازدهم
					خودنمایی و چشم چرانی پوشیدن لباس جنس مخالف و میل به تغییر جنسیت / مرده بازی / آتش افروزی / هرزه گرایی	22	
پرسش و پاسخ					تبیین روان شناسی اقرارها و شهادت های نادرست	23	دوازدهم
					روان شناسی اقرار متهمین و تحلیل اقرارهای نادرست از نظر روانشناسی	24	
پرسش و پاسخ					روان شناسی شهادت شهود	25	سیزدهم
					تحلیل شهادت های اشتباه از نظر روان شناسی	26	
					بازسازی و بازپروری مجرمان از نظر روان شناسی جنایی	27	چهاردهم

					روان کاوی / رفتار درمانی	28	
پرسش و پاسخ					خواب درمانی	29	پانزدهم
					روان درمانی حمایتی روان درمانی گروهی		
					خانواده درمانی پسیکوردرام درمان انسان گرا	30	شانزدهم
					اقدامات تأمینی و تربیتی روش های اصلاحی و تربیتی.		
					راهنمایی و حل مشکلات محصلین	32	

منابع یا مأخذ:
1. دادستان، پریرخ. (1382). روانشناسی جنایی. تهران: انتشارات سمت. چاپ اول.
2. دیوید، پوپ و این و آیدین، سامونز. (1383). روانشناسی و جرم. ترجمه: داود نجفی توana. تهران: بنیاد حقوقی میزان. چاپ اول.
3. ستوده، هدایت الله و دیگران. (1389). روانشناسی جنایی. تهران: انتشارات آواز نور. چاپ نخست.
4. کی نیا، مهدی. (1389). روانشناسی جنایی. تهران: انتشارات رشد. ج 1 و 2.
5. گسن، ریموند. (1988). مقدمه‌ای بر جرم شناسی. ترجمه: مهدی کی نیا. تهران: بی نا. چاپ نخست.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون مبارزه با فساد اداری

لیسانس	قطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق عمومی	اسم دیپارتمنت:
مبارزه با فساد اداری	اسم مضمون:
LA0538	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
-----	پیشنباز مضمون:
دوم	صنف:
چهارم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

فساد اداری که ناشی از بکارگیری قدرت و توان سازمانهای دولتی یا وابسته به دولت برای کسب منافع مالی فردی یا گروهی است یکی از چالش‌ها اساسی در نظام حقوقی همه کشورها محسوب می‌شود. نتایج فساد اداری به طور طبیعی مخالف مصالح و منافع آحاد مردم است. فساد اداری عموماً در اشکال رشوه، خویشاوندگماری، پارتی بازی و تعارض منافع روی می‌دهد. در دهه اخیر، بسیاری از ممالک جهان سیاست‌ها و روش‌های متعددی برای مبارزه با فساد اداری اتخاذ نموده‌اند. افغانستان نیز در ده اخیر با این چالش مواجه شده است به طوری که در ابتدادی جدول کشور‌های آلوده به فساد اداری قرار گرفته است و این موضوع می‌طلبد تا به صورت همه جانبه به این چالش رسیدگی شود مخصوصاً محصلین پوهنخی حقوق و علوم سیاسی نیاز دارند تا با این مشکل اجتماعی آشنا و علل و عوامل آن را باز شناسد. از همین رو مضمون مبارزه با فساد اداری به عنوان یک مضمون اختیاری در برنامه درسی دوره لیسانس قرار گرفته که در آن ضمن معرفی مفهوم فساد اداری از منظرهای مختلف، الگوهای موفق در مبارزه با فساد، انواع فساد اداری، علل و عوامل ایجاد کننده فساد اداری معرفی الگوهای جهانی در جهت مبارزه با فساد اداری، معرفی استناد بین‌المللی مبارزه با فساد اداری، به معرفی ارگان‌ها و مقرره‌های مبارزه با فساد اداری در افغانستان، ضمانت اجرای تخطی‌های اداری و غیره پرداخته می‌شود.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفهوم فساد اداری و مصاديق آن
- آشنایی نظام حقوقی حاکم بر مبارزه با فساد اداری
- شناخت ساختار و دولتی و حکومتی ادارات که در قسمت مبارزه با فساد اداری فعالیت دارند
- شناخت میکانیزم‌های مبارزه با فساد اداری در جهان
- آشنایی با چالش‌ها و راه حل‌های حقوقی، سیاسی و اجتماعی مبارزه با فساد اداری در افغانستان

شیوه‌های تدریس و آموزش

در مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛

- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروهی و ارائه آن در صنف؛
- دعوت از اهل خبره

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- مفهوم فساد اداری از منظرهای مختلف
- سیر تحول مبارزه با فساد اداری و الگوهای موفق
- سیر تحول و ساختار مبارزه با فساد اداری در افغانستان
- انواع فساد اداری
- علل و عوامل ایجاد فساد اداری
- شاخصه‌های جهانی تعیین میزان فساد اداری
- معرفی مراجع جهانی مبارزه با فساد اداری
- معرفی شاخصه‌های بین المللی مبارزه با فساد اداری
- مفهوم افزایش و یا کاهش فساد اداری
- شیوه مقایسه میزان و مبارزه با فساد اداری در کشورها
- تأثیر فرهنگ و معتقدات بالای فساد اداری
- بررسی تاثیر مسئولیت پذیری و اخلاق گرایی در مبارزه با فساد
- معرفی قوانین نافذه کشور به ارتباط فساد اداری
- معرفی نهادها و سازمانهای مبارزه با فساد اداری در افغانستان
- معرفی مصادق‌های فساد اداری در ادارات افغانستان
- معرفی ضمانت اجراء‌های تخطی‌های اداری
- بررسی تاثیر فساد اداری بر افکار عمومی و اعتماد بین دولت و مردم
- بررسی تاثیر فساد اداری بر رشد اقتصادی و سرمایه‌گذاری خصوصی
- بررسی رابطه بین فساد اداری و مفاهیم حاکمیت قانون، حکومتداری خوب و امنیت

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون مبارزه با فساد اداری

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	2	چهارم	دوم	حقوق عمومی	مبارزه با فساد اداری	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفتہ
پرسش و پاسخ	لکچر				معرفی مضمون، استاد و شیوه تدریس	1	اول
					بررسی مفهوم فساد اداری از منظرهای مختلف	2	
پرسش و پاسخ	لکچر و ارائه سeminar				سیر تحول مبارزه با فساد اداری و الگوهای موفق	3	دوم
					سیر تحول و ساختار مبارزه با فساد اداری در افغانستان	4	
پرسش و پاسخ	لکچر				انواع فساد اداری: تصادفی و سازمان یافته	5	سوم
					انواع فساد اداری: فساد کلان و فساد خورده	6	
پرسش و پاسخ	کارگروibi و لکچر				علل و عوامل ایجاد فساد اداری: داخلی	7	چهارم
					علل و عوامل ایجاد فساد اداری: خارجی	8	
پرسش و پاسخ	لکچر				شاخصه های جهانی تعیین میزان فساد اداری	9	پنجم
					معرفی مراجع جهانی مبارزه با فساد اداری	10	
پرسش و پاسخ	دعوت از کمیسیون مبارزه با فساد اداری				معرفی شاخصه های بین المللی مبارزه با فساد اداری	11	ششم
					معرفی استناد بین المللی مبارزه با فساد اداری	12	
پرسش و پاسخ	لکچر				مفهوم افزایش و یا کاهش فساد اداری	13	هفتم

				معرفی شیوه های سنجش و نحوه تفسیر نتایج روش های مبارزه با فساد اداری	14	
پرسش و پاسخ	کارگروibi لکچر			تأثیر مفهوم امتیاز بالا و یا پائین در مبارزه با فساد اداری برای یک کشور	15	هشتم
				شیوه مقایسه میزان و مبارزه با فساد اداری	16	
پرسش و پاسخ				امتحان میان سمستر	17	نهم
				امتحان میان سمستر	18	
پرسش و پاسخ	کارگروibi			تأثیر فرهنگ و معتقدات بالای فساد اداری	19	دهم
				بررسی تاثیر مسئولیت پذیری و اخلاق گرایی در مبارزه با فساد	20	
پرسش و پاسخ	کارگروibi			معرفی قوانین نافذه کشور به ارتباط فساد اداری	21	یازدهم
				مرور قوانین مربوطه	22	
پرسش و پاسخ	کار عملی			معرفی نهادها و سازمانهای مبارزه با فساد اداری در افغانستان	23	دوازدهم
				شبیه سازی شیوه کار مرکز عدلی و قضایی مبارزه با فساد اداری.	24	
پرسش و پاسخ	کار گروibi لکچر			معرفی مصداق های فساد اداری در ادارات افغانستان	25	سیزدهم
				بررسی برخی از مواد قانون مبارزه با فساد اداری	26	
پرسش و پاسخ	لکچر			معرفی ضمانت اجراهای تخطی های اداری	27	چهاردهم
				معرفی ضمانت اجراهای حرایم اداری	28	

پرسش و پاسخ	کار گروپی				بررسی تاثیر فساد اداری بر افکار عمومی و اعتماد بین دولت و مردم	29	پانزدهم
					بررسی تاثیر فساد اداری بر رشد اقتصادی و سرمایه گذاری خصوصی	30	
پرسش و پاسخ	کار گروپی				بررسی رابطه بین فساد اداری و مفاهیم حاکمیت قانون، حکومتداری خوب و امنیت	31	شانزدهم
					جمع بندی درس و راهنمایی محصلین جهت شروع امتحان فاینل	32	

منابع یا مأخذ:		
1. استراتژی ملی مبارزه علیه فساد اداری در افغانستان (1396ش). کابل: انتشارات بهبیر	ماخذ اساسی	
2. قانون مبارزه علیه ارتشاء و فساد اداری در افغانستان (1383ش)، 838 جریده رسمی.		
1. حبیبی، نادر. (1375). فساد اداری عوامل مؤثر و روش‌های مبارزه با فساد اداری، تهران: انتشارات وثیقی 2. ربیعی، علی 1383، زنده باد فساد، تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ سازمان چاپ و انتشارات. 3. طوطاخیل، احمد راشد. (1393). راهکارهای عملی مبارزه با فساد اداری در افغانستان، کابل : انتشارات سعید. 4. Amundsen, Inge (1999): "Political corruption: An introduction to the issues", Working Paper 99:7, Bergen: Chr. Michelsen Institute. 5. Jens Chr. Andvig and Odd-Helge Fjeldstad (2000), "Research on Corruption. A Policy Oriented Survey", Commissioned by NORAD.	ماخذ کمکی	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق و توسعه

لیسانس	مقطع تحصیلی:
- - - - -	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق عمومی	اسم دیپارتمنت:
حقوق و توسعه	اسم مضمون:
LA0539	کود مضمون:
2 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
- - - - -	پیشنباز مضمون:
دوم	صنف:
چهارم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

توسعه یافته‌گی یک کشور به متغیر هیا متعددی ارتباط می‌گیرد که بدون شک یکی از تاثیر گذارترین پدیده‌ها بر ورند انکشاف اجتماعی-اقتصادی یک کشور ساختار و کارایی نظام حقوقی آن کشور است. این مضمون از جمله مضمون‌های اختیاری بوده که با تدریس آن محصلین به چگونگی ارتباط حقوق و توسعه آشنا می‌شوند. محصلین در قسمت تحلیل پالیسی‌ها و مقررات مربوط به توسعه معلومات حاصل نموده، عوامل و عناصر توسعه‌ی را می‌دانند و می‌توانند تحلیلی قوی از شرایط حقوقی و سیاسی کشور داشته باشند.

اهداف آموزشی:

- شناخت با مبانی توسعه در سه عرصه‌ی اقتصادی، اجتماعی و حقوقی
- شناخت ارتباط بین سیستم حقوقی یک کشور و میکانیزم‌های توسعه در آن
- شناخت با کارکرد های سازمان ملل متعدد در راستای تطبیق اهداف توسعه‌ی پایدار سند 2030
- شناخت میکانیزم‌های توسعه در کشورهای پسا بحران
- آشنایی با نقش نهادهای حکومتی در تطبیق اهداف توسعه پایدار با توجه به ویژگی‌های خاص ملی و حقوقی کشورها

شیوه‌های تدریس و آموزش

در این مضمون از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارگروهی و ارائه آن در صنف؛

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- کلیات، مفاهیم و معرفی مضمون کلیات، مفاهیم و معرفی مضمون
- انواع حقوق، طبیعی، مثبته و عرفی، نظام حقوقی و رشته بندی آن
- چیستی توسعه، تئوری‌های اقتصادی، فرهنگی و حقوقی
- تغییر مفهوم توسعه در زمان و اهمیت، عناصر و مدل‌های توسعه
- رابطه نظری میان حقوق و توسعه
- ساحه حقوق و توسعه، مجری حقوق و توسعه، تأثیر حقوق در پروسه توسعه اقتصادی و اجتماعی.
- جهانی شدن و توسعه و حاکمیت قانون
- حکومتداری خوب و فاکتورهای اساسی آن
- برنامه ریزی‌های خانوادگی و رشد جمعیت، آثار بیرونی و اقتصاد برنامه ریزی خانوادگی
- تغییر ساختاری و استراتژی‌های توسعه
- استراتژی‌های توسعه و تئوری‌های بزرگ فشار
- نقش نهادها در توسعه - نهادها چیست
- کارکرد نهادها و مقاومت‌های نهادهای ناکارآمد
- انتقال آموزش در کشورهای در حال توسعه
- اندازه گیری خلای آموزش- بازدهی آموزش در کشورهای در حال توسعه و نهادهای آموزشی
- انتقال خدمات صحی در کشورهای در حال توسعه- اندازه گیری صحت
- امراض و توسعه، دواهای بی کیفیت و توسعه، نهادها و مقررات صحی
- انتقال زیربنا در کشورهای در حال توسعه- وضعیت زیربنایها
- تأثیرات توسعه در سرمایه گذاری زیربنایها- جغرافیا و زیربنایها
- منازعات- مبانی نظری منازعات
- فساد در امر توسعه- فساد چیست؟، نقشهای متفاوت فساد
- پالیسی‌های کاهش دهنده فساد
- نقش قوانین در کاهش فساد- موانع سرراه تطبیق پالیسی ضد فساد

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه رشته							نتایج متوقعه مضمون				
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر					
6.	انکشاف مهارت های انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، استدلال حقوقی، تحلیل حقوقی، فن دفاع، مشوره دهنی حقوقی، مددویت و رهبری.	5.	کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها، پیشبرد دوستیه های مدینی، فامیلی و تجاری و جزائی و از آن مشاوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسی و غیر رسی حل منازعات؛	4.	شناسنخ پذیوه های جرمی، الواع و عوارل آن، مفهوم و نوع مجراز، مراجع تعقیب مؤذنات جرمی و زند رسانیدگی به قضایی جرمی مطابق به نظام حقوق افغانستان و اسنادین المللی؛	3.	شناسنخ قواعد اموی و اختیاری حاکم بروابط حقوقی و تعاملات اقتصادی افراد، دولتها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سلیمان اشخاص حکمی در سلطه ملی و بین المللی؛	2.	کسب دانش و مهارت لازم برای مشارکت در تعیین حاکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، ایجاد اداره سالم مبنی بر شاخصه های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛	1.	شناسنخ مبانی توسعه در سه عرصه ای اقتصادی، اجتماعی و حقوقی افغانستان و تشخیص
2	2	1	1	3	1	1	شناسنخ با مبانی توسعه در سه عرصه ای اجتماعی و حقوقی	1			
2	1	1	3	2	2	2	شناسنخ ارتباط بین سیستم حقوقی یک کشور و میکانیزم های توسعه در آن	2			
2	1	1	3	1	1	1	شناسنخ با کارکرد های سازمان ملل مستحد در راستای تطبیق اهداف توسعه پایدار سند 2030	3			
3	1	1	2	2	1	1	شناسنخ میکانیزم های توسعه در کشور های پسا بحران	4			
3	1	1	3	2	1	1	آشنایی با نقش نهادهای حکومتی در تطبیق اهداف توسعه پایدار با توجه به ویژگی های خاص ملی و حقوقی کشورها	5			
2.4	1.2	1	2.2	2	1.2		مجموع				
1.66							اوست عمومی				
۱ = مطابقت نسبی				۲ = مطابقت کامل				۳ = مطابقت کاملا			

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق و توسعه

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	2	چهارم	دوم	حقوق عمومی	حقوق و توسعه	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفتہ
پرسش و پاسخ				کلیات و معرفی مضمون تصنیف مختصر حقوق	کلیات و معرفی مضمون	1	اول
					تصنیف مختصر حقوق	2	
پرسش و پاسخ				چیستی توسعه، تئوری های اقتصادی، فرهنگی و حقوقی تغییر مفهوم توسعه در زمان، اهمیت، عناصر و مدل های توسعه	چیستی توسعه، تئوری های اقتصادی، فرهنگی و حقوقی	3	دوم
					تغییر مفهوم توسعه در زمان، اهمیت، عناصر و مدل های توسعه	4	
پرسش و پاسخ				رابطه نظری میان حقوق و توسعه ساحه حقوق و توسعه، مجری حقوق و توسعه	رابطه نظری میان حقوق و توسعه	5	سوم
					ساحه حقوق و توسعه، مجری حقوق و توسعه	6	
پرسش و پاسخ				جهانی شدن و توسعه و حاکمیت قانون جهانی شدن، قانون، توسعه و حاکمیت قانون.	جهانی شدن و توسعه و حاکمیت قانون	7	چهارم
					جهانی شدن، قانون، توسعه و حاکمیت قانون.	8	
پرسش و پاسخ				حکومداری خوب و فاکتورهای اساسی آن کارکرد مشروطه گرایی،	حکومداری خوب و فاکتورهای اساسی آن	9	پنجم
					کارکرد مشروطه گرایی،	10	
پرسش و پاسخ				فقر و عدم مساوات، اندازه گیری و مقایسه فقر عوامل اقتصادی عدم مساوات، انکشاف و توسعه	فقر و عدم مساوات، اندازه گیری و مقایسه فقر	11	ششم
					عوامل اقتصادی عدم مساوات، انکشاف و توسعه	12	
پرسش و پاسخ				رشد جمعیت برنامه ریزی های خانوادگی و رشد جمعیت،	رشد جمعیت	13	هفتم
					برنامه ریزی های خانوادگی و رشد جمعیت،	14	
پرسش و پاسخ				ساختاری و استراتژی توسعه استراتژی های توسعه و تئوری های بزرگ فشار	ساختاری و استراتژی توسعه	15	هشتم
					استراتژی های توسعه و تئوری های بزرگ فشار	16	

پرسش و پاسخ					امتحان وسط سمستر	17	نهم
					امتحان وسط سمستر	18	
پرسش و پاسخ					نقش نهادها در توسعه	19	دهم
					کارکرد نهادها و مقاومت های نهادهای ناکارآمد	20	
پرسش و پاسخ					انتقال آموزش در کشورهای در حال توسعه	21	یازدهم
					اندازه گیری خلای آموزش - بازدهی آموزش	22	
پرسش و پاسخ					انتقال خدمات صحی در کشورهای در حال توسعه	23	دوازدهم
					صحت و توسعه	24	
پرسش و پاسخ					انتقال زیربنا در کشورهای در حال توسعه	25	سیزدهم
					توسعه و سرمایه گذاری	26	
پرسش و پاسخ					منازعات	27	چهاردهم
					تأثیرات اقتصادی منازعه	28	
پرسش و پاسخ					فساد در امر توسعه	29	پانزدهم
					عوامل فساد و تأثیرات	30	
پرسش و پاسخ					پالیسی ها، قوانین و فساد	31	شانزدهم
					رهنمایی امتحان	32	

منابع یا مأخذ:

1. بشیری، عباس. (1392). کتاب حقوق کاربردی املاک و اراضی، تهران: بی جا.
2. فتح، الله. (1391). جایگاه راهبردی صنعت و معدن در اقتصاد، تهران: موسسه مطالعات و پژوهش های بین المللی .
3. قانون اساسی افغانستان . قانون معادن افغانستان. قانون مدنی افغانستان
4. کنوانسیون های بین المللی در ارتباط به حقوق معادن و استخراج بهینه از آن

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون سیاست جنایی

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنخی:	حقوق و علوم سیاسی
اسم دیپارتمنت:	حقوق جزا و علوم جنایی
اسم مضمون:	سیاست جنایی
کود مضمون:	LA0652
تعداد کریدیت:	2 کریدیت تیوری
نوعیت مضمون:	اختیاری
پیشناز مضمون:	حقوق جزا عمومی
صنف:	سوم
سمستر:	ششم

شرح مختصر مضمون

اصطلاح سیاست جنایی با قدمتی نزدیک به یک قرن و رویکردی کلان به پدیده مجرمانه، زیر بنای پاسخ‌های گوناگون در قالب قوانین و تعامل میان شاخه‌های حقوقی و جامعه‌مدنی در برابر جرم است. قانونگذار در سیاست جنایی برای کنترل جرم، علاوه بر پاسخ‌های جزا ای از مشارکت نهادهای اجتماعی نیز بهره مند می‌شود. حقوق جزا یکی از ارکان سیاست جنایی است؛ اما همه آنرا تشکیل نمی‌دهد. سیاست جنایی، علاوه بر حقوق جزا؛ یعنی مجموعه قواعد و مقررات حاکم بر واکنش اجتماعی علیه مجرمین شامل قواعد دیگر نیز می‌باشد. وظیفه اساسی سیاست جنایی در یک کشور، کنترل مجرمین است. سیاست جنایی صرفاً به اقدامات جزا ای بستنده نمی‌کند و تابع اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و مانند آنرا نیز در بر می‌گیرد. این مضمون از مضمون‌های اختیاری دیپارتمنت جزا است و طی دو کریدیت برای محصلین رشته حقوق تدریس می‌گردد.

اهداف آموزشی:

- ارتقاء دانش و کسب مهارت آسیب‌شناسی قوانین و بررسی علل ناکارآمدی قوانین جزا ای در جهت کشف و ارائه راهکار‌های اصولی و هدفمند به منظور ارتقاء سطح کیفی قانونگذاری جنایی در جامعه
- تربیه نیروی متخصص جهت تدوین قوانین جزا ای توسط مراجع قانونگذاری بر حسب مطالعات علمی، واقعیت‌های جامعه و بررسی‌های فرهنگی، قومی، اجتماعی، مذهبی
- شناخت مفهوم و مبانی سیاست جنایی، انواع آن و تاثیرات مکاتب بر سیاست جنایی افغانستان
- درک مفهوم و گسترش سیاست فردی کردن تقنینی، قضایی و اجرایی در اعمال مجازاتها و ارتقاء دانش در زمینه تجهیز مراجع عدلی و قضایی و مجریان قانون به امکانات و تسهیلات لازم جهت تشکیل دوسیه شخصیت برای محکومان و انطباق مجازات با اوصاف روانی، اجتماعی و فزیولوژیکی آنها
- کسب مهارت در ارتباط به جلب مشارکت جامعه‌مدنی در امر اصلاح و تربیت مجدد مجرمان و ادغام آنها در جامعه

شیوه‌های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کار گروپی محصلین و ارائه در صنف؛
- تحقیقات گروهی و ارائه آن؛
- انجام تحقیقات میدانی توسط محصلین.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف سیاست جنایی و تفاوت سیاست جنایی با جرم‌شناسی و سیاست جزایی؛
- تحول تاریخی سیاست جنایی در جهان و افغانستان؛
- ضرورت و اهمیت سیاست جنایی؛
- مبانی سیاست جنایی؛
- تاثیرات جرم‌شناسی بر سیاست جنایی؛
- اقسام تحقیقات در سیاست جنایی؛
- عوامل مؤثر بر کاربرد تحقیقات در سیاست گذاری؛
- تأثیرات مکاتب فکری بر سیاست جنایی؛
- ایدئولوژی‌ها در سیاست جنایی؛
- انواع مدل‌های سیاست جنایی؛
- سیاست جنایی ملی و فراملی؛
- سیاست جنایی تقنینی؛
- گفتمان سیاست جنایی قانونگذار در وضع قوانین جزایی؛
- گفتمان سیاست جنایی قانونگذار در قبال حقوق مجنّی عليه یا متضرر؛
- سیاست جنایی قضایی و مشارکتی؛
- سیاست پیشگیری از جرم و انواع پیشگیری؛
- سیاست جنایی اجرایی؛
- گروه‌های پیشگیری از مجرمیت جوانان؛
- تغییر طرز کار عدالت جنایی و تدوین قوانین و تدابیر امنیتی مؤثر در مبارزه با جرایم.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون سیاست جنایی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	2	ششم	سوم	حقوق جزا و علوم جنایی	سیاست جنایی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
					معرفی مضمون / مفاهیم	1	اول
					تحول تاریخی سیاست جنایی در جهان و افغانستان	2	
پرسش و پاسخ					مبانی سیاست جنایی	3	دوم
					ضرورت اهمیت و اهداف سیاست جنایی	4	
					تأثیرات جرم شناسی بر سیاست جنایی عوامل مؤثر بر کاربرد تحقیقات در سیاست گذاری	5	سوم
					اقسام تحقیقات در سیاست جنایی تأثیرات مکاتب فکری بر سیاست جنایی	6	
پرسش و پاسخ					ایدئولوژی ها در سیاست جنایی	7	چهارم
					گزینه ها در سیاست جنایی	8	
					انواع مدل های سیاست جنایی	9	پنجم
					سیاست جنایی دولت اقتدارگرا	10	
پرسش و پاسخ					سیاست جنایی دولت اقتدارگرای فraigیر	11	ششم
					سیاست جنایی دولت مردم سالار	12	
					سیاست جنایی ملی و فرامملی	13	هفتم

					بحران سیاست‌های جنایی کشورها غربی	14	
پرسش و پاسخ					سیاست جنایی تقینی	15	هشتم
					گفتمان سیاست جنایی قانونگذار در قانون (امنیت و آزادی)	16	
					متحان وسط سمستر	17	نهم
						18	
					عینت بخشیدن زیرکانه عینیت بخشیدن آشکار	19	دهم
					گفتمان سیاست جنایی قانونگذار در وضع قوانین جزایی	20	
پرسش و پاسخ					گفتمان سیاست جنایی قانونگذار در قبال حقوق محنی‌علیه یا متضرر	21	یازدهم
					تسهیل اقامه دعوا در نظر گرفتن منافع محنی‌علیه تسريع جبران خسارت	22	
					سیاست جنایی قضایی	23	دوازدهم
					سیاست جنایی قضایی و حمایت از حقوق بشر	24	
پرسش و پاسخ					قضا زدایی	25	سیزدهم
					سیاست جنایی مشارکتی	26	
					سیاست پیشگیری از جرم و انواع پیشگیری	27	چهاردهم
					سیاست جنایی اجرایی	28	
پرسش و پاسخ					انواع سیاست جنایی اجرایی	29	پانزدهم
					مجرمیت جوانان تغییر طرز کار عدالت جنایی	30	

					تدوین قوانین و تدبیر امنیتی مؤثر	31	شانزدهم
					راهنمایی و حل مشکلات محصلین	32	

منابع یا مأخذ:	
1.	آنسل، مارک. (1375). <u>دفاع اجتماعی</u> . ترجمه: محمد آشوری و علی حسین نجفی ابرندآبادی. تهران: دانشگاه تهران. چاپ سوم.
2.	حسینی، سید محمد. (1383). <u>سیاست جنایی در اسلام و جمهوری اسلامی ایران</u> . تهران: سمت. چاپ نخست.
3.	صفاری، علی. (1380). <u>مبانی نظری پیشگیری از وقوع جرم</u> . مجله تحقیقات حقوقی. شماره 33-34.
4.	قياسى، جلال الدين. (1385). <u>مبانی سیاست جنایی حکومت اسلامی</u> . قم: پژوهشگاه علوم فرهنگ اسلامی. چاپ نخست.
5.	لازرز، کریستین. (1375). <u>سیاست جنایی</u> . ترجمه: علی حسین نجفی ابرندآبادی. تهران: یلدا. چاپ اول.
6.	لازرز، کریستین. (1381). <u>درآمدی به سیاست جنایی</u> . ترجمه: علی حسین نجفی ابرندآبادی. تهران: میزان. چاپ اول.
7.	مارتی، میری دلماس. (1381). <u>نظام های بزرگ سیاست جنایی</u> . ترجمه: علی حسین نجفی ابرندآبادی. تهران: میزان. چاپ اول.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اصول و فنون تقنین

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنخی:	حقوق و علوم سیاسی
اسم دیپارتمنت:	حقوق عمومی
اسم مضمون:	اصول و فنون تقنین
کود مضمون:	LA0653
تعداد کریدیت:	1 کریدیت تیوری
نوعیت مضمون:	اختیاری
پیشنباز مضمون:	ندارد
صنف:	سوم
سمستره:	ششم

شرح مختصر مضمون

زندگی اجتماعی موجب معاشرت‌ها و روابط حقوقی می‌گردد. روابط حقوقی همیشه با تضاد منافع یا چالش‌های دیگر رو برو است. از این رو انسان‌ها به فکر تدوین و تصویب قوانین برآمدند تا به روابط حقوقی شان نظم و نسق ببخشد. حاکمیت قانون از جمله موضوعاتی است که تمامی کشورها در صدد تحکیم آن است و میزان نظم و عدالت در یک جامعه مستقیم متأثر از میزان حاکمیت قانون در آن جامعه است. حال، قانون چیست؟ چگونه و با چه شرایطی تدوین می‌شود؟ میان سناد تقنینی مختلف چه تفاوت‌های کیفی وجود دارد. قانون باید جامع باشد و تمامی نیازهای ذینفعان خود را مد نظر قراردهد. شفاف و صریح، در برگیرنده ملاحظات اجتماعی و فرهنگی یک جامعه باشد. تفسیر، نسخ، و دیگر تطورات قانون بر کدام معیارها استوار باید باشد؟ این‌ها مباحثی است که دانستن آن‌ها برای محصل حقوق لازم می‌باشد.

اهداف آموزشی:

- شناخت چیستی اصول و فنون تقنین، اهمیت، جایگاه و اهداف آن
- شناخت چگونگی تهیه پیشنویس و مسوده قانون
- شناخت شکلیات تقنین
- شناخت ویژگی‌های فن تقنین، مبانی و اهداف، رویکرد مردم و دولت به قانون
- شناخت اصول مهم قانونگذاری، نام قانون، ماده قانون و اجزای آن، ویژگی‌های نگارش قانون، تفسی و نسخ قانون

شیوه‌های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلان؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلان؛

- شبیه سازی مدل قانونگذاری در افغانستان توسط محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- چیستی، ویژگی های اصول تقینی؛
- انواع قانون و اسناد تقینی؛
- سلسله مراتب در اسناد تقینی؛
- قانون گرایی و نظارت بر رعایت و تطبیق قانون؛
- تهییه پیشنویس یا مسوده اسناد تقینی و اجرآت مربوط آن؛
- شکلیات قانون گذاری؛
- ویژگی های فن قانون گذاری؛
- مبانی و اهداف قانون؛
- جایگاه انتظارات و خواسته ها در قانون گذاری؛
- اصول و قواعد عمدی قانونگذاری؛
- نام گذاری قانون؛
- ماده قانون و اجزای آن؛
- ویژگی های انشاء یا نگارش متن قانون؛
- تفسیر قانون؛
- نسخ قانون؛

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقيقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.
- پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
  - ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (%) ۲۰
  - کارهای عملی (ابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (%) ۲۰
  - امتحان وسط سمستر (%) ۲۰
  - امتحان نهایی سمستر (%) ۴۰

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون اصول و فنون تقنین

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	ششم	سوم	حقوق عمومی	اصول و فنون تقنین	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفتہ
پرسش و پاسخ					قانون، ماهیت و ویژگی های آن: تعریف، اهمیت، و انواع آن	1	اول
پرسش و پاسخ					تاریخچه تقنین در افغانستان: از دوره اسلامی تا عهد سلسله ابدالی، از احمدشاه الی دوره امیر حبیب الله. از امیر حبیب الله الی دوره ظاهرشاه، دوره حاکمیت حزب دموکراتیک خلق، دوره مجاهدین و طالبان، دوره پس از معاهده بن	3	دوم
پرسش و پاسخ					حاکمیت قانون، جایگاه و اهمیت آن و اسباب قانون شکنی در افغانستان	5	سوم
پرسش و پاسخ					اسناد تقنینی و سلسله مراتب آن: قانون اساسی، قوانین، فرامین تقنینی، معاہدات بین المللی، مقررات، اساسنامه ها، مصوبات، طرز العمل ها لواح ادارات، مصوبات شوراهای ولایتی و غیره	7	چهارم
پرسش و پاسخ					تهییه پیشنبویس اسناد تقنینی و اجراءات مربوط آن: طی مراحل اسناد تقنینی، مرحله تهییه، اهداف، تهییه کننده، مرحله تدقیق، تصویب، قانونگذار	9	پنجم
پرسش و پاسخ					شكلیات تقنین: مراجع ذیصلاح پیشنهاد طرح قانونی، مشروعیت و هدف وضع قانون و طی مراحل قانون تا توشیح	11	ششم
پرسش و پاسخ					ویژگی های فن تقنین: الزام آوری، قابلیت امر و نهی، عمومیت، جلوگیری از استبداد، رعایت برابری، حقوق بشر، تناسب، تحکیم دموکراسی	13	هفتم
پرسش و پاسخ					منابع، مبانی و اهداف تقنین: رعایت نظم، وضاحت، صراحة، سادگی، اختصار، نبود نقص و تعارض	15	هشتم
					امتحان ۲۰٪.	18	نهم

پرسش وپاسخ				انتظارات از قانون: خواسته های مردم، دولت و غیره.	19	دهم
پرسش وپاسخ				اصول و قواعد عمدۀ تقنیّن: سازگاری با نظام حقوقی کشور، رعایت قواعد حقوقی، تنوع و تکثر فرهنگی، عدالت اجتماعی، آداب و سنت، حریم خصوصی، تأمین منافع عامه، قابلیت تطبیق و غیره	21	یازدهم
پرسش و پاسخ				عنوان قانون: نام گذاری، همخوانی با محتوى، عنوانین داخلی، مقدمه	23	دوازدهم
پرسش وپاسخ				ماده و اجزای آن در تقنیّن: چیستی ماده، ساختار اجزای ماده، فقره، جزء، بند، پاراگراف.	25	سیزدهم
پرسش وپاسخ				نگارش متن قانون: پرهیز از زیاده گوبی، پیچیده نویسی، عامیانه نویسی، حصر و احسای نادرست، مثال های بی مورد، حذف ارکان اصلی جمله، تخصیص اکثر، حذف بی قرینه، رعایت رسم الخط واحد، جمله کوتاه، معلوم به جای مجھول،	27	چهاردهم
پرسش وپاسخ				تفسیر قانون: مفهوم، موارد و ابهام و اجمال در قانون، انواع تفسیر قانون.	29	پانزدهم
جمع بندی				نسخ قانون، فلسفه نسخ، انواع نسخ، تخصیص، تفاوت نسخ و ابطال	31	شانزدهم

منابع یا مأخذ:	
رسولی، محمد اشرف، (ب.ت). اصول، روش و فنون قانونگذاری، مکابل نشر سعید.	مأخذ اساسی
1. بیگ زاده، صفر (ب.ت). شیوه نامه نگارش قانون، تهران نشر پژوهش های مجلس. 2. فیض زاد، محمد علم، (ب.ت). سیر قانونگذاری در جامعه افغانستان، 3. محمصانی، صبحی، (ب.ت). قانونگذاری در اسلام، تهران:، 4. مقرر طرز العمل تهییه و پیشنهاد استناد تقنیّنی، جریده رسمی 787 1420ق 5. مقرر طرز تهییه و پیشنهاد استناد تقنیّنی، جریده رسمی 1081 ، 1391ش.	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اشخاص و محجورین

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنخی:	حقوق و علوم سیاسی
اسم دیپارتمنت:	حقوق خصوصی
اسم مضمون:	اشخاص و محجورین
کود مضمون:	LA0654
تعداد کریدیت:	1 کریدیت تیوری
نوعیت مضمون:	اختیاری
پیشنباز مضمون:	مبادی حقوق
صنف:	سوم
سمستر:	ششم

شرح مختصر مضمون

در حقوق، حق و تکلیف فقط راجع به اشخاص است اشخاص بر دو قسم اند: اول اشخاص حقیقی: همان انسانها هستند که هنگام متولد شدن دارای حقوقی میشوند که با مرگ آنها خاتمه می یابد و دوم اشخاص حقوقی که به اجتماع عده ای از افراد انسان یا مرکز اموال به منظور انجام مقاصد خاص، اعم از انتفاعی یا غیر انتفاعی است مانند موسسات دولتی، شرکتهاي تجارتي، شاروالی ها، انجمنها و سازمانها. اشخاص حقوقی یا به موجب قانون به وجود آمده و قانون برای آنان شخصیت حقوقی و اهلیت مدنی قائل است. محجور در اصطلاح حقوقی به کسی گفته می شود که از بخشی از تصرفات و اعمال حقوقی منع شده است. به عبارت دیگر حجر عبارت است از منع شخص به حکم قانون از اینکه بتواند امور خود را بطور مستقل و بدون دخالت دیگری اداره کند و شخصاً اعمال حقوقی انجام دهد و فاقد اهلیت استیفا باشد. بحث حقوقی اشخاص و محجورین در قالب یک کریدیت منحیث مضمون اختیاری برای محصلین رشته حقوق ارائه می گردد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفهوم حقوقی اشخاص و محجورین
- شناخت قواعد حاکم بر تعاملات اشخاص ناقص الاهلیت در نظام حقوقی افغانستان
- کسب مهارت به ارتباط تحلیل قضایی حقوقی مربوط به اشخاص محجور و کسب توانایی حمایت حقوقی از این اشخاص
- کسب مهارت در زمینه فن استناد و استدلال به مواد قانونی و فقهی که در زمینه حمایت از محجورین وجود دارد.
- افزایش دانش و بیش مسلکی حقوقی به ارتباط شناخت منابع حقوقی و فقهی در زمینه حمایت از اشخاص محجور.

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح مباحث بصورت نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛

- انجام تحقیقات میدانی توسط محصلین؛
- ارائه سمینارهای تحقیقی توسط محصلان.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- مفهوم شخص و شخصیت؛
- رابطه شخصیت و اهلیت،
- حقوق مربوط به شخصیت؛
- حمایت از شخصیت انسان؛
- شخص حقیقی؛
- وجود و ویژگیهای شخص حقیقی؛
- شهرت، اقامتگاه، تابعیت؛
- آغاز و پایان وجود شخص حقیقی؛
- شخصیت حقوقی جنین؛
- غایب، مفقود الاثر و اداره اموال شان؛
- حکم موت حکمی یا فرض؛
- شخص حقوقی و مفهوم و اقسام شخص حقوقی؛
- آغاز و پایان شخص حکمی؛
- ممیزه‌های شخص حکمی؛
- وضع حقوقی شخص حکمی؛
- مفهوم و انواع محجور؛
- اوصاف، مبنا، و اسباب حجر؛
- اهلیت و محجور: (صغری، معتوه، مجنون و سایر محجورین)؛
- قیومت (ولی، وصی و قیم)
- مفهوم، شرایط، انواع، صلاحیت‌ها و مسئولیت‌های ولی؛
- مفهوم، شرایط انواع، صلاحیت‌ها و مسئولیت‌های وصی؛
- موارد نصب قیم، تشریفات و احکام نصب قیم.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون اشخاص و محجورین

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستره	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	ششم	سوم	حقوق خصوصی	اشخاص و محجورین	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
					معرفی مضمون، منابع و روش مطالعه	1	اول
پرسش و پاسخ					مفهوم: شخص و شخصیت و رابطه شخصی و اهلیت	2	دوم
					حقوق مربوط به شخصیت حمایت از شخصیت انسان	3	سوم
پرسش و پاسخ					شخص حقیقی: وجود و ویژگیهای شخص حقیقی	4	چهارم
					شهرت، تابعیت، اقامتگاه آغاز و انجام وجود شخص حقیقی	5	پنجم
پرسش و پاسخ					شخصیت حقوقی جنین حکم موت فرضی یا حکمی	6	ششم
					غایب و مفقود الاثر اداره امور مالی غایب و مفقود الاثر	7	هفتم
پرسش و پاسخ					شخص حقوقی: مفهوم و اقسام شخص حقوقی	8	هشتم
					آغاز و پابان شخص حقوقی ممیزه های شخص حقوقی	9	نهم

					امتحان وسط سمستر	10	دهم
پرسش و پاسخ					محجوران: مفهوم، اهلیت، اوصاف، مبنا و اسباب حجر.	11	یازدهم
					انواع حجر: صغیر، معتوه، مجnoon و سایر محجورین	12	دوازدهم
پرسش و پاسخ					قیومت: (ولی، وصی و قیم) مفهوم، شرایط، انواع، صلاحیت ها و مسئولیت های ولی	13	سیزدهم
					مفهوم، شرایط انواع، صلاحیت ها و مسئولیت های وصی؛	14	چهاردهم
پرسش و پاسخ					موارد، شرایط، تشریفات تعیین یا نصب قیم	15	پانزدهم
					جمع بندی درس	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ:

1. امامی، سید حسن (1395ش)، حقوق مدنی ج 4. تهران: انتشارات اسلامی
2. حیاتی، علی عباس (1396ش). حقوق مدنی 1. تهران: نشر میزان.
3. ساكت، محمد حسین. شخصیت و اهلیت در حقوق مدنی. مشهد: گوتبرگ. 1396.
4. صفائی، سید حسین. اشخاص و اموال. تهران سمت. 1395.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق افلاس و ورشکستگی

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق خصوصی	اسم دیپارتمنت:
حقوق افلاس و ورشکستگی	اسم مضمون:
LA0655	کود مضمون:
1 کریدیت	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
حقوق تجارت- حقوق شرکت های تجاری	پیشناز مضمون:
سوم	صنف:
ششم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

حقوق افلاس و ورشکستگی از مضماین اختیاری در دیپارتمنت حقوق خصوصی می باشد. در این مضمون موضوعاتی چون اهمیت اقتصادی وجود میکانیزم های افلاس، رویکردهای مختلف به افلاس در طول تاریخ، تاریخچه حقوقی افلاس در افغانستان، نظام های افلاس مدرن، قوانین و پروسیجر های افلاس در نظام کنونی افغانستان، کتگوری های مختلف دایین و میزان حقوق شان در پروسه افلاس، و قواعد شکلی مربوط به پروسه افلاس به تفصیل مورد بحث و مطالعه قرار می گیرد. محصلین رشته حقوق با تکمیل این مضمون مهارت ها و دانش خوبی را در زمینه بررسی قضایای افلاس و ورشکستگی افزایش می دهند.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم افلاس، انواع افلاس و قواعد حاکم بر افلاس در نظام حقوقی افغانستان
- شناخت آثار افلاس نسبت به مفلس و دایین
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه مطالبه افلاس از محکمه، پروسه صدور افلاس، نحوه اداره اموال، مدیریت امور شخص تحت افلاس، و فروش اموال تحت حجز
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه قرارداد قسط ، انحلال پروسه افلاس و اعاده حیثیت
- شناخت احکام جزائی موجود در قوانین افغانستان در حوزه افلاس

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن و مرور قضایای افلاس.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- میکانیزم‌های افلاس و نقش آن در توسعه اقتصادی
- سیر تاریخی افلاس
- معرفی نظام‌های مدرن افلاس
- منابع حقوق افلاس
- انواع افلاس و ورشکستگی
- آثار افلاس یا ورشکستگی
- اجرای قراردادهای تاجر تحت حجز
- نحوه مدیریت دارائی و امور شخص تحت پروسیجر افلاس
- نحوه فروش اموال تحت حجز
- کنگوری‌های طلبات و اولویت‌بندی شان
- قرارداد قسط
- نگرش نظام‌های حقوقی مختلط نسبت به تاثیرات فرامرزی پروسه افلاس
- همکاری‌های قضائی در زمینه افلاس‌های دارای ابعاد فرامرزی
- اعاده‌ی حیثیت و انحلال پروسه‌ی افلاس
- بررسی مسائل جزائی مربوط به افلاس
- افلاس‌های خاص.

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوقعه							
نتایج متوقعه مضمون							
۱. شناخت احکام حقوقی افغانستان در این نظام حقوقی؛ جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	۶. انتکاف مهارت انجام تحقیقات علمی، تکارش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و رهبری، کالات دفاع و مشاوره مسلکی- حقوقی.
۲. کسب مهارت لازم در زمینه تنظیم قراردادها، پیش بود دوستیه های قضائی مدنی و جزائی و ارائه مشوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات؛	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	۵. کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قراردادها، پیش بود دوستیه های قضائی مدنی و جزائی و ارائه مشوره حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات؛
۳. شناخت قواعد امری و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاستی و ذات البینی افراد خواسته ساز راهیای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکومی درست طبق ملی و بین المللی؛	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	۴. شناخت پدیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجرازات، تشخیص رفتار و شرایط، محل، مراجع تطبیق و مبنیات جرمی و وکیل رسیدگی به قفسنای مطابق به نظام حقوقی افغانستان و اسناد بین المللی؛
۴. کسب دانش و مهارت به منظور شرکت در تعیین حکمیت قانون، تقویت مودم سالاری، توسعه و رفاه اجتماعی در جمیت ایجاد اداره سالم بمنتهی برآنشه های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	۳. کسب دانش و مهارت ایجاد اداره سالم بمنتهی برآنشه های حکومت داری، خوب و عاری از هرگونه فساد؛
۵. شناخت مبانی، شاختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و نشانی پیشی	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	ن.م.ر.	۲. کسب دانش و مهارت به منظور شرکت در تعیین حکمیت قانون، تقویت مودم سالاری، توسعه و رفاه اجتماعی در جمیت ایجاد اداره سالم بمنتهی برآنشه های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛
۶. شناخت مفهوم افلاس، انواع افلاس و قواعد حاکم بر افلاس در نظام حقوقی افغانستان	۱	۱	۱	۳	۱	۱	۱
۷. شناخت آثار افلاس نسبت به مفلس و دایین	۲	۲	۱	۳	۱	۱	۲
۸. کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه مطالبه افلاس از محکمه، پروسزr صدور افلاس، نحوه اداره اموال، مدیریت امور شخص تحت افلاس، و فروش اموال تحت حجز	۳	۳	۱	۳	۲	۱	۳
۹. کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه قرارداد قسط، انحلال پروسه افلاس و اعاده حیثیت	۳	۳	۱	۳	۱	۱	۴
۱۰. شناخت احکام جزائی موجود در قوانین افغانستان در حوزه افلاس	۱	۳	۳	۳	۲	۱	۵
۱۱. مجموع	۲	۲.۴	۱.۴	۳	۱.۴	۱	
۱۲. اوسط عمومی	۱.۸/۳						
۱۳. مطابقت کامل	۳	۲	۱	۱	۲	۱	

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق افلاس و ورشکستگی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	ششم	سوم	حقوق خصوصی	حقوق افلاس و ورشکستگی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون، اهمیت و ضرورت آن میکانیزم های افلاس و نقش آن در توسعه اقتصادی	1	اول
پرسش وپاسخ					سیر تاریخی افلاس در جهان و افغانستان	2	دوم
پرسش وپاسخ					معرفی نظام های مدرن افلاس و منابع حقوق افلاس	3	سوم
پرسش وپاسخ					انواع افلاس	4	چهارم
پرسش وپاسخ					آثار افلاس نسبت به اشخاص	5	پنجم
پرسش وپاسخ					آثار افلاس نسبت ب معاملات و اموال ورشکسته	6	ششم
پرسش وپاسخ					نحوه مدیریت دارائی و امور شخص تحت پروسیجر افلاس	7	هفتم
پرسش وپاسخ					امتحان وسط سمسٹر	8	هشتم
امتحان میان سمسٹر					نحوه فروش اموال تحت حجز	9	نهم
پرسش وپاسخ					کنگوری های طلبات و اولویت بندی شان	10	دهم

پرسش وپاسخ				وضعیت طلبات تضمین شده در پروسه افلاس	11	یازدهم
پرسش و پاسخ				قرارداد قسط تهیه و محتوای قرارداد	12	دوازدهم
پرسش وپاسخ				تأثیرات فرامرزی پروسه افلاس و همکاری های قضائی	13	سیزدهم
پرسش وپاسخ				اعاده‌ی حینیت و انحلال پروسه‌ی افلاس بررسی مسائل جزائی مریبوط به افلاس	14	چهاردهم
پرسش وپاسخ				افلاس‌های خاص نظام افلاس بانک	15	پانزدهم
جمع‌بندی				رهنمایی امتحان و پاسخ به سوالات	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ:

- 1 اسکینی، ریعا. 1382. حقوق تجارت، ورشکستگی و تصفیه امور. تهران: سمت.
- 2 ستانکری، نصرالله و ولی محمد ناصح. 1387. حقوق تجارت. کابل: پروژه امور عدلي و قضائي افغانستان.
- 3 قانون بیمه مصوب 1396.
- 4 کاویانی، کوروش. 1395. حقوق ورشکستگی. تهران: انتشارات میزان.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بیمه

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق خصوصی	اسم دیپارتمنت:
حقوق بیمه	اسم مضمون:
LA0763	کود مضمون:
1 کریدیت	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
-----	پیشنایاز مضمون:
چهارم	صنف:
هفتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

امروزه در جوامع، بیمه جایگاه مهم و غیر قابل انکاری دارد. بیمه به عنوان یک ابزار تسهیل کننده سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های اقتصادی عمل کرده و تضمین کننده رشد پایدار و ثابت اقتصادی کشورها می‌باشد. به واسطه بیمه نه تنها، فعالیت‌های اقتصادی از آسیب‌های مختلف حمایت شده و به نوعی نقش مثبت شان در ایجاد اشتغال و توسعه اقتصادی کشور تضمین می‌گردد، بلکه بیمه خود به عنوان یک صنعت دارای ارزش اقتصادی بالا معرفی شده است. از همین رو، مطالعه رژیم حقوقی حاکم بر عقد و شناخت شرایط و قواعد حکام بر عقد بیمه بخشی مهمی از کریکولوم درسی پوهنتون‌های حقوق پوهنتون‌های معتبر جهان را تشکیل داده است. در کشور عزیز ما افغانستان نیز پیشرفت‌های زیادی در ارتباط با صنعت بیمه و قانونگذاری در حوزه بیمه رونما گردیده و شایسته است تا محصلین رشته حقوق از دانش لازم به منظور توسعه هرچه بیشتر این دست آوردها بهره مند شوند.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم، ماهیت و ویژگی‌های عقد بیمه و قواعد حاکم بر بیمه در نظام حقوقی افغانستان
- شناخت ارکان و شرایط عقد بیمه، و ضمانت اجرای عدم رعایت ارکان شرایط بیمه، حقوق و تعهدات بیمه کننده و بیمه شونده و روش‌های انحلال عقد بیمه
- کسب دانش و مهارت لازم برای تنظیم قراردادهای بیمه و توانمند سازی محصلین برای کار در شرکت‌های بیمه منحیث مشاور حقوقی
- کسب دانش و مهارت لازم برای حل اختلافات ناشی از عقد بیمه در قالب روش‌های رسمی و غیر رسمی
- شناخت احکام جزائی موجود در قوانین افغانستان در حوزه بیمه

شیوه‌های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛

- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفي جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- نقش بیمه در زندگی اجتماعی
- تاریخچه تحول بیمه
- مفهوم و ماهیت عقد بیمه
- مطالعه ارکان عقد بیمه
- مطالعه شرایط عقد بیمه
- شرایط اساسی صحت عقد بیمه
- حقوق و تعهدات طرفین عقد بیمه
- روش های اختتام عقد بیمه
- جایگاه بیمه در قرارداد های بین المللی حمل و نقل شرکت های بیمه در روشنایی قوانین افغانستان
- احکام جزائی موجود در قوانین افغانستان در حوزه بیمه
- بیمه خساره
- بیمه اشخاص
- سایر انواع بیمه.

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقيقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی

نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنfi (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20)%
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20)%
- امتحان وسط سمستر (20)%
- امتحان نهایی سمستر (60)%

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بیمه

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	هفتم	چهارم	حقوق خصوصی	حقوق بیمه	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفتہ
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون اهمیت و ضرورت آن	1	اول
پرسش وپاسخ					تاریخچه تحول بیمه در جهان و افغانستان	2	دوم
پرسش وپاسخ					بررسی جایگاه و حکم بیمه در فقه	3	سوم
پرسش وپاسخ					مفهوم، ماهیت و ویژگیهای عقد بیمه	4	چهارم
پرسش وپاسخ					مطالعه ارکان و شرایط عقد بیمه	5	پنجم
پرسش وپاسخ					مطالعه شرایط اساسی صحت عقد بیمه	6	ششم
پرسش وپاسخ					حقوق و تعهدات طرفین عقد بیمه	7	هفتم
پرسش وپاسخ					روش‌های اختتام عقد بیمه	8	هشتم
امتحان میان سمسٹر					امتحان وسط سمسٹر	9	نهم

پرسش وپاسخ					اصل حسن نیت در عقد بیمه	10	دهم
پرسش وپاسخ					جایگاه بیمه در قراردادهای بین المللی حمل و نقل	11	بازدهم
پرسش و پاسخ					شرکت‌های بیمه در روشنایی قوانين افغانستان	12	دوازدهم
پرسش وپاسخ					احکام جزائی موجود در قوانین افغانستان در حوزه بیمه	13	سیزدهم
پرسش وپاسخ					بیمه خساره	14	چهاردهم
پرسش وپاسخ					بیمه اشخاص و سایر انواع بیمه	15	پانزدهم
جمع بندی					راهنمایی امتحان نهایی	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ:

1. بابایی، ایرج. (1382). <u>حقوق بیمه</u> . تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت).	
2. عرفانی، محمود. (1382). <u>حقوق تجارت</u> . ج. 5. تهران: نشر میزان.	
3. قانون بیمه مصوب 1387.	
4. کریمی، آیت (1371). <u>بیمه علمی و نظریه بیمه‌های اموال</u> . تهران: بیمه مرکزی ایران.	

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون تجارت الکترونیکی

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنهخی:
حقوق خصوصی	اسم دیپارتمنت:
تجارت الکترونیکی	اسم مضمون:
LA0764	کود مضمون:
1 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
-----	پیشنباز مضمون:
چهارم	صنف:
هفتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

تجارت الکترونیکی طی سالیان اخیر با استقبال گسترده جوامع بشری روپروردیده است. امروزه کمتر شخصی را می‌توان یافت که واژه فوق برای او بیگانه باشد. رسانه‌ها بطور مستمر موضوعاتی را در رابطه با تجارت الکترونیکی منتشر می‌کنند. تجار و سرمایه‌گذاران به منظور فراهم آوری سهولت‌های لازم در امور کاری شان به روشهای از تجارت الکترونیکی اقدام می‌کنند. متخصصین از زوایای متفاوت این مقوله را مورد بررسی قرارداده موجب تشویق مردم به تجارت الکترونیکی می‌شوند. این که تجارت الکترونیکی چه است و چگونه انجام می‌شود برای محصلین رشته حقوق در قالب یک کردیدیت منحیث مضمون اختیاری ارائه می‌شود.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم، ماهیت و ویژگی‌های عقد بیمه و قواعد حاکم بر بیمه در نظام حقوقی افغانستان
- شناخت ارکان و شرایط عقد بیمه، و ضمانت اجرای عدم رعایت ارکان شرایط بیمه، حقوق و تعهدات بیمه کننده و بیمه شونده و روشهای انحلال عقد بیمه
- کسب دانش و مهارت لازم برای تنظیم قراردادهای بیمه و توانمند سازی محصلین برای کار در شرکت‌های بیمه منحیث مشاور حقوقی
- کسب دانش و مهارت لازم برای حل اختلافات ناشی از عقد بیمه در قالب روش‌های رسمی و غیر رسمی
- شناخت احکام جزائی موجود در قوانین افغانستان در حوزه بیمه

شیوه‌های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛

• کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- اصول تجارت الکترونیکی
- مفهوم و تاریخچه مختص تجارت الکترونیکی
- طبقه بندی تجارت الکترونیکی
- منافع و محدودیت های تجارت الکترونیکی
- بازارهای الکترونیکی
- مفهوم و انواع بازارهای الکترونیکی
- واسطه ها و کاتالوگ های الکترونیکی و دیگر مکانیزم های بازاریابی
- مبادلات کالا به کالا و مذاکرات آن
- مفهوم رقابت در اقتصاد دیجیتالی
- خرده فروشی در تجارت الکترونیکی
- بازاریابی اینترنتی و خرده فروشی الکترونیکی
- بانکداری الکترونیکی
- تاثیرات تجارت الکترونیکی بر رفتار مصرف کنندگان
- بازاریابی یک به یک، وفاداری و اعتماد در تجارت الکترونیکی
- ارائه خدمات به مشتریان در فضای اینترنت
- مفهوم، استراتیژی ها و انواع تبلیغات در اینترنت
- بازارهای الکترونیکی و خرید الکترونیکی
- زیرساخت ها و شبکه های سازمانی در تجارت الکترونیکی
- موضوعات اساسی و قانونی تجارت الکترونیکی

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

بلان درسی هفته وار مضمون تجارت الکترونیکی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	هفتم	چهارم	حقوق خصوصی	تجارت الکترونیکی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					اصول تجارت الکترونیکی مفهوم و تاریخچه مختصر تجارت الکترونیکی	1	اول
پرسش وپاسخ					طبقه بندی تجارت الکترونیکی منافع و محدودیت های تجارت الکترونیکی	2	دوم
پرسش وپاسخ					بازارهای الکترونیکی مفهوم و انواع بازارهای الکترونیکی	3	سوم
پرسش وپاسخ					واسطه ها و کاتالوگ های الکترونیکی و دیگر مکانیزم های بازاریابی	4	چهارم
پرسش وپاسخ					انواع سازمان های تجارت الکترونیکی مبادلات کالا به کالا و مذاکرات آن	5	پنجم
پرسش وپاسخ					مفهوم رقابت در اقتصاد دیجیتالی خرده فروشی در تجارت الکترونیکی	6	ششم
پرسش وپاسخ					بازاریابی اینترنتی و خرده فروشی الکترونیکی بانکداری الکترونیکی	7	هفتم
پرسش وپاسخ					تأثیرات تجارت الکترونیکی بر رفتار صرف کنندگان	8	هشتم
امتحان میان سمستر					امتحان وسط سمستر	9	نهم
پرسش وپاسخ					بازاریابی یک به یک، وفاداری واعتماد در تجارت الکترونیکی	10	دهم

پرسش وپاسخ				ارائه خدمات به مشتریان در فضای اینترنت	11	یازدهم
پرسش و پاسخ				مفهوم، استراتژی‌ها و انواع تبلیغات در اینترنت	12	دوازدهم
پرسش وپاسخ				بازارهای الکترونیکی و خرید الکترونیکی	13	سیزدهم
پرسش وپاسخ				زیرساخت‌ها و شبکه‌های سازمانی در تجارت الکترونیکی	14	چهاردهم
پرسش وپاسخ				موضوعات اساسی و قانونی تجارت الکترونیکی	15	پانزدهم
جمع بندی				راهنمایی امتحان نهایی	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ:

1. حنفی زاده، پیام (1397)، تجارت الکترونیک، تهران . انتشارات سمت.
2. عباس نژادورزی، رمضان و یوسف نژادورزی (1397)، تجارت الکترونیکی، تهران: انتشارات فن آوری.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون وکالت دفاع

لیسانس	مقطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق جزا و علوم جنایی	اسم دیپارتمنت:
وکالت دفاع	اسم مضمون:
LA0765	کود مضمون:
2 کریدیت (1 کریدیت تئوری و 1 کریدیت عملی)	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنایاز مضمون:
چهارم	صنف:
هفتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

یکی از وظایف مهم نهادهای تحصیلات عالی تربیه نیروی متخصص و کارآمی باشد و این مهم زمانی محقق می شود که کاریکلم های درسی بیشتر بر روی ارتقای مهارت های محصلین و درس های عملی تمرکز بیشتری داشته باشند. در همین راستا مضمون وکالت دفاع نیز که از مضمونین عملی و متمرکز بر تربیه نیروی متخصص منحیث وکیل دفاع و مشاور حقوقی می باشد؛ در کاریکلم رشته حقوق منحیث یک مضمون اختیاری گنجانده شده است. در این کورس موضوعات چون تعریف وکالت دفاع، شرایط اشتغال به وکالت دفاع، جسارت، قدرت استدلال، خلاقیت ذهنی، فن بیان خوب، نقش وکیل دفاع در قضایای جنائی، تضاد منافع، مهارت های مصاحبه و مشاوره با موکل، دفاعیه نویسی و مهارت های شغل وکالت دفاع تدریس میگردد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مبادی وکالت دفاع، اهداف، اهمیت و ظرایف کار وکالت در دعاوی جزایی
- شناخت حقوق و تکالیف وکیل دفاع و موکل در جریان رسیدگی به یک دوسيه جزایی
- کسب مهارت به ارتباط نگارش عریضه جزایی، تحریر پیش بینانه، تحلیل حقوقی و دفاعیه
- کسب مهارت در زمینه فن بیان، نگارش حقوقی، قانع ساختن و قدرت استدلال در پیشگاه نهادهای عدلي و قضائي
- کسب مهارت در زمینه مشاوره، مذاکره و مصاحبه با موکل و چگونگی برخورد با موکل، حارنوال و قاضی منحیث وکیل دفاع

شیوه های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده میشود:

- ارائه لکچر و شرح مباحث بصورت نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفي جهت مباحثه، دوطرفه بين استاد و محصلین؛
- کار گروهی و ارائه آن در صنف؛
- ارائه سمینار های علمی.

در بخش آموزش عملی از روش‌های زیر استفاده می‌شود:

- چگونگی استفاده از فن بیان در وکالت دفاع؛
- مصاحبه تمثیلی با موکل؛
- مشاوره به موکل؛
- بازدید از انجمن وکلای دفاع؛
- بازدید از اداره مساعدت‌های حقوقی؛
- بازدید از محکمه؛
- تحریر دفاعیه با استفاده از انواع تئوری‌های دفاع.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف وکالت دفاع و اهمیت آن؛
- تاریخچه وکالت دفاع در جهان و تاریخچه وکالت دفاع در افغانستان؛
- ارکان و شرایط وکالت دفاع و موانع اشتغال به وکالت دفاع؛
- حقوق وکیل دفاع، وجایب وکیل دفاع؛
- مساعدت حقوقی؛
- مدل‌های مساعدت‌های حقوقی؛
- مصاحبه و مشاوره با موکل؛
- تمثیل مصاحبه با موکل؛
- تضاد منافع؛
- میتودهای دفاعی تحقیقاتی؛
- نقش وکیل دفاع در مرحله قبل از محاکمه؛
- تحقیقات مقدماتی؛
- طرز رسیدگی به قضایای جنائی در محاکم ابتدائیه؛
- پروسیچر رسیدگی به دعوی جزائی در محکمه؛
- طرز تحریر نظریه پیش‌بینانه؛
- طرز نوشتمن دفاعیه؛

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون وکالت دفاع

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات
اختیاری	2	هفتم	چهارم	حقوق جزا و علوم جنایی	وکالت دفاع	حقوق	اساسی

ارزیابی روزمره	روش تدریس	کار عملی	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
						معرفی مضمون	1	اول
						تعريف، اهمیت و موضوع وکالت	2	
پرسش و پاسخ						تاریخچه وکالت دفاع	3	دوم
						مذاکره	4	
		بازدید از انجمان وکلای مدافع				ظرایف کار وکالت	5	سوم
						رفتن با ساحه	6	
پرسش و پاسخ						تشکیل پرونده و مطالعه از زمان انعقاد قرداد	7	چهارم
						توضیحات موکل		
						توضیحات وکیل اظهار نظر راجع به موضوع و نتیجه دعوا	8	پنجم
						ارکان و شرایط و موانع اشتغال به وکالت دفاع	9	
		بازدید از اداره مساعدت های حقوقی				حقوق و وجایب وکیل دفاع	10	ششم
						فن بیان در وکالت دفاع	11	
پرسش و پاسخ						چگونگی استدلال	12	هفتم
						مصاحبه با موکل	13	
						مشاوره و فنون آن	14	

پرسش و پاسخ						تمثیل مصاحبہ با موکل	15	هشتم
						تمثیل مشاوره با موکل	16	
						امتحان وسط سمستر	17	نهم
							18	
		دعوت از یک تن وکلای مدافع جهت توضیحات بیشتر در مورد انجمن وکلای مدافع، حقوق و وجایب وکلا				خصائص اساسی لازم برای دفاع استرس در دادگاه روشن کردن ذهن قاضی علاوه‌نمای ساختن قاضی	19	دهم
						حرارت و حیات شوخی وبذله گویی پروراندن موضوع طریقه متلاعنه ساختن قاضی اثبات ادعای موکل طریقه تنظیم و تهیه لایحه تصمیم نتیجه توسط وکیل	20	
پرسش و پاسخ						میتودهای دفاعی تحقیقاتی	21	یازدهم
						تئوری های دفاع	22	
		چگونگی استدلال نمودن وکیل مدافع در جریان محکمه در مقابل حارنوال، شهود اثبات و قضات				نقش وکیل مدافع در مرحله قبل از محکمه نقش وکیل مدافع در گرفتاری نقش وکیل مدافع در حین تلاشی نقش وکیل مدافع در حین تحقیقات مقدماتی	23	دوازدهم
						مساعدت حقوقی	24	

پرسش و پاسخ	بازدید از محکمه (دیوان جزا)				طرز رسیدگی به قضایای جنائی در محاکم ابتدائیه	25	سیزدهم
					پروسیجر رسیدگی به دعوى جزائی در محکمه	26	
					طرز تحریر نظریه پیشینانه	27	چهاردهم
					اجزای نظریه پیشینانه	28	
پرسش و پاسخ	نوشتن دفاعیه				طرز نوشتن دفاعیه	29	پانزدهم
					طرز نوشتن دفاعیه	30	
					جمع بندی	31	شانزدهم
					رهنمایی امتحان	32	

منابع یا مأخذ:

1. بزرگمهر. امیر عباس. (1394). مهارت های فن دفاع. تهران: میزان. چاپ دوم.
2. خلقی، طیبه. (بی تا). اسرار موفقیت در وکالت. تهران: میزان. بی چا.
3. ریاضی، علی اکبر. (2010). فن وکالت. ترجمه: محمد حسین زاهدین لیاف. تهران: شهر دانش. چاپ چهارم.
4. فتحی، احمد. (1386). هنر دفاع. بی جا: جامه دران. جلد اول. چاپ اول.
5. فتحی، احمد. (1392). فن دفاع (امور کیفری). بی جا: اشکان. جلد دوم. چاپ پنجم.
6. کوهنده، ژرژ. (1374). اسرار دفاع. ترجمه: ابوالقاسم تقضی. تهران: کتابخانه گنج دانش. چاپ اول.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون فلسفه حقوق

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	-----
اسم پوهنخی:	حقوق و علوم سیاسی
اسم دیپارتمنت:	حقوق جزا و علوم جنایی
اسم مضمون:	فلسفه حقوق
کود مضمون:	LA0766
تعداد کریدیت:	2 کریدیت تیبوری
نوعیت مضمون:	اختیاری
پیشنباز مضمون:	مبادی حقوق، حقوق اساسی و اساسات حقوق اسلام
صنف:	چهارم
سمستر:	هفتم

شرح مختصر مضمون

فلسفه حقوق دانشی میان رشته‌ای و شاخه‌ای از علوم فلسفه و حقوق است که در مورد مبانی و اهداف قواعد حقوقی و تمایزات آن‌ها از یکدیگر و تشخیص قواعد صحیح بحث می‌کند. در این رشته نظریه‌های کلی درباره حقوق مطرح شده و به تمایزات قواعد حقوقی، اخلاقی و مذهبی و تفاوت قانون خوب و بد پرداخته می‌شود. سؤالاتی همچون «حق چیست؟» و «انسان‌ها از چه حقوقی برخوردارند؟» و «قانون چیست؟» و «قانون چگونه وضع شده‌اند و چرا باید از آن‌ها اطاعت شود؟» و «تفاوت میان قواعد حقوقی و قواعد اخلاقی چیست؟» از جمله سؤال‌های اساسی در فلسفه حقوق هستند. معرفی مکاتب حقوقی و مبانی نظر آنها، نیز در مضمون فلسفه حقوق مورد بحث قرار می‌گیرد. این مضمون در قالب دو کریدیت برای محصلین رشته حقوق منحیت مضمون اختیاری تدریس می‌گردد. تکمیل این مضمون به محصلینی که خواهان کاوش عمیق در مورد ماهیت قاعده حقوقی هستند توصیه می‌گردد.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مبادی و مفاهیم اساسی فلسفه حقوق
- شناخت رابطه قاعده حقوقی با قواعد اخلاقی، مذهبی، عرفی
- کسب مهارت به ارتباط تحلیل عمیق قواعد حقوقی و مواد قانونی با در نظر داشت رویکرد مینا کرایانه
- کسب مهارت در زمینه فن استناد و استدلال فلسفی - حقوقی و شناخت مکاتب و نظام‌های حقوقی مطرح جهان.
- افزایش دانش و بیان مسلکی حقوقی به ارتباط شناخت منابع و مبانی نظام حقوقی افغانستان و جایگاه فقه اسلام در این نظام حقوقی

شیوه‌های تدریس و آموزش

در بخش آموزش نظری از روش تدریس متقابل قرار شرح زیر استفاده می‌شود:

- ارائه لکچر و شرح مباحث بصورت نظری؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- ارائه سمینار‌های علمی.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر فصل‌ها)

- مفاهیم اساسی فلسفه و حقوق؛
- سابقه تاریخی فلسفه حقوق؛
- اوصاف و پژوهیهای قواعد و مقررات حقوقی؛
- رابطه حقوق با اخلاق، مذهب و عرف؛
- رابطه حقوق با فقه اسلامی در نظام حقوقی افغانستان؛
- مکاتب حقوقی؛
- نظام های حقوقی؛ مبانی و اصول نظری حقوق بشر در اسلام؛
- حقها و عدالت؛
- عدالت و انصاف؛
- عدالت و صلح؛
- عدالت و نظم.

نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می گردد.

قواعد کارخانگی

- کار های خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی

نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:

• ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20٪)	• کار های عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
• امتحان وسط سمستر	• امتحان نهایی سمستر
حد اکثر (60٪)	

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

نتایج متوجه							شماره
نتایج متوجه مضمون							
اکتشاف مهارت انجام تحقیقات علمی، تکاوش حقوقی، تحلیل حقوقی، استدلال و فن بیان، اداره و همایی، وکالت دفاعی و مشاوره مسلکی - حقوقی.	کسب مهارت های لازم در زمینه تنظیم قردادها پیش برد و سبده های قضائی مدنی و جزایی و از آن مشهوده حقوقی برای حل منازعات در قالب روش های رسمی و غیر رسمی حل منازعات؛	شناسخت پدیده های جرمی، انواع و عوامل آن، مفهوم و انواع مجازات، تشریفات و شرایط، مراحل، مراجع تطبیق مویینات جزایی و زند رسانیدگی به قضایا مطابق به نظام حقوقی افغانستان و استناد بین المللی؛	شناسخت قواعد امدوی و اختیاری حاکم بر تعاملات اقتصادی، سیاسی و ذات البینی افراد، دوستها، سازمانهای بین المللی، شرکت ها و سایر اشخاص حکمی در سطح ملی و بین المللی؛	کسب دانش و مهارت به منظور مشارکت در تعمیم حکمیت قانون، تقویت مردم سالاری، توسعه و رفاه اجتماعی در جمهوری اسلامی افغانستان مبنی بر شاخصه های حکومت داری خوب و عاری از هرگونه فساد؛	شناسخت مبانی، ساختار و منابع نظام حقوقی، اداری و سیاسی افغانستان و تشخیص جایگاه و کاربرد فقه اسلامی در این نظام حقوقی؛	آشنایی با مبادی و مفاهیم اساسی فلسفه حقوق	۱
ن.۳.بر	ن.۴.بر	ن.۴.بر	ن.۴.بر	ن.۴.بر	ن.۴.بر	۱	
۳	۳	۲	۲	۲	۱		۲
۲	۳	۲	۱	۲	۱	شناسخت رابطه قاعده حقوقی با قواعد اخلاقی، مذهبی، عرفی	
۳	۳	۳	۱	۱	۱	کسب مهارت به ارتباط تحلیل عمیق قواعد حقوقی و ماد قانونی با در نظر داشت رویکرد مبنی گرایانه	۳
۳	۲	۲	۱	۱	۱	کسب مهارت در زمینه فن استناد و استدلال فلسفی - حقوقی و شناسخت مکاتب و نظام های حقوقی مطرح جهان.	۴
۳	۳	۳	۱	۲	۱	افزایش دانش و پیش مسلکی حقوقی به ارتباط شناسخت منابع و مبانی نظام حقوقی افغانستان و جایگاه فقه اسلام در این نظام حقوقی	۵
2.8	2.8	2.4	1.2	1.6	۱	مجموع	
1.96/3						اوست عمومی	
۳ = مطابقت کامل				۲ = مطابقت نسبی			

یلان درسی، هفته وار مضمون فلسفه حقوق

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمسٹر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	2	هفتمن	چهارم	حقوق خصوصی	فلسفہ حقوق	حقوق	

				هدف حقوق، تعریف هدف حقوق و کارکرد آن، نسبت هدف با مبانی حقوق، دیدگاههای درباره اهداف حقوق،	18	
				منابع حقوق، مفهوم منابع، ارتباط منابع با مبانی حقوق، منابع حقوق موضوعه، دکترین حقوقی، اصول کلی حقوقی	19	دهم
					20	
پرسش و پاسخ				مفهوم نظام حقوقی، علت گوناگونی نظام حقوقی، طبقه نظامهای حقوقی، نظام حقوقی رومی ژرمنی، نظام حقوقی کامن لا، نظام حقوقی سوسیالیزم	21	یازدهم
					22	
پرسش و پاسخ				نظام حقوقی یهود، مبانی و منابع حقوق یهود، نظام حقوقی مسیحیت، مبانی حقوقی مسیحیت، منابع حقوق مسیحیت و بررسی	23	دوازدهم
					24	
پرسش و پاسخ				نظام حقوق اسلام، مبانی حقوقی اسلام، منابع حقوقی اسلام، ساختار حقوق اسلام	25	سیزدهم
					26	
پرسش و پاسخ				مبانی و اصول نظری حقوق بشر در اسلام، تعریف حقوق بشر، رهیافت انسان شناختی اسلام، طبیعت و سرنشت مشترک انسانها، اختیار آزاد انسان، اسلام و کرامت انسانی	27	چهاردهم
					28	
پرسش و پاسخ				حقها و عدالت، هوولد، نظریه حقها، عدالت، فایده گرایی، تحلیل اقتصادی حقوق، عدالت به مصابه انصاف	29	پانزدهم
					30	
				حقوق و جامعه، دورکیم، ماکس ویبر، کارل مارکس، یورگن هوبر ماس، میشل فوکو و جمع بندی	31	شانزدهم
					32	

منابع یا مأخذ:
1. جعفری لنگرودی، محمد جعفر (1388)، فلسفه حقوق. تهران: نشر میزان.
2. دانش پژوه، مصطفی (1390)، فلسفه حقوق، تهران: نشر میزان.
3. جونز، پیتر (1392)، فلسفه حقوق و حقها، ترجمه مشتاق زرگوش و مجتبی همتی. انتشارات میزان.
4. کاتوزیان، ناصر (1378)، فلسفه حقوق دوره 3 جلدی، تهران: شرکت سهامی انتشار.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق بانکداری

لیسانس	قطعه تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق خصوصی	اسم دیپارتمنٹ:
حقوق بانکداری	اسم مضمون:
LA0871	کود مضمون:
1 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
حقوق تجارت	پیشیاز مضمون:
چهارم	صنف:
هشتم	سمستر:

شرح مختصر مضمون

حقوق بانکداری از مضمونین اختیاری دیپارتمنٹ حقوق خصوصی میباشد. در این مضمون قواعد حاکم بر تاسیس و فعالیت بانک، تشکیلات بانک‌ها، فعالیت‌های بانکی و نحوه پرداخت‌های بانکی مورد بحث قرار میگیرد. فراغیری این مضمون محصلین را قادر میسازد تا بتوانند در حوزه ارائه مشوره‌های حقوقی به بانک‌ها و مشتریان بانک و همچنان حل منازعات احتمالی به عنوان مشاور حقوقی فعالیت نمایند.

اهداف آموزشی:

- شناخت مفهوم و منابع حقوق بانکداری در نظام حقوقی افغانستان
- آشنایی با بانک مرکزی افغانستان، هدف، تشکیلات و فعالیت‌های بانکی
- کسب دانش و مهارت لازم برای ارائه مشوره حقوقی در زمینه تاسیس بانک، فعالیت‌های بانکی، صدور و اجرای اسناد تجاری و توانمند سازی محصلین برای کار در بانک‌ها منحیث مشاور حقوقی
- کسب دانش و مهارت لازم برای حل اختلافات ناشی از فعالیت‌های بانکی بین بانک و مشتریان مبتنی بر قانون بانکداری و قانون اسناد قابل معامله در قالب روش‌های غیر رسمی
- کسب مهارت‌های تحقیق علمی، شناخت منابع قانونی و مراجع ناظر بر بانکداری برای انجام تحقیقات علمی در حوزه اصلاح و بروز رسانی نظام بانکی افغانستان و قرارداد‌های بانکی

شیوه‌های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- معرفی منابع حقوق بانکی
- تاریخچه پولی و بانک
- معرفی بانک مرکزی
- استقلال و تشکیلات بانک مرکزی
- فعالیت های ممنوع بانک مرکزی
- بانک های تجاری
- بانک های سرمایه گذاری
- ضمانتنامه های بانکی
- فعالیت های بانکی (ال سی و مشتقات آن).

**نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی
پالیسی حاضری**

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی تاخیر کاری

امتحانات صنفي، کارهای خانگی و سایر مکلفیت های صنفي محصلین، در صورت تاخیر چانس دوم ندارد. محصلین می توانند قبل از زمینه مشکل پیش آمده استاد مضمون را مطلع نموده تائیدی وی را حاصل نمایند.

پالیسی نمره دهی

نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده 19 لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفي (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20٪).
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪).
- امتحان وسط سمستر (60٪)
- امتحان نهایی سمستر (60٪)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

بلان درسی هفته وار مضمون حقوق بانکداری

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	هشتم	چهارم	حقوق خصوی	حقوق بانکداری	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مضمون و منابع حقوق بانکی	1	اول
پرسش وپاسخ					تاریخچه پولی و بانک در جهان و افغانستان	2	دوم
پرسش وپاسخ					معرفی بانک مرکزی و اهداف آن	3	سوم
پرسش وپاسخ					سیاست های پولی ذخیره اجباری	4	چهارم
پرسش وپاسخ					سیاست های پولی تنزیل و بازار باز	5	پنجم
پرسش وپاسخ					ثبات در بازار های مالی	6	ششم
پرسش وپاسخ					استقلال بانک مرکزی	7	هفتم
پرسش وپاسخ					تشکیلات بانک مرکزی	8	هشتم
امتحان میان سمستر					امتحان وسط سمستر	9	نهم
پرسش وپاسخ					فعالیت های ممنوع بانک مرکزی / نظارت بیرونی / تعامل با وزارت عدليه	10	دهم

پرسش وپاسخ					بانک های تجاری و بانک های سرمایه گذاری	11	یازدهم
پرسش و وپاسخ					تأسیس بانکهای تجاری	12	دوازدهم
پرسش وپاسخ					تشکیلات اجباری بانک های تجاری	13	سیزدهم
پرسش وپاسخ					فعالیت های بانکی (سپرده و قرضه) و ضمانتنامه های بانکی	14	چهاردهم
پرسش وپاسخ					فعالیت های بانکی (ال سی و مشتقات آن)	15	پانزدهم
جمع بندی					جمع بندی و رهنمایی امتحان	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ:
.1 سلطانی، محمد (1397). حقوق بانکی. تهران: نشر میزان.
.2 قانون بانکداری مصوب 1394.
.3 قانون د افغانستان بانک مصوب 1383
.4 مسعودی، علیرضا. 1390. ق بانکی. تهران: نشر پیشبرد.

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون بنانکداری اسلامی

لیسانس	قطع تحصیلی:
-----	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق خصوصی	اسم دیپارتمنت:
بانکداری اسلامی	اسم مضمون:
LA0872	کود مضمون:
1 کریدیت تیوری	تعداد کریدیت:
اختیاری	نوعیت مضمون:
-----	پیشناز مضمون:
چهارم	صنف:
هشتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

واقعیت این است که علوم انسانی هر جامعه‌ای تحت تاثیر فرهنگ و باورهای ارزشی جامعه می‌باشد. بناء باید توجه داشته باشیم که در جامعه اسلامی ضرورتا علم و ساختارهای علوم اجتماعی و نظام تحصیلات کشور باید با رویکرد های اسلامی تدوین شود چرا که مدیریت آینده کشور به دست دانشجویان و دانش پژوهان امروز است. برای متحول شدن نظام بانکداری، سیاست گذاری های اقتصادی و فرهنگ رفتار اقتصادی مردم بر اساس بانکداری اسلامی لازم است دانش بانکداری اسلامی به صورت مضمون درسی در پوهنتون ها تدریس شود. واضح است که یکی از علت های اصلی کم توجهی به بانکداری اسلامی در افغانستان، عدم تبیین دانش بانکداری اسلامی نزد تجار، سرمایه گذاران، کلاء و مشاوران حقوقی و حتی مدیران بانکی کشور است. تدریس بانکداری اسلامی در رشته های حقوق، شرعیات و اقتصاد میتواند ضعف دانش مذکور را بر طرف سازد و میتواند موجب فرهنگ سازی و نهادینه شدن بانکداری اسلامی در کشور شود. بر علاوه فرآگیری بانکداری اسلامی موجب فراهم ساختن فرصت های شغلی جدید برای فارغ التحصیلان خواهد گردید؛ دانش آموختگان این رشته میتوانند در عرصه تنظیم و انعقاد قرارداد های بانکداری اسلامی و حل منازعات احتمالی به بانک ها، تجار، سرمایه گذاران مشوره حقوقی ارائه نمایند. بانکداری اسلامی یکی از مضمونین اختیاری است که طی یک کریدیت تدریس میشود. در این مضمون محصلین ضمن آشنایی با مفاهیم و مبانی بانکداری اسلامی با عقود معین و رایج در حوزه بانکداری و احکام آن آشنا میشوند.

اهداف آموزشی:

- آشنایی با مفهوم، مبانی و اصول حاکم بر بانکداری اسلامی
- آشنایی با عقود قابل تعیین در بانکداری اسلامی
- شناخت تفاوت های بانکداری اسلامی از بانکداری کلاسیک
- کسب مهارت های لازم جهت ارائه مشوره وکار در بانک های اسلامی
- کسب مهارت های تحقیق علمی در حوزه بانکداری اسلامی

شیوه‌های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلین؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- معرفی نظام مالی و بانکداری اسلامی
- اصول حاکم بر بانکداری اسلامی و الگوهای بانکداری اسلامی
- تفاوت بانکداری اسلامی با بانکداری ربوی
- انواع عقود در بانکداری اسلامی
- اول: عقد ودیعت و دوم: جعاله
- سوم: عقد مراقبه
- چهارم: عقد مضارب و پنجم: مشارکت
- ششم: عقد قرض الحسن
- هفتم: سلف
- هشتم: رهن و انواع آن
- نهم: کفاله، ارکان و شرایط آن
- دهم: حواله
- یازدهم: لیزنگ
- ربا و انواع آن.

نتایج متوقعه رشته							نتایج متوقعه مضمون
ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	ن.م.ر	
1	2	1	3	2	2	1	آشنایی با مفهوم، مبانی و اصول حاکم بر بانکداری اسلامی
3	3	1	3	2	2	1	آشنایی با عقود قابل تعمیم در بانکداری اسلامی
2	2	1	1	1	2	1	شناخت تفاوت های بانکداری اسلامی از بانکداری کلاسیک
3	3	1	1	2	1	1	کسب مهارت های لازم جهت ارائه مشوره وکار در بانک های اسلامی
3	1	1	2	2	1	1	کسب مهارت های تحقیق علمی در حوزه بانکداری اسلامی
2.4	2.2	1	2	1.8	1.6		مجموع
1.8/3							اوست عمومی
۳ = مطابقت کامل ۲ = مطابقت نسبی ۱ = مطابقت کم							

نوع مض蛩ون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مض蛩ون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	هشتم	چهارم	حقوق خصوصی	بانکداری اسلامی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش وپاسخ					معرفی مض蛩ون و نظام مالی و بانکداری اسلامی	1	اول
پرسش وپاسخ					سیر تاریخی و نظریه های معاصر در مورد بانکداری اسلامی	2	دوم
پرسش وپاسخ					اصول حاکم و الگوهای بانکداری اسلامی	3	سوم
پرسش وپاسخ					تفاوت بانکداری اسلامی با بانکداری ربوی چالش های بانکداری اسلامی	4	چهارم
پرسش وپاسخ					انواع عقود در بانکداری اسلامی اول: عقد و دیعثت	5	پنجم
پرسش وپاسخ					دوم: جuale سوم: عقد مراجحه	6	ششم
پرسش وپاسخ					چهارم: عقد مضارب	7	هفتم
پرسش وپاسخ					پنجم: مشارکت وجوه- اعمال	8	هشتم
امتحان میان سمستر					ششم: عقد قرض الحسنہ	9	نهم
پرسش وپاسخ					هفتم: سلف	10	دهم

پرسش وپاسخ					امتحان وسط سمستر	11	یازدهم
پرسش و پاسخ					تامینات هشتمن: رهن و انواع آن	12	دوازدهم
پرسش وپاسخ					نهم: کفاله دهم: حواله	13	سیزدهم
پرسش وپاسخ					یازدهم: لیزنگ	14	چهاردهم
پرسش وپاسخ					ربا ادله تحریم ربا انواع ربا	15	پانزدهم
جمع بندی					حل مشکلات محصلین رهنمایی امتحان نهایی	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ:
<p>1. بهشتی، سید محمد (1386)، بانکداری، ربا و قوانین اسلام. انتشارات بقעה.</p> <p>2. الزحبلی. وهبہ. 1997م. الفقه الاسلامی وادله. الجزء الرابع والجزء السادس ، بیروت: دار الفکر ، ، الطبعة الرابعة.</p> <p>3. شعبانی ، احمد و فرزین وش اسدالله. 1383. بررسی عقود در بانکداری اسلامی. تهران: پژوهشکده پولی و بانکی</p> <p>4. موسویان، سید عباس. 1378. بانکداری اسلامی. تهران: مؤسسه تحقیقاتی پولی و بانکی</p>

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون حقوق هوایی

مقطع تحصیلی:	لیسانس
اسم پوهنتون:	
اسم پوهنخی:	حقوق و علوم سیاسی
اسم دیپارتمنت:	حقوق عمومی
اسم مضمون:	حقوق هوایی
کود مضمون:	LA0873
تعداد کریدیت:	1 کریدیت تئوری
نوعیت مضمون:	اختیاری
پیشنباز مضمون:	ندارد
صنف:	چهارم
سمستره:	هشتم

شرح مختصر مضمون

حمل و نقل هوایی یکی از آسانترین، سریعترین و مهمترین نوع نقل و انتقالات مسافر و بار در جهان امروز است. سریع و ایمن بودن سفرهای هوایی موجب شده است که سالیانه میلیون‌ها مسافر و میلیون‌ها تن بار از این طریق میان شهرها و کشورهای مختلف جابجا شوند. حقوق مربوط به دریافت تیکت، تأخیرات پرواز، کنسل شدن، مقررات بین المللی و محدودیت‌ها و امتیازات آن، مسائل مربوط به خدمه پرواز، میدان‌های هوایی، اداره ملی هوانوردی ملکی، بررسی وضعیت طیارات آسیب دیده، حمل و نقل اشیا و اموال گرانقیمت، اشیایی ممنوعه، مناطق پرواز ممنوع و غیره موجب شده است که مشکلات حقوقی در این زمینه به وجود آید. بنابراین برای حفظ حقوق مسافران، فرستندگان و گیرندگان کالا و حقوق شرکت‌های هوایی لازم است تا حقوقدانان با این رشته از حقوق نیز آشنایی داشته باشند. هدف این درس ارایه معلومات در زمینه حقوق هوایی برای دانشجویان حقوق می‌باشد.

اهداف آموزشی:

- شناخت چیستی و ماهیت حقوق هوایی و اهمیت، جایگاه و اهداف آن
- شناخت تقسیمات هوانوردی، قلمرو حقوق هوایی و اصطلاحات خاص حقوق هوایی
- شناخت منابع حقوق هوایی
- شناخت تشکیل، وظایف و صلاحیت‌های اداره هوانوردی ملکی، میدان‌های هوایی، هیأت پرواز مقررات پرواز و مسائل حقوقی آن‌ها
- مقررات راجع به پرواز طیارات، طیارات سانحه دیده، مقررات حمل و نقل هوایی و جبران خسارات مربوطه

شیوه‌های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتן موضوعات درس بین محصلان؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلان؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل ها و زیر فصل ها)

- چیستی و ماهیت حقوق هوایی
- جایگاه حقوق هوایی در میان رشته های حقوق
- تاریخچه حقوق هوایی در جهان و افغانستان
- اصول و مقررات حاکم بر حقوق هوایی
- قلمرو هوایی
- اصطلاح شناسنامه حقوق هوایی
- منابع داخلی حقوق هوایی
- منابع بین المللی حقوق هوایی
- اداره هوانوردی ملکی، صلاحیت ها و وظایف
- میدان های هوایی
- هیأت پرواز
- مقررات راجع به پرواز
- مقررات راجع به طیارات در معرض سانحه یا آسیب دیده
- حمل و نقل هوایی
- جبران خسارات ناشی از حمل و نقل هوایی

**نیازمندی های مضمون و معیار های ارزیابی
قواعد کارخانگی**

- کار های خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه میگردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه میگردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی میشود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان میگذارد.

پالیسی نمره دهی

- نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کریدیت قرار ذیل صورت می گیرد:
- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کارخانگی، اشتراک در فعالیت های گروهی) (20)٪
  - کار های عملی (لابرatory، بازدید از ساحه، فعالیت های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20)٪
  - امتحان وسط سمستر (20)٪
  - امتحان نهایی سمستر (60)٪

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

بلان درسی هفته وار مضمون حقوق هوایی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیار	1	هشتم	چهارم	حقوق عمومی	حقوق هوایی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوقعه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
					کلیات (تعريف، موضوع و چیستی و ماهیت حقوق هوایی)	1	اول
					اهمیت، جایگاه و اهداف حقوق هوایی	2	دوم
					تاریخچه مختصر صنعت هوانوردی افغانستان و مقررات مربوط آن	3	سوم
					معرفی اصطلاحات خاص تخصصی - حقوقی حقوق هوایی	4	چهارم
					معرفی منابع داخلی حقوق هوایی	5	پنجم
					منابع بین المللی حقوق هوایی	6	ششم
					معرفی مقررات و ساختار سازمان بین المللی هوانوردی ملکی (ایکانو)	7	هفتم
					اداره هوانوردی ملکی، تشکیل، وظایف و صلاحیت ها	8	هشتم
					امتحان 20٪.	9	نهم
					مقررات میدان های هوایی: تأسیس، تفتیش، ساحات و دفاتر ادارات	10	دهم
					حقوق هیأت پرواز: شرایط، وظایف و صلاحیت ها، مکانیزم اجرای مقررات	11	یازدهم
					مقررات راجع به پرواز: شرایط، مکانیزم اجرای مقررات، حل دیرکرد جرمیه ها، پرواز بالای مناطق ممنوعه	12	دوازدهم
					مقررات راجع به طیارات در معرض سانحه یا آسیب دیده و اقدامات لازم	13	سیزدهم
					حمل و نقل هوایی: شرایط، تفتیش و کنترول، اعتراض به تصامیم اداره	14	چهاردهم

				هوانوردی، مسئولیت‌ها و وظایف حمل و نقل، انصراف از مسافرت		
				جبران خسارات: جانی، مالی، حمل اشیای گرانقیمت، حمل اموال خطرناک و ممنوعه	15	پانزدهم
				جمع‌بندی صنف	16	شانزدهم

منابع یا مأخذ:	
1. قانون هوانوردی ملکی مصوب 1388 2. کنوانسیون شیکاگو (1944)، معاهده هوانوردی غیرنظمی بین المللی	مأخذ اساسی
1. توپچی، دکتر حسین نواحه (1397)، حقوق بین الملل هوا فضا. انتشارات خرسندی. 2. کنوانسیون هوانوردی ملکی پاریس 1919 3. توپچی، دکتر حسین نواحه (1396)، مقدمه‌ی بر حقوق هوایی. انتشارات خرسندی.	مأخذ کمکی

مفردات و پلان درسی هفته وار مضمون اجرای احکام

لیسانس	قطعه تحصیلی:
- - - - -	اسم پوهنتون:
حقوق و علوم سیاسی	اسم پوهنخی:
حقوق عمومی	اسم دیپارتمنت:
اجرای احکام	اسم مضمون:
LA0874	کود مضمون:
1 کریدیت تئوری	تعداد کریدیت:
اخنیاری	نوعیت مضمون:
ندارد	پیشنباز مضمون:
چهارم	صنف:
هشتم	سمستره:

شرح مختصر مضمون

هدف از حاکمیت قانون، اقامه دعوا و مراجعته به محاکم، ایجاد نظم و احراق حقوق افراد است. ممکن است شخصی در محاکم سه گانه برنده شود و حکم به نفعش صادر گردد؛ اما اگر اجرایی نشود، فرقی زیادی به حال وی نخواهد داشت. بنابراین، لازم است بحث اجرای احکام و فرایندی که بعد از قطعیت رای باید طی شود، مورد بررسی قرار گیرد و دانشجو با آن آشنا شود.

اهداف آموزشی:

- شناخت نحوه اجرای احکام خارجی
- شناخت چگونگی تقدیم عرایض حقوقی و رسیدگی به آن برای اجرای احکام
- شناخت اجرآت اداره حقوق در برابر مطالبات حقوقی دین، در حالت حضور، در حالت نیابت و غیره
- شناخت تخلیله و تسلیمی ملکیت های تجاری، غیر تجاری، اموال غائب، ابلاغیه های تخلیه و غیره
- شناخت تطبیق احکام قطعی و نهایی محکمه و تنفیذ اجباری آن

شیوه های تدریس و آموزش

روش تدریس متقابل قرار ذیل در این مضمون مورد استفاده قرار خواهد گرفت:

- ارائه لکچر و شرح درس جدید و مباحث نظری؛
- بحث و گفتگو و به مناقشه علمی گذاشتن موضوعات درس بین محصلان؛
- ارائه سوالات درون صنفی جهت مباحثه، دوطرفه بین استاد و محصلان؛
- انجام تحقیقات میدانی توسط محصلین؛
- کارهای گروهی و ارائه آن.

مفردات درسی مضمون: (فصل‌ها و زیر‌فصل‌ها)

- تعریف، و بیان ماهیت، چیستی و قلمرو و اقسام اجرای احکام
- نهادهای متصدی اجرای احکام، وظایف و صلاحیت‌ها
- شناسایی و اجرای احکام و آرای صادره از خارج از کشور
- هزینه‌های اجرایی،
- اجرای احکام غیر مالی
- اجرای احکام نسبت به امور مالی منقول و غیر منقول
- فروش و انتقال اموال،
- توقیف اموال محکوم علیه
- حکم رفع تصرف عدوانی، مزاحمت و ممانعت از حق،
- اختیارات محاکم در جریان اجرای حکم
- اجرای احکام علیه دولت و شاروالی‌ها

نیازمندی‌های مضمون و معیارهای ارزیابی

پالیسی حاضری

- حضور منظم محصل در تمام جلسات درسی نظری و عملی حتمی است.
- محصلین با عذر معقول صرف تا ۲۵٪ غیر حاضری نموده می‌توانند.
- بیشتر از ۲۵٪ غیر حاضری باعث محرومی از امتحان نهایی مضمون می‌گردد.

قواعد کارخانگی

- کارهای خانگی محصلین از ۱۰ نمره محاسبه می‌گردد.
- نمره کارخانگی محصل در جمع نمرات نهایی آن محاسبه می‌گردد.
- سرقت ادبی و کاپی نمودن کارهای علمی-تحقیقی دیگران موجب محرومیت از نمره کارخانگی می‌شود.
- در صورت عدم تکمیل کارخانگی به دلایل معقول، محصل قبل از ختم معیاد معین، استاد را به جریان می‌گذارد.

پالیسی تاخیر کاری

امتحانات صنفی، کارهای خانگی و سایر مکلفیت‌های صنفی محصلین، در صورت تاخیر چانس دوم ندارد. محصلین می‌توانند قبلاً در زمینه مشکل پیش آمده استاد مضمون را مطلع نموده تائیدی وی را حاصل نمایند.

پالیسی نمره دهی: نحوه ارزیابی و صورت تقسیم نمرات مطابق به ماده ۱۹ لایحه کربدیت قرار ذیل صورت می‌گیرد:

- ارزیابی و فعالیت صنفی (ارزیابی هفته وار، کار خانگی، اشتراک در فعالیت‌های گروهی) (20٪)
- کارهای عملی (لابراتوار، بازدید از ساحه، فعالیت‌های کلینیکی و تحقیقی) به صلاحیت استاد مضمون (20٪)
- امتحان وسط سمستر
- امتحان نهایی سمستر
- حد اکثر (60٪)

جدول نقشه مفهومی نتایج متوقعه مضمون و رشته

پلان درسی هفته وار مضمون اجرای احکام مدنی

نوع مضمون	تعداد کریدیت	سمستر	صنف	دیپارتمنت	مضمون	رشته	معلومات اساسی
اختیاری	1	هشتم	چهارم	حقوق خصوصی	اجرای احکام مدنی	حقوق	

ارزیابی روزمره	روش تدریس	فعالیت محصل	فعالیت استاد	نتیجه متوجه آموزشی	موضوع	ساعات درسی	هفته
پرسش و پاسخ					چیستی، ماهیت، قلمرو و اهمیت اجرای احکام با تاریخچه آن در افغانستان	1	اول
پرسش و پاسخ					نهاد اجرا کننده احکام، شرایط، صلاحیت ها و ظایف آن	3	دوم
پرسش و پاسخ					شناسایی و اجرای احکام و آرایی خارجی، هزینه های اجرایی وغیره	5	سوم
پرسش و پاسخ					اجرای احکام نسبت به امور غیر مالی	7	چهارم
پرسش و پاسخ					چگونگی ارزیابی اموال منقول و غیر منقول و فروش و انتقال آن ها و ...	9	پنجم
پرسش و پاسخ					اجرآت اداره حقوق در برابر مطالبات حقوقی: مطالبه دین، اخذ استحضاری، تحصیل حقوق به اساس اسناد،	11	ششم
پرسش و پاسخ					ادامه اجرآت اداره حقوق: محصلو حقوق، تحصیل دین به اقساط، تحصیل دین به نیابت،	13	هفتم
پرسش و پاسخ					تخلیه و تسلیمی ملکیت ها و اموال غیر منقول: ابلاغ تخلیه، تخلیه محل تجاری، تخلیه محل غیر تجاری، اجرآت در مورد اموال شخص غائب	15	هشتم
					امتحان 20٪.	18	نهم
پرسش و پاسخ					تطبيق حكم قطعی ونهایی محکم و تنفيذ اجرایی: تطبق حکم نهایی، ایجاد کمیسیون تحصیله قرضه های صعب الحصول، ایفای دین از طریف تنفیذ اجرایی،	19	دهم
پرسش و پاسخ					هیأت تطبيق حکم نهایی محکمه، وظایف و صلاحیت های هیأت تطبيق، تخلف هیأت	21	یازدهم

					تطبيق. شرایط داوطلبی و حراج اموال مديون،		
پرسش و پاسخ					حجر اموال غیر منقول مديون، حق تساوی دایئین، ارایه معلومات از دارایی، مديون مفلس، اتخاذ تدابیر احتیاطی	23	دوازدهم
پرسش و پاسخ					ذولیدی و تعییر آن، انتقال پول از حساب بانکی، تعقیب عدلی شخص متمرد.	25	سیزدهم
پرسش و پاسخ					مکلفیت محکوم علیه بعد از ابلاغ اجراییه و عواقب تمرد از اجرا و نحوه اجرای محکومیت های مالی	27	چهاردهم
پرسش و پاسخ					اجرای موقت احکام مدنی و نقاوت های آن با تأمین خواسته و دستور موقت	29	پانزدهم
جمع بندی					میکانیزم اجرای حکم علیه دولت و شاروالی ها	31	شانزدهم

منابع یا مأخذ:	
1. بهرامی، بهرام (1983)، اجرای احکام مدنی، انتشارات نگاه بینه، تهران. 2. قانون طرز تحصیل حقوق مصوب 1397 جریده رسمی 1309	مأخذ اساسی
1. رضائی رجایی، ولی الله (1385)، اجرای احکام مدنی (شرایط و تشریفات فروش مال توقيف شده، تهران نشر جاودان. 2. مدنی، سید جلال الدین (1376)، اجرای احکام مدنی، تهران. نشر گنج دانش 3. مهاجری، علی (1388)، شرح جامع قانون اجرای احکام مدنی، در دو جلد تهران نشر فکر سازان 4. قانون اصول محاکمات مدنی شماره 1341 جریده رسمی 1368 و قانون اصول محاکمات تجاری جریده رسمی 1343	مأخذ کمکی